

EBEDİYETTE

UYANMAK

Yazar: **Mohsen PEHLİVAN**

Derleyen: **İhsan Jafarifard**

Derleyenin  ns z 

HAKK'IN ADIYLA

Elinizdeki eser Sayın Mohsen Pehlivan'ın kişisel tecrübelerinden almış olduğum notlardan oluşmaktadır; onu duydum ve fikirleriyle tanıştım,  yleyse bu cevheri ona müştak olanların görüşüne sunduk. *Ebediyette Uyanmak* kitabının yazısının sade ve yalın olmasına çabaladık. Umulur ki kabul d şş n.

 hsan Jafarifard

SÖZLER

Bismillahirrahmanirrahim

1. söz: Bize göre insan birey değil, cereyandır; dağılan ve topraktan tekrar gövdelere geri dönendir. Tanrı'nın murat etmesi ile o, başkasının bedeninde toplanıp zuhur eder de bu yol gerçek kemale doğru hareket halindedir.

2. söz: Bizler birey değiliz; O'ndan geldik ve O'na dönerken¹ gerçek kemale varmak için kabul ettiğimiz benzer zerrecikleriz. Kimse bir başkasıyla kıyaslanamaz, herkes kendini arılamalı ve âlemin kaynağıyla karşılaştırmalıdır. O ilahi ışık huzmesine bağlanmalıdır. İnsan bakidir, O'na dönüşe ihtiyacı olmayan iyi bir mahlûktur. İnsan bedeninin bir kısmı, bazı çark'lara girip aksedebilir.

3. söz: Rabbin hidayet sistemi akıllı bir varlıktır, sıkıntınızı ve takıldığınız yeri gösterir. Birey takıntısını bırakmadan o onu bırakmaz, ne kadar yukarı çıkarsanız ayrılmanız daha zor olacaktır. Tanrı'ya doğru yol aldığınızda, tüm yönleriniz ve bütün bedeninizle gitmelisiniz, zira bize göre varmak bir çeşit olmaktır ve yalnızca tanımak değil, bir tür değişim anlamındadır.

4. söz: Din, bizi gerçeğe yaklaştıran bir kapakçıktır, köprüdür. Din durma ve bekleme yeri değildir, varmak için bir yoldur. Tanrı'yı dinle sınırlandırmamamız lazımdır. Din varmak için uygun bir araçtır. Nitekim ilahi araçları sınırlı görmemek gerekir. Dinin hüviyeti toplumda değişimdir, ancak durgun bir göl olmamalıdır. Hepimizin vücudunda rabita mevcuttur, mükemmelliği talep etmek, bir nevi Tanrı'yı sevmektir, ismi bilinmese bile... Tabii O'na bilgi ile varmak daha güzeldir.

5. söz: Ana kaynağa bağlandığımızda, sonsuza değin kalıcı oluruz. O ışığa katıldığımızda huzura vardık demektir. Artık ne zaman, ne mekân, ne ölüm ve ne de yaşamın anlamı vardır. Adeta her mekânda olup her zamanda varızdır. İnsana ilk varan ışık, bilinçtir. İnsani bir kademeye vardığınızda o ışık, ilahi bir saltanat olur da insan, o ışığın bir parçası haline gelir. İnsan ne kadar şeffaf ve temiz olursa, daha çok cezbedilir, O'na doğru çekilir.

6. söz: Madde âleminin bütünü, ister zerrelerin kendisi ister topu olsun, ilk önce ışığın ve hakikatin âleminde şekillenir. Sonra bu âlemde vücut bulur. Ruhani kimi durumlar o âlemde var olabilir, hatta hiç vücut da kazanamayabilir. Zaten aynı hakikattirler. Hakikat o kadar insana yakındır ki maddi bir nedene ihtiyacı yoktur ve yolun (tarik) geçilmesiyle ona ulaşılması gerekir. Hakkın zuhurunun aşikâr olması için bizim kapakçığı döndürmemiz kâfi olacaktır; bu da vücut âlemini etkiler. Nitekim o merkezde bir değişim meydana geldiğinde, varlığın bütünü isteğe göre değişir, o yöne doğru hareket eder, bunu da O'nun istek veya iradesi diye adlandırılabilir. Hakikate varmanın ederi vardır ve bu yolda ne kaybederseniz onun aslını elde edersiniz.

7. söz: Emir sahibi yüksek kemalin bir merhalesidir. Ulû'l emr² olan kimse ise kemalin o aşamasına varmakla Hakkın hükmüyle ikinci iradede değişime sebep olabilir. Öyle ki bazı durumları

¹ İnna lillahi ve inna ileyhi raciun (Bakara suresi, 156. Ayet)

² Sözcükte "emir sahipleri" anlamına gelir. İslâm toplumunda üst yöneticileri ve otorite sahibi kimseleri anlatan bir tabir. Ulû'l-emr'in geçtiği âyetin (Nisa 59) meali şöyledir: "Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, Peygamber'e itaat edin, sizden olan ulû'l-emre de..."

değiştirebilmek için ona birtakım yetkiler verilir. Bütünün veya Merkezin Sahibi böylesine bir yetkiyi şahsa verir, her şeyi öylesine değişime hazır hale getirir ki sistemin bütününde hiçbir aksaklık meydana gelmez. Şu doğrudur: İnsan, kemal aşamasına varmakla kâmil insan olabilir, ancak Emir Sahibi tek kutuptur, her zaman sabittir.

8. söz: Zuhur insanın isteğidir ki insan kendi aslına dönmek ister. Zuhur, ne İlahi adaletin kendisidir ne de onu tamamen erdirendir. İlahi saltanat o kadar kâmil ve tamdır ki tekâmüle ihtiyacı yoktur. Zuhur, Hakkın beşeri topluluklara olan lütfüdür, harekete sebep olmalıdır. Zuhur evrende yavaşça cereyan eder, ortam hazır olduğunda meydana gelir. Birey, iç temizliğiyle zuhura kavuşabilir. Yanına varıldığında veya merkeze ulaşıldığında, kişilerde bir çeşit zuhur gerçekleşir, gerçekleşen, ana zuhurdan bir örgüdür. Zuhur bütün boyutlarda meydana gelip tecelli kemaline vardığında yaratılış yeni bir aşama atlar ve evrende yepyeni bir sayfa açılır. *Yaratanların en üstünü olan Allah'ın şanı ne yücedir!*³ Tanrı aşamaların zuhurunu görüp ondan dolayı kendisine aferin dedi.

9. söz: İrfan, zaman zaman murakabe ile meydana gelen salt anlayış ve kavrayıştan ibaret değildir. Şii'de irfan, büyük bir bağlantı için o yüce kaynağa doğru hareket etmek demektir. İnsan sadece iyi biri olup başkalarının görmediği durumları görmemeli aynı zamanda o Halifetullah'ın⁴ tadını tatmalı, tecellinin aslı, kudret ve hikmete varmalıdır. İrfan yalnızca manevi güzellikler ya da çilecilik, sofuluk veya halvete çekilmek değil, hakikat, yeni bir anlayış ve ruhani bir hayata bağlanmaktır!

10. söz: Zikir, tecelli sarayının insan benliğinde zuhur etmesidir, mırıldanmadan ibaret değildir. Zikirle İlahi azamet ve ışık huzmesi, insan vücudunda tecelli ve zuhur etmeli, ilahi boyutları gelişmelidir. Zikir etmek sözcüklerle sınırlı değildir, mertebeleri vardır. Bir kısmı dil, bir kısmı gönül ve bir kısmı da davranışlarla olur.

Öyleyse içi temizleyip dışsal seyre başlayınız. Onu çağırın, ki cevap hazırdır, cevabın bir kısmı insanın kendisidir. Deryaya katılan bir damlasınız...

11. söz: Put, artık ortadan kaldırılamayan, yardıma ve put kırana ihtiyacı olandır. Put bireyin içinde olan bir değerdir, kutsaldır, kırılması kolay değildir. Putun içsel olması onu öncekilerden farklı kılmıyor; geçmişte taştan ve tahtadandı, şimdiyse insanidir.

12. söz: *“Ben sizin Rabbiniz değil miyim”*⁵ sözü hakikat âleminde bahsedildi, sürekli tekrar halindedir. Hakikatin muarızı olmaz. O halde yaratılışın perdesinde söz konusu olup anbean tekerrür etmektedir, bizse durmadan hayır demekle meşgulüz.

³...fe tebarrekallahu ahsenul halikin. (Mümin suresi, 14. Ayet)

⁴ İlahi sıfatların insanda tecelli olunması.

⁵ Elestü bi- Rabbiküm. A'raf suresi, 172. ayet

13. söz: Tanrı'ya varmak Şii irfanın ta kendisidir. Masum İmam şöyle buyurur: “Tanrım, kendi kemaline varmak için diğer yaratılanlardan ayrılma, kemalini bana ita eyle.”⁶ Bu bir gerçek ve bir derstir, ayrılıp sana doğru yola çıkarken “karanlığın hicaplarını ve ışığın perdelerini kenara çektireyim.”⁷ Belki kendini beğenme ve kibre yakalanıp da yolda kalır, fakat bundan sonra “evrenin kaynağına bağlanma”⁸ vardır ve bu bağlanmada hangi karanlık, kişiyi rahatsız edebilir veya engelleyebilir ki!

14. söz: Evrenin bütün zerrecikleri onu tanır; bu bilinç, güç ve huzur âlemin bütün zerreciklerinde mevcuttur. O halde bütün zerrecikler canlıdır ve biz canlı olmayı, bir katsayıyla tarif etmişiz. Kur'an, “... kendi ruhundan insana üfledi”⁹ diye buyurur. O üflemeyle birtakım güçleri insanın vücuduna duhul ettirdi, böylece biz zamanın içinde o anlamsız merkezi noktayla irtibat halindeyiz. Eğer insan yaratılıp kemale varırsa o ledünni bilime¹⁰ ve kenarsız deryaya bağlanır. Hakiki insan mertebesine varırsa yetkileri de artacaktır. Her şey cebir değildir, her bireyin yetkileri onun boyutu kadardır, şayet kendi insanlığına ulaşırsa bir kasırğa misali doğada değişime sebep olur. Zira merkeze bağlanan kişi büsbütün yetkinin kendisidir.

15. söz: Tevhit, Tanrı'nın tek olduğuna dair yakine varmak demektir. Yalnızca zihinde değil, gerçekte de, en güçlü ve en kudretli bilginin kendisi olduğunu belirtir. Yapmak istediğimiz binanın temeli vahidir, salih ameller tuğlaları, tevhit de asıl sütunu. Öyleyse eğer onun sıfatları ve gücünü hayatta görmezsek, bir tevhitten de bahsedilemez.

16. söz: İçsel seyre çıkıldığında, hakiki seyir başlar, evrenle birleşir. İşte orada olduğu için değerlidir. İnsan kendinden çıkıp hakiki seyre katıldığında tecelliye ve gelişimsel boyutu görüp değişime uğrar. Orada insan artık kâmil kesinliğe ulaşmıştır, inanç ya da keşif sohbeti yok, ancak hakikat vardır.

17. söz: Zuhur, ilahi sıfatlara gözle görülür özgünlük katmaktır. Bir kısmı insanın çabasıyla ve bir bölümü de Hakkın yardımıyla. Bu yönde hareket eden kişinin etrafı da aydınlanır. O ilahi zuhura vardığınızda hiçbir güç sizi etkileyemez. Nitekim Tanrı gücünü bölmüş değildir; her kim ki ona dönerse, zuhurun çemberinde olacaktır.

18. söz: Şeytan, vücutta olumsuz güçlerin toplanmasına sebebiyet verip, bir nevi kendimize ait görünmeyen zuhurdur. O halde insanın şeytanı kendi cinsindendir. Şeytan, bir şekilde Hakkın haremının

⁶ Münacatı Şabaniye (Şaban ayında yakarış). Şeyh Abbas-i Kummi, Mefatihü'l Cenân. Esva Yay. (İran), Kevser yay. (Türkiye)

⁷ a.g.e. (adı geçen eser)

⁸ a.g.e

⁹ “..”venefeha fihi min rûhih(i)...” Secde suresi, 9. ayet

¹⁰ Ledün; yanında, katında anlamına gelir. Ledünni ilim, Tanrı katından verilen özel bilgi demektir.

koruyandır, temiz olmayanın o alana girmesine müsaade etmez. Her zaman insanla birlikte fakat kemale varan kişiye bir gölge mahiyetindedir, içine giremez, zatın vücudunda bir çatlak olmaz ise şayet...

19. söz: O hakikat eyleme geçer, bizse yalnızca onu taklit ederiz. Eylem ilahi niteliklerde bizzat oluşmakta ve birey aynı anda o yolu sürmektedir. İradenin ta kendisidir, zihni ve hayali değildir. O halde hiç kimse –eğer yakine varmamış ise- zihnin o durumda olmasına müsaade etmez.

20. söz: Umulur ki bilinçte bir sıçrama olsun, bilincin yükselmesiyle birey derin bir bakış açısına kavuşsun, bu olay bir medeniyetin altyapısını oluştursun, insanın yeryüzünde yürürken öteyi ve berzahı görebilmesi için feza ona şeffaf görünsün. Hiç ateş çukuruna düşen birinin ardından gidilir mi?!

21. söz: İlk önce zerre girer ve sonra insan şekillenir, çünkü birinin geç çocuk sahibi olması, bazı ruhların adeta o zerre ile içli dışlı olması nedeniyle dünyaya gelmelerinin onlar için çok ağır olmasındandır. Nitekim şekil yalnızca cismani değildir, o halde ne diye küçük bir feza gelsin?

22. söz: Kemale erene ölüm ne yapabilir? Bir dağ misali, yalnızca eteklerindeki zihniyeti temizler. Kemale varmakla mutlak olursunuz, gittikçe zerre değişir ve tepkimeler meydana getirir. Bizim mahiyetimiz, bu dünyada vuku bulan değil, mana âleminde.

23. söz: Acaba zerre mahlûk mudur, var mıdır? Yoksa yalnızca bir yansıma mıyız? Onu Hak'tan ayıramayız. Zerre sonsuz bir tünel ve büyük bir akım gibidir. Nitekim ona girmiyoruz, fakat bir aşamadan sonra o cereyana kapılmaktayız.

24. söz: O hakikat vardır ve belki dünya onu anlayacaktır, var olan kabuğu kırıp yeniden böylesine bir gücün var olduğunu idrak edecektir. Nitekim ayetler sayesinde değil, kendi varlığıyla, yani zuhurla bilecektir. Bir kesitten sonra bilim insanların keşfettiği ve her zaman var olan yer çekimi misali varlığı su götürmezdir.

25. söz: Hakkın ışığında hiçbir şeyiz. Bir yansıma misaliyiz. Kaynağa varır varmaz tahayyülden ibaret olduğumuzu anlarız. Siz zaman ve mekân boyutunda birbirinizi anlayabilirsiniz, öyleyse varsınız, ancak bu boyuta vardığınızda zaman ve mekân manasını yitirir; ne gördüyseniz hepsi vardı ve her şeyi bildiniz, ledünni ilminde olduğu gibi... Tanrı'nın ismi uyanıştır ve her şey O'nun elindedir. Hak, tek vücuttur ve onun dışında olan her şey bir aks ve yansımadan ibarettir. Bizler ne kadar da zihniyetlerin esiri olduk, öyle ki her şeyi tersinden görmekteyiz. Bu yolda hidayet, canlıdır. O nasıl da pürdikkat ve zarafetle her şeyi ayırır, bir zerre kadar ihlâs olmayınca da, acayip bir şekilde, acımadan öldürür.

26. söz: Siz kâmil'e yol alırken mekân vardır, ancak seyir tamamlanınca mekân yok olur. Siz varsınız çünkü varmalısınız, bir satranç taşı gibi, bir tür vezirlik ve padişahlıktır. Belki artık tefekkürün bir manası yoktur ve kütlesi olmayan bir durum gibidir. Düşünce ve inanç olarak da mahiyetsiz olup belli bir yöne doğru bir çekiminiz yoktur. Her yerde ve her durumda olmanız gereken yerdesiniz, o halde mekânının sınırlandırılması mevzu bahis değil, daha doğrusu mekân aradan kalkmaktadır.

27. söz: Dönüşe meyil etmek¹¹, ulaşan bir yansıma ki geri dönmek ister. Bu fezada (hakikat) yansımanın bir manası yoktur. O ikinci hilkatte kendi benzerini yapmaya çalıştı, nitekim ilk hilkat, vasıftır ki Halik bir sıfattır.

28. söz: Kur'an şöyle buyurur: "... Ben yeryüzünde mutlaka bir halife yaratacağım..."¹², kimler olduğu bellidir, ancak şekillenen birey midir yoksa bireyler mi?! Acaba bizler, gövde oluşsun diye içeriği kemale erdiren kabuktan başka bir şey değil miyiz?!

29. söz: Yetkinin gölgesinde şekillenir karanlık, o halde Hakkın ekseninde olunuz. Talep olmalıdır; insan talip olmadan bir değeri yoktur, bir köşede durgun bir suya benzer de zamanla kokmaya yüz tutar. Karanlık bir kuyu misali sizi dibine çeken kara arzular, sizinle birliktedir, seyrin hızı ve isteği arttığında kötü arzular da geride kalır. Tabii umudunu yitirip devam etmekten vazgeçen insanın cisminde hulul eder.

30. söz: Halis olmayan gelmemelidir, Hakkın iradesi gelmesine müsaade etmez. Kesret ilminde şeytan denilen bir neden vardır, ancak gerçekte bu kanundur; hâlbuki kesret âleminde onu kimin yürüttüğünün bir ehemmiyeti yoktur.

31. söz: İlk önce gönül kitabının yaprağını çeviriniz, çünkü istediğiniz yere varmak kolay değildir. Hatta Hz. İbrahim dahi öne çıkmak isterse onu denerler. Zira evlada bağlılığı vardır. Eğer bağlılığı olmasaydı, imtihana çekilmezdi. Asıl hareketi düzelten kopukluktur, yani Tanrı'm eğer ben de bir şey aldıysam sen onu parçala ki ben bırakabileyim. Bu yolda en iyi kılavuz Rabbin kendisidir. Nitekim belirli bir yerden sonra eğer gerçekten O'nu talep edersek—Âlemin bütünü O'nun mülkiyetinde olduğundan- öyleyse her şey bizi o yöne doğru sevk eder.

32. söz: İnsan güçlü bir ışık huzmesi gibidir. Yansıyarak uzanmalıdır ki maksada varsın. Bizim aslımız adeta başka bir yeredir. Eğer hakikate katılırsanız, değerlisiniz, yoksa karıncalar için bir yemden başka

¹¹ Allah'tan geldik ve yine Ona dönüyoruz.

¹² .. innî câ'ilun fi-l-ardi hâlife(ten)... Bakara suresi 30. ayet

bir şey yetiştirmemişsiniz demektir. Ve öyledir ki ölümün manası her şeyi değiştirir, o ki nasıl da güçlü ve canlı bir biçimde var ve biz ne kadar da gafiliz.

33. söz: Yeterliğin bir bölümü şudur ki insanın, en az yeteneğiyle dahi, o boyutla irtibatını sağlayabiliriz, ancak bu işi biz yapmayız, perdeleri kenara çekmesi için kişiye manevi yardım yapalım diye o hakikat, bunu içimize doğurur. Biri, onu tutkulu ve halisane talep edip ilerlemesini görünce sizin de içinize doğar.

34. söz: Önemli olan insanın temiz bir hayata varmasıdır. Eğer bu topraktan gövdeyle, o nurani ve ruhani benliğinize varırsa, o ilahi tohum, bu gövdenden çıkarak huzura ererse, yükseğe uzanarak yakınlık mertebesine ulaşırsa, işte o zaman yeni hayatın ne olduğunu anlayacaksınız. Hayat, bizim sahip olduğumuz bir şey değil ki... O tohum “Enel Hak” nidasına varıp zirveye ulaşırsa, ancak işte o vakit hakiki hayat oluşmaya başlar, aksi takdirde bizi, bir sabah, ömrün arabasına bindirip çabucak da indirirler.

35. söz: Yakının eteklerine yaklaşıp ebediyeti gördüğünüzde kıyamet durmadan karşınızda olacaktır. O hakikate varan mümin onu asla görmezden gelemeyiz, keza insan, her gün göğe tırmanan güneşi sadece kaç gün göz ardı edebilir ki?.. Öyleyse ne iş yapar, kimi görür, yaydan fırlayan ok gibi artık nereye düşerse düşsün sonu kıyamete çıkar. Allah resulünün mükerrer dediği şey yalnızca önem verme mevzuu değil, esasında sadece her daim gördüğü şeyi söylemektedir.

36. söz: İnsanın yanında duran her kim veya her ne ise onunla ilişkilidir, özellikle de seyirde olanlar için her şey bir tür araçtır salık’i yontmak için, zira güzellik insanın içindedir.

37. söz: Siz basit bir konunun içine girmiş değilsiniz. Acaba hakiki yakınlığa nail olanlar, uzaya çıkanlardan daha mı fazla? Bu çok zordur, çünkü bizim demek istediğimiz hakiki yakınlıktır, zira ayna tutanları Ehl-i Beyttir. İmam, önder ve karşında oturandır; öyleyse aynaya baktığınızda yalnızca kendinizi görmelisiniz. Amel etmeyip, eyleme geçmeyerek bedel ödemedi ve karşılık vermeden nasıl ulaşma beklentimiz olabilir ki insanın bir uzvu ve uzantısıdır ebediyet.

38. söz: Âşık her zaman zihninde maşuktur ve sevgiliyle yaşar. Ne güzeldir biri bir insana aşk versin, böylece o cinsin bir kısmı vücutta oluşur. Tanrı’ya olan aşk bakidir, ancak devamı olmayanın aşkı ne işe yarar? Akleden, kalıcı bir yere yatırım yapar.

39. söz: Bizim hedefimiz, kişinin kalbinin ya da evinin bir köşesinde sahip olduğu basit bir irfan değil, asıl hedefin o türden olduğunu bilmesi ve bütünü ile Allah olmasıdır. O kadar yaklaşmalıdır ki lehim gibi erimesi gerektir. Şayet o cinsten olup yakınlar mertebesine erişirse kalıcıdır, yoksa geri kalanın has bir değeri yoktur. Dört kişi varsalar dahi kâfidir, ancak varmanın dışında geri kalan nedir? Ona herhangi bir

ad koyamayız. Bize göre bir tür tahriptir. Aslında yaşamsal bir şey değil, bir çeşit cansızlıktır. Öyleyse az ile yetinmemeli ve birey isteğine karşı haris olmalıdır.

40. söz: Bizim durumumuz uykuda olan birinin durumu gibidir. Kimi zaman kendimize, “O derinlik ve ağırlıktan biraz bu tarafa gelsek iyi olur.” deriz, ancak olmuyor. Hareket edip bir yerden geçtiğinizde çölde duman misali yok olursunuz, artık geri dönecek bir bedeniniz kalmamıştır.

41. söz: Nerdeyse herkes bağlaşıklık ve agâhtır, özel bir işe seçilmiştir, elbette bütün insanlar değil... Adeta bir gövde var da insan onun gözü ya da zihnidir. Onları birbirinden ayıramıyorum. Sizin kesret âleminde gördüğünüz şey, diğer taraf nezdinde basit bir iştir. Bir başına insanın manası yoktur, içindeki gövdedir ki tarif edilir. İnsan sudaki buzun taneleri gibi gittikçe erir ve çevresine etkileri olur. Sanki o harareti düşürür de evrenin eli yeniden geline dek.

42. söz: Yetkinin kıymetini biliniz. Bu yetkiler insandan alınırsa ne olur, bilmiyoruz. Bir tiyatronun sahnesi gibi toplu halde gelip oturuyoruz, oynuyoruz ve bir fırsatın olup olmadığını bilmiyoruz, bir nehrin kenarında serilen bir halı gibiyiz. Özellikle marifet varsa ve kullanılmıyorsa, bedeli şüphesiz olacaktır.

43. söz: Kişi o çekirdeğe yerleştiğinde, bir güneşin evrende olduğunu görür. Yalnızca evrenin merkezinde değil her şeyin içinde bir güneş vardır ve hepsi de o’ndandır. Siz onda olduğunuzda adeta her yerdesinizdir ve artık değişim yoktur. Bunu kavrayabilmek mühimdir, kişinin vücudunun temeli buradan kopmalıdır, yoksa bu işi yapmayan bir tanım da farazidir.

44. söz: Bizim bakış açımız sağlıklıdır, üstün bir bakış gibi görmeyiniz. Siz görmüyorsunuz, gözleriniz iltihaplanmış; ve kirpiklerinizi açamıyorsunuz, yoksa basîr, gören kişidir ve tahayyül değildir. Gözlerini aç, zira hakikat vardır, ve hakikat, kendinden olanı mutlaka görür. Adeta ağır bir sıvı gibidir, biz onunla aynı ağırlık ya da yoğunlukta nasıl olabiliriz, öyle ki Tanrı’nın zikri, anısı, ihlâs ve kulluk hepsi ondandır.

45. söz: Biz bir yolun olduğunu, gelerseniz eğer belki de sizi kendinize getireceğini ve o hakiki benliğinizle olan mesafenizi azaltacağını söylemiyoruz. Eğer bu benlikle arada mesafe oluşmuşsa, bu ara dolsun ve sizi engelleyen ne ise geri gelsin... Nitekim insanın bir duruma aşına olması gerekir, örneğin vücuda girmiş olan bir şarapnel parçası misali bir süre sonra onu çıkarmak acı verir. Hakk’ın dışında her bağlılık bu şekildedir.

46. söz: Bu alana girip bu eksen de durmak isteyen kişinin çok gayret sarf etmesi gerekir. Çünkü bu feza simurg¹³ kuşunun uçtuğu alandır, siz ise doğanın tersine gidiyorsunuz ve süratli bir şekilde o tarafa dönmeyi ve onu bedeninizin derinliklerinde bulmayı istiyorsunuz. Benlikten bilince giden yol ne güzel bir yoldur. Bir an onun sesini duyduğunuzu sanırsınız. Bir lâhza için kendimi duyuyorum, o halde ben miyim, Tanrı mıdır; kendiliğinden gelir ve kimseye bağılı değildir.

47. söz: Biz bir nakışız ve topraktanız. Hâlbuki onun halik'i büyüktür, onu yaratmıştır. "O tarafta olan" asıldır, bu rolü seçendir, bir kısmını da kendimiz seçmişizdir. Sizin bir yetkiniz vardır, ancak "bu tarafta olan" sizin değil. Daha yüksek bir seviyede de yetkimiz vardır ki o da sınırlıdır. Biz seçeriz, fakat nakış ve rol bellidir, onu oynuyoruz. Bu bir devrandır; dönüşüm değil. Şii kültüründe bütün bu bilişleri ne kadar güzel açıklamışlar. Bir işe yaramadığı için onu kullanmadığımızı söylemeyiniz, biz o pınarı bu alana sevk etmişizdir.

48. söz: İlahi hükümrânlığın ne olduğunu bilmemiz zordur. Biz olduğumuz yerde dahi bir şey değiliz, yani aslımız bile zikre değer değildir. Bu krallığın nasıl bir "genişliği" olduğunu görünüz. Biz asl'ın ardındakini bilemeyiz, sadece vardığımızı biliriz.

49. söz: Sizin için bir konu aşikâr olduğunda, size ikinci bir seçenek bırakmaz. Tabii eğer beyyine¹⁴ ve açık delil varsa, acaba adı cebir midir?.. Nitekim bu konu var, siz gelin ona bir isim seçin. Biz bu bakış ufkuna şimdide, gelecekte, herkeste, her yerde ve hatta vücudumuzun en derininde sahibiz. İsteyen yeşerir, tabii yeşerilmesi gerekiyorsa şayet.

50. söz: Mevzubahis ruhsal kemale erdiğinizde birtakım araçlara sahip olursunuz. Örneğin aşkı yerleştirebilirsiniz veya bencilliği azaltabilirsiniz ya da başka konularla uğraşabilirsiniz, ki eğer kişi mecburen bu yolu geçmek zorundaysa, belki de bütün ömrü boyunca bir an dahi rahat etmeyebilir. Eğer rahat ve kolay olsaydı insanların en az yüzde üçü varabilirdi. Şii'nin bu araçları vardır ve Kur'an şöyle buyurur: "...Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim..."¹⁵. Ya o günde ne verdiler? Acaba yalnızca Hz. Ali'nin (RA) eli mi kaldırıldı da din kemale erdi? Ne gibi olaylar vuku buldu, bu kadar mühim ne gibi bir sorumluluk bırakıldı. Acaba aynı güç veya tekvinî hidayet mi geldi, ya da Tanrı'nın eli yardım için mi indi, o halde bir konunun üzerinden örtüler kalkmış demektir. Tanrı'nın işine karışabilen var mı, O, "Ben tamama erdirdim," der de bir güç gelmiş olur.

¹³ Zümrüdüanka veya sadece Anka; kökeni Pers mitolojisi ve edebiyatına dayanan, efsanevi, iyicil bir kuştur. Farsçada otuz kuş demektir.

¹⁴ Gerçeği açık bir şekilde ispatlayan kesin delil anlamında kullanılan dini bir terim. Kur'an'da Beyyine suresi. (Kur'an'ın 98. suresidir. Sure 8 ayetten oluşur. Medine'de indirildiğine inanılan sure ismini açık delil manasına gelen ve ilk ayette geçen "el-beyyine" kelimesinden almıştır.)

¹⁵ El yevme ekmeltu lekum dinekum... Maide suresi 3. ayet.

51. söz: Adeta derin bir uykudayız. Bazen sizi ve burayı rüyada görüyoruz. Bu rüya o kadar derindir ki ona yakın derler. Bazen o kadar ağırdır ki bu bilinci kenara bırakacağımızı dileriz de bir türlü başaramayız. Tanrı'nın dili budur, zorluk ve hareket!

52. söz: Biz maddi ve manevidir demiyoruz, zira bedeni bir hakikattir, hatta burada hazır bulduğumuz kanunlar, keşiflerin hepsi, o iradenin bir aksidir. Biz buluşa bir tür keşif deriz, yani vardır ve onu bulurlar. Eğer insan, Hakk'ın iradesinden olursa, mevcut hızından katbekat daha hızlı inkişaf eder. Ebette insan geliştikçe, bir kapakçık açılır, başka bir âlem gösterilir, vücutta bir boşluk bırakılmaz, dermanı ancak kâinatın başka bir boyutunda bulabilir.

53. söz: Bizim mevzuumuz, bir kıyamdır. Asla, özel bir usul ve seyirdir, demedik. Hatta hiç kimseye usule dair bir yol göstermiş değiliz. Yalnızca ayağa kalkış ve cihat dedik, genel olarak hareketi istedik ancak bilgeliğin esaslarına uygun bir hareket.

54. söz: Biz dünyadan el çektik O'na doğru yönelmek için... Bir nevi inkıta ve kopma denemesi yapmaktayız. Gerçek inkıta ise bir hücre gibi bu dünyanın örgüsüne bağlanmıştır. Ne olacağını bilmek, ne bizim ne de sizin işinizdir. O kadar çok nur'u ona zerk eder de iskeletini değiştirirler ki kendi gittiğinizi görünceye dek...

55. söz: Kapakçık; sanki biri bir şekilde vücuda geçer de nur'la bir irtibat kurar ve kapakçık oluverirsiniz. Onu serbest bırakıp değişime uğrattırınız ki o ışıktan bir çeşit olsun. En önemlisi de bu kapakçıktan kimlerin geçeceği bellidir, o halde kişi vücuda geçer de kapakçık açılır ve o gider.

56. söz: Seyrin bir bölümünde insani hüviyeti kaybetmelisiniz, zira bu çok yüksektir. Ne zihin ne de beden köşesi, ancak hüviyetin, ki eğer ara sıra dönersen, artık o dahi olmayacak. Hüviyet bir geminin yelkeni gibidir ki nefsin yeliyle yeniden harekete geçer, fakat değişime uğradığında artık o da yoktur.

57. söz: Rehberlik ehli olan kişi hareket yeteneğine sahiptir. İyi bir mertebeye kavuştuğunu bilir ve neredeyse kabuk değiştirmiştir. Artık bunu anlayıp anlamaması kişinin idrakiyle ilgilidir, bundan sonrası işimiz azalır, kişi sahip olduğu paya göre hareket eder.

58. söz: Seyrin bir bölümünde kişiyle irtibata geçilir, o zihni kalıp bize yakındır, bizim kendimiz ya da bizim aslımız gibidir. Bedende olan hakikat veya o ilahi saltanata ulaşan bebek misali. Çünkü bu gövde o bilislere tahammül edemez, o halde o bebek doğar, sizin paralelinizdeki âlemde gelişir de ilahi saltanata varır. İşte odur birçok konuya malik olan.

59. söz: Evvela kimseye, “Ben şimdi bir köşede tezkiye¹⁶ ile meşgulüm,” demeyin, diyorduk, eğer tezkiye ve nefis, gerçek anlamıyla arınma varsa değerlidir, adeta değişim cinsinden olur. Tezkiyeyi sadece ibadet bilmeyiniz, kim tezkiyeyi tam anlamıyla yerine getirirse kendi kendine ilahi emirleri yerine getirmiş olur, zira ilahi cereyan âlemde mevcuttur, ancak bizim bedenimiz pak değildir, keza ondan bir idrakimiz yoktur. İdrake vardığında bir demirin talaşı gibi o cereyanın çekim gücüne teslim olursunuz.

60. söz: Acaba nur’u bir kanal bilip onun vasıtasıyla başka bir alana geçebilir miyiz?.. Sen o güzelliği ve şöleni duyabilirsin, bir ilahi unsur gibi olursun, onun vücudunda tecelli eder ve başka bir yerde yeniden şekillenirsin. O halde bir başka yere geçip mahvolmazsın, belki de bir yer var, işte bu kapaktır!

61. söz: Seyrimizin bir köşesini anlatıyoruz; derinlik O’dur ve adeta bu gövde de onun önderliğinde görevini ifa eder. Sizinle bu fezada olduğumuz vakit, bu feza sadece bizim için vardır, söylememiz gereken şeyi söylüyoruz, öyleyse hakikat gafildir, değil mi?! Bulunduğunuz hakiki boyutta var olmayan bir mesele yok, toplamı “o tarafta”, ekseriyeti “bu tarafta”dır, O durmadan izlemektedir, zira O basîrdir, basiret sahibidir. Varsay ki biz devamlı hakikatteyiz, arada küçük ve suni bir alan oluşur, zira biz sizinleyiz ve yeniden o hakikatin derinliğine dönmekteyiz. Eğer ezileceksek biz eziliriz, eğer Allah resulü taşlanıp ağzı yarılacaksa, yarılır. O ne olduğuna bakmaz, hem resulün bakışı Hak’tır, bir çıkarın peşine düşmüş değildir, zira bu fezada Hak vardır. Size gösterilen âlemdeki güzelliklerin binlercesi O’nda vardır. Hakk’a vardığınızda artık feza yoktur, burası gibi genişlik ve uzunluk bulunmuyor, Samediyet¹⁷ vardır. Boy, şekil ve renk değil, hiçbir şey yoktur ancak şiddetli bir çekicilik vardır. O’ndan başkası da yoktur. Bu fezada gitmek, varmak ve olmak yok, hatta manevi seyrin dahi manası yoktur. Evrende adeta bir merkezîyet var da siz onunla birleşmiş, zerrelere içinde buluşmuş gibisinizdir. Artık bir işiniz yok, ve gittikçe zihniniz sakinleşmektedir. Artık ölmek-kalmak mevzubahis değil, birçok mesele sönümlenmektedir, büsbütün temizleninceye değin...

62. söz: Biz, daha çok bir alıcının peşindeyizdir; o nur’u ve hakikati vücutta cezbe edebilen biri. O kapasiteyi onda fark ettiğinizde, adeta seçiminizi yaparsınız da o da hemen yapar. En mühimi, o kaynak, nüfuzuyla değişimi gerçekleştirir, kişiyi temelden altüst eder, ki bu aynı zamanda gelişimsel bir rehberliktir. Bu kapasite kişinin dışındadır, onu kabul edebilip harekete geçmelidir.

63. söz: Kendimizi maddiyatın alanından uzak tutmalıyız, ne kadar zor olsa da... Bir defasında bir zatın şuuru açıldı, herkes onun öldüğünü ya da toprağın dibinde olduğunu görmüştü. Tıpkı deprem veya yıkıma uğramış harap bir yer gibiydi. Kişi bilince vardı, sonra bedeninin yarısının toprakta olduğunu fark etti. Acı verici bir şeydir... Acaba bugüne kadar kimse toprağa esir olmuş mudur? Oysa o nur ve çekim kuvveti var olsa ve sizi öldürmek istese, öte yandan siz de toprağın derinliğinde tutsaksanız, toprak

¹⁶ Nefsi arındırmakla, içi temizlemek

¹⁷ Allah'ın (C.C.) hiç bir şeye muhtaç olmadığı gibi hazinesinden hiçbir şey eksilmemesi ve kudretine de hiç bir şey ağır gelmemesi.

altındaki tohum misali, evvela güneşi görmezsiniz; ancak o dur ki sıcaklığı, ışığı ve sevgisini hissedince, toprağı yarıp dibinden çıkmak ister.

64. söz: Hareket etmekle dünya, ne kadar da çabuk zayıflar. Zihnimiz kendi etrafını o kadar sıkı sarmış ki, ip çekilirse veyahut da o ışık yansır, yıkıldığını görürsünüz. Hatta insandan ayrıldığı vakit sanki vücuttan bir uzuvmuş gibi hareket eder.

65. söz: Talep etmeye çalışınız, talep, yani O’nu ve iyilikleri isteyiniz. Zeki olunuz. O olunca diğerleri hallolur. Her ne zaman yansır her yer ve her şey aynı anda düzene girer. Siz Hakka bırakmalısınız, zira vücudunuzda ancak Hak olduğu sürece o hayat muhafaza edilebilir. Her şey Hak ile birlikte. Kâinatın esasıdır, ve ne veriyse Hak iledir. Öyleyse Hak ve hakikatle beraber olduğunuz sürece, o sizi koruyacaktır. Benlikten yakınmayı bırakalım. Eğer yaralıysak, Hakk vücudumuzda değil, demektir.

66. söz: Meselemiz, rehberlik etmek veya daha iyi bir insan olmak değil, bir çeşit beka meselesidir. Kişi ya o yüce kurtuluşa ulaşır “öteki tarafa” girebilir ya da ulaşmaz ve giremez. Eğer vücudumuzun yarısı ilahi olmasaydı, beden oraya giremezdi, başımıza neler geleceğini dahi bilemezdi. Bazılarının halis olup buraya varmaları kâfidir, fakat bu seviyeden daha düşüğü, iflah olamaz, zira o asıldır ve geri kalan bizim zihnimizin konumudur. İlerledikçe ve vücudunuz kılcal damarlarına dek o nurla karışır şekillenince kendiliğinden maddi olandan uzaklaşırsınız. Nitekim cennet her şeyin zirvesidir, ancak asıl nur’un ışık zerresi dahi değildir.

67. söz: Sanki kâinatın tamamı karanlıktır ancak evrenin gövdesinde damar gibi olan Ehl-i Beyt veya Ehl-i Beytin nurunun dışında olan. Bu anlayış bizim için çok ağırdı. Başlangıçta bizim Tanrı’ya inandığımızı söyleyecektik, fakat karanlığın ve yokluğun dışında hiçbir şeyin olmadığını gördük. Tabii dağılan ve adeta nur olan o evrenin damarı gibi olanın dışında. O (Ehl-i Beyt) ki hayattır ve devamı var. Elbette sadece onlar vardı demek istemeyiz, tanınmayan birçokları daha da vardı, yani inkâr ediliyor veya sayılarının az olduğu söylenmez, hatta hala da vardır. O nur ve o gövde vardır, ancak bu nur ve bu hakikat çok daha yakındır. Bu konu Şia kültüründe tarif edilmiştir. Nitekim bu fezanın kapısını başkalarının tereddüdü için açmaktadırlar.

68. söz: “Bu taraf”ta sizin için herhangi bir şeyin kalmadığı merhaleye vardığınızda, içinizden çıkıverir o asıl irade, yavaş yavaş yeryüzünde yürümeye başlar; hakikatin yayılmasını arzu eder. Dolayısıyla o sadece hikmet ve hakikati dile getirir. Adım adım ilerleyeceksiniz... Rahatlık yok ve fakat yorgunluk da yok. Lokomotif, ağır yükten yorulur mu hiç?

69. söz: Siz ya olursunuz, ya olmazsınız. Amelleriniz dahi bir işe yaramayacak, yani o ayara sahip değildir, çünkü kişinin amelleri kendi cinsindendir. Misal, bağışlamanın nereden elde edeceği ve hangi

niyetle vereceği belli değildir; çocuğum sağlıklı olsun, torun sahibi olayım ya da vereyim ta ki alana dek! Elbette hâlâ iyidir, hem O’dan almasa kimden alacak?..

70. söz: Ehl-i beytin muhabbeti simya gibidir. Bu muhabbetle aslında ruhsal bir üstünlük hayatınızın çarkına girer, azar azar bedeninize hâkim olur, oldukça etkilidir; şirk ya da Hak’tan ayrılma meselesi değil, yolun kendisidir.

71. söz: Hakk’a tapan biri her şeyini verir ama Hakk’a ayak basmaz, bir zerresine bile! Bizim de gündelik yaşamda böyle olmamız güzeldir. İşimiz olduğu vakit, hakka uyduğunda kabul ederiz, uymadığıdaysa kabı ters çevirip reddederiz. Bırakın aç kalalım, ya hak vardır ya da yok, ancak gördük ki Ali’yi (RA) halvetten nereye getirdi.

72. söz: Asıl mesele o ilahi varlığı vücudunuzda uyandırmanızdır. Vücudun yansıması ve basireti vardır, nasıl ki siz kabuktan ibaretsiniz, o da hakikattir, idraki var ve nüfuz eder, güçlüdür. Nur’dan gördüğünüz şey ölü bir nur değildir, başlangıçta böyle olsa da ilerleyip perdeleri kenara çeker de duvarları yıktıkça aşikâr olmaya başlar.

73. söz: İnsan, Rabbin hidayet sisteminin girizgâhıdır. Yansımadır ve gittikçe tecelli hükmünü bulur, sonra belki de adına “nur alanı” dediğimiz yeni bir fezaya girer. Tecellilerin olduğu yerde, başkalarının ve birçok evliyanın da orada olduğunu görür. Bir zuhur meydana geleceği kararlaştığında, Tanrı’nın hükmü ve izniyle o tecelli, resulün eli vasıtasıyla kurban olur. Kabul edildiğinde kişinin zuhuru oluşur ve o andan itibaren yetkinin kimde olduğunu bilemezsiniz. Kaynağa yaklaştıkça, hatta adı geçenler dahi silinir, merkez ve yakinde yerleşirsiniz, zira orası güzelliştir, ne varsa biriciktir, ağır ve dopdoludur!

74. söz: Gençliğimizde, görmek için bedensel yolculuk veya temerküz ederdik, fakat şimdi her şey var ve bir meselenin ardına düşmüş değiliz. Ne geçmiş, ne şimdi, ne gelecek ne de kişinin fikri, nerdeyse başa baştır ve hiçbir ehemmiyeti yoktur. Artık bu noktadan o merhaleye gidecek seyriniz yoktur, hiç yok, tek’tir ve idrak daha da derinleşmektedir.

75. söz: “Hilal” o kadar güçlüdür ve o kadar sizi derinliğe götürür ki ışık huzmesi oluverirsiniz. Adeta baş geri gider, zihni çeker de onunla bir olursunuz. Bu en ağır durumlardan biridir. Öyle ki bizim için vuku bulduğunda biraz rahatlayalım diye “bu tarafı” özlerdik. Yüksek bir dayanaklılık ister, çünkü yakın ve vücudun ta kendisidir. Işık huzmesi olmak ölüm müdür, yoksa zuhur mu? Birçok durumda manasını yitirir, en azından hislerin ve beş duyunun âleminde, ölümdür.

76. söz: Hepimiz nur'un alanındaız. Ancak, kalabilelim diye, o feyiz, birtakım nedenlerden uzak tutulmuştur. Aydınlatma, yansımanın vücutta meydana gelmesini sağlayan yarıktan başka bir şey değildir. Ancak bu mecaz ve tasvirdir, biz ise derinlik ve hakikatin ne olduğunu bilmek isteriz. Tanrı herkesin evinin önünde oturmuştur, O'na kapıyı açıyorsunuz ve içeri giriyor.

77. söz: Kamil insan, güçlü bir iradeye sahiptir; hücre ve dokularınızı dahi idrak eder. Duymadığınızı duyar, sizinle ve bütünle alakalı ne varsa anlar, "bu tarafta" olan meseleye tabidir, yapılması gereken için yardım eder.

78. söz: Ruh geliştikçe damar, nur ve kemale erer. Orada başka bir beden olursunuz, hastaya yardım edersiniz, fakat gönlünüzün köşesinde hasta olmasını istersiniz, sevdiğiniz kişi için, neden, zira O'nun isteğidir, elbette fazla istek mevzuu değil, zira O'dur. Nitekim dolaşmaktayken, bu mağazanın daha iyi bir vaziyette olması gerektiğini hissedersiniz, bir çeşit hikmettir ki siz de ona müştereksiniz, zira mükemmelliğe doğru büyümektesiniz. Bir çeşit deri değiştirme, alelade kavkıdan çıkma halidir, o bütünün bir parçasısınız. Siz kemale seyrettiğinizde O'nun istediğini istersiniz. Kemale seyreden insan alelade kalıptan çıkıp aslına yakınsar, sanki müşterektir, eğer biri düşmeliyse, o da onunla düşmek ister.

79. söz: Bu seyir kolay değildir, takılan kişi doğrulamaz, O'nun rahmeti olmazsa şayet. Tanrı kimsenin tekelinde değildir, hepimiz aslımıza döneceğiz. Öyleyse "bu taraftaki" yüzleri bırakın ve hiçbir şekilde bekleme yapmayınız, beklemek ölmek demektir. Aslınıza varıncaya dek dinleneyim demeyin!

80. söz: Hakk'ın cazibesi bizi öldürür. Bizi noksanlıklarımızla kabul eder. Eğer gerçekten arzulamakta ve âşıkansanız, gidersiniz, yardımınızı alırsınız. Fakat yalan söyleyip O'ndan başkasına istekte bulunduysanız, her şeyi önünüze yığarlar da vücudunuzun bir bölümü takılır. Eğer hakikatle olmaz iseniz çakılıp kalırsınız, Nuh da oğlunu kurtaramadı. Gönülde küfür olunca, olmaz; O yalnızca yücelmek istedi de izin vermediler. Siz oraya kadar gitmek istersiniz fakat topallaya topallaya nereye kadar?.. Ya ayağa kalk ya da öl!

81. söz: Bedenin karanlık yüzünde durmaktayız. Tanrı dışımızda değildir. Kendimizi faydadan uzak tutup da bedenin kutbundan dışarı çıkmamaktadır. İşte bu tanrısızlığın buz kesmiş soğukunda kalmaktayız. Siz seyir ettiğinizde, zaman ve mekân altüst oluyor değil ki! Olduğunuz yere gelmek için döndürülmektesiniz. O halde o istek ve arzunun içinizde ölmesine müsaade etmeyiniz. Hiç kimse noksan değildir, Tanrı hâlâ bize bakmakta, bizi beklemektedir, o yüzden hâlâ buradayız. Yeni bir nesil geldiğinde, demek ki henüz rahmet ve bakış vardır, öyleyse durmadan yenilenmeye çabalayınız, hareket edin, zira durmakla bir yere varamazsınız.

82. söz: Kişi çabaladığı vakit ilahi kalıbı öğretmene arz edilir. Kendisi henüz göremez, zira kişinin ta kendisidir, ondandır. Sonra hicaplar kalkınca “bu tarafa” yaklaşır da cemalini gösterir. O halde kişi o zuhura yaklaştığında noksanlıkları da aşikâr olur. İlahi kalıp çok güzeldir, tecelli ve nur, özel bir vaziyete sahiptir. Hakikat sahibi mürebbi, belki de zahir âleminde görünmeyen birtakım meseleleri ve eksikleri izale edebilir. Örneğin babası pahalı satmışsa onu nereden bulacaktır? Bu, kişi için bir esaret ve çiledir, ancak Tanrı’nın lütfü ile o eksikliği giderir ve engeli kaldırır; kirliliği dil, göz ve gönlünden siler, insana yapılmış bedduayı dahi... Fakat bu, herkes için yapılmaz. İlahi kalıbın kendisini aşikâr edebileceği bir yere varmalısınız. Kişinin ürettiği meni veyahut da fikir bile mühimdir. Bu seyirde ilerleyen kişiye sonuna dek o zaviyeden bakarlar. Şefaata ya da ondan daha fazla bir şeydir bu; hakiki tabip, kirliliği ortadan kaldırmanız için yardım eder.

83. söz: Tanrısızlık acıdır; salık için cehennemde yok olsun diye kanserli bir tümörün ateşin üzerine tutulması gibidir. Siz biraz ilerledikçe, irinler kendini gösterir, şimdi sizinle birliktedir ve böyle giderseniz sizi ateşe atacaktır. Fakat tezkiyeye geçip seyre başlarsanız, bunlar kendiliğinden ayrılır, zira o merhalelerden geçerken, onu sürekli yakarlar, ne de kötü bir kokusu var, o kadar öyle ki “bu tarafta” dahi duyulabilir. Nitekim “bu taraf”ta kavrayış tam değildir, eğer tamamen “o tarafa” giderseniz vücudunuz bütünüyle idrak olur. Elbette Tanrısızlıktan daha büyük bir azap yoktur!

84. söz: Tevhit kâmil bir manadır ve ilk asıdır. Âlemin doğu ve batısına giderseniz ve Tanrı’nın yoluna geçerseniz, size “Murakabe et, nur’a var ve gayrdan ayrıl.” derler. Hakiki tevhit maddi kalıbında puta tapma gibidir. Zira hakiki imana varmadığınız sürece herkes sizin için vardır, bu yüzden kaderinizi etkilerler. Kaderiniz etkilendiğinde O’na tereddütle yaklaşırsınız. O’nu tam olarak göremediğinizdeyse Tanrı olamaz. Tanrının tarifi vardır, ancak bizler duyular âleminden sıyrılıp tam olarak O’nu algılayamayız. Tanrıya tapma ya da teslim olma, sıradan ve boş bir mevzu değildir.

85. söz: Huzurun ehemmiyeti vardır, demiri mıknaşın yanına koymak gibidir, zira zamanla o vaziyete ve özelliğe sahip olur, yani tahta gibi faydasız bir şey değildir! Sonraki durak hakikat olmalıdır. Rengin ve rollerin olmadığı yer, ne mekân ne zaman, ne geçmiş ne gelecek, ne nitelik ve ne de hiçlik, her şey var, ancak tektir. Bizim zihinsel durumumuzun ona tepkisi durağanlık olabilir, adına ne diyeceğimizi bilmeyebiliriz. Gerçekte güçtür, kesretin hepsi ondandır, ve ne de güzel bütün zerreler onunla ilişkilidir, kapı ve duvar dahi... Öyleyse karşımızdaki her şey akıllı olabilir.

86. söz: Kimi zaman “bu tarafta” kalmak zordur, zira “o taraf” caziptir; nur, paklık, kutsallık ve asalettir, fakat “bu taraf” zayıftır, yerden gölge dışında başka bir şey bitmez. Hakikatin kapısı açıldığında, gördüğünüz güzel ve iyi olan ne varsa onun yansımasıdır, hatta bizim aslımız dahi “o taraf”tır.

87. söz: Buraya niçin geldiğimizi unutmayınız. Biz insanlar aydın ve karanlık zerrelerden bir kümeyiz. Elekten geçip elenelim diye geldik, vücudun nur’unu takip edip o hakikatin kaynağına varmak için

geldik, yoksa çocuk yetiştirip mal toplamak için değil, zira bunlar dünyanın araç gerecidir ve doğal olarak vardılar.

88. söz: İnsan dağınık bir şeydir ve zaman katmanından geçebilir. Keza ilginç boyutları vardır. O halde hepimiz neden tenin kurumuş kalıbında kalmış karanlıklardan uzaklaşamadık. Birçoğumuz takıldığı yeri bilir, fakat bu düğümleri açmaya istekli de değiliz.

89. söz: Biz insanlar yelkovan gibi defalarca dönmekteyiz ki şeytan harekete geçsin. Bu, şeytanın durup dururken bir girişimde bulunacağı anlamına gelmez. Bizler sürekli dönmekteyiz, meleklerse oranın harim¹⁸ olduğunu ve gitmememiz gerektiğini söylerler, “Ancak onu serbest bırakınız,” diyene kadar da dönmüş oluruz. Onun devası ağzımıza damıtılan bir damla marifettir. Zira uykumuz ağırlaşmış ve şuuru seçmek yerine resulleri öldürmüştür.

90. söz: Tanrı kapıları açar, insan gittikçe o asıl yakınlığını tanıyıp da hakiki tat vücuduna oturdukça, secdenin ne olduğunu yeni yeni anlar. O vasıl halkaya yaklaştığınızda, artık teksir yok, hakikat vardır; bu rol ve renk değil, güzellik ve gücün zirvesidir. İnsan o ittisal ve secde durumuna geçtiğinde maddi hayatta var olan bütün zevkler, o secdenin bütünü ya da yarısına dahi varamaz. Eğer milyarlarca sene sonra dahi cansız bir şekilde hala secde durumundaysa veyahut da hakiki secdeye geçmiş bulunuyorsa, bu yorucu bir iş olmaktan uzaktır.

91. söz: Biz küçük bir zaviyede durmaktayız ya da Halik bizi öyle bırakmıştır. “Günah işlemiyoruz.” deriz, fakat bazı bazı ayağımız kaymakta, günaha bulaşmaktayızdır. Yani derinliği algılayamıyoruz, zira küçük bir günah kâinatın bütününe etkileyebilmektedir. Nitekim dünyanın esası Hak üzerindedir ve ancak zulüm ile bu müşahhas olur.

92. söz: Evliyaya ya da yüksek bir kemale olan aşk, insanı kendi kabuğundan çıkarır. Adeta kendi kendine etkide bulunur, ruhlar birbiriyle ilişkidir, o kemaldır ki bu ruha geçer. Bu konu tapınmayı içermiyor, dalganın yükselip deryayı aştığını ve onu istila ettiğini dile getirmeniz gibidir. Hayır, hepsi deryadır ve evliyaya olan aşk hicap değildir!

93. söz: İlahiyat, tefviz olunan ya da insanın varacağı makam, merhale veyahut da rütbe değildir, şüphesiz maddi kap, dergâha pek önem taşımaz, öyleyse bazı durumları kişiye bağışlamaktadırlar.

¹⁸ Kutsal tutulan yer, yabancının girmesi yasak olan yer

94. söz: O azametinin uzvundaki gelişimin manası nedir, insan hangi gelişime ulaşmak ister?.. Bir göz kırpmasıyla âlemler yaratacak yere ulaşırsa, deyim yerindeyse bir sineğin kanadı kadardır. O kadar ihtişam ve şatafatın yanında bir değeri yoktur; yüksek bir makama sahip olması doğrudur, ancak Hakkın kendisiyle kıyaslanamaz. Şüphesiz biz ne kadar da noksanız!

95. söz: Vücudunuzun derinliklerinde, evvela O istemelidir, ki gerçekleşmesi için sizin de zihin ve gönlünüze düşmüş olsun. Zira başlangıçta sevgili, âşık olur da o kıvılcım önce sevgili tarafından çakılır, sonra aşığın harmanına düşüverir.

96. söz: Bizin taptığımız Tanrı hakikidir. Öyleyse fena olmalıyız ve bu da bizim murakabemizdir. Bekabillah'ı¹⁹ bulmak için fena oluyoruz, ki her şey ölür, hiçbir şey kalmaz, illa Hak! O halde diğerleri Hak ile görür, Hak ile işitir; bu mesele mecazi değildir.

97. söz: Murakabeyi seven kişi *“Allah’tan başka ilah yoktur!”*²⁰ desin. Elinizde orak misali, fikre gelen her fazladan otu biçer gibi marifete varmalısınız, yoksa yalan söylüyorsunuz demektir. Bu doğrudur, zira oraya varamayız ancak onun imgesini verebiliriz. Belki gittikçe oluruz ve bizi de o safâ alırlar. Şöyledir: Yusuf’u sattıklarında yaşlı bir kadın, elinde ipten bir örgüyle sırada bekliyordu. Sordular: “Ne diye sırada bekliyorsun?” O da, “Biliyorum ki onu bana vermezler, fakat isminin alacakları arasında olsun istedim!” der. İşte bu iş böyledir.

98. söz: Zikirleri anlayarak dile getirin, zihinde yükselin, daha da yücelere uzanın. Zihnin en ücra köşelerine giderseniz kapıyı açarlar. Çok güzeldir ve insanı tatmin edecektir, artık ne olduğu denilmez, *“Allah’tan başka ilah yoktur”*²¹ karşısında ne diyebiliriz, daha doğrusu ne yapabiliriz?! Derler ki “Gözyaşıydım, gülüş oldum.”²² zira o sarhoşluğu var etmek istiyorlar. Biz *“Allah’tan başka ilah yoktur!”* deriz, *gitmek isteriz; biz parçalanıp yok olmak isteriz, hiç olup O olmak isteriz! İlginçtir, biz o sarhoşluğu nur’un vücuduna getirmek istemeyiz, sadece gitmek isteriz.*

99. söz: Seyirle ilgili bir konu var ki peş peşe olan merhaleler şeklinde değil, yadigâr olarak bizden size kalsın, zira yadigâr ve anı önemlidir. Seyir başladığında, “İlk koşul odur ki Mecnun olasın.”²³ O ki Mecnun’dur varacağı yeri delice isteyendir. Mecnun olmanın dışında diğer merhaleler parça parçadır. O halde evvela tezkiye yapıp yükselmek gerekir, sonra teslimdir ki bu da herkesin işi değildir, daha sonra aşktır ki kişi tecelliye geçinceye kadar, ardında kurbandır ki zordur, sonra teyittir ve vasıl, sonra Hak, ve sırasıyla rücu, intihar, ebediyet, huzur ve inkıta, elbette “bu tarafın” inkıta değil, zira insan

¹⁹ Yaratan ile var olma manasında. Tasavvufta fenafillâh’ın bir sonraki aşamasıdır. Fenafillâh Allah’ın varlığı içinde yok olmak iken beka billâh, Allah’ın varlığında sonsuz yaşama ulaşmaktır.

²⁰ *La ilahe illallah*. Saffat suresi, 35. ayet.

²¹ A.g.a

²² Divan-i Şems, 1393 gazel (Mevlana)

²³ “Leyla’nın evinin yolunda ne çok tehlikeler var”, beytin ikinci mısrası ” Hafız-ı Şirazi (14. asır)

başka bir mahiyeti bulur, başka bir türden olur da Halik olarak ondan bir temsilci başka bir boyutta zuhur eder, mühim bir konudur, asla görülemez. Bu inkıta, yani ondan kopan şey, *Bekabillah gibidir, o ne yücedir.*

100. söz: Biz bir kaynakla uzaktan, zayıf veyahut da işlek bir irtibatın peşinde değiliz. Onun içindir ki her nerede olduysak, kimsenin hissi davranmasına müsaade etmedik, değişimin derinden gerçekleşmesini istedik. O'nun bulunduğu yere gitmelisiniz, yoksa bizim yanımızda hiçbir şey yok. Eğer bir adım atıyorsak, asıl hareketi başka bir yerde yapmaktadır. Biz o hakikatte can bulmanızın peşindeyiz, her kim hakikatin vadisine varıp ikinci bir manevi doğuşa ererse, o hakikatte örgüsü değişip gelişime uğrarsa şayet, Hakkın askeridir artık ve bizim orada yapacak bir işimiz kalmamış demektir.

101. söz: Bizim için bedenlerin “Hakk’a ibadet” ile sarıp sarmalanması çok mühim bir şeydir, artık dünyanın neresinde olursanız böylece güvende olursunuz. Bizler ne yaptık? Karanlık ve kirlilik bu fezaı doldurduk ve O’na yansıma fırsatı vermiyoruz. Hepimiz vücudun karanlık kısmına çökelmiş *zulûmât*tan o nur’a doğru çıkmıyoruz. Geçmesine nerede müsaade ettik ki! İsteyerek içeri almadığımız Tanrı bizi nasıl korusun?! Vücudun karanlık kısmında oturmuş, “Tanrının işi varsa gelsin,” diyoruz. Bencilliğimizi beğeniyoruz. Bilerek kenara çekildik. Fakat O, vücuda girip de yansıdığına ancak o zaman sizi koruyacaktır. Bu sevgidir ki Ehadiyet ile olan irtibatı bütünleştirmektedir.

102. söz: Hepimiz görünüşlerimizden ibaretiz. Fakat içimiz vaveyladır, kokuşmuş cesetler dahi olabilir, aynen zulüm gibi, zira insan vücudu çok özeldir.

103. söz: Bu seyirde bedensel kalkışmadan (kıyam) sonra bizden beklenen sıfatların tecellisi ya da aynası olmaktır. Yapılmanın hepsi “bu taraf”tan “o taraf”a değil, aksi doğrudur. Biz küçük bir adım atarız, ancak O bir kâinat kadar yol kat eder. Filhakika biz zayıfız, neyiz var ki!

104. söz: Beka ve hakikate varmayan kişi nazarımızda cansız bir leştir. Bu kişinin vücudunu yarsalar, onun ne kadarı nur’dur? Vücudun karanlığı mutlak değildir, beyhude ve faydasızdır, yeniden toplanıp başka bir yerde şekillenmektedir. Nur önemlidir, bütün bu ışıklar, o tecelli ve irtibatı oluşturmak, o köprüyü meydana getirmek için toplanırlar. Hepsı erir ve halis olanlar bir araya gelir, işte bu irtibatı sağlayan O’dur, bizim gibi zayıflar değil!

105. söz: Tanrı için sınır çizmememiz gerekir. O, ortağı olacağı yere girmez, bunu bizden bir yadigâr biliniz. O’nun bedeninin galip gelmesi için çabalayınız ve zorluklardan korkmayınız, zira O müşfiktir, bizse basir²⁴ değiliz. O’nun peşinden ne kadar gittiniz? Zihin sürekli O’nu düşünmelidir. İnanın ki O’na

²⁴ Gören, bilen, sezen (Esmâül Hüsna)

bu yüzeysel ibadetlerle varılamaz. Vücutta bir derinliğin olması için çabalayın, zira bu vadide kimse sıradan bir imanı satın alamaz! Kalsa kalsa size bir sevap yazarlar ancak Hakk'ı talep etmek küçük bir iş değildir, fakat kimi insanlar kötü muamelecidirler, O'na doğru gitmek yerine hidayeti kaybedip saplantıya sürüklenirler.

106. söz: Biz Hz. Mehdi'ye daha çok "sahip" unvanıyla sesleniriz. Boyutlar çoktur, bizim en çok değerimiz "zaman" değil, "emir"dir.²⁵ Zira zaman hayatın vadisinde bir sokağın idrakidir, bir gücün sahibidir, aşikâr olan bir hakikattir! Nazarlarda saklı olan bir güçtür, Hak'tan gelen bir görevdir. Hz. Ekrem (SAV) şöyle buyurur: "Her kim ki ölür ve zamanın imamını tanımazsa, cahilliye ölümüyle ölür"²⁶

Bu öylesine ya da korkutmak için söylenen bir söz değildir. Biz görmeli demiyoruz, ancak anlamalı diyoruz. Zira O [Hz. Mehdi (RA)] bizden bir parçadır ve bizi tamamlar.

107. söz: Salik yalnızca Hakk'ı görür. Evvela duyular âleminde ölür, "bu taraf"taki duyularla hiçbir işi yoktur, sonra o nur ve hidayet, aklın doğrultusunda, veyahut da "bu taraf"ta mevzubahis olunan meselelerde ona yardım eder. Ancak bu, yolun sonu anlamına gelmiyor, yeni bir başlangıçtır. İlerledikçe nur canlanmaktadır.

108. söz: Bizi durmadan derinliğine çeken konuysa fenadır. Yokluktan bir idrak olduğunda, o vadiye baktığınızda veya ölümü derinliğiyle anladığınızda, birçok muadele değişir. Biz hakiki bir Tanrı ile karşı karşıyayızdır, O, bütün niteliklerin toplamıdır. Öyleyse O'na yöneldiğimizde, diğer yerlerden geri kalmış olmayız!

109. söz: Emir Sahibi'nden yoksun çok az yer vardır ve bu mesele manidardır. Bizim anlayışımız yoktur ya da belki de başka bir tabakadadır. Biz asla o vücudun ne olduğunu bilmeyiz. O kadar güçlüdür ki bir kalıpta olabileceğini idrak edemeyiz. Daha doğrusu imkânı yoktur, yerleşmesi mümkün değildir, zira hayli ağırdır. Kuvvetlerin çeşidi bir hazinedir, hiçbir yerden de ayrı değildir.

110. söz: İnsanın içeri girmesine izin vermek için ücret isterler. Kişi eğer sıradan bir amaç uğruna denek olarak kullanılıyorsa, ki bu seyre giren kişi deneyin temelidir, bir de "Allah'tan başka tanrı yoktur..."²⁷ lafzını düşünün... Yani mutlağa yönelmek istiyorsa, onu bu durumda durmadan rendelemeleri lazımdır. Tanrı bizim dışımızda değildir; bizi de rendelemeleri ve zımparalamaları gerekir. Bu kibir ve kendini beğenmişliği balta ile vurmalıdır icabında. Puthâne insanın içidir, İbrahim'in eli yardım etmelidir.

²⁵ Şii inancında, Hz. Mehdi'ye Sahip-i Zaman olarak da çağırırlar.

²⁶ Seyit Reziyetin, "El ikbal bi amal-i Hasani" kitabı, Bustan Yay. 1994, Tahran. Bu hadiste Şii ve Sünni ehli arasında değişik yorumlar bulunmaktadır. "Men mat-e velem ye'ref imam-e zamanehi, mate meyeten cahilliye"

²⁷Allahu la ilahe illa huve.. Taha suresi, 8. ayet

111. söz: Bu seyirlerde çarpıcı olan huzurun idrak edilmesidir. İsmi önemli değildir; onun güzelliği O'na veya "sahib"e olan dikkattir. Bu çevresel huzurun idraki o kadar yükselmelidir ki, korkmayınız, vücudu o kadar güçlü kılıp o huzurun idrakiyle birleşmeniz gerekir ki "Hakkın dışında ne varsa"²⁸ görmeyesiniz. Huzurun idraki bir cereyan gibidir, o, kaynakla gerçekleşen sadece bireysel bir irtibat değildir; öyle olmalıdır ki mahsus âlemin bütününü yıkayıp kendisiyle götürsün.

112. söz: Bu seyirde bizden bir parça cehenneme gidebilir, fakat bu cehennem farklıdır ve hâlâ burada olduğumuz için daha rahat geçeriz. Elin bir kusuru varsa siz onu pak olsun diye devamlı ve bilerek ateşe koyarsanız, o karanlılık ve irini gerçekte hissedersiniz, hayli lezzetlidir, yoksa Tanrı'nın bir garazı yoktur. Adına ateş mi yoksa lütuf mu demeliyiz, bilemeyiz.

113. söz: Seyrin bir merhalesinde, siz o güneşin dergâhına varırsınız, güneşe vardığınıza hissedersiniz, sonra dergâh olduğunu fark edersiniz. Dergâhtır ve o güneşe girmektesinizdir. Tecelli, saray, huzur ve zuhur, seyir idame etmektedir; yeni yeni güneşin dergâhına varıyorsunuzdur.

114. söz: Kişi buraya vardığı rabıtaıyla fark etmelidir ki Rab onu bir nevi terbiye etmektedir. Oyunu doğru anlamamanız, doğru bakmadığımızdandır. O'nun aşkıyla öyle dolmalıyız ki O'ndan gayrını bilmeyelim.

115. söz: O hakikatle ilgili olan her husus, bu seyirde mana bulur. Örneğin, kişinin vücudunda olan şey kanatlanıp harekete geçerek gövdeden ayrılır. Öyleyse kişi tenin kafesini terk eder ki bu idrak onun için hissedilebilir bir şeydir; artık bundan daha duru nasıl bir hakikat ister?! Eğer hâlâ bir şüphe varsa, kalmaktadır, oysa ilerledikçe her şey ayan beyandır.

116. söz: Biz o hareket ve isteği oluşturmalarını, kişiye eksik olmadığını bilmesini isteriz. İnsan o fezada doğmadan, gelişme tamamlanamaz. Öyleyse yeniden bir doğuş hâsıl olup zirveye ulaşır, daha sonra da ilahi marifetleri edinebilir. Bizler, gelişmeden topraktan yeşeremeyecek buğdaylar gibiyizdir.

117. söz: Bizi ara sıra endişelendiren mesele, kişinin gönlünün vazgeçmesidir. Bu durum gerçekleşirse, herhangi bir meylimiz de olamaz. Biz tutma ve bırakmaya sahibiz ki salikin kanadı gibi açılıp kapanır, onu ileri sevk eder, ancak burada vaziyette değişme söz konusu değildir, vazgeçen gönlün kendisidir. Kişi böyle olur, kendini izah eder ki çaresi biraz ihlastır, ya da tövbe veya anneye hizmettir; veyahut da yapmanız gereken ne biliyorsanız, o lütfü yeniden geri getirir. Daima duyuyor ve görüyorsunuz; fakat bu şekilde döndüğünüzde, iç'in âlemlerinden aheste sesler onun nidaları oluverir, sonra kendinizle

²⁸ *Mâsivâullah.*

konuştuğunuzu görürsünüz; ne çabuk da yüzeye çıkıyorsunuz. Ayağımıza bir şey bağlayalım ki yüzeye bu kadar hızlı çıkmayalım. Ali'nin (RA) aşkı bizi derinde tutamadı!

118. söz: Her nereye baksanız kıyameti görürsünüz. Yakın olduğu için mi yoksa büyük olduğu için mi görüyorsunuz, bilmiyoruz. Bazı durumlarda “bu taraf”ta bir damlası serpilen marifet ve hakikatten geçilemiyor. Bunlardan biri kıyamettir, bu ayna o kadar büyüktür ki insan, bütün halk da yoldan çıksa fark edemeyeceğini hisseder. Kur'an buyurur ki “*Dilerse sizi helak eder ve yerinize yeni bir halk getirir*”.²⁹ Birkaç durak mesafesinde tarif edilir, doğuş ve ölüm gibidir, elbette seyrin merhalelerine girenler için değil...

119. söz: Karanlık nedir, kendi kendine mi vardır yoksa nur'dan özel bir pay mıdır? Karanlık bir küme gibidir, siz birine olumsuz bir his taşıdığınızda vücudunuzda oluşur, birbirinin üstüne yığılır, sonrası kişiye bağlıdır. Sevmediğiniz birine kin beslerseniz karanlığı geliştirirsiniz, sonra güçlenir, çok geçmeden şeytan olur, ardından da hâkim. Hâkim olduğunda tamamdır, artık iki yüzlülük edip vesveseye kapılan bir şeytanınız yok, işte hâkim vardır, hüküm verir. Nasıl ki Tanrı vahiyde bulunur, şeytan da taraftarlarına vahyeder.³⁰ Vahiy, tam bir yakınle kişinin vücudunu sarar; o halde dikkat ediniz, yanlış ve hatalarınızda ısrar etmeyiniz. Olmaya ki Tanrı o kısmın üzerine bir çizgi çekip “Benim sizinle işim yok.” Desin!

120. söz: Kulluk kolay değil; yalnızca sevgi göstermekle olmaz. Kendinizi bir kişi yerine bin kişi gibi görünüz, benleri parçalayıp ayırınız. “Ben bütün durumlarda Tanrı ile beraberim, sürekli O'na secde ediyorum, yoksa saygıyı kendim için istiyor değilim.” diye bakınız. Bu durumlarda geçerli kulluk adına bir halka oluşturunuz. Öyleyse “kulluk halkası”nı boynunuza asın, bütün durumlarda ne olduğunu görünüz. Her haliyle Tanrı mıdır, diye dikkat ediniz. Şayet böyle olsaydı, o nur'dur, size kim velilik ederdi, Tanrı, benim veya bir başkasının ne gibi yetkisi olur ki senin velin O'dur. Eğer yanlış yoldaysanız, bizim esirimizsiniz, eğer doğruysa O'dur vekiliniz. O kadar çok “nur” toplanmalıdır ki zuhura varılsın ve o “nur” gerçek olup sizi içine alsın, etrafınızı ve sizi de temizlesin. Nitekim işte o zaman dilinizde ve görüşünüzde, yani bekadan bekabillah'a kadar, gerçek olur. O'nun içerisinde fena olursunuz, O'nda beka bulursunuz!

121. söz: Biz sürekli görüyoruz, huzuru hissediyoruz; derin bir şuur halinde, bu yüzdendir ki fezada bir bilinç bulunur ve sizin zihninizin karanlık sayfalarını çevirir, tabii değişim kaçınılmazdır, idrakin bir kısmı o sesin arkasında kalabilir. Siz onu dinlediğinizde her seferinde adeta yeni dinliyormuşsunuz hissini verir, fakat unutmayınız ki gönül temiz olmalıdır.

²⁹ in yeşe/ yużhibkum veye/ti biĥalkin cedîd(in), İbrahim 19. ayet

³⁰... inne-şşeyâtine leyûhûne ilâ evliyâ-ihim liyucâdilûkum(s), En'am suresi, 121. ayet (Muhakkak ki şeytanlar, kendileriyle işbirliği hâlindeki dostlarına sizinle mücadele etsinler diye sürekli telkinde bulunurlar)

122. söz: Bir keresinde “o taraf”taki seyir merhaleleri bir zat için başlamıştı, biz de uzun süre samimi bir öğretmen gibi onunla birlikte olduk, sonra öyle bir yere gelip dayandı ki varlığımızın çok olmadığı ve derinliğin olduğunu söyledik. Nitekim kişi için kolay değil, çünkü derinlikte manevi bir yakınlık ve kaynaşma söz konusudur, ilerledikçe feza daha ağır, nur daha halis ve kişisel varlık meselesi daha silik oluyordu. Biz gülüp şöyle diyorduk: “Nakşın peşinde miydiniz; oysa artık her şey nur’dur ve siz ona âşık oldunuz. Nur’un göze ihtiyacı yoktur, kendisi basiretin ta kendisidir, hidayet ne de güzel basamak basamak ileriye görüyor ki siz o hakiki nur’a ulaşip nakışlardan geçesiniz. Artık nakışla bir işiniz yoktur, ancak ondan önce irtibata da geçemezsiniz. Öyleyse o nur vücut bulup kişiyi öldürür ve gereken yere götürür. Beşeri bir oyun, rabbani bir konuma ermek için... İşin ilginç tarafı odur ki nakışlar kenara çekilince hâkimi görürsünüz, biz insanlar birbirimizden etkilensek de aslında bir hâkim güç mevcuttur.

123. söz: Kıyamet, bir gün uykuda yerine getirilebilecek bir hikâye değildir, bir yansımadır ve belki de o yansımayı burada elde edersiniz. Biz birçok yerde kıyametin aynasının oldukça güçlü yansıdığını görüyoruz, tabii zamanın aynasında değil ki kopuk kopuk oluştuğunu varsayalım. Tanrı’nın işi hayli büyük ve güzeldir, öyle bir topluluğu yaratıp sağda solda eğlendirmek, sonra da cennete koymak değil, çok daha ciddi bir iştir. İnsan, O’nun nazarındaki konumunu bir idrak etse, eğer bilse ki insan kıyamet için değil, kıyamet insan içindir, bir bilse ki kıyamet insan yakan bir ocak değil!..

124. söz: Meselemiz, irfandan ibaret değildir, şayet bu davranışlarda bulunursanız varacağınız yer burasıdır, diyelim. Hakiki manevi üstat odur ki sizi vasıl kılıp tüm örtüleri kaldırandır, aksi halde, şüphesiz bir lafazandan başka bir şey olmazdı. O maneviyat ve gücün yükü o kadar fazla olmalıdır ki vücudun derinliğinde oluşur da sizi sizden geçirir. Hakiki manevi üstat çok konuşmaz, kişinin vücudundaki iyi tohumu görür, vazife icabı yetişmesine yardım eder. Biz asla kimseye güçlü bir reçete vermedik, onu ondan istemeliyiz, yoksa O’na doğru gitmek kolay değildir. Dünya bütün boyutlarıyla O’nun karşısında tutsaktır, görünürde çözülemez görünen sorun ve sıkıntılar, kendi nezdinde çözülemez olmadığı anlaşılır.

125. söz: Ettiğiniz zikrin bilinçli olmasına çabalayın. Eğer biri adınızı gereksiz yere dile getirirse, bu şüphesiz hiç hoşunuza gitmezdi! O halde, durmadan ve gereksiz yere “Tanrı” demenizin bir faydası yok! Sizin Tanrı ile işiniz yok, zira O’nun bir şeyler yapabileceğine inanmıyorsunuz. Keşke bu irtibatlar gerçek olsaydı, keşke O’nu idrak edebilmek için vücudun karanlık tarafından dışarı çıkabilseydik. Marifet sahibi değiliz; vücudun ücra köşelerine ve tümseklerine takılıp sonra da kimse bize niye yardım etmiyor, diyoruz. Tanrım niye yoksun, neden yardım eli uzatmıyorsun, niçin bizi korumuyorsun, diyoruz. Siz, uzaklaştınız; yetki, sizi kurtarıp yükseltmek yerine, vücudun karanlık kısmına oturmanıza sebep oldu. Dile getirdiğiniz zikir de karanlıktandır, oldukça kötüdür. Eğer yakınle O’na doğru bakarsak, büyük setleri kırıp ilerleriz, zira her şey O’nun yanındadır ve bu perdede nakıştan başka bir şey yoktur!

126. söz: Bizi yüzeyde niçin tuttular, bilmiyoruz. Birçoğumuz Hz. Adem’dan (AS) yakındır. Onun yemiş olduğu buğdayın hesabını biz veriyoruz, diye. Hangimiz gerçekten ona yöneldik, hangimiz görüntüye kanmadı; kalplerimiz örtülerinden kurtulmalıdır. Gönül hidayete ermeyince söylem havada kalır. Kimi

konular istiare değildir; gördük ki kişiyi uzaklaştırmak istediklerinde göz, kulak ve zihnin hepsine perde düşer, kişinin idraki büsbütün kapanır, öyleyse insanların küfür ve imanı da resulün elindedir. O kehribarın³¹ veya resulün vücudunda olanın elindedir, fakat görünürde tavsiyede bulunup uğraşır da.

127. söz: Oluşan ne varsa kendisiyle birliktedir, bizlerse müşriklerin ta kendileriyiz. Öyleyse su ve çamurdan çıkınız, topraktan yeşeriniz. Kur'an şöyle buyurur: "...*Rabbinin kulluğunda hiçbir kimseyi ortak tutmayasın.*"³² Yapıp topladığınız konulara Tanrı'yı da ortak ederiz, en azından zihinsel dokuların bir kısmında Hakka da yer verip oranların nasıl olduğuna bakınız. Öylesine bu katmanlarda çakılıp kalmışız ki kıpırdayamıyoruz, toprak altında sıkışmış gibiyiz, el ve ayak artık alışmış, şayet biri yavaşça çekmek istese, canımız acır, yapamayız. Her şeyi Hak'a ortak ederiz ve O'nun payı vücudumuzda o kadar azdır ki kavrayamıyoruz, hangi yüzle Hak demeye cüret ederiz, bilmiyoruz!

128. söz: Tohum toprak altındayken, herkes rahatça basar geçer, insan o şecereye bağlanırsa şayet artık üzerine kim basabilir! Kimi zaman zulümler olur, Kur'an "*Kendiniz müsebbipsiniz,*"³³ diye buyurur. Nitekim bu demek değildir ki kafanıza gelip vursunlar, copu siz veriyorsunuz, yine de olmanız gereken yerde değilsiniz. Hatalarımızı O'na bağlı kılmayalım, siz ki nehir olup ovaya inersiniz, ardından da dibe çökerseniz.

129. söz: Bizler birtakım manalarla zihinde takılıp kalmışız, ancak âlemin hakikatlerini veya hakiki seyri bilmemekteyiz. Uzunca bir süre üzerimizde baskı vardı, başımızı sanki yansıma durumuna yaklaşıp diye geri çekiveriyorlardı, hayli zordu, baş tarafından sürekli bir derinliğe çekiliyorduk, bazen de "bu taraf"ı özlüyorduk, birkaç ay bu durumda kalakalmıştık. Derinliğe mi dalmak istiyorsunuz, tabii zordur, zira artık oraya buraya gittim de gördüm meselesi değil, derinliğe girerken sadece kafada her şeysiniz, ruhani bir yolculuk veya gövdeden huruç mevzubahis değil.

130. söz: Kimi, Tanrı var mı yok mu diye kuşkudadır. Siz siz değilsiniz, yoksa bizim söylediğimiz gayet açıktır, Hak'tan başka bir şey bu kâinatın gövdesinde var mıdır?! Ara sıra köpük gibi yüzeye çıkıyoruz, güya vücudumuz gerçek değildir. Hakikat kâmil ve barizdir, şüphesiz derine dalarsanız görürsünüz. O halde nağme ile söylüyoruz, yine de hakikate erelim ki gerçeği apaçık idrak edelim.

³¹ Mıknaş. Kehribar, çamgiller familyasından, bir çam türü olan *Pinus succinifera* ağaçlarının fosilleşmiş reçinesidir. Toplumlarda bazı süs eşya yapımında kullanılan açık sarıdan kıza kadar çeşitli renklerde yarı saydam, kolay kırılabilen ve bir yere gömüldüğü zaman ufak cisimleri kendine çekme özelliği kazanan bir fosildir.

³² ...velâ yuşrik bi'ibâdeti rabbihi ehadâ(n), Kehf suresi, 110. ayet.

³³ "Dediler ki: "Rabbimiz! Biz kendimize zulüm ettik. Eğer bizi bağışlamaz ve bize acımazsan mutlaka ziyan edenlerden oluruz." Kâlâ rabbenâ zalemnâ enfusenâ ve in lem tagfirlenâ ve terhamnâ le nekûnenne minel hâsirîn(hâsirîne). Araf, 23. ayet

131. söz: Bir zamanlar kişinin lütfü ve iradesiyle geçmişe dönmek istedik, seyir tamamlanınca geri dönecektik. Kimi durumları siz kendiniz tezkiye edersiniz, kimleri için ise manevi kılavuz geri dönüp vücudunuzdan ayırmalıdır, hatta görmediğiniz ve belki başka nesilden kalmış olabilenleri dahi. Öyleyse ne zaman aydınca ileri gelerseniz, geçmişin hataları üzerinde çalışabilirsiniz, çünkü bu seyirler bazı yerlerde düzeltilmelidir.

132. söz: Kıyamet bizim kendi içimizdedir, birbiri içinde sarmaş dolaş olan ve asıl hareketi sağlayan dokular gibi... Asıl kıyamet budur işte. Kıyamet Rabbin yeridir, ne zaman O'na yakınlık hissederseniz meydana gelir. Kıyamet lütuftur, zira ayağa kalkmaya benzer, bir adım yakınlık kıyametin idrakidir. İdrakse; kıyamet hakkında mütalaa anlamında değil, kıyamette yerleşmek ve ondan geçmek manasındadır. Sizin seyriniz noksandır, bunu anlayamazsanız eğer, çünkü bu kısımlar hakikatlerdir, zihnimizde artık halkın mırıldanması duyulmaz, O'dan başka görmeyiz, öyleyse kıyamet meydana gelmiş demektir. Zira kıyamet insanla Rab arasındaki mesafeyi örter. Aynen ayağa kalkmak işte! Neden biz aynada yalnızca azap görüyoruz?!

133. söz: Mesele bakışın öteye gitmesi değil, aydınlanmasıdır. Zihinsel olarak çürümüş imanların hakiki olana dönme vaktidir. İman; ne denilirse inanalım aptallığı değil, şuhut'tur ve bu yüzden yakınlıkla birlikte değer kazanır. Yakın, O'nu görmediğimiz için zaten müşrikiz gibi fitri bir mesele değil, biraz idrake sahip olmamız için nefisimizi sıkı terbiye etmeliyiz.

134. söz: Bazı durumları sahip olduğunuz inançlar dairesinde zihinsel olarak anladığınızda, azar azar şuhut'a benzemeye başlar, ancak her zaman sizinle "o taraf" arasında bir sınır bulunacaktır. Bir zaman sonra hakikat ve yakın etrafınızı sarar, "bu taraf", "o taraf"a göre gölge ve karartıdadır, nur düştüğünde her şey vardır demek değil, tam anlamıyla gölge ve karartının kendisidir, yani yansıma kesildiğinde anlamını yitirmektedir.

135. söz: Ne kadar idrake yaklaşırsanız vücudunuzun bir kısmı sürekli "bu taraf"ta bulunur. İlerledikçe çok sayıda üst üste konulmuş tabakalardan oluştuğunuzu fark edersiniz, oraya varıp bütün perdeleri kapakçık misali kenara çektiğinizde, bu sayfalar da pencere gibi açılır, hakikatin kendisinin onun ardında olduğunu ve görünmek istediğini anlarsınız, yalnızca karanlık sayfaları kenara çekmenizi ister. Acaba bizler de aynen bu sayfalar gibi miydik, varoluşsal hakikatimiz gerçekten nedir? Ateşe atılası karanlık sayfalar mıyız yoksa! Tanrının imalathanesinde fazlalığa yer yok!

136. söz: Geri dönüşü olmayan bir yolculuğa hazırlanmalıyız. Toprak olup yeniden gelmemiz muhaldir. Kimileri geri dönmek için yalvarırlar, kimileriye keşke toprak olmasaydık, insan mertebesine ermeseydik de cevap vermek zorunda kalmasaydık derler. Zira gölgelenmiş beden, karanlık ve kirlilikle aynıdır, o kadar görkemi, güç ve güzelliği gördüğünüzde, kendiliğinden ateşe tutunursunuz.

137. söz: Kur'an'da birçok yol cennete çıkar. Nitekim kimleri ondan (cennet) daha fazlasını ve bekabillah'ı, yani "bu taraf"taki fenayı ister ki ona takatimiz yetmez. Bizim vücudumuzun karanlık cephelerini sırayla kenara çeker de nihayet görürüz ki iç'te herhangi bir benlik bulunmuyor. Ayrıca "bu taraf"ta görünebilen bir beden bulsun diye son sayfaları ona teslim etmeye hazır değilizdir. Nitekim eğer bulursak, sırat (doğru) oluruz. Yani masumlar'a siz sıratsınız dediğimizde, bizi de kanatları altına alır da harekete geçirirler demektir! Ancak biz nefisten iki adım bile uzaklaşmış değiliz, onlar (masumlar), vücudun karanlıklarına adım atmazlar, o halde bu karanlıklardan uzak durmanız ve onlara doğru yönelmeniz gerekir, sonra sırat'ın hakikat olduğunu anlarsınız!

138 söz: Siz perdenin arkasında olduğunuz sürece, bazı şeylere "inanmanız" lazım gelir. Ancak bir yerde bazı perdeler kenara çekildiğinde, murad-ı ilahinin ne olduğunu anlarsınız. Nitekim ne zaman istek olursa, istenen yerine getirilecektir. Siz teslimsiniz, öyleyse ondan önce size herhangi bir özel tavsiyede bulunacak değiliz. O halde razı olunuz, belki de sizin kötü ya da tembelliğinizin sonucudur, zira sebep ve sonuç âlemlerinde aşağıdasınızdır, bilmiyorsunuz ama o alana girdiğinizde Tanrıda fakir olmak vardır ki bizim üzerinde durduğumuz husus budur. Nitekim o durumda, Hak'tan başka bir şey görmüyorsunuz, O elinize verir ve elinizden alır, gayri o fezada yoktur!

139. Söz: Bazen düşüncelere dalarız, ancak gerçekten yaşıyor muyuz? Veyahut da hayatlar bitmiş de biz sahneleri mi görüyoruz?! Zira adım adım hepsi bellidir, planlanmıştır, hepsi tamamlanmıştır ve kıpırdamıyor, fırsatlar bitmiş ve herkes ulaşması gereken yere varmıştır, acaba bu cümleyi kimse anlayabiliyor mu?!

140. söz: Seyirde ve başka bir boyuttan sonra alan o derece yoğunlaşır ki artık "biz" ve "siz" mevzubahis değil, bir leke toplanmıştır ve "siz" olmuştur. Oysa o kadar ayrı değildik, bizi bu kadar dakik bir şekilde belirtilen yolda harekete geçirip bizim hiçbirimiz onu hissetmediğimizde, eğer O yoksa öyleyse ne vardır, sadece hepimize yetki vermiştir ve biz de işleri yerine getirmekteyizdir. Kur'an şöyle buyurur: "...siz onlara (ok) atmadınız, (ok) attığınızda..."³⁴ yalnızca oradaydınız!

141. söz: : Bazen "o taraf"takilerde olan şevki, "bu taraf"takilerde görmüyoruz. "Bu taraf" sıkılır, iyileşir, gafil olur, fakat "o taraf"ta kişiyi menziline vardırmaq için her zaman bir şevk ve istek vardır. Bu güçlü bir histir ve kuramsal olarak söylemiyoruz, ara ara kişi varılması gereken yere varsın diye o kadar telaşa kapılıyor ve sabırsızlanıyoruz ki! Bu yüzden bunun kişisel ve içsel olmadığını hissediyoruz, ama ne onurlandırıcı bir görkemdir ki bir tohum yeşerip büyüsün diye o kadar yansır!

142. söz: O'nu düşünerek harekete geçin, bu yolculuk ve kopmayı uygulayın, sanmayın ki seyirde geçirdiğiniz ardınızda kalacak. İnsanlar bilinçlenirse, bu dünyada ne yapacaklar, tabii zordur, çünkü bu dünyanın kendi oyunu vardır; bu oyundan biraz uzaklaşırsanız şayet manalardan birçoğu değişir. Ancak

³⁴ vemâ rameyte iz rameyte..., Enfal suresi, 17. ayet.

uzaklaştığınızda size başka kapılar açarlar fakat bu kayboluşa giden bir yol değil, siz o hakikate yönelirsiniz ve ilerledikçe hiç olmadığını fark edersiniz.

143. söz: Hak insanın vücudundadır, halisçe talep eden kaybolmaz, zira kabuk değiştirmesi gerekmektedir. Hakkın kendine has tat, koku ve rengi vardır, yaptığınız ne ise, bir adım öne veya arkaya attığınızda, gafil olalım anlamına gelmez fakat gecelerde bir namaz kılalım! Hak kendinden olmayana giriş izni verir mi hiç, geri dönmek istediğinizde kendisinden başkasını yoldaş edebilir misiniz?!

144. söz: Aşk ve cazibe, elbette onun harimini korumakla, bizi gani kılar. Bedenimiz kendiliğinden bir nuru idrak etmiştir, henüz tamamıyla ona yansımamış olsa da. Âmâ olmasına rağmen, çeşme başından su içmeye onu tatmaya alışık biri gibi!

145. söz: Biz ifadeler âlemindeyiz, manayı idrak ediyor değiliz, öyleyse kabul edilen odur ki “sahibin” ismi söylendiğinde kalp ve vücut kendinden geçsin. O halde gönlü temizleyiniz, selam veriniz ki amelin irtibat yolu onun sözündedir. Onun iradesinin kılavuzu iradesinin ta kendisidir. Biz “sahibin” vücudunun derinliğini henüz anlamış değiliz, zira bir dergâhtır, bir azamet, sırat-ı müstakim³⁵ ve bir bedeni hakikat... Sahip sizin duyup kavrayabileceğiniz manevi bir terane değildir, bir güçtür, kudretiyle her şeyi eritir. Gönüller bu vücudu fark edenlerse, seyirde güçlü olurlar, belki de seçilirler de o vücutsal hakikat gövdelerine doğru ilerler!

146. söz: Hakkın nuru ne kadar çok ilerleyip vücudunuzda yansır, nefsiniz daha silik olur. Bedenimiz, o hakikatin yanında neredeyse gölge gibidir. Bu yansımaya ne kadar çok teslim olup ona itaat ederseniz, vücudunuza daha çok hulul eder. Öyleyse bu vücudun karanlığını adım adım terk etmeniz ve o vücutsal nur’a girip onu güçlendirmeniz icap eder. Çoğumuzun karanlıkları vardır, fakat velimiz kimdir? Tanrı veliniz olduğunda bedendeki, toplumdaki veyahut da çevrenizdeki sizi saran karanlıkları terk ediverirsiniz; gücünüz yetmediği yerde de O yapar, böylece nur’un ülkesine girersiniz. Nur bir hakikat ve iradedir. Evliyanın iradesi kendi elinde değil. Niçin duyduğunuza inanmıyorsunuz?

147. söz: Ne mutlu onlara ki fena deryasında boğulurlar, ne mutlu onlara ki bekabillah’ı bulurlar. İki kişi olsalar bile kâfidir. Gerisini mezarlıkta bırakıp da gideriz, yine de az bir şey alıyor değilsiniz. Bu ne güzel bir irfandır, sonra şeyh ve ulularını güneşimizin yerine koyarlar, zikredip o şeyhi tasavvur ediniz derler. Tasavvurla olur mu, o güneşi vücudunuza ve halvetinize getirmeniz lazım gelir.

148. söz: Ayağa kalkış, kıyam, mühimdir; kendinize gücenmeyin niçin dik durmadım diye! Kalkabildiğiniz kadar iyidir. Kıyam rahat değildir. Ne alçak bir yerde olduğumuzu biliyor musunuz, bu

³⁵ Doğru yol

kadar insan geldi gitti, ne oldu, karanlık üstüne karanlık; bir insanın ayağa kalkması ne demek, biliyor musunuz?!

149. söz: Bu yola adıma atan zat, asla Tanrı'ya şirk koşmamalı. Hayır! Yüce Tanrım, toplumda ufalmanız lazım! Bir yere İlahi emirle bir karanlık çökerse müşriksiniz, zira bir konuda O'nun elini bırakmış, karanlığa koşmuşsunuz demektir. Karanlık tutsun diye bir eli yok, yine de var olduğunu düşünüp peşinden koşuyorsunuz, ne de rahat kandırılıyor! Ne kadar koşarsanız koşun, bir yere varacak değilsiniz, ta ki cehenneme yuvarlandığınızı görene dek. Biz öldüğümüzde oraya gideriz sanırsınız, hâlbuki zaten alenen oraya gitmekteyiz.

150. söz: Seyre ilk daldığınızda hayal görüyor sanırsınız, ilerledikçe yolculuklarınızın zihinsel olduğunu düşünürsünüz, gittikçe daha aşikâr olursunuz, hakiki olduğunu hissedinceye kadar! İlerledikçe âlem daha da hakiki olur; “o taraf”a indiğinizde, artık “bu taraf” ve “o taraf” yok, sanırsınız hepsi bir sayfa, “bu taraf”tan küçük bir paydır. Elbette bütün bunlar kişinin kendisinden geçtiği an'dadır!

151. söz: Başlangıçta seyre girdiğinizde, hayal olduğunu sanırsınız, ilerledikçe yolculuklarınızın zihinsel olduğunu hissedersiniz.

151. söz: Şecerenin bir bölümü sadece zihinsel bir simge değil, o maneviyatın ışığını gösteren varoluşsal bir hakikatin idrakidir. O, fezadır. Bu şecere artık dışsal bir simgeye dönüşmekte, yavaş yavaş duman kenara çeker ve basîr olursanız şayet, kendince şekilleneceğini görürsünüz, nitekim şecerenin diğer kısımları gövdesel görüntüdür.

152. söz: O doğru yolumuzu asla kapayamazlar, beşer gökyüzüne ve destekleyene dek... Demek ki Tanrımızı küçülttüler, biz de O'nu çerçeveleyip zihnimizin köşesine koyarak önünde eğildik. Tenin hisarını parçalayıp harekete geçmek istemedik; bizi razı ettiler.

153. söz: Nefsin çukurundan atlamadan hakikate varamazsınız. Biri düşerse şayet ne yapılabilir?! Nerede olursanız çırpın; kendinizi suyun üzerinde tutun zira derinliği fazla değildir, eğer düşerseniz, işte o zaman batarsınız. Öyleyse durup bir el talep edelim, hakiki bir husus olan ehlibeytin vilayeti ile kurtulalım. Biz bu noktaya varalım diye mezhebin ağırlığını zihnimizde takip etmedik, elimizde olan almış olduğumuzdur.

154. söz: O hakikat ganidir, biz ve siz, hepimiz noksan olduğumuzdan, birbirimizi görüyoruz. Tanrı, bilgileri sizden alıp bize buyruk eden değil, O hakikatin ta kendisidir, ilmi ayrı değil, zira her şey tektir.

Kimi zaman kendimize, bu hakikate Tanrı demeye müsaade etmeyiz, şüphesiz biz, tam olarak nerede olduğumuzu biliyor değiliz.

155. söz: Bedeni bir ayaklanmanız (kıyam) olsun; çabalayınız, derinlikten fışkıran petrol kuyusu misali... Bir nevi gizli bir Tanrı vücudumuzda sahibiz ki zerre kadardır, biz ayağa kaktığımızda, o zerre de ayağa kalkmalı, fezayı doldurmalıdır ki “Ben Tanrırım”³⁶ nidasını duyalım. Bu nida ayağa kalkıp yükseldiğinde, o kadar hakikidir ki kendisi söyler, şathiyat³⁷ denilen ve “bu taraf”ın diliyle bir kelim dile gelse bile... Vücutsal ayağa kalkma (kıyam) sadece birkaç konuyu bilmek değildir.

156. söz: Hepimizin “ayne’l yakîn”³⁸ hakkında birtakım inançları vardır, ancak onu görmüyoruz. Basîr olmadığımızdan onun gibi değiliz, Hakkı görmek ise bunların çok daha ötesindedir! Bir kez inanç üzerinde derin tartışmalar yapan birine, “Biz de madde ve enerjideniz yani toprak ve biraz da enerji oluruz ve sonra tamam!” dediğimizde, “Doğru söylüyorsunuz,” demişti. Nitekim sözde birçok seyir de yapmıştı. Biz de şöyle dedik:

“Kâğıttan bir Tanrınız var, küçük bir işaretle hemencecik yırtılıveriyor, siz ölümün ne olduğunu görmelisiniz ki hakikati öğrenesiniz! Yalnızca okumakla olmaz, mesele az buz değil, benlik parçalanır!”

157. söz: Bir noktadan sonra şeytanın gücü yetmez, Rabbin hidayeti hallolmuştur, artık kişi derinlik kazanmıştır, tek değil ki şeytanın üzerinde tesiri olsun. Çünkü kişi, o yaklaşma merhalesine varmıştır, dolayısıyla siz yükseldikçe, O, alttakileri tahakküm altında tutar. Sizin iblise dair ya da onun benzerlerine dair bildiğiniz şey, “bu taraf”a aittir. İlerledikçe yalnızca bir hakikat ve kudret var olur, bu tali bir kudret değildir, o merhaleye varan kişiye artık sâlik denilmez, belki o da hikmetle sizi sınayabilir. Tanrının gücünün üstünde güç yoktur.

158. söz: Huzur; kişinin başlangıç bir idrake sahip olacağı fezadır; her şeyde resmedilebilir, sonra bir yansımaya dönüşür, yavaş yavaş o hakikat onu çeker, bu konu asıl huzurdan farklıdır, hepsi kişinin o bekaya varması ile ilgilidir. Ondandır her şey fazladan bir ot gibiydi; beka, “öldüğümde varırım” diye söyleyeceğiniz zihinsel bir istiare değildir, şimdi fırsatınız varken ölün ki o hakikati bulasınız.

159. söz: Bir keresinde ne oldu da huzurla arama bu kadar mesafe düştü diye düşünüyordum. Sonra âleme bir kilit koyduklarını gördüm. Zuhuru bin yıl erteleten mesele, Hz. Zehra’nın (RA) böğrüne vurdukları o darbeydi. Bizim için mühimdir, nasıl bir enerjidi ki bu zuhuru geri itmişti; buna layık değilsiniz der gibiler.

³⁶ Ene Rab

³⁷ Ciddi düşünceleri alaycı bir üslupla anlatma sanatıdır. Dini terimlerdeyse görünürde şeriata karşı olan sözler.

³⁸ Gözlem yoluyla elde edilen ve doğruluğu apaçık olan bilgi manasında bir terim.

160. söz: Haktan başka bir enerji yok; güç ve kuvvet ona aittir, o halde siz oraya varmalısınız ki kılıç sizi yarmasın. Her şey O'dur, her şeyi hareket ettiren de O. Bir gün gelmelidir ki Hak ve hakikatte yaşamalısınız, o nur'da olduğunuzda başkasına ne hacet, hayat O'dur, size ve bize verdikleri şeyse hayatın hayalidir, öyleyse bir an önce kabuğu düşürüp gitmemiz icap eder.

161. söz: Kulluk tacı; görünen taçtır, o kadar güzel ve parıltılıdır ki kulluğun ismine kulluğun tacı deriz. Siz şahadette namaz kılarırsınız: "Allah'tan başka ilah yok, Muhammed de O'nun kulu ve elçisidir" ...³⁹ Önce kulun (abd) ismini getirirsiniz, nitekim önce en yakının adı söylenir, burada daha yakın ilişki de kul ve kulluktur, hatta galakside ve her şeyde gördüğünüz güzellik bu konunun yanında bir ışığı dahi yoktur. O gücün öyle özel bir görkemi vardır ki bu fezaya girdiğinde, dünyanın bütün güzellikleri ona hayran kalır.

162. söz: Beka makamı bizim için mühimdir, çoğu kişiyi de orada görmek isteriz, çünkü kim kalırsa ağır hasar görecektir. Nitekim süratle giden arabadan biri ayrılırsa göreceği yara daha ciddi olur. Bu kervan yavaş hareket ediyor değil, hızlıca kalpleri ve zihinleri fethedip halletmiştir. Bunun içindir ki ona Rabbin hidayet sistemi deriz; elbette bir nevi Rabb'tir, veya idrakin ta kendisidir.

163. söz: Bir ilişki üç boyuta sahiptir, başta o tanıya sahip olmanız, sonra o huzuru idrak etmeniz ve sonra da kendinizi tanımanız lazım gelir. Huzû (teslim) dediğimizde samimi olsun, teslim dediğimizde hakiki olalım, yalnızca zihindedir deyip toplamayalım, zira kendinizi tanıdığınızda nerede olduğunuzu asıl o zaman anlarsınız.

164. söz: Dünya fırsattır; kıyamet ve mezarın cevabını nasıl verirsiniz, bizim zihnimize ne koyduklarını bilmiyoruz ki bu kadar açık bir konu olarak görmüyoruz, veyahut da bu hakikat bir güneş gibi o kadar büyük ve mükerrerdir ki ona bakmıyoruz, her ne kadar ışığından yararlanıyor olsak da. Tabii mesafesi biraz değişirse şayet, yer ve gök birbirine girer; deyin bakalım, sahne veya görüneni icra eden kimmiş?!

165. söz: Namazda rüku⁴⁰, Hakkın karşısında tazimdir, sonra kıyamdır veya aynen istemek ve diriliştir. Burada ikilik söz konusu olur, zira baskıdan ayakta durulamaz, biz O'ndan kıyam ederiz ve O bize varlık vermiştir, fakat bu varlık O'nun karşısında dayanamaz, bu yüzdendir ki yeniden toprak olmak için tazim eder.

166. söz: İnsan maddi ihtiyaçlarına karşı bir nebze rahatlayabilir, ihtiyacın bir kısmı yok olabilir, ihtiyaçlar bertaraf olunca insan ne yapmak istediğini görmek ister. Muhtemelen toplumlarda derin bir yansımadır ki artık onun tersine hareket edilmez. Kapı ve duvar, söze ve zuhura vardıklarında, doğal olarak artık başka bir yol yoktur, çünkü biz hala topraktayız ve bir kurtçuk misali, içinde kıvranıyoruz,

³⁹ Kelime-i şehadet; *Eşhedü enla ilahe illallah* ve eşhedü enne Muhammeden abduhu ve resuluhu.

⁴⁰ Ayakta durarak (saygı veya dua için) bedeninin üst kısmını öne eğme

seçimlerimiz çoktur, ancak bir bitki gibi topraktan yeşerince yalnızca bir yolumuz bulunuyor; nur’a doğru gitmek... Dolayısıyla toprak altında çürüyen tohumlardan olmayınız!

167. söz: Hepimiz imtihan edilmekteyiz, her zaman başkalarının seyirlerinin başlamasına çabalarız, hareket etsinler veya girişsinler ki âlemi görsünler. Bir keresinde o kişinin de gelmesini düşünüyorduk ki aniden birinin, “Eğer bunlar girişimde bulunurlarsa, onuru size kalır,” dediğini duyduk. Ayna karşısında durmuştuk da bu kimin sesi olduğunu düşünüyorduk. Sonra bizden bir metre uzakta şeytanın durduğunu ve bu cümleyi söylediğini duyduk. Tam olarak ayna ile aramızda duruyordu. Allah’a doğru seyirde, O’na yönelik harekette, biz onu görürüz fakat Ali’nin (RA) lütfüyle kapı bizim için kapalı değil, yoksa sesi duyar da nereden olduğunu fark edemezdik. Nitekim kişi bizimle konuştu, bazı durumlarda vücuduna o kadar derin girmişti ki (şeytan) onun yerine de konuşuyordu, hem kişinin bizimle inatlaştığında inatlaşan şeytandı. Tabii oldukça zordur, gelir ve cephe alır, kendinizden uzaklaştıramadığınız birinin vücudunda size karşı koyar. O halde vücudun bir kısmını şeytana kaptırmamaya bakınız!

168. söz: Cevap kişinin kavrayıp idrak etmesidir. Misal; caddede susamış insana, suyun karşı taraftaki mağazada olduğunu söyleriz, peki çöldeki ve sorusu olan adama ne dersiniz?.. Tabii bu vadi kimse cevap veremez, zira kaynak azdır, adresin olmadığı yerde neyi tarif edeceksiniz?! Demek ki elinizde su olmalıdır, yani susuzluğu dindirecek şey...

169. söz: Aslımız başka bir yerdedir, burada bir nakıştan ibaretiz. O vücutta bazı konular var ki biz bu nakşı kabul etmişiz. Buraya onları temizlemeye geldik, hem hikmetsiz gelmedik, zira insan yetki sahibidir. Bu taraftan baktığımız zaman nakışların bir yetkisinin olmadığını ve aynen –hatalı bile olsa- belirlenen menzillere ilerlediklerini görüyoruz. İnsanın hası, her şeyi bilir, zira nakşın bir bölümünü kendisi belirlemektedir; ben kimim, hangi gövdedeyim, babamı, kardeşimi hatta hastalığımı dahi kabul etmişim. O halde bu koşullara göre yeniden hareket etmek isterim... Asıl, sürekli nakışları oluşturur; büyütürüz, büyükler yaşlanır.

170. söz: Ne mutlu bekabillah’a varana, zira gerisi az olmak için bir bahanedir. Bu ömürlere kanmayın ki fırsattır ve fırsat da geri alınan şey demektir. Nitekim aniden gözlerinizi açıp her yerin siyah olduğunu fark edersiniz. Öyle yaşayın ki oraya vardığınızda sizi çabucak alıp da “İşte, bu bizdendir!” desinler, o sokaklarda sizi yalnız bırakıp, geri dönüş biletinizi vermesinler elinize! İnsanın vardığında, “*Keşke toprak olsaydım!*”⁴¹ dediği yer neresidir, kimileri buna utanç durumu der, ancak orada mevzu durum değil, vücuttur, kolayca bağışlamazlar tabii!

171. söz: Kur’an’ın aslı ve hidayet, sözcükler ve görüntüsel cevherden ibaret değildir; önünde durduğunuz bir aynadır ki herkesi bir şekilde gösterir. Öyleyse vücudunuzda veya sizinle birlikte

⁴¹ ...yâ leytenî kuntu turâbâ(n), Nebe’ suresi, 40. ayet.

olmalıdır, bir resul gibi durmadan o mesajı vermelidir. O kadar içli dışlı olmalısınız ki bir yerde dikkat etmediyseniz şayet, Kur'an haber versin. Nitekim bir zamanlar bir yerde yürüyorken son derece lüks bir binaya bakıyorduk, birden Kur'an'dan bir ayetin okunduğunu duyduk: "...Yüceliğine andolsun ki onların hepsini azdıracağım".⁴² Başta birinin okuduğunu sandık, ama sonra adeta bizi mühürlediğini gördük.

172. söz: Hakk'ı onaylamak rahat bir iş değildir, kim ki Hakkın kelamını söyler veya hakkından razıdır ya da kim ki Hakkı talep ederse Hakka tapıyor demektir. Hakkı dürtüde isteyerek eylem ve denemede haksızlıkla karar verilemez. Bir konu hak olunca herkes teslimdir. Vücutta karanlık bir mesafe oluşturmayın ki sizi olumsuzluğa götürür; gri bir feza ki şeytan, dürtü ve eyleminiz arasındaki boşlukta farklılık oluştursun. O halde ey insanlar, Tanrı'nın nur'unu görünüz, zira her şey simgedir.

173. söz: İnsana bölümsel değil, dönemsel bakınız, hatta çocukluktan beri de öyle. O halde siz o bütün olmakla birlikte oradan buraya ve buradan sonraya kadarsınız. İnsanlara baktığımız vakit, gerilerinde bir derinlik ve genişlik görüyoruz, önlerinde bir simge olan eski gemiler misali. O halde "bu taraf"ta olan siz, bir simgesiniz, iç'inizse bir hengâme! İç'te dünyalar var, burada ise o geminin ucu gibi birbirimizin karşısında durmuşuz. Onu hakiki istekle talep ettiğimizde, hidayet mekanizması kendi kendine harekete geçer.

174. söz: Amelin kıstaslarından biri ihlâstır, halis amelse yükselir. Yoksa yerli bir renk ve kokuya sahip olan amelin ne diye yükselsin ki! Öyleyse zeminin cinsinden olan zemine, başka bir cinsten olan da yükseğe gider, fakat şirk batıldır, nitekim çeşitlerinden dahi korkunuz, zira geri kalanı bağışlar, ancak şirk konusunda şaka yok! Ayna hakiki olsun, biz de karşısında duralım bakalım, Tanrı namına bir şey bulabilir miyiz, bilmiyoruz!

175. söz: Salih amel, yani en iyiler arasında olan amel -ki seyirde olan kişiler içindir, aksi takdirde vücudu temiz olanın kılıcı, kalemi, eli ve her şeyi ondandır- biz böylesine birinin peşindeyiz işte. Manevi doğuşu ilk kez meydana gelmiş olan, sonra o hakikate girip kemaline ererek Hakkın simgesi haline geldiğinde, artık onunla işimiz yok, zira olgunlaşmıştır.

176. söz: Bizim yetki alanımız sınırlıdır ve bu nakışların bir kısmı seçimdir. Belki de biri, hasta bir ten seçip de gelmiştir, siz o hasta ve ihtiyacı olan kişiye yardım ettiğinizde, adeta dolu kadehi onunla tokuşturduğunuzda, aslında onun sarhoşluğundan almışsınız gibidir. O kişi bu durumu kabul etmiştir, fakat siz de pay istiyorsunuzdur, o kadar çaba göstermenize rağmen hem de! Hakikate müracaat ettiğinizde, eylemler güzel olur, bir hastaya yardım etmek o kadar sarhoşça bir duruma bürünür ki o sarhoşlukta onunla adeta kadeh tokuşturursunuz. Nitekim biz hâlâ bunu fark etmiş değiliz; ihtiyacı olan biri sizden yardım istediğinde, siz mi ona, yoksa o mu size yardım etmektedir?!

⁴² Kâle febi'izzetike leugviyennehum ecma'in(e), Sad suresi, 82. ayet

177. söz: Biz bir keresinde bir işte tereddütteydik, kıyametin aynasına baktık; o halde kıyamet uykuda bir hikâye değil, diri bir hakikattir. O kadar büyük olduğu için mi onu yakın ve fazla görüyoruz, bilmiyoruz. Kıyamet insan içindir, insan kıyamet için değil. Kıyamet adam yakan bir ocak değil, Rabbin kemalinin aynasıdır; insanı yetiştirip bazı bölümlerini törpüler. Kıyametin aynası vardır ve ona bakılabilir. Kimi zaman derinliği yok sanırsınız, öyleyse dedikleri bu sahneler nedir! Onlar biziz, bizim karanlık hatalarımızdır. Bizi onun karşısında durdurup acaba iç içe götürüler mi, bir nevi Rabbin gizli tecellisi midir, bilmiyoruz! Acaba salık ona baktığında, kendini hakikatte görüyor mu, bu hakikat onurlu olup kendi dışındakini kabul ediyor mu, yakıp parçalıyor mu, bihaberiz! Tabii tahrip var, ancak haklı olana nasıl, hak üzerinde kurulan bir bina ya da hak üzeri yerleşen bir vücutsa ne olacak?!

178. söz: Bu seyir kendi kendine, az ya da çok yapılır, zira kişisel terbiye değil, sistemseldir. Bu seyrinde tali olan vücutsal idraktır, idrak başladığında ise kişi adeta vücuda geçer. Bir kez birine vücudumuza gelirsiniz demiştik de ne demek istediğimizi sormuştu. Ona, seyrine başlayabileceğini söyledik. Sonra kişi birkaç merhale ilerlediğinde girdiği bazı bölümlerin sanki bizim vücudumuz olduğunu söyledi. İlerledikçe bir boyuta geldi, bu fezadan sonra artık Hakkın kendisi olduğunu hissetti. İnsan o asıl fezaya varmak için nasıl olur da bu fezalar üstü üstüne düşer!

179. söz: Odur ki Hakkın nur'u yansıyıp vücuda cezp edilmedikçe, o gelişime hiç varılamaz. Hakiki seyir perde arkasında bir çekimdir ki iç ve dış, gönül ve batini altüst eder, alıp götürür, ilginç olansa, yine de temizler. Bizlerin birçoğu, "bu taraf"taki insanlar olarak, daha çok zihinden ibaretiz; siz cumhurbaşkanı dahi olsanız ve Alzheimer'e yakalansanız ne olur?.. Üst tarafı ne kadar büyük olursa olsun alt kısmı sıfır olan manasız olan bir tumdengelimden başka nedir!

180. söz: Bırakın bedenî sayfalarınız çevrilsin! Bu sayfaları kibrin mürekkebiyle kirletmeyin! Asıl sahibin ona el götürüp çevirmesine izin veriniz, zira biz bir şey yazmak isteyip de sonunda mürekkebi tüm sayfalara bulaştıran çocuklar gibiyiz. Asıl hakiki benliğiniz burada değil, harekettedir. Bu bendir; karanlık bir gölgedir ki gurur ve bencillığe dönüşür. Ondaki uzak durmadığınız sürece, hakiki bir hareket ve idrake de sahip olamazsınız. Hata çukurlarının üzerinden bir biçimde atlanabilir, fakat kimi konular sizinledir, misal günaha meyil! O halde tezkiye yoksa haliniz haraptır; tabii bu sistem kendi gücüne sahiptir ve istediği her engeli ortadan kaldırabilir.

181. söz: Seyir halindeyken, nur ve harekette olanlar bu âlemde de sürekli duyarlar, desteklenirler, nihayet ses sahibinden ilham alırlar, ki artık onlar için ses sahibi değildir. Bir keresinde bir zat uyanıklıkta tünele girip merhaleleri geçmektedir, tünelin sonunda nura dönüştüğünü hisseder, derken asıl kaynağı görür de onunla arasındaki mesafenin farkına varıp kaynağa girmek ister, girerken de ses sahibini görür. Öyleyse ses sahibi saygıdeğerdir, basit bir manevi irtibat değil, yüce bir ruh veya bir insanla olan ilişkidir. Hindu irfanında ya da başka bir meramda da olsanız bu vadiye ulaşmanız gerektir, zira artık "bu taraf"ın bir manası kalmamıştır.

182. söz: Hak ile aramızda mesafe vardır, zira güçlü bir kaynak bu yansımaya sahip olmalıdır, tabii bizden daha çok “o taraf” a yakındır, çünkü biz gölge gibiyiz ve eğer onların ağırlığı altında olmasaydık o yansıma bizi yok ederdi. Nehrin yanında olan ve kaldırıldığında altında bazı varlıkların kırırdadığı kocaman kayalar misali, bu konu söz değil, bahis olmaktır ki bir satıhtan sonra olabilirsiniz. “O taraf” a gitmekle “bu taraf” tan bir şey eksilmez, öyleyse Tanrı’ dan yüksek bir gayret isteyerek hareket ediniz.

183. söz: Bir keresinde istirahatdayken, ne kadar uğraşsak da uyanamıyorduk, feza çok garipti, varoluşsal yansıma dediğimiz bir hücre misali “o taraf” a aittik. “O taraf” o kadar uzak değildi, ki hata sizin bakış açınızdadır, asıl dönüşünüz ulaşmanıza sebeptir. Sesleri duyuyorduk, elbette karanlık bir durum değil, karanlık derken bir ışık yaktığımızda hepimiz görünüyoruz demek değil, karanlık demek gölge demektir. Bizim vücudumuz “bu taraf” ta gölge, “o taraf” taysa bir hücre gibidir, aralarında sade ve ağır bir ilişki bulunur!

184. söz: Bırakın zuhur vücutta oluşsun. Nitekim özel bir ilgi ister ve pratikte yüzeysel bir ibadetle mümkün değildir. Belki vücudumuzda zaman belirlenemeyen, düşündüğümüz kısıtlı zamanlardan fazla bizimle birlikte olan, Hakkın lütfüyle açılıp bizi hareket ettiren kilitler vardır. Öyleyse bizim birbirimize kavuşmamız bir başlangıç değildir. Etkilenmekten çok harekete sebep olanlardan olunuz. Tanrı ile yaşayıp ara sıra O’ nu özleyiniz, O’ nunla halvette olmayı arzulayınız, bir gün bile O’ nu anmadan geçmek, benim nazarımda hiçbir bir konuma sahip olmamak anlamına gelir!

185. söz: Biz bir vücudun hücreleri gibi yenilenmekteyiz, hepimiz canlıyız, uzuv ve iç bağırsaklar misali evrende mevcuduz. Herkesin birtakım görevleri vardır ki bu hastalıktan kurtulmamız gerekir. Bu işte amaç nedir?! Tanrı kendisini bizim vücudumuzdan çıkarmak mı ister? Ardı ardına o kadar çok çabalamamız gerekir ki sonunda maden işçileri gibi olalım. Vagonlar bu gövdelerdir ki durmadan yerin dibine girip çıkmaktadır; hedef, hakikattir. Ona tecelli bulmak denilebilir, fakat bu kelam yeterince kâfi ve kâmil değildir. Bu gövdede kıyamet küçük bir perdedir, siz de o canlı hücresiniz, öyleyse mevzu birey değildir, nitekim birey tecelli olamaz!

186. söz: Hidayet; etrafında toplanıp ibadet edip sonra da öleceğimiz, bencilliğimizi ölünceye kadar çiviyle ona çakacağımız bir hisar değildir. Biz ilerletici bir kılavuz gibi hidayeti de yol biliriz. O halde bunları tamamlamak isteyen bir başkası veya kâmil bir insanın üzerine hiçbir zaman kapıları kapamadık. Her zaman bir yere kadar ve bir boylamda demiş olduk, öyleyse siz de dinin duvarı üzerinde bir yadigâr yazıp geçiniz!

187. söz: Bir keresinde bir kişiyle devran hakkında tartışmaya girdik de çabucak kapadık. Bizim gördüğümüzü kişi de görüyordu, aniden perdeyi araladık, zira meleklerin olduğu söylenen bir yere vardık. O halde haddini bildiğini anladığımız zaman, o alana girmesine izin vermedik. Yeryüzünü özleyen biri oraya mahrem değildir, nitekim kapatmamız bu yüzdendir, yoksa biz nereye girerlerse girsinler hoş geldiniz demeyi çok severiz.

188. söz: Bu hidayet sistemi aslında bir çeşit tecelliye benzer, sevdiği işi yapar, yani Rabbin âşık olduğu şeyi yapar. Ancak biz halis olmadığımızdan, dışsal zuhuru göremiyoruz, o halde karanlık bize gelip içimizden bazılarını rencide etti. Öyleyse hidayet, bir tevhit ağacıdır; o ki bir kapıdır yavaş yavaş bu fezaya geçip bir ev sahibi misali, sizi istediği gibi yetiştirir, yönlendirir.

189. söz: Âşık olun, yoksa yolu geçmek kolay değildir, varacağınız her merhalede aşkı verirler, fakat önceden farz edilen bir aşkla yolun hepsini geçemezsiniz, nitekim her merhale kendi aşkını ister, o halde girersiniz, sonra aşkı bulursunuz. Tanıma yenilenince de yeni bir aşk talep eder.

190. söz: Resul, bir önderdir, bizi ileri götürebilir. O, birey değil, usaredir. Öyleyse bazılarının vücudunda biraz mevcut olabilir, sizi küfürden çekip çıkarmak isteyen Rabbin gayretli varlığı gibidir. Hakiki hidayet akmaktadır, cepte ve dükkânda değildir. O halde Tanrı'yı uzakta aramayın, yakındadır.

191. söz: Kur'an şöyle buyurur: *"(Rabbimiz) Ancak sana kulluk ederiz ve yalnız senden medet umarız."*⁴³ Bu ayet bir ilişkiden söz eder, tapmak mevzuudur ve tapmak yalnızca zihinsel olarak kabul ettiğiniz mecazi bir ilişki değildir, ne de güzel birbirinin yanına koymuşlar, adeta yansıyan bir güneş misali, zira biz ona bir ayna gibi muhtacız. İlişki gerçek bir ihtiyaçtır, kıldan da ince olabilir ya da bir anayol misali insanın vücudunun derinliğini nişan alabilir. Vücudun bütünü, o hakiki irtibatı idrak etmelidir; vücudun bütünü mutlak idrake sahip olmadığından bu irtibat ve ilişki, bütün hücrelerin anlayabileceği şekilde olmalıdır.

192. söz: Kur'an buyurur ki *"Bizi doğru yola erıştır."*⁴⁴ Bu ifadeye göre hepimiz yanlış yoldayızdır, yönümüz doğru değildir. Bütün vücudun Hak ile birleştiğini iddia eden var mıdır, öyleyse doğru yola erişmek için sürekli ihtiyaç halindeyizdir, bu da ilk seçim değildir, zira hidayet bir yöndür; vücudun gemisini o yöne sürmek isteyen kaptan misali durmadan pusulaya bakıp *"Bizi doğru yola erıştır."* diye tekrarlamaktadır.

193. söz: Kur'an buyurur ki *"Kendilerine lütuf ve ikramda bulunduğun kimselerin yoluna..."*⁴⁵ Biz en iyi nimetin hidayet ve hidayetinin de Ali (RA) ile olduğunu idrak ettik. Güzel bir yoldur ve muhtevası vardır, nitekim yol varsayım, zihinsel ya da toplumsal formüllerden ibaret değildir. İlerledikçe O vücut, âlemlerde sizinledir, bazı yerlerde salık'ı içine çeker, adeta onu hazmetmek, Hakkın dışında ne varsa vücuttan atmak ister; artık salık kendisi yürümez, O onu götürür. Sırat sadece mecazi bir iş değildir, nitekim varoluşsal hidayet de uykuda değildir, fiziki ve fikri bir muhitte bulunup size iyilik de yapıyorsa hareket sizde kendiliğinden başlar.

⁴³ İyyâke na'budu ve-ıyyâke nesta'in(u), Fatiha suresi, 5. ayet.

⁴⁴ İhdinâ-ssirâta-lmustakîm(e), Fatiha suresi, 6. ayet.

⁴⁵ Sirâta-llezzîne en'amte 'aleyhim.., Fatiha suresi, 7. ayet.

194. söz: Kur'an buyurur ki "... *Gazaba uğrayanların değil...*"⁴⁶ Biz o gazabı sıfatlar aynasında görmek istemeyiz, açıkça kimin gazaba uğrayabileceğini bilmek isteriz, kirliliği kendisiyle taşıyan herkes gazaptır, veya o kaynaktan uzaklaşan her kimse, gazaptır. O semte hareket ederken sürekli tezkiye olmalısınız ki değer yükselsin. Kimse demir parçasını boynuna asmaz, ancak gümüş ve altın olduğunda asarlar. Nitekim hiç kimse demiri, elmas yerine süs diye kullanmaz, en azından altından olmalıdır, yani mutena bir metaa yaklaşmalıdır. Öyleyse kirlilik için de bir yön belirtiriz de ilerlerken bunlar kenara çekilsin. Belki bu söylediğiniz, "Ya Ali" lafını da şirk ve kirlilik diye yaftalayabilir, zira bunlar bir yoldur. Tabii kimse yola yapışmaz, o yöne aşkla hareket eder, fakat o yolun ne olduğunu unutmaz. İlerledikçe daha fazla bir dikkat lazımdır, o kaynağa, hareket ettikçe, daha fazla layık olmalısınız.

195. söz: Kur'an şöyle buyurur: "...*sapıtanların yoluna değil.*"⁴⁷ Sapıtanlar yani meşgul olanlar. Gazap olan kimse Hakkı tanır, Onunla bir irtibat kurmaya ve hatta karşı çıkmaya çalışır velev Firavun olsa dahi. Ancak bir grup bu hayatla meşgul olup hiçbir şey umurlarında değildir, belki Kur'an okurlar fakat "*sanki kulaklarında bir ağırlık varmı...*"⁴⁸.

196. söz: Kur'an şöyle buyurur: "*Hamd, âlemlerin rabbi Allah'a*"⁴⁹, âlemleri hareketin nişanesi olarak göz önüne bulundurmak gerek, örneğin "*Rabbidir iki doğunun ve Rabbidir iki batının.*"⁵⁰ Siz nerede olursanız, gün içinde sürekli doğu ve batı değişir, aslında yerküre sabit olup güneş hareket etmektedir. Öyleyse âlemleri de böyle tasvir ediniz, adeta bir çeşit durağanlık veya mutlak bir erk üstündür ve bizler hareket etmekteyiz, O bizim tarafımızdan konuşur, hareketi gösterir. Sanki "o taraf" durağandır, ön ve arka onun için fark etmez, keza doğu ve batının önemli olmadığı bir noktada durmakta, bir nesneyi birkaç boyutta görmek gibi. Siz yerkürenin hareketini her yönden bakacak bir varlığı düşünün, peki hareketi ona nasıl tarif edersiniz!

197. söz: Kimileri Hakka aşkla bakalım diyorlar, biz "başka bir yol var mıdır ki!" diyoruz, insanın zihni O'na ne kadar yönelirse, o kadar iyidir, zira en iyisi Onun yanındadır. Biz doğru bir kavrayışa sahip değiliz ve zihnimiz kargaşayla doludur, adeta bulunduğu her kirli şeyi ağzına sokan bebek gibi, yoksa Hakkın dışında bir şeye tapmak manasızdır. Zihnin dikkatini yüksek bir yerden sonra çeken her şey tapmaktır, bu konuda da şaka yapmazlar.

198. söz: Sahip ile ilgili konularda ne söylüyorsak çok yüksek bir dereceyle göz önüne getiriniz, örneğin güç, yani o iradenin dışında olan hiçtir, bizim vücudumuzun barajı güçlüdür, onu tahrip edip o madene bağlandığınızda, zuhura ulaşır. Tabii sosyal zuhur anlamında değil, o kalıpta, o ses, irtibat ve o güçle birleşir ve sesi duyarsınız, fakat hâlâ sizinle yakınlaşmamıştır, zira bütün vücudunuzu ona vermediniz.

⁴⁶ ...ğayri-lmağdûbi 'aleyhim velâ-ddâllîn(e), Fatiha suresi, 7. ayet.

⁴⁷ ...velâ-ddâllîn(e), Fatiha suresi, 7. ayet.

⁴⁸ ...fî uzuneyhi vakrâ(an), Lokman suresi, 7. ayet

⁴⁹ Elhamdu li(A)llâhi rabbi-l'âlemîn(e), Fatiha suresi 2. ayet.

⁵⁰ Rabbu-lmeşrikayni ve rabbu-lmağribeyn(i), Rahman suresi, 17. ayet.

Adeta tüm gücüyle yansıyan güneş gibi, ve siz yerin en derin köşesinde saklanmışsınız. Yüzeye biraz yaklaşın, sıcaklığını hissedersiniz, eğer ona dalarsınız artık ezeli bir ışık huzmesi olursunuz, öyleyse yön, ömür, hakikat ve kıyamet manasını kaybeder. Ne zamana kadar yalnızca ses duymak istersiniz, yüzünüzü ona doğru çevirip bakınız, bu vücutsal mesafeler tam bir irtibata ulaşmamanıza sebep oluyor, siz topraktan başınızı alınız, O'nun yönünün dışına hareket edemezsiniz, nitekim bir saltanattır ve çok da uzakta değildir. Vücudun aynasını pak eder ve Ondan bir tasvir içine yansır eğer, artık seyir ve benzerlerinin bizim için ne anlamda olduğunu bilmeyiz. Aslında gövde boş olur, adeta bizim vücudumuz konuşan ve gören gölge ve zihniyetten başka değildir. Bunları kenara çekip O konuşur ve görür, Onun seyre ihtiyacı mı var, biz toprakta filizlenin demiyoruz, ama en azından biraz yüzeye yaklaşınız, vücudunuza o can ve nur yerleştiğinde, yeni yeni mana bulur, aksi halde “bu taraf”ta bir kıymeti yoktur, nitekim değer o hakikate göredir.

199. söz: Hidayet gemisinin yüksek âlemlere giden katları vardır da bir kısmı Rabbani'nin huzurudur. Yeryüzündeki emniyetten başlayıp insanı yüce Rabbani bir huzura sevk eder. Bu gemi, binlerce meleğin kanadı üzerindedir, öyleyse onun güvertesinde olmak az bir değer değildir, fazladan yükü olana da bu gemide emin bir yer var değildir. Katlarında kimsenin rahatça hareket etmesine müsaade edilmez, zira gördük ki bir kata tırmanmak isteyen birinin tırnak izleri hala oradaydı, öyleyse ne diye bizden birini kendinizle getirirsiniz! Gemiler vardı; kimileri bu gemilerin yeryüzüne inmek istediğini düşünürdü, fakat güçlü bir durum cezp eder de lazım gelirse şayet buradaki bizleri çekip kendiyile götürür, varsın başkaları öldüğümüzü sansın... Öyleyse bu geminin boyutları yeryüzünden daha büyüktür, zira bu gemide şeytan mahpustur, keza vücudunun hiçbir yeri boş değildir. O gemidir ki bir nevi Hakkın kendisidir, çünkü neden ve hidayet eden de bizi kendisine çeken de kendisidir; sıradan bir seyir değildir.

200. söz: Bu kadar yol almamıza rağmen henüz O'na dair bir tanımımız yoktur, küçük bir balık misali okyanusta tutsak kalmışsınız, başımızı çıkarıp yükseğe çıkarız, yüzeyde güneşi de görürüz, ancak işin neresinde olduğunu hakikaten bilemeyiz!

201. söz: O vücudun güneşi ve o nur'un hakikati öylesine bazı insanlara yansır da onları çekip götürür ki ne mahsul vereceği belli değildir, öyleyse bir şey bırakmamalarına dikkat etmeliler.

202. söz: Vücuda karışmak yüksek ufuktandır; nitekim o ufukta herkes her istediğini yapamaz, kendi tabakalarına sahiptirler ve bazı insanlar kimi küçük hataları ortadan kaldırabilirler. Bir keresinde, seyre başlayan bir şahıs gelip karşıma oturmuştu. Nitekim siz seyri görmeyebilirsiniz, görünürde iki kişi karşı karşıya oturmuştur, ama esasında vücuda el değer de bir şeyler dışarı çıkar, böylece bazı küçük ve büyük konuları vücuttan atarsınız.

203. söz: Çoğumuz Tanrı'yı vücudumuzun derinliğinde saklamışızdır, bu sadece Tanrı için değil, kibir ve hatalarımızdan ötürüdür ki o içsel yansımayı derinde tutsak edip çıkmasına müsaade etmeyiz.

204. söz: Kemale ilerleyen insan, başlangıçta etrafı kozayla kaplı kurtçuk gibidir, gitgide bu koza açılır da o hareket eder. Bizler de kozadayız; kim bilir birçoğumuz da o kozalarda ölmüşüzdür. Kimimiz bitkisel hayattayız; çevremizde olup bitene dikkat etmiyoruz. Kimileri de yaşadıkları sürece fırsatları olduğunu sanır. Ancak biz böyle düşünmeyiz, en azından geri dönmek anlamında olan tövbe için bir fırsat olsa... Yine de ne kadar geri dönülebilir ki!.. Fakat varılması gereken yere vardıktan sonra, bu merdivende geri atılacak her bir adım yorucu ve öldürücüdür. Biz o asıl azabın ne olduğu hakkında bir fikrimiz yok, hakikaten eğer perdeyi kenara çeksinler ve biz kendimizle ne yaptığımızı görürsek, asıl azap belki de o zamandır, tabii o durumda eğer bir benlik var olacaksa!

205. söz: Benlik düzeldiğinde, kişinin “bu taraf”ı terk etmesi için yardım ederiz, nitekim bir keresinde bunu yapmışızdır; kişi melek boyutunda dışarı çıkıp hayat buldu. Karanlık ve kokuşmuş fazlalıklardan arı bir iskelet gibi ortaya çıktı. Ona, “Bakın biz bugüne kadar ne görüyorduk!” dedik. Bu boyut o kişiye o denli başat olmuştu ki tam olarak insan mı melek mi olduğunu bilmiyordu. Kimlik krizi denilemez, fakat başka bir boyut açılmıştı vücudunda.

206. söz: Seyrin bir bölümü kişinin rüya gördüğü zaman başlar; misal, bizi rüyasında görür de yol tarifi alır, gittikçe bilinç yükselir, konuşma ve sohbet şekline dönüşür, öyle ki karşıdaki kişi de sorularını sorar, artık mesaj tek taraflı değildir. Kişi yükseldikçe o huzuru uyanıkken de idrak eder, özellikle de ağır ibadette olduğu durumlarda; tabii ağırdan kasıt, zaman değil, derinliktir. Sonra “bu taraf”taki feza temizlenir, başlangıçta yansıma veya hissetme formunda olan huzur şimdi sözleri ile dinlenebilecek şekildedir; nitekim bu irtibat, tamamen erince, karşılıklı olarak gerçekleşmektedir. Ardından kişi başka bir alana girer de merhaleleri geçip o nur tüneline adım atmış olur, âlemlerden ilerleyip kemale erer, belki paralelinde “bu taraf”tan da bir idrake sahip olabilir, ses sahibinin idraki gibi... O ses ki sahibine malum oluncaya dek idrak tamamlanır. Bu tamamlanma dışarıdan görüldüğü gibi değildir. Sonra o ses ve huzurun idraki el ele ilerler de bu merhale, “bu taraf”taki sözlerle daha bir kâmil olur.

207. söz: Bırakın o vilayet güneşi vücudunuzu derinden fethetsin ki etrafınızı saran zincirler çözülsün. Bu zincirler asırlar boyunca mı oluşmuş, bilinmez, fakat o kadar bizim göz kapaklarımızı ağırlaştırmışlardır ki apaçık hakikati göremiyoruz, zira en etkili şey keskin bir elmadır, o halde bencillikleri yıkarak tutsakları zayıflatın! Şeytandan, hangi heybette olursa olsun, korkmalısınız, keza sizi karanlığa ve kötülüğe sevk eden ne varsa ilgi duyulması değildir. Perdenin arkasında sakladığınız ya da aşikâr ettiğiniz ne ise Tanrı bilir, hesaplar, seyir hakiki olunca O, sürekli görür.

208. söz: Zat ki o vücudu tanır, yalnızca bir gövdenin varlığı değil, zira galaksi misali devasa cisimler üzerine dahi etki bırakır, merkez noktası gibidir, tabii olumsuz yükün olduğu yerde, huzur bilindik anlamıyla olamaz, o halde kötü dosttan uzak durmanız gerekir; nitekim el, iyilerin eline verilirken göz kem yöne çevrilmez. Kendinize acıyın, özellikle çaba sarf edenler, yorgunluğu ulaşmakla gidermek varken kendinizi yaralayıp durmayın, günahtır. Güneşte kalmış bir et parçası gibi gittikçe sizi

çürütecektir, öyle zaman gelir ki insan kendi kokusundan nefret etmeye başlar, özellikle seyir halindeyken!

209. söz: Bizler buharlaşmaktayız, zira varlığın fezası ağıyara tahammül etmez, kumaşımız hakiki değildir, bizi parçalamayı düşünüyorlar, usaremizi kıyametle alırlar, kalanınıysa yakarlar. Nitekim hakikatimizi istiyorlar, şayet olmasaydı iyiler, kim bilir halimiz nice olurdu!

210. söz: Hakk'a olan yolculuk hiç kolay olmadı, seyir ehli olmayan havariler⁵¹ için dahi... Siz Hak ehli olmanın ne olduğunu bilir misiniz?! Bizim nur, teveccüh ve tezkiyeden kastımız yüzeysel bir nur değildir. Nitekim o kadar ilerlemelisiniz ki o güçlü nur'a ve o mutlak yakine ulaşasınız, zira oraya vardığınızda artık benlik değilsinizdir. Yol üzerinde olan karanlıkları azaltmalısınız ki o hakikat sizde tecelli etsin.

211. söz: Birkaç lif ve doku üst üste toplanmış, her biri de kendi işlevini yapıyor; bilgimizse bir merkebin üstüne binmiş gibidir, ara ara bu merkep yorulur ve biz başka bir merkebe binmek isteriz, öyleyse biz bir şuuruz, ve şayet bizim zihnimizi bir makineye aktarsalar, ne olur, bir şey fark etmez, sadece elbisemizi değiştirmiş olurlar.

212. söz: Rabbin hakikati insanda kalıcı olabilir, başka görüntülerde görmezsiniz, en azından bizim gözümüzde öyledir. O derin yansımanın karşısında durduğunuzda, bir şeyi aramanız gerekmez, yalnızca o nur ve vücudunuzu saran hakikatin önünde eğiliniz. Bu seviyeye gelen kişiler sanki bizim tenimizin bir parçasıdır, ondan bir parça koparan bizden koparmış gibidir, bu sıradan bir seçim değildir, nitekim yakinin kapısı da açık değildir.

200. söz: Bu kadar yol almamıza rağmen henüz O'na dair bir tanımımız yoktur, küçük bir balık misali okyanusta tutsak kalmışsınız, başımızı çıkarıp yükseğe çıkarız, yüzeyde güneşi de görürüz, ancak işin neresinde olduğunu hakikaten bilemeyiz!

201. söz: O vücudun güneşi ve o nur'un hakikati öylesine bazı insanlara yansır da onları çekip götürür ki ne mahsul vereceği belli değildir, öyleyse bir şey bırakmamalarına dikkat etmeliler.

202. söz: Vücuda karışmak yüksek ufuktandır; nitekim o ufukta herkes her istediğini yapamaz, kendi tabakalarına sahiptirler ve bazı insanlar kimi küçük hataları ortadan kaldırabilirler. Bir keresinde, seyre başlayan bir şahıs gelip karşıma oturmuştu. Nitekim siz seyri görmeyebilirsiniz, görünürde iki kişi karşı karşıya oturmuştur, ama esasında vücuda el değer de bir şeyler dışarı çıkar, böylece bazı küçük ve büyük konuları vücuttan atarsınız.

⁵¹ Havârî, İsa'nın öğüt ve inançlarını yayma işiyle görevlendirdiği mürit ve öğrencileri.

203. söz: Çoğumuz Tanrı'yı vücudumuzun derinliğinde saklamışızdır, bu sadece Tanrı için değil, kibir ve hatalarımızdan ötürüdür ki o içsel yansımayı derinde tutsak edip çıkmasına müsaade etmeyiz.

204. söz: Kemale ilerleyen insan, başlangıçta etrafı kozayla kaplı kurtçuk gibidir, gitgide bu koza açılır da o hareket eder. Bizler de kozadayız; kim bilir birçoğumuz da o kozalarda ölmüşüzdür. Kimimiz bitkisel hayattayız; çevremizde olup bitene dikkat etmiyoruz. Kimileri de yaşadıkları sürece fırsatları olduğunu sanır. Ancak biz böyle düşünmeyiz, en azından geri dönmek anlamında olan tövbe için bir fırsat olsa... Yine de ne kadar geri dönebilir ki!.. Fakat varılması gereken yere vardıktan sonra, bu merdivende geri atılacak her bir adım yorucu ve öldürücüdür. Biz o asıl azabın ne olduğu hakkında bir fikrimiz yok, hakikaten eğer perdeyi kenara çeksinler ve biz kendimizle ne yaptığımızı görürsek, asıl azap belki de o zamandır, tabii o durumda eğer bir benlik var olacaksa!

205. söz: Benlik düzeldiğinde, kişinin “bu taraf”ı terk etmesi için yardım ederiz, nitekim bir keresinde bunu yapmışızdır; kişi melek boyutunda dışarı çıkıp hayat buldu. Karanlık ve kokuşmuş fazlalıklardan arı bir iskelet gibi ortaya çıktı. Ona, “Bakın biz bugüne kadar ne görüyorduk!” dedik. Bu boyut o kişiye o denli başat olmuştu ki tam olarak insan mı melek mi olduğunu bilmiyordu. Kimlik krizi denilemez, fakat başka bir boyut açılmıştı vücudunda.

206. söz: Seyrin bir bölümü kişinin rüya gördüğü zaman başlar; misal, bizi rüyasında görür de yol tarifi alır, gittikçe bilinç yükselir, konuşma ve sohbet şekline dönüşür, öyle ki karşıdaki kişi de sorularını sorar, artık mesaj tek taraflı değildir. Kişi yükseldikçe o huzuru uyanıkken de idrak eder, özellikle de ağır ibadette olduğu durumlarda; tabii ağırdan kasıt, zaman değil, derinliktir. Sonra “bu taraf”taki feza temizlenir, başlangıçta yansıma veya hissetme formunda olan huzur şimdi sözleri ile dinlenebilecek şekildedir; nitekim bu irtibat, tamamen erince, karşılıklı olarak gerçekleşmektedir. Ardından kişi başka bir alana girer de merhaleleri geçip o nur tüneline adım atmış olur, âlemlerden ilerleyip kemale erer, belki paralelinde “bu taraf”tan da bir idrake sahip olabilir, ses sahibinin idraki gibi... O ses ki sahibine malum oluncaya dek idrak tamamlanır. Bu tamamlanma dışarıdan görüldüğü gibi değildir. Sonra o ses ve huzurun idraki el ele ilerler de bu merhale, “bu taraf”taki sözlerle daha bir kâmil olur.

207. söz: Bırakın o vilayet güneşi vücudunuzu derinden fethetsin ki etrafınızı saran zincirler çözülsün. Bu zincirler asırlar boyunca mı oluşmuş, bilinmez, fakat o kadar bizim göz kapaklarımızı ağırlaştırmışlardır ki apaçık hakikati göremiyoruz, zira en etkili şey keskin bir elmadır, o halde bencillikleri yıkarak tutsakları zayıflatın! Şeytandan, hangi heybette olursa olsun, korkmalısınız, keza sizi karanlığa ve kötülüğe sevk eden ne varsa ilgi duyulması değildir. Perdenin arkasında sakladığınız ya da aşikâr ettiğiniz ne ise Tanrı bilir, hesaplar, seyir hakiki olunca O, sürekli görür.

208. söz: Zat ki o vücudu tanır, yalnızca bir gövdenin varlığı değil, zira galaksi misali devasa cisimler üzerine dahi etki bırakır, merkez noktası gibidir, tabii olumsuz yükün olduğu yerde, huzur bilindik

anlamıyla olamaz, o halde kötü dosttan uzak durmanız gerekir; nitekim el, iyilerin eline verilirken göz kem yöne çevrilmez. Kendinize acıyın, özellikle çaba sarf edenler, yorgunluğu ulaşmakla gidermek varken kendinizi yaralayıp durmayın, günahtır. Güneşte kalmış bir et parçası gibi gittikçe sizi çürütecektir, öyle zaman gelir ki insan kendi kokusundan nefret etmeye başlar, özellikle seyir halindeyken!

209. söz: Bizler buharlaşmaktayız, zira varlığın fezası ağıyara tahammül etmez, kumaşımız hakiki değildir, bizi parçalamayı düşünüyorlar, usaremizi kıyametle alırlar, kalanınıysa yakarlar. Nitekim hakikatimizi istiyorlar, şayet olmasaydı iyiler, kim bilir halimiz nice olurdu!

210. söz: Hakk’a olan yolculuk hiç kolay olmadı, seyir ehli olmayan havariler⁵² için dahi... Siz Hak ehli olmanın ne olduğunu bilir misiniz?! Bizim nur, teveccüh ve tezkiyeden kastımız yüzeysel bir nur değildir. Nitekim o kadar ilerlemelisiniz ki o güçlü nur’a ve o mutlak yakine ulaşsınız, zira oraya vardığınızda artık benlik değilsinizdir. Yol üzerinde olan karanlıkları azaltmalısınız ki o hakikat sizde tecelli etsin.

211. söz: Birkaç lif ve doku üst üste toplanmış, her biri de kendi işlevini yapıyor; bilgimizse bir merkebin üstüne binmiş gibidir, ara ara bu merkep yorulur ve biz başka bir merkebe binmek isteriz, öyleyse biz bir şuuruz, ve şayet bizim zihnimizi bir makineye aktarsalar, ne olur, bir şey fark etmez, sadece elbisemizi değiştirmiş olurlar.

212. söz: Rabbin hakikati insanda kalıcı olabilir, başka görüntülerde görmezsiniz, en azından bizim gözümüzde öyledir. O derin yansımanın karşısında durduğunuzda, bir şeyi aramanız gerekmez, yalnızca o nur ve vücudunuzu saran hakikatin önünde eğiliniz. Bu seviyeye gelen kişiler sanki bizim tenimizin bir parçasıdır, ondan bir parça koparan bizden koparmış gibidir, bu sıradan bir seçim değildir, nitekim yakinin kapısı da açık değildir.

213. söz: Kendi hayatımdan bir kesit aktaracağım: Uyanmak için kabirde yatıyorduk. Öğleden sonra, çatısı diğerlerinden daha yüksek olan evimizin damının sıcak asfaltında yatıyor ve yarı çıplak olarak yuvarlanırken, “Tanrım bizi günahlardan arındır!” diyorduk; sıcaktı ve yakıyordu, biz yuvarlanırken tövbe etmeye çalışıyorduk, keza Allah resulü zamanında bir kişinin çölün sıcak kumları içinde tövbe ettiğini okumuştuk. İşte biz bu şekilde yaşayıp ilerledik.

214. söz: Kimseyi soğutmak istemeyiz, ancak henüz tövbenin tam anlamını bilmiş de değiliz, nasıl olur da bir amel elenir, bizim anladığımız kadarıyla hiçbir konu -en azından rahatça- zayi olmaz, “o taraf”taki en düşük kademeye varmak isteyenler içinse kolay siliniyor olabilir. Siz Hak’ta hallolmak istersiniz; fakat haksızlığın ipini taşıyan veya karanlıkta onunla beraber olan ya da suiistimal edip günah işleyen kişinin ne işi olabilir O’nunla?! Hak’ta olmak, yani Hakkın ta kendisi olmak, o halde yanınızda bir şey götüremezsiniz, hatta O’nun dışındaki sevgiyi dahi kabul etmezler.

⁵² Havârî, İsa'nın öğüt ve inançlarını yayma işiyle görevlendirdiği mürit ve öğrencileri.

215. söz: Bir keresinde kabrin fezasını idrak ettik; gördük ki insanın uzandığı yerde zihin kapakçığı kapalı değildir, siz amel ve eylemlerinizi sürekli görürsünüz, peki ne zamana kadar bir hataya bakmak istersiniz, kaldı ki elden bir şey de gelmez artık... Hayatın ismini fırsat koymalıydılar, bizi böyle saran şeyin ne olduğunu bilemeyiz! “Toprağın tutsakları”, ne de güzel bir deyim! Yani artık hiçbir fırsat yok! Belki 20 milyon yıl bir amel’e bakabilirsiniz, elinizden gelen bir şey de olmayabilir, kötü olsa ne azap vericidir, “iyi” olsa ne de güzel ve sefalıdır! Nitekim biz ateşin peşindeyiz ve bu husus Tanrı’nın öfkesi ile ilgilidir.

216. söz: Bir keresinde bir genç bizim yanımıza gelip dil kursuna gitmek istediğini ve gelecek için planlarının olduğunu söylemişti. Biz de onun zaman dosyasına baktık, derken boş olduğunu gördük! O genç, bir arabanın önüne atladı ve sonra da gitti. Biz kendi kendimize dedik ki bir haber var, geliyor... Artık bekliyorduk ki birkaç haftaya kalmaz gelir; duyduk ki otobanda kaza geçirmiş, beyin kanamasından ölmüş. O halde yaş ve yılın önemi yoktur ve biz “bu taraf”ta hele neyle avunmaktayız!

217. söz: Biz Tanrı’da ve Hakkın nur’undayız, yalnızca gövdeleri yırtıp, karanlıkları ve kirlilikleri kenara çekmemiz gerekir ki O’nu idrak edelim. Bizim varacağımız nur ile asıl nur arasında mesafe vardır. İlk nur belki Hakkın rahmetinden bir anlayış, rayiha ve terennüm olabilir, ancak yavaş yavaş ilerleyip mesafeleri kapatınca Hak’tır. İlerledikçe bu kapakçığı daha çok açmaya ve sağlamlaştırmaya çalışıyoruz ki irtibat daha güçlü olsun, bir zaman gelir ki siz neredeyse hallolmuşsunuz, iradeniz Hakkın iradesi gibi, huzur ve şuurunuz mutlak olmuştur. Kuşku ve şüphe yok, buraya varacaksanız eğer, artık hakiki hayat idrak edilecektir.

218. söz: Bir defasında Emir Sahibinin güçlü ve muhkem saltanatını açıklıyordum ki bir zat “O halde Hakkın kendisi ne?!” dedi. Onun kendi konumu vardır ve Hakkın dışında küçük insanlar hallolurlar, ancak Hak anlaşılabilir, nitekim O’nun genişliği açıklanamaz. Elbette bir dağın önünde durursanız, görkemi sizi içine alacaktır, fakat âleme yansıyan bir güneşe sahip olan, eksik değildir, Emir Sahibinin sahip olduğu her şey Tanrı’dandır.

219. söz: Bazen seyirde o güçlü nur kişinin vücuduna duhul eder de o hakikat oluşmaya başlar. Seyri kâmil olmayanların bu sıradan seyirlere ihtiyacı yoktur, o halde bu sahnenin arkasında olan neyse, içeri girip kişiyi “o taraf”tan dışarı iter ki bu da yüce bir üst sınır demektir. O kâmil insan veya o hakiki nur ya da Hakkın inayeti aheste aheste yerleşir, fakat görüntü aynıdır, başta güneşin yansıdığını ve sizi ısıttığını sanırsınız, fakat zamanla nasıl da engin bir nur olduğunu anlarsınız, artık derinlerdesiniz! O halde kişinin görüntüsünün kalmasını ve içsel kalıbın değişmesini, o gerçek nur’un bu beşeri aynanın ardında kalmasını isteriz.

220. söz: İnsanlar adeta zihinsel birkaç sayfa ve karanlık katmanlardan ibarettirler; o hakikate yaklaştıkça bunlar temizlenir, tutmak istediğimiz ve bekası için endişelendiğimiz o hakikat ve o bekabillah yansıyıp içeri girdiğinde hakiki hayat aşikâr olur ki bunlar yaşam değildir.

221. söz: Bir keresinde, seyrimizde vuku bulan şöyleydi: Hakikat diye almış olduğumuz şey -ki içsel vücut veya insanla birlikte olan şeydir- derine indi, hatta görmeyenler dahi onun için artık olmayan bir enerji diyorlardı, tabii herkes doğru söylüyordu. Biraz zor olsa da oldukça hafifleşmiş ve rahatlamıştık. Artık o sıkıntılı ve endişeli duygular ile buna benzer şeylere sahip değildik, tabii bir süre sonra kendi isteği ile değişim oldu da daha güçlü bir şekilde geri dönebildi. Biz insanlar deri gibiyiz, aslolan ise hakikattir.

222. söz: Hakikat ve nur boyutunda ilerleyenler, bir gövdenin uzuvları gibi olurlar, insanlar geliştikçe her biri yapboz parçası misali o gövdede yerini alır. O halde insan eksikse bu gövde tamam olmaz, en iyisi mi, herkes kendi kemaline ersin!

223. söz: Marifet, insanların vücudunda akan ve onu geliştiren su gibidir, o halde o gelişecek olan, alıcı bir mahiyette olmalıdır, Hakkın ekseninde olan bazı konular hariç! O ışık o kadar güçlüdür ki zihne yansıdığına, dünyanın bütün büyücülerinin yaptıkları sihirleri silip götürür, o nur yansıdığına insan giderek yalnızca o nura ihtiyaç duyacaktır, ancak nasıl bir oyun bizimle oynadılar ki sadece birbirimizi görüyoruz!

224. söz: Hakiki tövbenin nişanlarından biri, gönülden tövbe etmektir; kişi tesiri altında kaldığı bir konuyu hatırladığında veya zihninde bir süreci kovaladığında, gönülden pişman değil demektir! Bizim istediğimiz tövbe sadece özel bir eylemden ibaret değil, insanı o asla döndürmektir; kendisi istemeden bir faydası var mıdır acaba! Elbette O hakikattir, o halde riya veya kendisine ters olan ne varsa istemez! Hakikat aynasında kendimize bakacak olursak, ne kadar da düzensiz görünürüz!

225. söz: Kendini yeniden yapmak isteyen iç'e girmelidir, tezkiye yani o kadar halis olmayan şeyler geri çekilsin ki insan vücudundaki cevher veya vücudumuzda emanet bırakılan o nadide altın gözüksün, o halde tezkiye yalnızca temizlemek için bir mendilden ibaret değildir. İnsan ile Tanrı arasındaki mesafe ne kadar da azdır; ne de çok dolanırız, yalnızca iki adımdır, biri kendinden kurtulmak, diğeryse Hakka katılmak, mesafe çok mudur?! Bizler vücudun karanlık yüzünde kalmaya alışmışızdır.

226. söz: Kişinin vücudu gani ve dolu olmalıdır, ancak bu şekilde seyirde ilerler de bu perdeler düşer. Yüzeysel bir nur'a sahip olabilir, tabii ağır ve sıkı olan hakiki nur'a basamak basamak yaklaşıncaya dek... Nitekim diğer nurlar o nur'un yanında gölge gibidir, kişinin bedeni hakikatinin bir kısmını veya tamamını şekillendirebilir. Misal birinin yüzünde huzursuzluk gördüğünüzde, Hakkın izniyle dilediğiniz şey, "o nur" ile "o taraf"ta şekillenir de rahatça dünyada meydana gelir.

227.söz: Size göre ömür geçiyor, fakat bizce zaten geçmiştir, girmiş olduğumuz bu boyutta her şey aleni bir şekilde vardı ve var olmakta, hidayete ulaşması gereken ulaşmıştır, ister adı cebir, ister irade veya hareket olsun! Siz nur'dan olduğunuzda yeni yeni gerçek konumunuza varırsınız, yoksa zayıf bir insandan başka bir şey değilsiniz, mademki alçak bir satıhtasınız, rahatça ezilirsiniz, fakat

yükseldiğinizde, irade ve tasallutun üzerinizde etkisinin az olduğunu hissedersiniz, tam olarak başka bir irade vardır, kazılmıştır adeta!

228. söz: İnsanın bedeni hakikati –hangi boyutta olursa olsun- Rab talep eder. Ancak kimi vakitler o hakikat toprağın altında kaldığında veya olumsuz nedenler, o sermayeyi az ya da çok kıldığında, nitekim bu sıfatlar beşerin zihninin uzantısındadır, beka arzusu misali bizim için kalırlar. Kendinden öncekilerin sürekli çürüyüp gittiğini gören insanın bu arzusu niçin yok olmamış veyahut da azalmamıştır, üstelik herkes daha yüksek bir konumda olsun isterken! O halde doğru olan asıl sıfatlardır; kimsenin noksan olmaması gerekir, “Her rakam sonsuza ilave edildiğinde sonsuz olur”, öyleyse görünürde ne olursanız olun, değişen bir şey yok!

229. söz: İrfanımız, tedricen hatta sunî olmuştur, yapay çiçekler gibi, iyi şiir okurlar, iyi bir hisse sahiptirler, fakat pratikte bu irfan, irfan değildir ki! Sizi öylesine o cazibeye ve derinliğe götürmelidir ki o azamet cevherine dek hiçbir hicap kalmasın. Oraya ittisal edildiğinizde o karar bulunacaktır, aksi takdirde boş insan zaafatın ibarettir. Bunun için yüksek seyre başlamayanlar veya yalnızca nazari tevhide sahip olanlar, topluma girdiklerinde veya bir acıyla karşı karşıya kaldıklarında kolaylıkla yaralanabilirler ya da krize girebilirler, zira tam olarak geldikleri yolun veya tanıdıkları insanın dahi hak olup olmadığını bilmezler!

230. söz: Seyirleri güçlü olanlar, yüksek merhalelere vardıklarında, hatta rehberlerini dahi insan suretinde görmezler, asıl kılavuzun, sizi birçok konudan ayırabilecek durumda olması gerekir, yalnızca söz mevzuu değil, yoksa insan doğal olarak O’nu tanımaktadır, her ne kadar O’nu tanımazsa da gelişimi tanır.

231. söz: Bir kapasiteye sahip olmanız güzeldir; “o taraf”tan “bu taraf”a bir hediye getirmektense her şeyi o fezaaya yerleştirmeniz yeğdir. Kimi zaman gücünüz yolda olan kişinin gücüyle artar, var olan kuvvet –ki adını şefaath de denebilir, zira kişiye o yönde ilerlemesi için yardım edersiniz, nitekim bazıları için bu yola girmek bir talih işidir. O halde hakiki kapı olan ehlibeytten sırat olarak bahsedilir, keza yalnızca fiisel bir boyut değildir!

232. söz: Gerçeklik değişmez, fakat seyirler ve hareketler birbirine benzemeyebilir. Misal kimi durumlarda zihnin perdesi ardında yansır da görüntü tamamlanıncaya dek zaman alır.

233. söz: Bu levha ve kalemin⁵³ bizimle neler yaptı anlamadık. Adeta her şey daha önce yazılmış ve hiçbir şey ondan hariç değildir. Kimi zaman biz dahi insanın ikinci bir durumu kabul edip etmeyeceğini bilmeyiz, her şey belli midir?! Nitekim günah işlemek hususunda iradenizin de etkili olmadığını

⁵³ Hakikatin yansımaları, nakış, surat, vb.

hissedersiniz. Şüphesiz, “Güç ve kuvvet, şanı yüce ve büyük olan Allah Teâlâ’nın yardımıyladır.”⁵⁴ Esasında sen kusurun kendisisin ve o ayıbın giderilmesi icap eder!

234. söz: O hakikat vücuda yerleşip de o varlığın mücevheri “bu taraf”ta aşikâr oluncaya dek birey o gerçek değeri bulamaz, ancak belki vücudumuzun derinliklerinde bir nuranilik olabilir. Tezkiye olmuş olan has altın gibidir, yüce bir değeri vardır, olmasa şayet o, noksanız!

235. söz: Bazıları zihinsel seyir yapar; nur, zihinlerinin aynasında yansır da bir nuranilik edinebilirler; elbette yalnızca bedeni liflerinde o nur’a ulaşanlar için! Fakat bazıları hakiki Tanrı peşindedir; hakiki seyir yaptıklarını, şimdi de bir yere varmak istediklerini söyleyip dururlar. Tabii o gücü dışarıda ve hayatta görmezseniz olmaz! Yalnızca bir terennüm hissetmekle mümkün değil, nitekim herkes hayatında Tanrı’dan küçük bir hisse sahip olabilir. O hakikatin veya Tanrı’nın elinden tuttuğunuzu aynı bir biçimde görmelisiniz; bu da Hakkın nur’unda canlandığınız anlamına gelir! O halde her şey, sizin için temizlenmekle kalmamış, tamamıyla yok edilmiştir. Tam olarak O’ndan alıp O’na veriyorsunuz, bu hakiki seyirdir, denilebilir!

236. söz: Biz hakikati arıyoruz, bizi oyalayacak bir konunun peşinde değiliz! Onun için yüzeysel bir ibadeti tavsiye etmedik, zira hakikice varmak gerekir. Terbiye, Rabbani şekilde olup eller onun elinin içine konunca, artık kendiliğinden götürür. Gerek görürse çocuğu alır, lazım duyarsa nimet verir, kurban eder, yapıncaya dek! Tabii bu sistem ve yola bağlanan herkes, kesin önceden bir özgeçmiş vardı!

237.söz: Hepimiz o hakikatin bir parçasıyız, o halde insanı bu alanda irade sahibi kılmalıyız, nitekim herkes o hakikatin küçük veya büyük bir bekçisidir. Hakkın dışında hiçbir şeyle işimiz yok, o halde ne diye zora düşüyoruz veya neden yardım vaat eden Tanrı’nın varlığı yadsıyoruz, çünkü biz vücudun karanlık kısmında duruyoruz, zoraki değil, kendi irademizle durmuşuz, o halde gönüllü bir şekilde zulmediliyoruz!

238. söz: Yolun bir bölümü seyirdir, bir bölümünü de O çağırmalıdır. Nitekim Tanrı’nın isteği sıradan bir istek değildir, eğer vücutta hakiki şevk varsa, muhakkak O çağıracaktır; o ki cazibedir ve insanı çeker, herhalde bir şeyler vardır! Seyirde kendinize karşı dürüst olmaya çalışın, siz o semte doğru gitmek istersiniz; O da nur, hakikat ve güzelliştir, öyleyse siz de O’ndan olmalısınız!

239. söz: Konumuz belki irfan değildir, hakikat olup herkesin onu bulması gerekir. Temizlik ve taravetin bir kısmı ibadetle edinilir, fakat her şeyin bir pahası var ve onu istiyorsak eğer, değer vermemiz gerek ki bu hakikatin değeri kendinden geçmektir. Evvela kendinizden bir adım dışarı atmalısınız ki etrafınızın ne olduğunu fark edesiniz, öyleyse anladığınızda size yol gösterilecektir, ilerlersiniz!

⁵⁴ Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhîl alîyyîl azîm. Muhammed Bâkır el-Meclisî’nin (ö. 1110/1698 [?]) Şîf-îmâmî rivayetlerin tamamını içine alacak tarzda hazırladığı Arapça derleme eseri.

240. söz: O esas kapı kalbinize ve üzerinize açıldığında, artık ne kalır; bütün bu seyir, şuhut ve fezalar bunun içindir, ta ki o hakikatten geriye bir şey kalmayınca dek! Tabii esasında bireysel bir kıyamettir; o hakikat vücudunuzda kıyam eder ki bedeni kıyam şekillensin!

241. söz: Biz seyirde bireyden yeni bir insan yapmıyoruz, etrafını kenara çekeriz ki o batınsal hakikat aşikâr olsun. Bazılarımızın cisminde var olabilen şeyi, zihniniz talep eder sanmayın, nitekim o hakikat hisarda kalmış ve çıkmak ister, o halde bizim ve sizin fazlaca bir şey yapmamıza gerek yok, aslında O'nun alanına girmek istiyorsunuz ve O bütün bedeni zaviyeleriyle basîrdir.

242. söz: O nur yansıdığında, insanın kendi kendine yemeye, içmeye veya birçok konudaki hırsları kaybolabilir. Adeta insanın içinde olan bedeni tohum sağlık bulur, gittikçe de O'nun istediği dışında başka bir şey istemez. Bilhassa, öyle bir güçlü nur yansısın ki, biz bir yana, âlem dahi dayanamasın!

243. söz: Niçin o hakikat birinin vücudunda oluştuğunda veya biri berzahı idrak ettiğinde ya da onun rüyasını gördüğünde feza soğuk ve karanlıktır, sanki kendine rücu etmiştir, yalnızca bir uzantı olarak ona bakılamaz, başka bir deyişle “...O’na dönüyoruz”⁵⁵ düsturuna kadar uzanır, yani O’na merhale merhale dönmek...

244. söz: Bizim bulunduğumuz sahneler hakikate nazaran gerçek değil, dağınık ve kırılıgandır, o halde burayı değil, düştüğümüz yerin boyutlarını bilmiyoruz, bizi yeryüzüne nasıl bu denli bağlayabildi, anlayamıyoruz. Niçin bu kadar tefekkür üzerinde durulup da tavsiye edilir; serbest olalım diye! Tevhit ekseninden uzaklaşmamaya bakın! İrfani boyuttan bakacak olursak, kendi boyutunda idrak edilmeyen Tanrı’ya, Tanrı denebilir mi!

245. söz: Hepimiz kendi içimizde mahpusuz. O halde bu bedenden, eğlence ve oyuncaktan çıkmamız gerekir. Bizler ölmek üzeriyiz, hakiki boyutta bizden kimileri belki de ölüdür, o halde Mesih gibi bir nefes istenir ki bize hayat bağışlayıp canlandırınsın. O’nu halisçe talep eden kimse kaybolur mu hiç?!

246. söz: Ya dosdoğru gelin ya da ölünüz; hakikatle canlanmazsanız, ölüm vardır. Biz var olduğumuzu söyleriz, fakat Kur’an şöyle buyurur: “...O’ndan başka her şey fanidir, yok olmaya mahkumdur...”⁵⁶ Allah’ın veçhine kim ulaşabildi ki! O halde her şey fenadır, ister adını mezar ister kıyamet, ne isterseniz koyunuz!

247. söz: Bizim dünyamızın öyle bir dünyadır ki hepimiz azametli ve seyyal bir okyanusa düşmüşüz, maddiyat diye bir konuyu da koymuşlar ki ona varmak için birbirimizle çekişip savaşıyoruz. Adeta o

⁵⁵ ...innâ li(A)llâh ve innâ ileyi râci’un(e)..Bakara suresi, 156. ayet.. ...

⁵⁶ ... kullu şey-in hâlikun illâ vecheh(u)^(c), Kasas suresi, 88. ayet.

okyanusta bir tahta parçasıyız, eğer varsa, Hakkın nurunun dışında ne ola! Tanrı her şeyi yarattığında, ondan bir şey eksilip veya bir şey çoğaldı mı! Hepimiz his'iz, belki de bunun için birbirimize benzemeyiz.

248. söz: Kimi konular var ki insanı iç'ten tutsak eder, dışarıdan esir eden put gibidir. Nitekim onunla baş etmenin yolu ibadettir, zira sahih kullukla özgür olmak için başka bir yol yok! Tanrı'ya kulluk farklıdır, bizler kusurluyuz, faydalanmak için itaate ihtiyacımız vardır, ancak O'na kulluk özgürlüğün yoludur! Kaza diye tanıdığımız üstün güç, bir nehir gibi cari, kimsenin ilahi kazadan kurtuluşu yoktur, çünkü cereyan sağlamdır, fakat bu cereyandan bir okyanusa akasınız ki uysal ve Hakka tabi olasınız!

249. söz: Aşk yolu hareket ve varmak için iyidir, ancak süvarisini çabucak üstünden atan bir arabadır, o halde ibadet, iyi olmak veya değer vermekle Tanrı'ya tutunmaya çalışınız ki o irtibat sizi muhafaza etsin; bazı konuların sadece güzellik şeklinde sizde kalmamasına dikkat ediniz, Tanrı'nın yolu, her zaman iyi bir duyguya sahip olmanız değil, O'nun yolu, doğru gitmektir ancak asıl olan hareketin var olmasıdır!

250. söz: Bedeni hakikat aslında, içsel yansıma adındadır, o nur canlıdır, öyleyse bilim, şuur, bilgi ve güçtür. Demek istenilen bizim içimizden geçmeyen bir nur değildir, nitekim kendimiz, kendi hayatımız ve her husus bir levha gibi o nur'da kayıtlıdır!

251. söz: Cennet var olan tavsif edilir, idrak edilip de bir lezzete dönüşür. Nitekim eğer bir konu doğrudan idrak edilirse nasıl olacak bu! Kur'an şöyle buyurur: "...ve biz, ona, şahdamarından daha yakınız..."⁵⁷ Sanki kendi iç'imizdir ve görünürde üstüne örtü veya kireçten bir heykel çekmişlerdir, öyleyse gerçekte O'ndan ırak değiliz, ancak fitren alçak bir idrak sathındayız, bir nevi dünyaya şekil vererek kendi dünya anlayışımız dünyanın kendisi olmuştur, Hakkın iradesi dışında yok'uz, aslında Hakkın iradesini kendimizin yanında görmek için de yok'uz! O nur'a tabi olduğunuz zaman yakınlık (kurb) cennetiniz olur, fakat seviye ne kadar aşağı olursa bu dünyaya benzer!

252. söz: Gitmek istemeyiz, o hakikati buraya getirmek isteriz, yani ne kadar mesafe varsa aradan kaldırmak isteriz. Bu ilahi bir nimettir, ama beşeri taleplerden değil ki diğer konular gibi daha sonra insanların kibirlenmesine sebep olsun, zira Hakkın atölyesinde hepimiz bir nakışız, o yönetmendir, o ressamdır; rolümüzü tayin edip yönetir. Kendimizden bir rengimiz dahi yok, kendi kemalimizin peşindeyiz, o halde bir tezat yok, nitekim güneş yorgun bir topluma yansısa dahi çok etkilidir.

253. söz: Bir vakit insanın göğsüne bir ağırlık çöker, kişinin göğsü bir kapı gibi olur, hatta birileri bu kapıdan girmiş olabilir. Bir keresinde basir olmayan fakat hissi güçlü olan bir kişiye gir demiştik de sanki bir kalkana çarptığına hissetmişti, yani bu kapı o kadar güçlüdür ki girmek mümkün değildir, tabii yalnız bazı kimseler girebilir.

⁵⁷ ve nahnu akrabı ileyhi min habli-lverîd(i)... Kaf suresi 16. ayet.

254. söz: Yaralarınız sermayenizdir, o halde onları Tanrı'nın sevgisizliği veya talihsizlik olarak yorumlamayın, zira onlardır ki ayağa kalkmanız için her defasında bir kırbaç gibi bedeninize inerler. Nitekim hesabınızı doldururlar ki iyi doğrulasınız, neden böyle ve niçin diye zorlamayın, Tanrı'dan bizi bağışlamasını dileyiniz; eskilik bizi kuşatmış, beşerin boyutunda olan bu soğuk ve karanlıkta bizi nasıl da kendimize getirirler!

255. söz: Vücuttaki yansımanın tamamlanması lazım, yani bu dünyada -önceden ve sonradan- vücuda gelişmesi için yansıyabilecek nur azdır, orada artık zaman mevzuubahis değildir, o ışık huzmesi ne pahasına olursa olsun -velev topraktan bir yüzü kendi içine çekmek uğruna- ilahî halkasını tamamlamak ister. Bir keresinde birine belki bir sahneye birçok defa bakabileceğini ve durmadan milyarlarca yıl sürecektir tabakalarda kalabileceğini bildirmişti. Tabii o, kişinin nur'u alacağı sahnedir –tamamlanacak bir yapbozdur. Sonra neticeyi sorduk, o bir kimseye nur tam anlamıyla yansımamıştı da gelişmesi için o nur'u alması mecburiydi.

256. söz: Gönül oldukça mühimdir, kopmak insan için tali bir asıldır, gönül merkezdir ve o rabbanî nurları cezbedendir. Gönül dönünce, ciddi bir iştir, amelleriniz dilin diline düşüverir. Ritüelleriniz ise oyuncak bebeğin hareketlerine dönüşüverir, öyleyse gönül dönmesin, zira size bahşedilmiş olan hiç de az değildir; olmasın ki geri almaya yüzleri olsun!

257. söz: Bir keresinde bir fezanın yakınlık (kurb) kokusu yaydığı anlaşıldı, güya Rahman'ın yanındadır, bizim geçmişimizle sıkı sıkıya bağlıdır. Bu fiziki huzurdan önce, onun üzerinde yeşermiş ve gelişmişti. O feza ki aynı anda bizim yanımda ve bizimledir. Hakikatimizdir; sağır, kör ve anlaşılmaz olan zevahir değildir, “bu taraf”ta gördüğünüz “o taraf”takinin yansımasıdır. Misal, biz orada kişinin güzel ve iyi bir elbise içerisinde görürüz, fakat “bu taraf” birtakım şekillerden olup son derece karanlıktır, burada ancak saklanabilir, fakat “o taraf”ta açıkça görünür ve kişinin isyanı olur ki düzeltilmek için “bu taraf”a gelmek durumundadır. O halde “o taraf”ta bir şekle bürünmeyecekseniz, kendiniz olacaksınız, vardır ve biz kabuğu kenara çekeriz. Birileri “o taraf”ta şekil ve vücut bulmuş da sanki O, kendinden yetiştirmiş de evliya olmuşlar. Gerçek hayat “o taraf”tır, “bu taraf”ta onun sadece hafif bir görüntüsü vardır; öyleyse kanmayınız, zira sahne yalnızca “bu taraf”ta kurulmuş değildir!

258.söz: Bir defasında bir kimseyle bir yerde oturmuştuk, birden feza değişiverdi, ikimiz de değişiyorduk, ten ve elbise değişti, sanki yeryüzünde değildik, bu durum yan âlemden hissedilen bir idraki ki yıllarca böyle bir şey yaşanmamıştı! Böylesine olaylar Şia'nın hakkaniyetinin senedir. Rabbil Alemin'in fezasını idrak ettik. Kur'an şöyle buyurur: *“Hamd ve senalar olsun âlemlerin Rabbine”*... Ne dünya ve ne ahret ki bu dünya, bizim gördüğümüz fezada O tam olarak Rab'dir. Hâkim veya sübhânî⁵⁸ elbisesinde değildir, her şeyi yetiştirmekte, her şeyde var olmakta ve her şeyle yetişmektedir, Rab onun gerçeğidir. Kendisi hidayettir, vücudunuzdadır. Eğer “bu taraf”ta dua için bir el kaldırırsanız, o eli “o

⁵⁸ Allah ile ilgili, ilahî

taraf”ta kaldırmışlardır. Bütünüyle kendisidir, gelişir ve övünür, bizler de “bu taraf”ta iftihar ederiz. O eski metni hatırladık: “Bir varmış bir yokmuş, Tanrı’dan başka kimse yokmuş!”

259. söz: Tanıma ve marifet mevzuu mühimdir, bu yerel kabuktan ayrılmamıza, o asıl, hakikat ve kemale hareket etmemize sebep olur. Çaba ve zahmet olmadan mümkün müdür?! Elbette mizan da mevcuttur, bizim amellerden bir dağımız olabilir, ancak Hakkın nazarında bir değeri yoktur, nitekim bir çeşit zekâ ve tefekkür böylesine konuya yaklaşabilir, gözü kapalı rastgele bir yolu seçelim diye değil!

260. söz: Bu yolda insan tevhidi bir seçimin olmasını ister, zira tevhidi seçim İbrahim demektir, hatta büyük olan İbrahim’in dahi sınanması gerekir. İlerlemenin bir nişanesi de kopmaktır, vücudunuzun tümü takılıken yürüyoruz diyemezsiniz, tabii imtihanda olan kısımlar hariç! Kopup kurtulmadan doğal olarak varılamaz, şüphede olanlar hariç!

261. söz: Bazıları sürekli karanlığıyla ne yapması gerektiğini sorar, kişi bu şekilde devam ederse, akli dengesi bozulur, kendine zarar verir, durmadan kendini suçlar; mesele “az” olma meselesidir, keza insanın tıyneti böyledir, yani o Azamet’i idrak edemiyor, O’nunla irtibat kuramıyor... O halde o gelişime varmalıdır!

262. söz: Tanrı’dan gayrı her şey temizlenmelidir, her şey “O” olmalıdır, bütün konular da zihinsel olmaktan ibaret olmamalıdır, bir kısmı seyirle tekmil olur, aheste aheste insan kendi içinden çıkar. “Kendinden kurtul Hakk’a katıl!”... Nefse gelişmesi için dikkat edin ki nur’u idrak ederseniz, zira nefisten gafil olmamanız gerekir!

263. söz: Bir yere varmak isteyen kişi, yanında zulüm taşımamalı, ondan sürekli uzak durmalı, hatta geçmişe dönecek olsa bile... Halktan kopmayı göze alabilir, gönlün köşesinde bir yerde takıntısı olsa dahi... Diğer bir temelse ibadettir ki ibadet ve kulluğun tatbikatıyla ilerleyemez! Ötekisi basirettir ki onun bir kısmı mütalaayla, bir kısmı da sosyal sorunların kavranması ile elde edilir, yani hangi yolu seçeceğini bilmelidir. Evvela kendisinden ve gitgide onu çevreleyen etrafındaki toplumla başlaması gerekir. Diğer temelse ameldir ki amel olmadan bir yere varacağını sanan kişi kendisini aldatmaktadır!

264. söz: Hidayeti bulmak merhale meselesidir, ancak kaybetmek o kadar zor değildir, özellikle insanın eli henüz bir yere ulaşmış değilken! Son derece kötü olan durum şudur ki insanın gönlü o hidayet kaynağına sırt çevirir, gönül döndü mü bir kere, tamamen dönecektir! Tembellik veya ihmal yahut hata dahi telafi edilebilir, fakat gönlün dönmesiyle artık orada bir yeriniz kalmaz, kimse sizi beklemez!

265. söz: Gönlü karartan ve onun afetlerinden biri de günahı sevmektir. Günah isyan anlamındadır ki bu durumda birey Hakk’a karşı çıkar. Günahı, kusur ve eksiklik diye tarif ederler fakat isyan, Firavun gibi diklenildiği zamandır!

266. söz: Tanrı cimri değildir ki kişiye bir şey vermesin veya onun yolunu kapatsın. Neticede şuura kavuşmamızı ister, çocuğunuzu hasta eder veyahut da arzu ettiğiniz bir durumu geciktirir, çünkü bütün bunlar oyundur, insan da kabul etmeyip o asla dönmek istemez, neyse ki Tanrı bu eylemden yorulmaz, ne zamana kadar bizi beklemek ister, milyarlar gelip geçer, bir yerde bir nur kapısı açılır ve Mesih olur, bir vakitler ki Ehl-i Beyt gelir ve çabucak yok olur, şimdiyse onların kitapları ders konusu yapılmış, fakat onları gömdüğünüzü sanmayın sakın, zira onlar istedikleri kişilerle birlikte! “Zariflerle dolu bir şehir, her köşede bir nigar!”⁵⁹ Ne mutlu bu şehirde olanlara!

267. söz: Biz bu boyutta bu ilişkilerle birlikteyiz, ancak tam olarak mahiyetin nerede olduğunu veya hayatta neden bazı zaafların başımıza geldiğini, niçin kimi olumlu konuların daha da koyulaştığını bilmeyiz! Bir insanın “nereden nereye” kadar olduğu belli değildir, bu, en aşağı bir seviye veya en üst bir satır olabilir. Küçük boyutta dünyevi huzur veya günah işlemenin dışında birkaç vakitten başka bir şeyimiz yok, öyleyse onu heba etmeyin; bize göre “bu taraf” çoktan bitmiştir, size göreyse bitmektedir, kimilerin nazarındaysa natamamdır. Yarım bir çizgi olduğunu, bir noktada dünyaya geldikleri ve böylece devam edeceğini sanırlar, hâlbuki bir bölümdür ki kimin şansı nerede biter kimse bilemez!

268. söz: Neredeyse her hareket seyirdir, ancak, ilim, kudret ve basiretle, Tanrı’nın gücünü her şeyde idrak etmekle ya da mahvolmakla seyir eylendiğinde, tedricen kâmil olur. Bazen kişi bir taşın yerini değiştirmek için çabalar, ancak başaramaz, nitekim bir fiil ve infial yapılır fakat belki bir şey gözükmez, tabii o engelin yerini değiştirdiğinde, seyrin hakiki bir boyut kazandığı söylenebilir.

269. söz: Bir keresinde bir feza oluştu, orada nur ve enerjiyi adeta özel bir durummuş gibi hissettik, bizim de yansımadan ibaret olduğumuzu gördük. Yani biz vardık, kaynak da vardı, bir de yansıma... Yansıma ki sürekli devam etmektedir. O boyutta zamanın bir değeri yoktu, anlamlar değişmiştir.

270. söz: Masum imamlar aydınlığın yönü ve sıratıdır, ama Hakkı kimseyle terazide kıyaslamamız söz konusu değildir. Bir keresinde bir kişi manevi bir kişilikle huzuru arıyordu da bu perdenin arkasında kimin olduğunu bilmiyordu. Nitekim toprakta yatan kişi o değil, önemli olan okuduğunuz kişiliğin o manasıdır. Kişi ilerledikçe, o hakikat ve boyuta varılan aşamada, kişi ve unvan değil, nur’un ona gelip gelmediğini bilmek istediklerinden Ali’nin (RA) maskesinin kaldırılmasını söylediler. Nur oldukça talidir, sizin unvanlara takılmanızı istemez, sizi sevdikleri için nur’u idrak edesiniz diye o semte çağırırlar.

271. söz: Kişiyi aradan kaldırmanız gerekir, zira kişi oyuncaktır, ancak problem başlangıçta değil, zira zihin hazır değildir ve siz bir deryayla kolayca irtibat kuramazsınız. O halde zihnin, içinde o nur’un olduğu bir mahiyete bürünür ki o zihniyetin sizi rahatsız etmesine müsaade etmemeniz gerekir, nitekim o nur’u bırakmamanız ve bencilliğin yönüne gitmemeniz lazımdır, zira o, secde etmeyen şeytandır, gururdur, onun (nur’un) dediği her şeyi yapmalısınız, secde et dediğinde secde etmelisiniz!

⁵⁹ Hafız-ı Şirazi gazelleri (14. yy)

272. söz: Kamil insan sizi yolunuzda sınar, hatta sizi vesveseye düşürebilir, sahnenin arkasında olan nur, kâmil insanın gönül ve gözünde vardır, o (kâmil insan) onun (nur'un) istediğini ister. Bu durumda mürebbi sessizce oturur, kişinin nasıl geçtiğini görmek için...

273. söz: ilerledikçe kabuklar düşer, tabii çalışmak bu merhalede kolay değildir. Bir keresinde biri yanımızda oturmuştu da aniden onun üç nesil öncesine gittik, fakat sonraki nesilde sorun vardır ve ayrılması gerekirdi, zira bu kişi bir meyve gibi o ağaçtandır ki koparılmadan gelişmez. İleri fezadan bazı konular aynı anda idrak edilir, zira bu kişinin hayat yolunda nasıl bir seyir süreceği, bu sahneyi terk ederse ne olacağı şeklindedir.

274. söz: İdrak vücuda oturan şeydir, ayrılamayacağınız bir vahiy gibidir. İdrak ve yakinin başlangıcı ilim ve dirayettir ki biz beyan ederiz, zira bazen basiret ve bilim şeklinde görünürler, ancak aslı şudur ki siz yakinde durursunuz, yani kâmil idrak ki toplamı seyrin sonucunda elde edilir. Marifetin kapısını ehliyeti olana açarlar!

275. söz: Zikir, sözel durumlardan başlayıp kalbi ve bedeni zikirle kadar varır, nitekim bedeni zikir size irtibatı sağlamalıdır, yani “Allah” dediğinizde, demirin ellerinizde erimesi gerekir. Hakiki zikir sizi alıp götürendir, öyleyse sarar, yani siz çekersiniz, o çeker. Duyuların âleminden olduğunuz zamana kadar, zikir de nispidir, ancak ondan ayrıldığınızda değişir, zikrin “Onun dışında hiçbir şeye tapmayalım!”⁶⁰ zikri, bizim için oksijenden de önceliklidir, adeta rızımız ondadır, Hak ve Hakka tapmayı bedene çekmeliyiz, nefes alamazsınız ve onunla hayata geçersiniz, ilerledikçe ihtiyaç daha da hakiki olur. Öyleyse mevzu, zihinsel iman değildir, nasıl ki Hak vardır, bu konu da vardır, vücudunuzda olan her ihtiyaç gibi ondan da ayrılamazsınız!

276. söz: Kutsal kelimelerin tekrarındaki ibadete dair zikir, zihinde tecelli sarayının yapılması kadardır! Zikrin değişik boyutları vardır, zihnin kanalı o kuvvetli ve kâmil irtibatı size verinceye kadar durmadan tekrarlanmalıdır. Zikir hatırlatır, uyusukluk ya da sözlerden ibaret değildir, hidayet ve hareket kapısını size açmak ister.

277. söz: Kibrin duvarı uzundur, kimileri bu duvara bir kaçamak yapmak isterler, fakat yıkıntının altına kalırlar ki birkaç hareket yapıp sonra da bencillik, beylik ya da üstünlük hissine duçar olanlar gibidirler. Hayatta, işte ve niyette öyle olunuz ki eğer bir yerde takılırsanız Tanrı, lütfünden ötürü sizi himaye etsin. Her insan adeta O'ndan bir zerreyi kendinde barındırır, dolayısıyla kişinin harimini kırmanıza veya ayaklar altına almanıza müsaade yoktur!

⁶⁰ ... *vela na'budu illâ* iyyâh...(Şa'bân-ı Şerîf'in Zikri), Münacatı Şabaniye (Şaban ayında yakarış). Şeyh Abbas-i Kummi, Mefatihü'l Cenân. Esva Yay. (İran), Kevser yay. (Türkiye)

278. söz: Kendinden kurtulmak; bir kısmı gelişim, bir kısmı da gayretle olur! Aynen yumurtada gelişip büyüyen ve daha sonra da kabuğunu kırıp ortaya çıkan civciv misali. Derken gittikçe güçlenir, rızasını arar. Yavaş yavaş bu kabuğun dar olduğunu hisseder, gayretle kabuğu kırar; öyleyse kırmak lazım gelir. Nitekim bazı zamanlar seyirde olmaktan sıkılırsınız, aynen geçmişlik ve eskimişlik gibi, zira seyir de bizi de içine almıştır, bu sıklık tefekkürün bir ürünü değil, müşahhastır!

279. söz: Tanrı ile aramızdaki mesafe bazen fazla görünmez, ancak korkunç bir çukuru vardır ki sırat şeklinde ifade edilebilir, rahatça geçmenize müsaade etmeyen nefistir, insanı aşağı çeker, o halde tek kurtuluş yolu Tanrı'ya sığınmaktır. Bu demek değil ki verilen araçları kullanmayın, verilen araçları kullanırken O'ndan yardım talep edin!

280. söz: Allah resulü şöyle buyurur: “Allah önce nurumu yarattı”.⁶¹ Bu hadise yüzeysel bakılabilir, keza bu nur Resul'ün ta kendisidir, her şey O'nun simgesidir. “Bu taraf”ın değerleriyle konulara bakan zihinlerimiz için, her şeyi birinin aynasında görmek bir nevi küfür veya şirke yakındır. Diğer husussa Resul'ün bâtınıdır, o nur ve hakikattir. O nurdur ki ara sıra kendini Resul'ün kelamında veya vahiyde gösterir, ya dolup lebriz olur ya da çok güçlü bir şekilde toplumda cereyan eder, sünnetler oluşur veya bazen serzenişte bulunur, hâlbuki bu nur'un yansımaya ne olur kimse bilmez, tıpkı Ali'nin (RA) kolunda Zülfikar'ı salladığındaki gibi!

281. söz: Vahdet vardır, ancak Halik ve mahlûkun vahdeti değil, o ki ilerleyen nur'dur gittikçe ağır bir nur'a dönüşür, ışıldayan vahyi olur, kaza ve kaderdir, yani her şey O'ndadır, ilimdir, şuurdur, sıra dışı ilmi⁶² ya da ruh ve gövdenin yolculuğu değil fakat o satha vardığınızda şuur ve bilincin ta kendisi olursunuz!

282. söz: Biz namazda “(Allah'ım) Yalnız sana ibadet ederiz ve yalnız senden yardım (medet) dileriz.”⁶³ deriz fakat yalandan başka bir şey demedik, çünkü O'nu görmediğiniz için biraz baskıya uğradığınızda hemen yanındaki en yakın vesileye el götürürüz, başkasından ricada bulunuruz, tabii bu yalandır, dolayısıyla iyi'lerin zümresinde olmasak bile yalancıların zümresindeyizdir. Tapmak yalnızca içsel putlardan kurtulmak değil, dışarıdaki her şeye el uzatmamaktır. Tapmak sadece eğilip kalkmak değil, eğilip secdeye geçtiğimizde bir daha ayağa kalkmamaktır! Zira O, yansıtandır ve vardır, vücudunuzun bir kısmı O'nu anlayabilirse şayet artık kalkamaz! Bir zamanlar biri, bazı kısımlarının ona açıldığı vücudunun bir bölümünün “o taraf”ta olduğunu söylüyordu... Yani O'nu anlayan vücudun bir kısmı secdenin diğer boyutundadır.

283.söz: Hakk bir usare gibidir, şekillenir ve vardır, açıklanabilir değildir, o nur yansıdığında Hakk'ın dışında ne varsa yok olur, nitekim o nur ve yansımadır, ister Musa'nın arasında isterse neyin içinde

⁶¹ Evvela *ma halakallahü nur. (Hadisi Şerif),*

⁶² Ulum-i garip

⁶³ *İyya kena'budu ve iyya kenestain... Fatiha suresi, 5. ayet.*

olursa olsun. O nur'un uzantısında olduğunuzda "bu taraf"ta engel olan ne ise endişelenmemeniz gerekir, zira asıl şekil olan Hakk ve nur'dur, bu gördükleriniz onların yanında gölgede kalır.

284. söz: Gittikçe bu nur'a yerleşen kişiler, o fezaya açılan bir kapı olurlar, ara sıra Hakk'ın eli o fezadan dışarı çıkıp bir şeylere müdahale edebilir, bu âlem ve dünya hakirdir, bu perdenin ve nur'un ardında gözüken hakikat...

285. söz: Zihniyet yok olur, fakat kişi ondan fikir alır, o halde ruhsal bir üstünlüktür ve kişi yavaş yavaş o şuurdan olmak ister. Başlangıçta kendi vasıflarınızla çevrenizdeki işleri veya kendi işlerinizi halledemiyor veya tam olarak yerine getiremiyor olsanız da şimdi tamamen yüksek bir üstünlüğe sahip olursunuz, gerçeğe dönüşebilecek bir alana varırsınız, derken istediklerinizi size sunarlar!

286. söz: Bir keresinde otururken birinin elini tutup o kişi için de aynı irtibatın sağlanmasını istedik, işin ilginç tarafı her mesele için birtakım işaretler de koyarlar, misal, aynı zat, biçimsel boyutun onun içinde de var olduğunu söylüyordu, nitekim biraz psikolojik baskıdan dolayı gözleri katarakt olmuştu, öyle ki okumakta bile zorlanıyordu ki sonra bertaraf oldu gitti.

287. söz: Bu seyirde insanın görebileceği görüntüler zihnin güzelliğini tasvire çekebileceği en yüksek seviyeden de yüksektir, öyle ki "bu taraf"tan herhangi bir ölçüyle kıyas kabul etmez. Yüzeysel nur'lar böylesine dayanılmazken, ona nasıl dayansınlar?! Oraya vardığınızda, artık bir tür huzurdur, o görüntü veya Rabbani şahidi görürsünüz!

288. söz: Bir keresinde perdenin ucu açılıverdi de görür görmez düşüp bayıldık. Merhaleleri geçip ilerlerken konu bizatihi varlıktı, nakış değildir, renk değildir, ayrılma değildir, hiç ve boş değildir fakat güzelliğin, gücün ve her şeyin en zirvesinin olduğunu hissedersiniz. O anladığınız tek ve samet⁶⁴ olanı, elbette anlayabildiğiniz kadar! Bazen o, beşeri topluluklardan uzak, doğada aşikârdır, zira insan karanlık olabilir, zira o gördüğü görüntü inanılmaz görkemli ve güzeldir. Evvela onu görürsünüz, sonra ilerledikçe her detayı fark edersiniz, adeta her hücrede oturmuş, her molekülde de vardır, sonra O'nun bu kadar azametle nerelere kadar var olduğunu söylersiniz. Görmüş olduğunuz tasvir birer birer ve detaydan detaya bütün zerreciklerde vardır, nitekim çekirdeğin etrafındaki dönüş dahi O'dur, sonra çekirdeğin içine girdiğinizde her şeyde açıkça O vardır!

289. söz: Dağa baktığımızda nur görürüz, sanki bir görüntü oturmuş, bir hicap ya da perdenin kendisinin önünde tutup bir dağın şekline büründüğünü hissederiz. Bir hırka veya kumaş gibi o perdeyi araladığınızda o azamete tanık olursunuz, görkemli nur öylesine kıyam (ayağa kalkma) ve kıyamet eder de o görüntünün ardından yükselir ki artık herhangi bir kıyaslama söz konusu değildir, bir sütuna, güzelliğin zirvesine, gücün tepesine dönüşür ve yeniden batıp aşağı indiğinde aynı dağları görürüz!

⁶⁴ 1. Çok yüksek, ulu. 2. Kimseye ve hiçbir şeye muhtaç olmayan.

290. söz: Ağaca baktığımızda adeta içinde bir şahit vardır, bu, onların sahip olduğu o şuur ve bilinçten bir idraktır. Perde biraz kenara çekilip de insan ruhani boyuttan hakikatlere bakabilirse, dünya güzeldir. Bir keresinde yağmur yağarken bir şahıs yağmurun ne olduğunu sormuştu. Öylesine derine dalmıştı ki ancak sorduklarında toparlanabildik: bakın “o taraf” ne kadar sihirlidir ki o boyuta geçtiğinizde başka bir güzelliğe hala bakmaya hazır değilsiniz, zira esasında yok’sunuz ki bakasınız! Her yağmur tanesi, onu getirip yerine bırakacağı bir meleğin üzerindedir, o melek ki o kadar parlak, güzel ve hoş bir görüntüye sahipti ki ona uzunca bir süre bakakaldık. Peki hala insan nasıl yalnızlık hissine kapılır?!

291. söz: Başlangıçta ilerlediğimiz için mutluyduk, sonra tam olarak anlamamayı, rahat olmayı da bir çeşit nimet saydık, yani iyi’lerin yerine olmaktansa iyi bir adam olmak! Tabii çok kolaydır, çünkü kenara gittikçe, daha zor ve kabulü daha ağır olur, hele bir de insani boyuttayken yüksek bir idrake sahip olmayı arzulamak... Fakat aslolan odur ki siz seyirle hakikatleri anlarsınız, nitekim kimse özel bir işlem olmadan içinde bulunamaz. Misal siz, biri gelip oturdu sanırsınız, ancak biz biliriz ki insan, gönül üzerine ayak koymalıdır ki yükselsin ve eşlik etsin. Siz “bu taraf”taki boyutla bakarsınız, fakat yöntem olağanüstüdür!

292. söz: İnsan, hikâye ve öyküden ibaret, yüzlerce yıl mesafesi olan bütün o durumları yakın görür. Bir defasında bir kişiyle konuşurken bir şefaath mektubu taşıdığını hissettim, nereden olduğunu bilmek için onu açtık, Hz. Zehra’dan (RA) ve dün gecedен olduğunu söyledik. “Evet,” dedi, “Dün akşam gönlüm kırıldı ve O’nun kapısına sığındım”... Tabii söylenen konuların hepsi ıstılah değildir, gelir ve bedeninize oturur, alınması gereken feyiz kendiliğinden şahsa ulaşır.

293. söz: Kimi zaman o görüntü kendisi öne çıkar, sanki çağırdığımız her evliya, basılan bir düğmedir ve biz durmadan o düğmeyi basmaktan mutlu olan bir çocuk gibiyiz; ilerlediğinizde bile yine yüce Ali’yi (RA) idrak edersiniz, siz ayrılmalısınız, nitekim nereye girerseniz girin, O vardır, yapabilirsiniz önüne geçiniz!

Nereye gittiysek Ali’nin (RA) orada olduğunu, Allah Resulünün izi olduğunu gördük. Konu dini değildir, girdiğinizde vardılar, vardılar diye görürsünüz ve daha yüksek bir idrak kazanırsınız. Gönlün aynası ne kadar saf olursa o kadar geniş bir yansımayı kavrayabilir, insan zincire vurulmuş gibi maddenin esiri olabilir, özgür olsaydı şayet, kim bilir ne kadar ileri giderdi!

294. söz: Girmiş olduğumuz seyir, bir gövde misali kişiyi içine çekebilir, uyku ve uyanıklığını etkileyip onu o kadar derine götürebilir ki artık adım atacak yer bırakmaz! Herkesi bir şekilde içinde hazmedip geliştirir, elde edeceğinin karşısında eylem ve düşüncenin konusu değil, hâlbuki kişi evhama varacak sıradan kemali bir seyri geçirmek isterse, bu mümkün olmaz! Fakat Tanrı’nın lütfüyle nasıl bir kapıdır ki böyle açık kalmış! Şudur: Meselenin muhtevasını ehliyeti olan anlar, kendisiyle mesafeli olanlar ise anlamaz, sadece yorulur!

295. söz: Eli boş giderseniz, bir haber yok, zira biz buradan gittiğimizde nereye gideriz, bilemeyiz, mezarda lahit taşıni üzerimize koyduklarında, işte o zaman uykudan uyanmak isteriz. O halde Resul'den bahsettiklerinde, mesajın bize varıp varmadığını sorduklarında, ne deriz, hiçbir resul gelmedi mi deriz, alay ettik mi deriz, değer bilmeyip hareket etmediğimizde işte olacağı budur!

296. söz: İman derinden ve hakiki olmalıdır, yüzeyde yalnızca ikiyüzlülük yapılabilir. Kimileri, bizim elimiz Tanrıya varırsa sorarız, diyorlar, fakat perde aralandığında biz değil, O'nun alıcı olduğunu görürüz. "Bana zulüm etti!" dersiniz. "Niye müsaade ettin?" der. "İhtiyacım vardı!" dersiniz. "Benden niye talep etmedin?" der. "İstedim" dersiniz. "Benden istedin, o halde ne diye ona buna söyledin?" der. Tanrı'dan imanın sahihsini talep ediniz ki nur'dur, sırat ve vücuttur, o kulluk halkasını boynunuza asmaya çalışınız, O'ndan gayrı her şeyden el çekiniz!

297. söz: Kendi vücudumuzda O'nun rayiha ve kokusuyla dolmalıyız, zira O'nun dışında bir yola geçmek karanlığa gönderilmek demektir! Kişi senelerdir ki gidiyor ve şimdi bize vardığında çıkmak için ne yapacağını soruyor, kimileri vücudunun kutbunda gömülmüşler ve artık rahatça nefes alamıyorlar, bu yüzdendir ki uyanamıyorlar. Biz onlara gittiğimizde perdenin arkasında olan o varoluşsal hakikat, beni bırak diyor, şimdi bu kutup ve soğukluğu toplumda göz önüne getiriniz. O halde bedeni perde öyle bir hakikattir ki eğer uyanırsa, kişiyi ve çevresini içine alır. Falan kişi öldü, derler, peki yaşıyor muydu ki, uyanık mıydı, canlı mıydı ki?!

298. söz: Kalbin aydınlanması için ne yapmak gerekir; günahı terk etmek, sonra yine günahı terk etmek, sonra salih amel ve sonra da Hakk'a sevdalanmak! Kalbi temizlemeden o aşk girmez, girse dahi Hakk ona dönüp bakmaz! Bu yol okul gibi gelip kaydetsinler diye var değil, kalbinin köşesinde Tanrı için bir yeri olan, bu yoldadır. Tanrı kimsesiz değildir, O'nun eli toplumda ve her yerde özgürdür, biz ondan tutmayız, elini bırakıp sokak içinde sağa sola koşuşturan ve durmadan imdat isteyen çocuk misali!

299. söz: Ne isterseniz, fazlası kulluktur, dünyada refah, eğlence, zekâvet ve her neyse, yüz isterseniz bin verirler, o halde kullukla sürünmemiz lazım ve içine düşmüş olduğumuz çukurdan çıkmalıyız. Umulur ki nur'u görürüz!

300. söz: Eğer insana "o taraf"lı olarak bakarsak, bu vücudu Rahman'ın arşına tabi tutabiliriz, vahiy onda olduğunda, o halde vahiy sürekli ve kesilmez. Kimse resulden üstün değil, fakat bu kabuklar düşüverir. Vahiy bizim seyretmekte olduğumuz değildir, bize verilen irtibattır, kalplerimizde olandır, kalpleri ne kadar temiz tutarsak, sözcüklerden daha iyi anlamlar çıkartabiliriz!

301. söz: Kamil insan Tanrı'dan alır ve aracı istemez, benliği asla Tanrı'dan ayrılmaz, dili tutulsa bile... Şiddetli ihtiyaçtan dolayı duramaz, bazı baskılara tahammül eder, duyuların âlemini boş görür. İnsan ihtiyaçların bir kümesidir ve o irtibat sağlandığında rabita artık manasızdır. Bizler toprakta boğulmuşuz, hâlbuki suda boğulsaydık ara sıra ışık görürdük hiç değilse.

302. söz: Gönül rabbani feyizlerin panoramasıdır, halktan kopmak, karanlığın vücudunuzda tırmanmasına ve feyizlerin düşmesine müsaade etmemeniz demektir. Nitekim siz kimseye zarar vermek istemiyorsunuz, fakat feyiz olduğunda ve siz bir fakiri gördüğünüzde, neyiniz varsa vermek istersiniz, üzerinizdeki elbiseyi dahi... Tabii “bu taraf”tan kirlenmenin geçmesine izin vermemeniz lazım ki Hakk’ın harimidir ve muhafaza edilmesi şarttır. Eğer kirliliğe yol verirsiniz, yavaş yavaş bu kanal kapatılıp kilitlenir, insan gönül kanalından geçip o huzurun idrakine varır, desek, yanlış olmaz!

303. söz: Gönlün içinde var olan kapı sadece giriştir, hikmettir ve uyum sağlar. Bazen nur’u zikirde veya amellerde bulmak gerekir, gözümüzü tasvirlerle bağlamışlar, ağızımızı çeşitli tatlarla meşgul etmişler, gönüllerimizi yerel aşklarla avutmuşlar, yani her kanalı bir şekilde doldurmuşlar, nitekim bu şekilde yüce idrak bir yana, maneviyata dahi varamayız!

304. söz: Bir keresinde bir fezaı idrak ettik, öyle bir yere vardık ki sonu Resuldü (SAV) ve varlık yalnız O’nun içindi. O hazinede aynen böyle kayıtlıdır. Feza hayli ilginçti, öyle ki herkes⁶⁵ vardı, “an” ağır değildi, hatta ruhani boyutun anlaşıldığı feza bile asıl irtibata göre daha silikti, o hakikat nur’unun içindeyiz sanki ve bir aşaması bizim girdiğimiz boyuttur, ama o hakikatin aslı mutlak ve bizi içine alan nur’dur; bir nevi Samet’tir, azalıp çoğalmayandır, tamamdır!

305. söz: Gelecekteki beşerden hissettiklerimiz ilginçtir, beşerin kendisinden şekil alan bu türün kollarının altında bir kanadı var, rahatça istediği yere uçar ve iner. Onda zaman o kadar belli değildir, denizin üzerine bile sakince inebilir, cinsi o kadar zariftir ki bu parçalanabilen zemini cesetle⁶⁶ kıyaslanamaz!

306. söz: Kişi tecelliye varır da o kabile ve tecelli yerlerinden bir haber vardır, o halde o tecelli Allah resulünün eliyle kurban olup Ehadiyet dergâhına kabul düştüğünde, salık’ın ilahi zuhru gerçekleşir, bizim imamlarımızın huzuru vardır, fakat zuhur farklıdır; zuhur, rabbani görüntünün yalnızca perde arkasında değil, bu boyutta da anlaşılabilir olması demektir.

307. söz: Gelişimden ötürü, nefis artık iç’te değildir, aksine, uyum sağlar, tabii arkada saklanır, zuhur ettiği zaman daha küçük boyutta bir görüntü olabilir, gelişir ve o karanlık çukurdan çıkıverir, nurdan başka ne nurun karşısında durabilir ki!? O halde cisim değişmeli, o cinsten (nur) olmalıdır, belki daha koyu olur ve birçok şey içinden geçer, tedricen nur’a dönüşür ve başka bir duruma bürünür, sabit bir şekil ki aynen nefis gibidir, nitekim artık imanın tadını almış, bir nevi nur’dan cisimleşmiş ve görüntü olmuştur!

⁶⁵ İyi olan herkes

⁶⁶ İnsanın yeryüzündeki gövdesi

308. söz: Beşerin iradesini sınırlı kılan veya yolu belirten o nurani engel nedir? Nur'un içinde hareketlenen –daha doğrusu dolanan- toz gibiyiz, böylesine sarıp sarmalanan o nur nedir ve insanın ne gibi bir yetkisi vardır? Biz açıkça ve biteviye görüyoruz ki yol tam olarak aynıdır, sanki bizi varlığın o noktasında yerleştirmişler de bir türlü idrak edemiyoruz!

309. söz: Varoluşsal hakikat vardır ve onu derinden çağırmalıyız, kişinin ruhani meleklerini “bu taraf”ta çağırabiliriz, o görüntü “bu taraf”a daha çok yaklaşıp diye Hakk’ın lütfü ve keremiyle o karanlık ve düzensiz duvarlar veya onun gelmesini engelleyen ne varsa ortadan kalksın. İnsan nereye kadar kendisini göklerde ve diğer yerlerde görebilir? O halde “bu taraf”a da dönüşü olmalıdır, zira bu görüntü aslında sizin boyutunuzda ve yüzünüzde Rabbin kendisidir. Ancak bu görüntü bizim arzu ettiğimiz değil, o yapboz’un küçük bir bölümüdür, zira gittikçe tamamlanmasını murat ediyoruz. Varoluşsal hakikat zihniyet ve tahayyüllerden tutun da uzuv ve organlarımızın yansıması olabilir, tabii en iyisini Tanrı bilir!

310. söz: İlahi kalıp gaybın sırlarındandır. Hakk, görünmek ister ve siz kirlilikleri ortadan kaldırmak için yardım edersiniz yumurtadan veya kozadan çıkan vücut misali... Biz ona yapışan kalıntıları kaldırmak isteriz, dikkat ediniz ki başta yoktu, sonra şekil aldı, o halde doğada gördüğünüz her şey, seyirden bir derstir, zikrin ta kendisidir. İnsan, Tanrı olmadan, mutlak sıfırdır! Ömür bu kadar rahatça ve ivedice ilerler, bizim gibi burada bu kabukla durmanın ne anlamı olabilir ki, bu hüviyet nereye gider, hayli korkunçtur!

311. söz: İlahi iradenin duvarı, çekilmiş ve sevk edilen bir set gibidir; “bu taraf”tan bakınca cebirdir, o el sizi çekmektedir, peki siz kendi iradenizle birinin elini tuttuğunuzda bu cebir mi yoksa lütuf veya letafetin ta kendisi midir? Zalimane cebir değil, âşıkça huzurdur! Kendi sahip olduğu şeyi alıp götürmek ister, onun Hadi’si⁶⁷ O’dur! Nerede sıkıntı varsa muhtemelen bir imtihandan reddedilmiş veya ret olmaktadır; şekillenmektedir, hakikat doğruluğun ta kendisidir ve yanlışlıkla onu vücutta oluşturmazsınız. Siz seçimlerin kümesisiniz, hepsini gerçeğe dönüştüremesiniz dahi. Tanrı bizde değil, varlığın bâtınındadır, insanın türünü görüntüye çekmek ister, binlerce insan gelip gider, kim bilir hangisi menzile varır!

312. söz: Siz Tanrı ile değilsiniz, olamazsınız da, çünkü uzaklaşmış, size uzatılan eli geri çevirmişsinizdir. Yazgıyı kim kaleme almış; kalem O’nun elindeydi, fakat rengini seçtiğinde, “Senden gayrı herkesten uzaklaşırız,” demek yerine O’ndan uzaklaşmayı tercih ettik. Tanrı’yı gördüğümüz her şeyi boş verip bıraktık, sonra da kapı’nın açılmasını bekliyoruz. En yüce kapı tevhattir ki kimseye rahatça açılacağını sanmam. Birliğin (vahdaniyet) mutlak ve O’nun huzurunun dokunulabilir olduğu yerde bu likā⁶⁸ sayılmaz; likā, vücudun her yerinde binlerce Tanrı ışıldadığında gerçekleşir. O’nu idrak etmek için neye dönüşmeniz gerektiğine bir bakın, Tanrı’yı kafadaki gözle göremezsiniz, o mutlak nur, her nurun bargâha girmesine müsaade etmez, zira nurun özelliklerine göre kimi yerde sapabilir!

⁶⁷ Hidayet eden. Esmâül hüsnâ.

⁶⁸ Karşılaşmak, görüşmek. Öğrencinin hocası ile doğrudan görüşmesi anlamında hadis terimi

313. söz: Hakk’a yolculuk (seyir) rezil sıfatlardan uzak durmaktır, zira Hakk’ın sıfatları Tanrı’nın ta kendisidir fakat Tanrı sıfatların aynısı değildir! Tanrı bize taliptir, etrafımızdadır, fakat kimileri başka yerlerde O’nu aramaktadır. Biz bu Sameri⁶⁹ ile haşır neşir olduk, vücudumuzdaki bu kibirle! Derman derdin ta kendisidir, dertten uzaklaşan kişi iyileşmez, öyleyse bu şekilde dua edebiliriz:

*Ey saki o ruhani şaraptan bir kadeh ver ki
Bu cismani hicaptan biraz olsun kurtulalım!*⁷⁰

314.söz: Gönlü vazgeçiremiyorsanız bari sırtınızı çevirin. Nur “basit” bir mesele değildir, Tanrı için nur’un ta kendisidir, demiyoruz, ancak o nur bize yüksek bir idrak, güçlü bir irtibat sağlayabilir, her nerede kabul edersek bu yolda bir adım atmışız demektir, nitekim yeryüzünde attığımız her adım başımızın üzerinde bir çetele kaydoluyor!

315. söz: İhlâsla kasırgalardan korunursunuz, bu kapıya giren herkes sınanmaktadır; Ehl-i Beyt’in hidayet kapısı böyledir. Kişinin imtihan edilmesi gerekir, kim yoldaş kim değil anlaşılın; biz sakince oturmaktayız, fakat Bizatihi dalga yaratıyor!

316. söz: Rabbin yan fezasında durmaktayken, o kadar zihnimiz meşgul oldu ki adeta bilgilerden yapılan koca bir binayı aniden bize vermişlerdi! Nitekim sonra “Kur’an bir defada nüzul edildi ve gittikçe peygamberin zihnine ve diline geldi!”⁷¹ denilmesini kavradık!

317. söz: İnsan çiçeğin yaprakları gibi mütemadiyen değişik boyutlar kazanır, ne de güzel demişler Muhammedi çiçeği⁷² diye! Peygamberin vücuduna hakiki boyuttan baktığımızda çiçeğin manasını ve niye bu çiçeği Allah Resulüne benzettiklerini daha iyi anlıyoruz, hiçbir şey nedensiz değildir, her yaprak bir boyut ve bir huzurdur!

318. söz: Allah Resulü bize ne sundu ve biz neredeyiz, yalnızca evin köşesinde bir Kur’an’la son buldu. Hidayet canlıdır, almış olduğumuz bütün dersler O’ndandır. Nitekim Allah’ın Resulü açtı ve Hüseyin (RA) olmasaydı eğer, bu taslak kapanmıştı, o halde özel bir lütuftur, öylece bize ve size vermeleri şart değildir!

⁶⁹ Samiri, Musa’nın yok olduğunu ve İsrail oğullarının yeni bir tanrı bulması gerektiğini söylemiştir. Samiri, Mısır’dan getirilen altın mücevherlerden, böğürebilen bir Altın Buzağı. Musa’nın yokluğunda halkın lideri olan Harun buna karşı çıkmaya çalışmıştır fakat başarısız olmuştur. Samiriler ya da Samiriyeliler, Yahudilerin Asur kralı II. Sargon tarafından yapılan sürgünü ile bugünkü İran ve Harran bölgeleri civarına gönderilmiş, sonrasında arkalarında bıraktıkları topraklara Asur kralı tarafından özel olarak yerleştirilmiştir.

⁷⁰ Şeyh Bahâî ismiyle tanınan İranlı âlim, şiir divanı (gazeller)

⁷¹ Fazl b. Hasan Tabersi, (D.1073-Ö.1154) “Eminu-l İslam” lakabıyla tanınmış İranlı Şii fakih, müfessir, yazar. *Ayetullah Mereşi Necefi* Yay. Kum şehri, 1977.

⁷² Türkiye’de Isparta gülü diye bilinir, Rosa gallica ile Rosa moschata türlerinden elde edilmiş melez bir gül türüdür.

319. söz: Bir boyutta bu mesele nadirdi fakat şimdi apaçıktır, yol da belirlenmektedir, şekillenmekte olan yollar bile... Sanki Mehdi'nin (RA) kokusu geliyor, bu renk ve koku hayli ilginçtir! Biri "Ya Allah" zikrini birkaç defa söyleyince aniden manevi bir boyuta ve bir vadiye girdiğini söylemişti, o fezadayken bir süre sonra onu oradan aldıklarını söylüyordu! Kendisi fark etmemişti, daha doğrusu namazdan sonra bayılmıştı ve eşi onu ayıltmanın birkaç dakika sürdüğünü ifade ediyordu. O halde O, azametten bir idraktır, perdenin gönülden böylesine aralanması ne güzel!

320. söz: Bizler "bu taraf"ta, çirkin ya da güzel, az veya çok olabiliriz ama bu yüzler rahmani boyutunda ne kadar da nurani, güzel bir görkeme sahip olurlar. Bakın bu ressam nasıl bir ressam! Zinhar, kabuklarla bizi oyalamasınlar! Öyleyse araladığımızda mevzu başka bir şeydir, ilahi kalıp öne çıkar, derken bir nur yansır, kirlilikleri temizler ki o da vilayeti ister!

321. söz: Eğer hayatın, Mehdi (RA) olduğunu söylersek, yanılmış olmayız! Bizler idrak edemiyoruz, Kur'an şöyle der: "...ve her şeyi, sudan yarattık..."⁷³ Bilim insanları hayatın, kara ile gökyüzünün buluştuğu yerde başladığını söylerler. Bu ayetin tefsiriye Hz. Mehdi'ye (RA) işaret eder: "Bu taraf"ın âlemi "o taraf"ın bir aksidir ve burası sudur, yani bu denli lazımdır!

322. söz: Kişinin vücuduna oturan arştan bir idrak ki güya o arşın bir kısmıdır, beden bir uzantı ve bir vadidir, insanın ne olduğuna bakın, bir vakit vücut bir yansımadır, irfanda bir yerde "aynının ardında papağan misali tutmuşlardır beni!"⁷⁴ fakat bu bir hakikattir ve Rab ile ağır bir irtibattır, demek ki oldukça mühimdir!

323. söz: Yan âlem ağırdır, adeta bir tür Mustafa'dır (SAV), yani aynı nur'dan, çeşitler özel ve birbirine benzer. Çok görkemli ve güzel birileri oradır, biz de aynı zamanda hem burada ve hem oradayızdır!

324. söz: Bu konu neden bu kadar nur verir; nur, güç ve görüntü öyle ki dil bağlanır, o nurda güya bir parıltısınız, gücün ta kendisi fakat yine de nur değil. Adeta kendi sırat köprünüzün bir kısmını yapmışsınızdır. Biz ise söylenenlerin istiare olduğunu sanırdık!

325. söz: Bu seyrinde birçok mevzuu bıraktık ki varlığın gerekli olmadığını sanırdık, fakat seyir tamamlandığında, yavaş yavaş onları görürsünüz. O halde Tanrı'yı tanıdığınızda veya nur'a yöneldiğimizde gittikçe berzah, kıyamet, ölüm ve onların hepsi yeniden mana bulur, anlamlarını daha dolu bir muhteva ve açık bir yakınle veya bazen hakikice gösterirler. Nitekim kişiye "ölüm duvarının ardında bekliyoruz!" dediğimizde, hissettiğimiz için değil, gerçekten orada olduğumuzdan, tıpkı burada olduğumuz gibi, hem o sahne bizim için belki gelecek değişirdir!

⁷³ ...vece'alnâ mine-lmâ-i kulle şey-in hayy(in), Enbia suresi, 30. Ayet.

⁷⁴ Hafız-ı Şirazî (gazel divanı)

326. söz: İlahi görüntüyü herkesin vücuduna emanet bırakmışlar, nitekim kişinin ta kendisidir ancak nur, görkem ve güzellikle... Nasıl bir nakkaş bu! “Bu taraf” a baktığımızda, milyarlarca yüz görürüz, hiç kimse birbirine benzemez, tabii bütün bunlar orada güzelliklerinin zirvesindedirler, o halde neden “bu taraf” ta çarpık ve yamuktur, bu yakınlık (gurb) “bu taraf” ı etkileyecek düzeye gelebilir mi, yoksa o nur’un güçlenmesiyle zâhiri yüzü de ayırabilirler mi!

327. söz: Büyük bir nur vardır, burayı sarıp sarmalayan, hatta zerrecikler ve hücrelerde de görebileceğiniz bir nur! O, taht’a ve arşa kurulmuş ancak o arş, âlemin her tanesinin zerreciklerinde zaten vardır; O da oturmuş, hükmetmektedir, nitekim nur’unu geri çekerse şayet, evrenin hali fenadır. O nur öyle bir boyuttadır ki her yerde vardır; madde gibi dağınık değil fakat bir kitabın sırtı gibi tek ancak her sayfada olandır, o halde bir üstünlük söz konusudur! Misal, şahsım, birine bakar da kendisini gördüğü gibi hem konuştuğunu hem de istediğini görür!

328. söz: O nur veya güneş kişinin vücuduna yansıdığı anda, o emanete veya Tanrı’nın insanın vücudunda bıraktığı şeye göre bir mahsul verir ki biz ona Rahman’ın boyutu deriz. Nitekim Tanrı’nın verimsiz bir toprağın olduğunu düşünemeyiz, aslolan salık’ın “dolu” olmasıdır, artık hangi kaba akmak ister, bizi ilgilendirmez. Kim bilir belki bir salık, gitmek istediğiniz İmam Rıza’nın (RA) türbesinin döşeme ya da tavan taşı olur!

329. söz: “Biz ne yaptık” sorusu mesele değil, “biz ne yapmadık” tır mevzubahis olan! Vücut o kadar dolu olmalıdır ki sanki “Allah” tan bir parça olsun, tabii dolu olmak bir konudur, hangi seviyede neyle dolduruldukları da önemlidir. Eğer kap geniş, içerik az ise bunun da hilkatin eksik anlamında, yani herkesin kapasitesinin yüksek ve aynı seviyede, olduğunu söylersek ne kadar da doğrudur; ancak içeriği herkese vermezler!

330. söz: Hakk’a yolculuk yalnızca irfani bir yolculuk değil, beşerin ötesinde bir husustur. Herkes, yüzeysel bir kopmayla bu mertebeye varacak diye bir şey yok, nitekim hakikatlerin idraki ve bir merhalede hakikatlerde bulunmaktır. Örneğin bir keresinde bir kişinin mezarda yatmakta ve hissettiğimiz o nur’un da yanında olduğunu gördük de o görüntüyü görüyor değil sanki bizatihi nur’undaydık!

331. söz: Etrafımıza baktığımızda, Tanrı’dan eserler görürüz, dünyada Tanrı’sız olup da görünürde zarar eden var mı veya Tanrı’yı tanımayıp yaşayan birinin bir eksiği var mı, ya da siz ki Tanrı diyorsunuz, ne gibi bir fazlalığınız vardır! Herkes inancına göre bir konuyu düşünebilir veyahut her tesadüf veya şans onulla ilişkilendirebilir de yine de Tanrı’nızın çöpten olmamasına ve bir kıvılcımla yanmamasına dikkat ediniz!

332. söz: Neden Tanrı insanı bu kadar aşağı çekti veya ne diye bizleri buraya getirdi, Tanrı “yukarı” dan bakar, “aşağı” da bizim kalbimize iner, yani o “yukarı” da ve güçte olduğu gibi “aşağı” da da vardır.

Örneğin, resulüyle konuşur: “Neden fakir geldiğinde elbiselerini topladın?”⁷⁵ O halde O, güç ve tahakkümle birlikte “bu taraf”taki güzel idrake de sahiptir, nitekim Tanrı ile irtibat sıradan bir irtibatla başlar ve varoluşsal yansımaya dek uzanır!

333. söz: Bir boyutta, “o taraf”ta olduğumuzu ve kesretten uzaklaştığımızı sanıyorduk; o kadar bitap düşmüştük ki “bu taraf”a dönmeye çabalıyorduk, sonra daha şeffaf görünce o kadar güzelleşti ki Hakk’a yolculuk, her vesileyle onu yapmaya hazırдық, yani ne yapıp edip girmek istiyorduk. İşin ilginç tarafı rahatça girmek istemiyorsunuz bile, zira girme şeklinin daha yüksek bir puanı vardır, nitekim bir kapı değil ve bu yüzden iyi’lerden birçoğu şahadetle giriyorlar, öyle ki bazen şahadet bir çeşit irfan’dan bilinir!

334. söz: Bir keresinde birkaç kişi bizim yanıımızdaydı da birinin seyrine yardımcı olmak istedik, ansızın baş ve boynumuz öylesine geri gidip sersem düştük ki artık olmadığımızı ve sadece birkaç yansımadan ibaret olduğumuzu hissettik. O halde gayb idi, tecellilerin konusu değil, görüntü değil, enerji ve hale de değil; güçlü bir yansımaydı. Nitekim neden vücudun yansıma şeklinde olduğunu o zaman anladık, o kişiye, onun kalbine ve ruhuna yansıdığımızı söyledik. Bu yansımadan sonra kalkamayanın vay haline!

335. söz: Hayat ve ölüm birbirinin zıttı değil, birlikte ve iç içedir! Başlangıçta hayat hüviyetinin devamı açısından bizim için bir soru işaretiydi, fakat bir boyuttan sonra berisi de belirsiz oldu. Çünkü başından beri bize bir şey vermemişlerdi ki şimdi almak istesinler ki almaya kalktıklarında zulüm ediliyor hissine kapılalım! İnsanın idamesi sadece ebediyete dek değil, “o taraf”ta da nereden geldiği veya buranın dışında daha nerelerin olabileceği belli değil! Şahsımızın dünyada fazlaca işi yok, ne işimiz olabilir ki! Bizim, sizin içinize yansıyan o nur, o içsel şahitle işimiz vardır, nitekim geliştiğinizde, “bu taraf”ın yüzü bir elbise gibi onun tenine düşer ve bir aşamadan sonra bu elbise onu örtmez hale gelir. Kimi konuları da açıkça kişinin dışında görüyorsunuz; açılıp yaprakları aşağı, gül, güzelliği ve şahidi de yukarıda duran gonca misali!

336. söz: Biz yavaş yavaş durağan bir harekete varmaktayız, artık genel anlamda bir harekete sahip değiliz, sanki ayağımız geçmiş de kıyametin üzerindedir, aynada yeni bir kıyamete sahibiz, bizim mesafemiz bu kıyametten başka bir kıyamete kadardır ki bu “*Ondan geldik, O’na dönüyoruz*” seyrinin bir bölümüdür. Nitekim siz varlıktan mutlak bir idrake sahip olursunuz veya mutlakıyetçi olursunuz. Mutlakıyetçilik farazi olabilir, ancak bizim istediğimiz aynı ve sezgiseldir.

337. söz: Biz vadileri, âlemleri ve her yeri gördük, çok gittik, çok gezdik, bu kadar olduk ve ettik, şimdi yeni yeni İslam’a katılıyoruz. Kur’an şöyle buyurur: “*Allah katında din, ancak İslam’dır...*”⁷⁶ Bu diğer dinlerin daha aşağı olduğu anlamına gelmez, fakat Tanrı’nın yanındaki gerçek din İslam’dan başkası

⁷⁵ Ve emmâ-ssâ-ile felâ tenher... Duha suresi, 10. ayet. (*Ve bir şey dileyeni boş çevirme, azarlama!*)

⁷⁶ İnne-ddîne ‘inda(A)llâhi-l-islâm(u). Ali İmran suresi, 19. ayet.

değildir. Daha yeni bu ayetin anlamını idrak ediyoruz. Biz hakiki olan her şeyden bir kısmını alıp içimize yerleştirdik, daha doğrusu yerleştirmedik, daha önce de vardı!

338. söz: Bir boyut gelir ki artık hisarları kırmanız gerekir, nitekim bizler esiriz; kah aile ilişkilerinin kah zaman cebrinin kah kültürün esiri!.. Cevheri iyi olan, en azından toplumun ve çevresinin medcezirlerinde tanınmalı, kendi mücevheratını göstermesi şarttır. Eğer biz de kitlenin dalgasıyla hareket edip toz gibi her yelle havaya uçuşacaksak hiçbir yere varamayız!

339. söz: İmtihan, ne kadar büyük olursa olsun, korkmayız, belki bir balyoz olup kafanıza ineceğini sanırsınız, ancak kaldırılması gereken veya kırılması lazım gelen kısmı alır da onu daha muhkem kılar! Aynen mahir bir cerrahın elinde olan neşter misali... Siz o cerraha güvenirsiniz, hatta dikkat ve duyuyu kendinizden alıp iradeyi ona bırakırsınız. Peki, tedavi olmamız için Rabbe teslim olmamız ne kadar zaman aldı, şimdi yeni hayat ve yaşamın ne olduğunu anladık, bütün bunlar bizim bizatihi nakşımız içindi, amacı, benliği içimizden çıkarmaktı!

340. söz: Burada olunca, olunması gereken yer, hayli aşağı, cehalet ve bilgisizlikle doludur. Mutlak habersizlik! Madde dünyasına verdikleri renklerle bizi nasıl da cezp etmeye çalışıyorlar; oysa hepimiz, hatta uçmak için bir kanada sahip olanlar dahi, yanan lambaların etrafında uçuşan, sonra da yanarak ölen sinekler misali mana âleminde bihaberiz!

341. söz: Din özgürlük demektir. Bir kısmı hakiki mutluluktur. Din, Hakk'ın dışında gözü her şeyden esirgeyen ruhbanîyet değildir, gönül Hakk'ın yoluna koymaktır, din halkla mesafeli olmak değil, onlarla güzel bir hayat yaşamaktır, din varsayım değildir, dinin beyni Rabbe doğru sevk edilmektir ya da rabbani terbiyedir; öyle ki o, insanı kucaklasın, yoksa kelimeler bir yere kadar insanı ilerletir. Siz her sabah gözünüzü açıp maksada fazla bir mesafede olmayan bir caddenin başında durmuşsunuz, ancak yola ayak basmadan, yola çıkmak için aracınız olmadan menzile asla varamazsınız. "O taraf"ın alanına girdiğiniz anda din başka bir renk ve cilaya bürünür, nitekim başkaları size yardım edip sizi terbiye eder!

342. söz: Kendimizden bir adım dışarı çıkıp uzaklaşmalıyız. Biz ilahi emaneti kendi içimizde gömmüştüzdür, öte yandan durmadan birinin bizim elimizden tutmadığını tekrarlarız! Tanrı her şeyi size vermiş ve siz onları kendi içinizde saklamışsınız. Zulüm kendi tarafımızdandır, bu demek değil ki bazı boyutlarda zulmettik, zeminin karanlığında kalmış olan o tohum gibiyiz, kibrin cehennemi hayli yakıcıdır, o halde "az" olmamaya dikkat ediniz!

343. söz: Bazen dalganın ta kendisi olduğumuzu hissederiz, bu evrenden bir dalga ki ayrı bir hakikat değiliz. Düşünebildiğiniz zaman insansınız, fakat beyin sarsıntısı geçirdiğinizde etrafınıza karşı yalnızca bir tepki gösterirsiniz. Nitekim düşünemiyorsunuz ama yemek yiyorsunuz, nerdeyse hayvani bir boyuta varıyorsunuz, komaya geçen kişiler takriben ölü bir halete bürünürler, çevreden sadece bir şey alırlar ama herhangi bir tepki göstermezler, bakın insan nasıl da kolay fenalaşabilir. Keşke mezarlıkları

şehirlerin bu kadar dışına taşımaları, öyle ki insanlar görsün, ibret alsın! Keşke insanın idrak gözü veya gönül gözü ağırlaşmasa, zira o durumda ne görseler uyanmazlar!

344. söz: Bu sisteme girmek isteyen bazı kişiler, ağır bir fezaı özellikle uyanırken hissederler! Derken fezanın aydınlık ve nur olduğunu veya bizim var olduğumuzu görürler, açılınca başka bir anlamı var: Cennetin kapılarından bir kapıdır. Bir cennet yakınlıktır (gurb⁷⁷), bir cennet de cennetin ta kendisidir, tabii kişiye bir kapı açmışlardır. O fezaı anlamak kolay değildir, ancak bu konuda ne bir şey duymuş ne de onunla tanışık olmuş kimseler, o fezada aniden duruverirler, kendileri de şaşırırlar!

345. söz: Bir keresinde Hz. Zehra'ya (RA) bir tevessülde bulunduk, sonra birinin omzuna bir el sürmemiz gerektiğini hissettik, işin ilginç tarafı şuydu ki o şahıs da Hazret'e ait nur'un orada yansıdığını ve birinin eline veya omzuna bir el sürülmesi gerektiğini hissetmişti! Biz el sürdüğümüzde sanki Hazret'in eli, bir açıdan, bizim elimizin üzerindedir! Bu mesele bizi hayli düşündürdü. Bizi görenler nerede, biz neredeyiz; evrenin bir tavanı mı var ki?!

346. söz: Bu konuyu açmak belki tehlikelidir, fakat şehitlerin kapısı⁷⁸ diye bir kapının olduğunu görüyoruz, daha önce, onların ölü olduğunu, şimdiye daha iyi bir yerde olduklarını zannederdik, fakat onlar hiç ölmemişler. Tanrı, peygamberinin yaşadığını söylememiş ancak şehitleri böyle nitelendirmiştir, varlar ya da isterlerse var olabilirler, denebilir mi?!

347. söz: Bizim söylediğimiz her şey, Allah resulünün aşikâr ettiği ve şimdi de bizim azıcık derinliğine indiğimizdir, öyleyse bizim bir şey getirdiğimiz yoktur, ne getirmişse Allah resulü getirmiştir. Tabii bir yerden getirilmiş altın değil, alenen var olan şeylerdir. Allah Resulünün nasıl ışıldayan bir ayna olduğunu görünüz! Biz sürekli Kur'an'ın derinliğine bakıp ilerleriz, ayetlerde bâtin'in ne olduğunu idrak ederiz, nitekim Kur'an'ın bâtin ve resulün hakikati neredeyse birdir!

348. söz: Kulluğu gerçekten anlamadığınız sürece bir faydası yoktur! Öyleyse tam olarak kavramalısınız ki vücudunuz sadece ondan değil, onunla ilişkili olsun; tabii bizler alışmışız! Sizi kalabalık bir caddeye bıraksalar dahi arabaların üzerinize geldiğini hissetmemelisiniz, zira yalnızca O'dur hareketi oluşturan; o halde kendinizi O pınarla iç içe bilmelisiniz!

349. söz: Size yakın olmayan bir nur, nur değil, yalandır! O hakikati idrak edip O'nunla irtibatı sağladığınızda, artık her şey tâli olur, O'ndan verirsiniz, O'ndan alırsınız, nitekim siz hiçbir şeye sahip değilsiniz! Kesret âleminde siliksınız, o derinliğe girdiğinizde hakikati anlarsınız, hislerin âleminde ölür ve hakikatte yaşarsınız, o halde daha mühimi şudur ki bilgileri duyulardan elde etmezsiniz, ne gözden ve ne de kulaktan... Nitekim irfandan buraya varanlar, aslında birkaç menzil yükseğe ulaşmışlardır; bir de hakikatin ta kendisine varmak isteyenlerin halini düşünün!

⁷⁷ Tanrıya yakın olma (burada demek istenen; cennetten daha önemli olan Tanrıya yakınlıktır.)

⁷⁸ Babül şüheda

350. söz: Ölüm nedir ki herkesi içine çeker, bunlar nereye gider, insan herkesin öldüğünü ve yalnızca kendisinin kalacağını hisseder, kendisinin de öleceğini aklına getirmez! Biz o uzantıyı fark edip hayatın ne kadar kısa olduğunu gördük. Fani olması, önemsiz olduğu anlamına gelmez, hatta son derece önemli olduğunu söylüyoruz; bu dünyadan sonra ne durumda oluruz, bilemeyiz, acaba kaya üzerinde taş mı olacağız!

351. söz: Tarih yeni bir fasıl açmalı, insan kendini berzahın aynasında görmeli; kıyameti anlamak gerek, ne zaman sahip olmak veya olmamaktan bahsedilirse, bilelim ki eğer doğru hareket edersek, her birimiz Hakka uzanan bir kanal olabiliriz.

352. söz: Hakkın dışında bir şeyi talep eden bizden beri olsun, zira onu sarıp sarmalayan güç onu bırakmaz, belki bizim sizinle olan yüzümüz lütuf ve şefkattir, fakat o hakikat hiç kimseyle aynı olmaz, şakası yoktur, nitekim sizi görmek için hakikat kendi içine bakar. Hakikate yaklaştığında, nakledildiği insan vücudunda dolup taşar!

353. söz: O gövde nispeten düzeldiğinde, kişinin vücudu bizden bir parça oluverir, uzaklaşmak istediğinde, ne kendi yapabilir ne de biz. Gövde temsil değil, alenen vardır, nur ve hakikattendir; ağır ve güçlü, nur’dan bir güneş gibidir!

354. söz: Bir keresinde bir yerde dolaşıyorduk ki aniden aralandı da başka bir fezada ağacın dalında bir huriyi otururken hissettik. Pekâlâ o sahne hiçbir şeyle kıyaslanamaz, “bu taraf”ta neyle kıyaslamak istersiniz, o halde hakikidir, kişisel değildir ki biz bir güzelliği bir şeklide idrak edelim; mevcuttur! Birkaç yıl sonra aynı yerde yürüdüğümüzde, aynı yerde olduğunu gördük, yani o perdenin aralandığı yer, “o taraf” a adeta bir yol açılmıştır.

355. söz: Bir zamanlar bir görüntünün aksi vardı ve biz görüyorduk, ancak daha sonra öylesine güçlendi ki birini değiştirmek istediğinde kişinin gelip buraya oturacağını söylüyorduk. O görüntünün göbeğinde halkası da vardır. Bu halde kendisi için dolaşmak isteyen ve bir ömür boyu başka bir vadide olan kişiye gelsin deriz, o zaman bir görürüz ki görüntü, o halkayla o sandalyeye oturuvermiştir, yalnızca maketten ibaret olduğumuzu ve asıl işi onun (görüntünün) yaptığını söylüyoruz, sonra o kişi, bizi görmek ister, o koca şehirde dolaşıp adres sorarak bizi bulur, gelir, sandalye ile dolu bir odada, gelip yine o sandalyeye oturur, kaktığındaysa değişir, yani o görüntüyle halka, oradaydı, kişiyi getirip değiştirdi.

356. söz: Seyirde Sultan’a vardık; güçlü, hakiki ve has bir nur ki iktidarın tahtına oturduğunu hissedersiniz, kimse karşısında oturamaz, sadece öylesine bargâhını görüp girersiniz, nitekim ara sıra o nur’un devamı bize bağlanır, idrake göre bir gövde gibi görürsünüz, fakat bir siması yoktur, Hak’tan bir ısıltı ki lâmekân, tayy-i zaman’dır, Hakka kayyımdır ve eşyalara hulul etmez, fakat Emir Sahibi hayli geniştir, bir bulut ve bir yorgan misali sanki varlığı içine almıştır. Sanki nakışlar o nur’un

tabakasındadırlar, kimseyle bir şeyde ortak değildir, O resulün zemini görüntüsüdür ve bizi bizden daha iyi bilir!

357. söz: Nasıl bir dünya yarattık da Tanrısızlıktan bir elbiseyi üzerimize geçirdik, bu yüzden her zaman yarı çıplağız... Kişisel ve toplumsal hataları örtmeye çalıştığımızda, yapamıyoruz, neden, çünkü Onsuzuz! Tanrı'nın Rezzak⁷⁹ olduğunu söylüyoruz, peki rızkını Tanrı'dan aldığını kim görmüş, ne kadar da mesafeliyiz, ancak Rezzak'ın temel anlamı şudur ki Tanrı bu kişiye intikal etmesi için bir rakam bırakmıştır.

358. söz: Bir hakikat hüküm sürer, kanunu da öyle ki kendinden başkasını kendisinde yansıtmaz, yoksa zirvesi put olur, yani bu güç ve iktidarı zimmetine ihtisas etmek ister. Hiçbir yer hakikatten boş değildi ve değildir. O'ndan sadece uzaklaşılabilir, öyleyse mesafe, karanlık veya heyecan, güçlü bir histir.

359. söz: Bedensel huzur veya hakiki üstünlük, kişinin bir kısmı veya büyük bir bölümünde istilanın yaşanmasıdır, nitekim bu tam olmaz ve şüphesiz Hak böyle bir şeye müsaade etmez. Herkesin sahip olduğu kabiliyete ve konuma göre o nur, vücudun doğusunda zuhur eder.

360. söz: Sultan veya o nur, şekillerde saklanan heybettir, ama kendisi burada olamaz; sıfatları lütfün kendisidir, olağanüstü bir gücün açıklayıcısı ki topraktan bazı görüntüler oluşturur. Misal, toprağa bir görüntü yansıtır, Allah Resulü olur, yani bir zaman sonra bu nakışları kenara bırakmanız lazımdır. O halde buraya kadar geldik, yeni yeni Sultan'la ilerlemek isteriz, eğer bir ilerisi varsa, Sultan, yani "O, tektir; O'nun ortağı yoktur."⁸⁰

361. söz: Hakkın dışında başka bir görüntü vardır ki O'nun gücüdür ve hiçbir yüzü yoktur! Sanırsınız ata binen güçlü bir süvaridir; adeta örtülmüş egemen bir nur, fakat yalnızca nur... Alt kademelerde yardım etmek ve açmak için Hak nur'unu getirdiğimiz zamanki kılıç misali ondan gelişsin diye kişinin gövdesini yarmak için kullanırız. Kendi konumumuz ise son derece kudretlidir ve birkaç gün sürer, serbestleşsin diye boyun kısmına ve başa baskı yapar. Her ne kadar yüzü ve cismi olmasa da, yine de canlıdır, aşikâr olduğu an yüce dağlar bile o atın göğsüne ulaşamaz; onu ufukta görürsünüz!

362. söz: Eyleme geçmeyen bilgi insana hiçbir bir şey katmaz, hatta o bilgi artsa dahi, bir hastalık gibi vücudu sıkmaya başlar; insanın bir kısmı alçaktır veya "bu taraf"ın boyutu nefsiyedir.⁸¹ İmandan bir ışık ona yansısı da sonra toprak olur. Ne çabuk unuttuk etrafımızda olan birçok şeyin bir zamanlar bizim gibi bir dile sahip olduğunu!

⁷⁹ Rızık veren, Esmâü'l Hüsnâ.

⁸⁰ vahdehu lâ şerîke leh..

⁸¹ Nefis ile ilgili, şahsa ait.

363. söz: Biz duyulmayan bir fezadan konuşan bir görüşü sadece dayatmaya çalışmıyoruz, yerden başlayarak o satha varmak isteriz ki şayet biri Hayyam'ın⁸² düşüncesinde veya Zerdüş't⁸³ün görüşünde, ya da herhangi bir dine inanmayan veyahut da bu konularla ilgilenmeyen birileri olursa bu nur'un talebi onların ihtiyaçlarının içine yerleşsin. Nerdeyse hakiki olan bir ihtiyaç. İçindeki kişiyle girmek ister de seyri başlasın diye onun yardımıyla o aracı çalıştırmak isteriz.

364. söz: Cevheri harekette o nur'un bir kısmı zatın vücuduna girip onu sarar. Yani oldukça canlı, kayyım ve kuvvetli bir nur veya kâmil bir insan gelir de kişinin yüzünü veya kendisini aralayır. O halde cevheri hareket, âleme gidip dönmekten veya girdiği diğer manevi seyirden çok farklıdır!

365. söz: Elinize büyüteç alarak amellerinizi pürdikkat incelemelisiniz. Ameller iç'in arınmasına yardım eder, öyleyse küçücük her eyleminizden ana harekete doğru bir temel bulmalısınız! Sonra ibadet ve çileciliğin (riyazet) peşi sıra gidersiniz ki onu bertaraf edersiniz, başaramazsanız şayet, o bargâha başınızı koyup yardım talebinde bulunursunuz. Hakkın iradesi salık'ın vücudunda şekillendiğinde, artık eli O'nun eli, kelamı da O'nun kelamıdır; temelli ve tamamen o doğrultuda duracaktır.

366. söz: Biz bazen Sultan'dan bir ışık huzmesi oluruz, o iradenin aynısını doğrudan icra ederiz, kimi zaman daha düşük düzeylerde bir lütuf ve dostlukla, kimi zaman aynı şekilde değişik düzeylerde yerdeki benliğe yaklaşıncaya kadar... O ışık huzmesi olduğumuzda, aynen O'nun istediği gibi, el, bakış ve kavilde de o nur'un uzantısı oluruz. Ne mutlu ona ki vücudunun bütünü böyle olsun, tabii dünya böylesine bir ışık huzmesini kabul edebilir mi bilmem...

367. söz: Siz Hakkın nur'u gibi bir teşhis etme aracına sahip oldunuz; o halde Onun işaret ettiği şey, lütfün ta kendisidir. Baktığımızda esasında o kadar emrivaki yönü yoktur, nihayet kendi seçiminiz durumunuzu belirler, o kaynağa yakın olsanız dahi durum aynıdır. Nitekim bir kişi kabul veya reddedilirse, bir sebebi vardır, ancak tam olarak söylenemez!

368. söz: Bir defasında Al-i Yasin Ziyaretini⁸⁴ okuyup acayip bir hale düşmüştük, güçlü bir mıknaatın yakınında duran bir demir parçası misali öylesine kuvvetli bir enerji bizden yükselmekteydi ki etrafımızdakileri bile çekiyordu; belki siz onu tam olarak göremezsiniz, bizse engelsiz bir şekilde o tarafa çekildiğimizi hissederiz, fakat saklı kalmasını isteriz de çabucak fezaı değiştiririz! Bir boyuttan sonra hakikat ve nur cinsinden olan ne ise salık'ı kendine çeker!

⁸² Ömer Hayyam veya tam adıyla Gıyaseddin Eb'ul Feth Ömer İbni İbrahim el-Hayyam, (D. 1048- Ö. 1131) Nişabur doğumlu Fars şâir, filozof, matematikçi ve astronom.

⁸³ Zerdüş't, her şeyin yaratıcısı olan, insanlara iyilik yapan tek bir Tanrı'nın, Ahura Mazda'nın (Hürmüz'ün) peygamberidir. Ahura Mazda tarafından kendisine vahyedilmiş ve o da halka vaazlarda bulunmuştur. Zerdüş't, İran çok-tanrıcılığını, tek-tanrıcılığa doğru yöneltmiş ve yüksek ahlâkın kurallarını koymuştur.

⁸⁴ Hz. Muhammed'in Ehl-i Bey't'ne dua.

369. söz: Zuhur'un dünyevi saati... Bir keresinde bir sahneyi idrak ettik, bu saat ve zamanın yakınlığını gördük, güya herkes oradaydı, mutluydular! İsa (AS) ağlayıp ağzından kan geldiğinde veya Allah Resulü (SAV) mağaradan çıktığında, biz bu buluşmanın ne zaman için olduğunu bilmeyiz, ama herkesi canlı bir şekilde yerinde görmüştük, bizim zamanımız ilerlemiş, biz de onlar gibi olmuştuk da kendi boyutumuzda mıyız yoksa bizim boyutumuz mu bitmiş; diğer boyutlar da şekillenmiş... İşin ilginç tarafı Hüseyin (RA) için bu geçerli değildi, onda herhangi bir zorluk veya sıkıntı hissetmedik, zuhura meyillidir, o yukarıda ne gördü ki bir bakış atmıyor “bu taraf”a! Nitekim semanın kapısını evladının kaniyla ona açtıklarında, bir görün ki nereye kadar açmışlar!

370. söz: Zuhur, sonun başlangıca olan bölümüdür, yerelin veya bizim uzantımız değildir. Yani İsa için zuhurdur, bizim için zuhurdur ve gelip gelmediklerini bilmediğimiz daha sonrakiler için de zuhurdur. Bu boyut o kadar ağırdır ki sanki şimdi ve burada tamamlanmışsınız. Ölüm nedir, bitmişiz ve adeta eski bir filmi izliyoruz, öyleyse zuhur boyda değil ki şimdi bizim olsun; bütün boyutların ittisali o başlangıçtır, o halde Tanrı'yı nerede toprağa verirlerse canlanır. Biz daima kendi boyutumuzda evrensel bir hükümeti beklemekteydik fakat şimdi görüyoruz ki asla böyle değil. Herkes o boyuttur, adeta onlar da bekliyorlar ve asla gitmemişler, devirlerimiz bir dönme dolap gibi geçer, güya yalnızca geçmiştir ve hiçbir şey yok olmamıştır, ancak alt kısmına geçip durmaktayız ki biz adını hayat koymuşuzdur!

371. söz: Tanrı tanımı meselesi, insani boyuttan yükselemediğimiz sürece ancak kendini tanıma sınırına veya sözlerinin beyanına kadardır ki söz bir nevi sıfatların temsilcisi ve mahluk'un vafıdır. Siz birtakım özellikleri olan bir araç yaparsınız, hâlen bütün bu sıfatlara sahip olan bir nur yapılmıştır, ancak kimse nerededir ve nedir, bilmez, onun içindir ki “Hu” zamirine işaret ederiz!

372. söz: Bu yüzeysel veya tanımsal irfan yönünün azameti, Rabbe dikkat etmenin sayesinde belirlenmelidir ki bu yön saklıdır, tanışma yönü değildir, bizim sahip olduğumuz neyse, ne kendine ne de kendi kapasitesine tabidir, zira daha çok Hakkın isteğidir. Belki dışsal boyuttan fazlaca belirmiş değil, fakat kişiyi içsel boyutta putlardan özgür kılarak Rabbin ışık huzmesine bırakıp iç'in el ve simasında aheste aheste vuslat kokusunu dağıtması hasebiyle oldukça mühimdir.

373. söz: Bu konu asla işlevsel değildir, yalnızca enbiya mucizelerinin sınırındadır. İşlevden kasıt, Hakkın yeryüzündeki huzuru ve cereyanı terbiye etmesi manasındadır; doğru yol tercih değil, daimi bir harekettir. Herkes gelişmelidir diye bir ısrarımız yok, nitekim güneş gibi yansımaktadır, herkes vücutsal kapasitesine ve var olana göre alıp yükselmelidir.

374. söz: Nur'a doğru hareket ediyorsanız, hisleriniz de nur cinsinden olmalıdır; çiçekten hoş bir koku duyulmaktadır, yolu bozmayın, zira siz Hakkın yolunda Allah'a yalan nispet ediyorsunuz. Dikkat vasıl olmak ne de güzel bir duygudur!

375. söz: Bazı âlemlerde kişi nüfuz sahibi olabilir, Rabbin nur'u salık'ın vücutsal boyutunda şekillenip gittikçe zuhur âleminde gerçekleşince melek dahi orada teslimdir, nitekim melek Rabbi görmez fakat nur'unu görür, o halde o nur'u bulan insan ne demek, o nur buyurur, bir mürşidin alnından yansısa bile!

376. söz: Rabbin hidayet sisteminde seçilmişler bellidirler, azdırlar, sonra yaren adında başka bir gruba varırız ki kutsi âlemde arşın süsüdürler. Bu süsün bir taşı var ki o kaynaktan doğrudan bilgi alabilir!

377. söz: Tecelli olan şey ilginçtir, bazen bu görüntü veya hakikatler o kadar satha yaklaşır ki gözüdürler diye ihtimal veririz, ufukta değil, alenen gözüdürler! Eğer böylesine bir konu tecelli eder de bu satha geçerse, yeryüzünde herkes –hayvanlar dahi- onu tanır, kâfirler bile Rabbin görüntüsünden paniğe kapılır! Bu zuhur bir medeniyettir, şekillenen bir husustur, öyleyse bireye ait değildir, daha ziyade sosyal ilahi bir konuma sahiptir, kişinin bedeni boyutundan, örneğin rahmani veya diğer boyutlardan farklıdır, zira devredilir değildir, daha çok zuhurun başlangıcıdır!

378. söz: Nişaneler... Nişane alındadır, beyaz bir nurdur, kâmil insanın işaretidir. Diğer nişansa içinde zahir olur ki evliyaya ait olup yuvarlaktır, etrafında zarif elmaslarla çevrilidir. Başka nişansa boyna asılıdır ve göğsün ortasında durur ki oldukça büyük ve yuvarlakçadır, ortasında çıkıntılı bir mücevher bulunur, bu nişane gönül ve kalbe ait olsa da bir adı dahi yoktur. Diğer nişaneyse hilal gibidir ki alında görürsünüz; vasil nişanesi olarak da adlandırılmaktadır. Öteki nişaneyse has olanlara ait bir nişanedir ki geçmişteki sadaret nişanesi misali boyna asılmaktadır, nitekim doğu irfanında buna aynı zamanda çakra denir ki tam olarak o noktada gözüdür. Başka nişaneyse yuvarlaktır, alında bulunmaktadır; eşkenar dörtgen şeklindeki nişanenin üzerinde durur, hayli elmasla kaplıdır, ortası biraz kabarık duran ön kısmı sanki tek değildir. Diğer nişaneyse beyaz bir top gibi boğazda belirir ki adı yarendir.

379. söz: Nişaneler nasıl gözüdür, genelde insan-i kâmilin nişanesi dışında diğer nişaneler kimi nedenlerden ötürü her zaman belirgin değildir. Bir defasında bir kurumda oturuyorken kişi, evindeki nişanelerden birine bakıyordu; aniden gökkuşağı modeli bizden o kişiye kadar –ki oldukça uzaktaydı- şekillendi, yani nurani yay, o nişaneden yansıyıp kişinin zihnine kadar uzandı. Demem o ki bu konu basit bir mesele değildir!

380. söz: Bir defasında zamanında hayli güçlü olan Deccal'ın küçük bir örneğini görüvermiştik. Her bir kısmı bir evde olan elektrik santrali misali yanımıza yaklaşp boğazımıza doğru uzandı, başlangıçta güçlüydü, ancak yaren nişanesini gördüğünde zayıflamaya başladı, bir çocuk gibi yanımızda sakinleşiverdi, fakat vardı!

381. söz: Bizim için ilginç olan “o taraf”taki heybettir ki bize hiç benzemez, “bu taraf”ın cinsinden de değildir, nitekim ara sıra hayli yakınlaşır, örneğin Deccal'ın konusu vuku bulup zayıf düştüğümüzde, güçlü olduğumuzu hisseder, o heybetin gözüdür “bu taraf”a yaklaştığını sezeriz. Yarenlere baktığımızda ona bir süs gibiydi, herkes ona yerleşiyordu, sanki hepsi Rabbin bedenindeydi. İrtibata geçsin diye onun

dışında hiçbir husus yoktu, bu nur o kadar halis ve fazladır ki her şeyi içerir, nitekim “bu taraf” ile irtibata geçmek kolay değildir. “Bu taraf” a o kadar yaklaşmıştır ki korkarım gözüküversin de biz öylece kalakalalım!

382. söz: Görünen ve idrak edilen tasvirlerden ibaret değildir, nitekim bir defasında bir iş toplantısında iddik. Emekli olacak bir kişi de oradaydı, ansızın bizim gönlümüzden bir ışık o topluluğa yansıdı da kaderin o şahsa baskı yaptığını hissettik, mali bir baskıydı ki ışıktan veya kismetten bir dişli çark gibi omuzlarında görmüştük; yani bu baskıyı Hakkın lütfüyle bir anda kaldırmıştık. Görünen nur’lar böyledirler, tabii dışsal simgeden o şahsa ne kadar vuku bulur, bilemeyiz!

383. söz: Bir keresinde bir kişinin eski yaraları olduğunu hissettik, tabii bizim karşımızda oturduğunda o yaranın tamamen bizim vücudumuza geçtiğini ve bizim göğsümüzün üzerine oturduğunu gördük, ne kötü bir histi öyle! Adeta hançerin kestiği yerin izi gibi beyazlığı ve yarığı gözüküyordu. Kim bilir o kişi ne zorluklar çekmişti, yarası bizim vücudumuza geçtiğinde iyileşti, sonrasında ondan nasıl hissettiğini sorduğumuzda, rahatladığını söyledi.

384. söz: Evliyanın mühürlerinden biri, bizim vücutları daha şeffaf görmemizi sağlar, artık hata bize yakışmaz, o halde herkesin vücudundaki olanla gelmesi gerekmez, dolayısıyla o elmasın nurlarının her biri başka bir meseledir, nitekim Tanrı olmadan insanın ne olduğunu tam olarak bilemeyiz!

385. söz: Bir keresinde birkaç dostumuzla araba içinde bir şehre girmekteydik. Sevmediğimiz bir yerden bizi gelmemiz için aradılar, biz ise henüz şehre girmedığımızı söyledik. Bu sistem bir an bile yalan söylememize müsaade etmedi, birdenbire arabayla o yerden otuz kır kilometre uzaklaştık, yani hem zamansal hem mekânsal olarak uzaklaştık. O gece zamana ve mekâna bakışımız acayip bir halde karışmıştı, bu konu eksenle alakalıdır ki sizi cüzi ve külli olayların zararından korur!

386. söz: Esensel harekette siz “Müsebbibül Esbab”⁸⁵ veya “İletül İlel”⁸⁶ ile iç içesiniz; “bu taraf” ta yüzeysel ve silik bir huzurunuz vardır. Gerçekten vardır fakat anlamıyoruz, nitekim hakikat o ışıldayan nur’dur, çukur yüzeysel bir nedendir ki sizi aşağı çekebilir, fakat “İletül İlel” siz hiçbir gücü yoktur, zira onun karşısında karanlıktır, bir mahiyeti yoktur, dolayısıyla sizi etkileyemez!

387. söz: Bir keresinde seyrini tamamlanması için bir şahsa yardım etmek istedik, fakat zikrinin miktarı olması gerekenden azdı, vücudunun yüzde ellisi karanlıktaydı, nitekim Kur’an tilaveti olmadığından yapamıyordu... Kur’an, Allah ile olan ahdimizdir, o halde sırf idrak edemiyoruz diye uzaklaşmayın ki bunlar tek kaynaktan, bereket ve nur’dur. Karşı gelmeyin ki vücudumuzda küçük bir kıyamet mevcuttur, göğüste sakladığınız şey aşikâr olur!

⁸⁵ Bütün sebeplere sâhip olan, hakiki müsebbib (Cenab-ı Hak).

⁸⁶ Sebeplerin sebebi, asıl sebep

388. söz: Bir konunun mani olduğunu hissettiğiniz vakit onu açıklayamasanız dahi kurban etmeniz gerekir. Kurban oldukça güzeldir, ne zaman ki öldür dediler bıçağı çekmek gerekir, ne varsa ve ne ise, kesmekten daha iyi bir keyif yok, bırakın et ve deri birbirine girsin, gitsin ki yeniden yeşersin, ancak bu kez nur cinsindendir, Hak'tan başka sizi kendine çekene acımamalısınız!

389. söz: Görüntüleri kimi zaman ayrı kimi zaman heybet ve öne gelen özel bir nur şeklinde görüyoruz, bütün o görüntüler o vücuda oturmuş sanki veya o nur'a karşı zayıf bir nur'a sahiptiler ki bir nevi Rab ve doludur, hepsi, o vücuttadır, o halde yayılıp görüldüğünde Ali (RA) olur ve toplandığı zaman geriye ondan başka bir şey kalmaz!

390. söz: Hakiki iman kendine has renk ve kokuya sahiptir, ister kendi tadında ister başkalarının nazarında olsun; Kur'an şöyle buyurur: *"Dinde zorlama yoktur. Gerçekten de doğru yolla azgınlık apaçık meydana çıkmıştır. Kim putları inkâr edip Tanrı'ya inanırsa şüphe yok ki sağlam bir kulpa yapışmıştır, hiç kopmaz..."*⁸⁷ Bu ayet Allah resulünün zamanına mı ait, belki o zaman bir kısım gerçekleşmiştir, kimi ayetlerin de açıklanması o hareket, yakınlık (kurb) ve zuhurla belli olur, o halde bu ayetin manası aynı zamanda Mehdi'nin (RA) zamanına yorulabilir. Yoldaşları bu ayeti okuyup herkese açıklarlar, çünkü ondan önce o kadar belli değildir, yoksa bizim durumumuz bu değildi!

391. söz: Biz burada ne yapıyoruz, bu soru az veya çok hepimizin zihnindedir; bu hayatı da bizden alırlar diye çok üzülüyoruz, bu halde inatçı bir çocuk gibi bizi kendine çeken kaynakla zıtlaşmakta olduğumuzu gördük. Başlangıçta bize bir şey verdiklerini ve şimdi de aldıklarını sanıyordu, ağlayıp duruyorduk, hâlbuki hiçbir faydası yok, aslında bu dünya bir huzur gibidir, olmak ve olmamak cinsinden değildir, biz bu dünyevi hayatı o insani gövdede küçük bir hilal misali gördük ki adı huzurdur!

392. söz: Bizim gördüklerimiz "his" veya "tasvir" cinsinden değil, "olmak" anlamındadır; o fezalarda olmak buralarda olmaktan daha hakikidir, o halde orada olduğumuzda, burada olduğumuzdan daha hakikiyizdir!

393. söz: Dünya bir fırsattır fakat tehlikeli bir fırsat, zira sonumuz azapla bitebilir. Bu kısa ve fani fırsat ne kadar önemlidir, tekrarlanmasını kim taahhüt etti, hangi genişlikte girmek istersiniz, acaba faydalanabileceğiniz bir yer var mıdır?

394. söz: İdrak edilmekte olan bu boyutta ne hayatımız hayat ne de lezzetlerimiz lezzettir, o halde hiçbir konu tam ve doğru değildir. Bir defasında çerez yemekle meşgulken aniden bizi çekip götürdü ve bir sahneye bıraktı, hepimiz bir mezarda uzanmış ve çürümüştük, ne bir ağız ne bir çene, orada şöyle diyorduk: "Acaba çerez yemek yerine zikir etseydik daha iyi olmaz mıydı?" O fezada bulunduğumuzda o zikrin ve zikri veren o nur'un ne kadar mühim olduğunu gördük.

⁸⁷ Lâ ikrâhe fî-ddîn(i)^(s) kad tebeyyene-rruşdu mine-lğayy(i)^(c) femem yekfur bi-ttâğûti veyu/min bi(A)llâhi fekadî-stemseke bil'urveti-lvuşkâ lâ-nfisâme lehâ ^(k) .. Bakara suresi, 256. ayet.

395. söz: Bir keresinde aramızın iyi olduğu bir yetkili, gözetim için bizim bölümümüze gelmişti, bir şeyler açıklamak istiyorduk fakat sanki bazı sorunlar vardı, ansızın bu sistem bizi çekip gördü, nitekim o durumda artık “bu taraf”ta değil, “o taraf”tasınızdır. Bizi bir mezara götürdü ki uzandığımızı gördük, o yetkili de başka bir yere uzanmıştı, biz birbirimize bakıp o kişinin kim olduğunu, o işin ne olduğunu sorup duruyorduk. O halde Tanrı için böyle ihlâsta olmalısınız ki dualarınız kabul olsun, Rabbin terbiye sistemi hakiki olduğunda bu şekilde terbiye eder. Peki biz amellerimize ne kadar bakıp hasret çekmeliyiz ve niye kıyametin adını “hasret günü”⁸⁸ koymuşlardır acaba?!

396. söz: Uzak gemisini getirmişler de parçalarını geri kalmış bir kavimde dağıtmışlar, herkes bir şeyler bilir, biri ondan bir parçayı boynuna asar, biri küçük bir Buda yapıp önünde eğilip ibadet eder, biri de birkaç parçayı birleştirip bir şeyler anlamıştır, o halde yanlış değildir, fakat asıl hareket ağır olanıdır. Bu uzak gemisini harekete geçirebilen kimdir? Hidayet öyle bir dağılmıştır ki herkes bir şekilde kullanır!

397. söz: Seyirde bir merhale vardır, öne gelmek isteyenleri göktaşıyla vurur. Biz o fezaya yerleştiğimizde, koca bir göktaşı sağ omzumuzu çarpıverdi, öyle günlerce sağ omzumuzun olmadığını hissediyorduk, fakat hasar gören o gövde veya aracı çabucak kendini onarır, yeniden geldiğimizde durmuştu, yani herhangi bir karşılık göstermeden geçebildik. Tabii o geçmenize müsaade eder, fakat şart koşarak. Bize vuran her şeyin bir sebebi vardır. Biz daha çok güçlenip daha yüksek bir seviyeye geldiğimizde, bir kere bir kayma veya küçük bir fikir oluşup etkiledi. Birkaç gün sonra dağa gittik, kötü bir biçimde yere düştük ve göktaşının çarptığı yer kırıldı öyle ki doktor ameliyat gerekir dedi, fakat daha sonra iyileşti, öyleyse o bize vurmamıştır. Acaba kendi amellerimiz bize doğru mu gelir, nitekim O, Halik’tır ve hata yapmaz, göndermiş olduğu kişiler bir sınav hükmündeydi, zira bizim bir yol arkadaşımız olabilir ve şeytanı kendimizle taşıyabiliriz, tabii insan kapalı bir varlık değildir, onlar içimize girip et ve damarımızda cereyan edebilirler.

398. söz: Eğer gönlü düzeltmezsiniz, yol geçersizdir, belki de amelleriniz gerçek değildir, şayet başka insanların ve bir bütün olarak toplumun baskısı altındadır, ama gönlümüz bize aittir. Açılmanın en üst düzeyde ve hakikatin ta kendisi olduğu bir kıyamet... Tabii şimdi hakikatten başka bir şey değildir ve kendi etrafımızda dönüp durmaktayız. Tek ihtiyaç duyduğumuz, sağlıklı bir gönül!

399. söz: Bir keresinde ağır bir şekilde kendi içimize dalmıştık, hakiki benliğin bu görüntünün ardında olduğunu hissediyorduk, hatta yediğimiz yemek dahi ağzımıza boşalttığımız toprak gibiydi. Tabii bizim gerçeğimiz o nur ve varlıktır, bu yemekler hepsi unsur ve topraktır ki doğa bir çeşit şekiller inşa eder, insan eliyle onu süsler, fakat hangisini bırakırsanız yeniden toprak oluverirler. Bu toprağın o hakiki vücutla bir irtibatı yoktur, o halde eğer insan ilerleyip cinsi zarif olursa, gıdaya olan ihtiyacı azalır, öyle ki önceden çok daha fazlaydı.

⁸⁸ Yevmül Hasret (hasret ve pişmanlık günü)

400. söz: Namaz bahsinde gururu olanın secdesi yoktur, tam olmayan secde de kabul edilmez, nitekim rükûda ne gibi bir olay olur ki insan tazime varır?.. Vücut Rabbin aynası olmalıdır!

401. söz: “O taraf”ın fezasını anladığımızda, bir “La ilahe İllallah” deme hasreti çekeriz, bu idrak bizi ağırlaştırıp öylesine içimize oturdu ki kahrolmuştuk. Dünya fezasından sonra seyrimiz ve ne durumda olduğumuz hakkında bilgimiz yoktur; kim güvence vermiştir?!

402. söz: Tanrı’ya samimice ibadet etmek, kafaları karışık ve dağınık olanlar için bir anahtardır. İnsanoğlunun bu topraktan yerkürede emre uymak ve Hakkın isteğine teslim olmaktan başka bir çaresi var mıdır? Bir kutuya binip de sokak sokak, cadde cadde uzayda dolaşıp durmak bizim işimiz miydi? Hayret! Bize ne yaptılar ki bu kadar “bu taraf”lı olduk, hakikatin okyanusundayız ve bir avuç az değerli zihniyetler bizim etrafımızı sarmıştır!

403. söz: Biz bir boyutta daha çok seyre ve onun içeriğine dikkat ediyorduk, bir dizi suiistimal, sorun ve olumsuz yansımaları yüzünden Mehdilik⁸⁹ konusunun peşinden gidemiyorduk, hatta uzak duruyorduk, fakat bir yerden sonra o asıl tanım olmadan kemalin bir anlamının olmadığını, sosyal seyir de zuhurun konusu olmadan umutsuzluk ve karanlılığın baki olduğunu gördük. Tanrı’nın imamet adını dünyanın çöplüğüne ekti, nitekim Hakkın elli ektiğinde yeşermesi icap eder. O halde benim gibi biri ne kadar kemale varabilir ki! Bir yol ve binlerce çöl vardır, işin ilginç tarafı başkasına güvenir ve bize şüpheyle bakarlar! Acaba kemale ermek Mehdi olmadan mümkün müdür, yoksa kuruntu ve seraptan başka bir şey mi olacak! Mehdi yani Allah’a doğrudan yolculuk... Böylesine bir yolculuk elenebilir mi ki!

404. söz: Şimdi kimse tam olarak Tanrı ile bir olduğunu, nur ülkesine girdiğini söyleyemez, zira bizler kendimizin ve toplumlarımızın çürümüşlüğü ile gölge ve karanlıklar içerisindeyiz, ancak hükümet ilahi olduğunda, Tanrı senin velindir, hatta denizlerdeki balıklar bile o hükümetin emrine uyar, yoksa bir gün namaz kılıp bir gün kılmamak ya da bir gün iyi olup bir gün olmamak “nur” değildir!

405. söz: Sultan; “Allah”ın nurunu zihinde tecessüm etmek, âlemde Onun emrine amade olmaktır, öyle ki hiçbir haciz ve hedef, ister şahsi, ister içeriksel ister de bedeni olsun bizi etkilemesin. O halde onun kendisi Hakkın bizatihi yerine konuşur adeta, vardır ve öldürür, yoksa Halik’in idraki hiçbir şekilde mahlûk’a mümkün değildir. Salık’sen Sultan’la güneş gibi yansımali bir ilişkisi vardır; doğan, batan veya doğrudan yansıyan güneş... O halde salık’ın iradesi bazen Onun iradesinin ta kendisidir, doğrudan zuhura sahiptir. Hatta sizin eliniz birine degecekse eğer, bu bellidir ve tam olarak değinecek yere degecektir ki bu Onun iradesinin bir parçası sayılır. Elinizde olan işlerinin bir kısmı Onun iradesine, bir kısmı da yerel işlerine aittir ki salık şeriat ve toplam akla tabi olarak dirayetle onları yerine getirir.

406. söz: Arş, yüce feyiz ile rabbani vücut arasında vasıtaadır; hilkatte mahiyetsel değil, temelseldir. Biz eksensel veya sınırsal sıfır dediğimiz bir noktayı idrak ettik, misal, mahlûkla Halik arasındaki sınır veya

⁸⁹ Şii inancına göre 12. İmam Hz. Mehdi’yi beklemek

zaman ve mekâna sahip olmayan eksensel bir hareket, bizim yerimizi değiştirdi, öyle ki bu sizi tamamen götürüp yok edeceğine, bir kısmınızı muhafaza edebilir, nitekim bu güç sonsuzdur. Bu noktayı idrak ettiğinizde, her şey aşıkâr olur, anlarsınız ki statiktir, kişisel irade yoktur, yalnızca merkez vardır, artçı olan bir sürü nakıştan ibaret değıldir, her şey o iradeye tam olarak tabidir!

407. söz: Kişisel boyutta zuhurun boyutlarına tecelli denir ki ister zihnin aynasında olsun ister hislerin âlemindeki bir yansıma, fakı yoktur, sizin dağıda ve ağaçta gördüğünüz şey, işte vücudunuz o nur'u almaktadır. O halde bu tecelliler doğada bulunmaktadır, yoksa seyir yapana dek böyle bir şeyi kesinlikle görmez veya hissetmezsiniz ki bu da Hakkın dergâhına yaklaşıyorsunuz (kurb) demektir. Zira biçimler, Hakk'ın yolunda salık'ın durumuyla değışir, o tecelli bir kapıdır, zuhru güçlenmeden hiçbir şekilde kılavuz olamaz, tabii yağmurun damlaları gibi vücutta cezp olup insani hakikatin ilahi boyutta gelişimine sebep olur.

408. söz: Bir defasında Rabbin nur'unun öne geldiğini hissetmiştik de Emir Sahibi ile onun büyüklüğünün yanında suda damla gibiydik! Ne güzeldir Rabbin nuru; baktık ki ansızın nur'un kanalında bir el ona doğru uzandı, daha sonra o kişiyle görüştüğümüzde bize elini kaldırıp dua ettiğini söyledi. O zaman aslında o nur'dur ki ifade edildi, acaba bu eli tutalım mı, zira bir daha tutacağız, dedi!

409. söz: Yolun üzerindeyken nişaneler size bağılı olarak açılır, sıradan bir insan için belki biz sıradan gözükürüz, nitekim ne kadar ehliyetli olursanız nişaneler o kadar açılır. Kimi kanıtlar hüccettir, Allah'ın sünnetidir, o halde ne zaman ki bir ayet gösterir, işte o zaman hüccet o kavimde tamamlanır, eğer itaat etmezlerse azap vardır, tabii hiçbir azap firak kadar değıldir!

410. söz: Bizim gönlümüzde bir sevgi vardır ki ne kadar uğraşsalar bağışlayamıyoruz; fakat yine de görmeyiz, ara sıra bireye biraz sitem etsek de ipin ucunu kaçırmassın diyerdir. Kimi zaman gevşediğimizden, ancak Rabbin sisteminin gevsemeyeceğinden endişeleniyoruz, zira bazı işler hata sayılır ve vebali kişinin boynunadır. Nitekim bazı insanlar neden kararlılıkla demediğimizi soruyorlar, zira kararlılık, kesinlik kişinin tamamlaması için bir hüccet olabilir, fakat daha sonra neler olur belli değıldir!

411. söz: Bazıları doğrudan olayları bekler, fakat bizi sakinleştiren, bir olayın vuku bulunmasının hissiydi. Elbette kâmil bir insanın girişiyle Hakk'a varma yolu mevcuttur. Göğüste tam olarak öyle bir kapı vardır ki bir kısmı açıldığında tesir eder, tam olarak açıldındaysa halkın çoğunu içine dahi alır, şüphesiz kâmil insan vücudu insanları Hakk'a götürür, o halde vücut koca bir kapıya dönüşür ve göğüsten Hakk'a bir pencere açılır. Nitekim bu konu kendiliğinden değıl, müstait olan insanların varlığı ve ilahi hükümle şekillenir.

412. söz: Kişi bu alana yaklaştığında, eli ayağı hareketten kesilir, aheste aheste iradesi ve bedeni zayıflar, nitekim bir nevi hallolma vuku bulmak ister, zira o kaynağıba bağılanması için hallolup yerin içine

cezp edilmelidir. Salikin başlangıçta canı sıkılabilir, ancak o vasıl ve kalkınma durumu oluşuncaya dek hiç endişelenmesin en iyisi, zira Hakk'ın iradesi mevzubahistir; İbrahim gibi dağdan bir ateş olsa dahi ona gülistan görünür, elbette oraya yaklaştığında diz çöküp teslim olursunuz, Onun karşısında!

413. söz: Nur'un vücuda olan hululünü nefsanî seyirle karıştırmayınız, bu nur değirmene akan su gibidir, dönmeye ve nefsanî merhalelerin oluşmasına sebep olur, hepsinin çileyle olmasına gerek yoktur, tabii onları inkâr etmiyoruz, onlara ihtiyaç olsa da suyun kendisi değirmeni döndürür, yoksa nefis merkebinin değirmeni çevirmesi zaman alır, o halde cevheri hareketten sonra nefsanî seyir başlar.

414. söz: Yerel irade son derece zayıftır, güç ve kuvveti yoktur, kaza ve kadar arasında gözükür, küçük bir meselede de böyledir, salık veya bu yerel cisim Hakk'ın elinde bir mendil gibidir, "Allah'ın eli"⁹⁰ yani vücut o nur ile bu kadar içli dışlıdır!

415. söz: Aydınlanmış olan her zihin artık ölüm adında bir hakikatten el çekemez, nitekim o, dünya rüyasında bu derece hallolmamıza müsaade etmez, en önemlisi hakiki konuları dahi kendimizden mesafeli görürüz.

416. söz: Bir keresinde yalnız kalmak için bir yere gitmiştik, küçük bir odada otururken bir nur'u idrak ettik; derinlikte değil, yüzeyde olan bir nur. O nur var olduğu sürece adeta her şeydi. O fezadan dışarı çıkıp heyecan ve şevk içinde olan insanları gördüğümüzde sanki onların ve caddelerin arasında gariptik, sonra huzursuz olup o yüzeysel nur'a dönmek istedik, nerdeyse ağlayacaktık, o anda ne kimseyi görmekten mutluyduk ne o sahnelerin ne yemek ne de özel olan herhangi başka bir şeyden! Kendi kendimize insanların ne ile meşgul olduklarını soruyorduk, daha iyi elbiseler, daha ileri yaşam koşulları!.. Tabii insanoğlu çok geç harekete geçer. O odanın fezasına döndüğümüzde zikir halindeydik. Çok duygulandık, ansızın uzak bir fezada ve etraftaki caddelerde melekü'l mevt duruverdi, fakat geçek yüzünü göstermedi, zira o kadar çekici olunca belki de ona doğru gidecektik. Acayip bir gücü vardır; ne kadar da rahatça götürür diye düşündük, derken bir anda cismimizden bir metre kadar yüksekte olduğumuzu gördük, tabii ondan önce "İsterseniz götürelim?" diye bir soru vardı!

417. söz: Bir defasında evdeyken çok duygulanmıştık, sonra nefesimiz öylesine tutuldu ve elimiz ayağımız kaskatı kesildi ki göğsün üzerinden kalkıyorduk. Başlangıçta bir şeyler gördük ve sonra bize seslendiler, sanki bir tünelde veya çukurun altındaydık ve onun üstünde iyi olan birileri bizi çağırıyordu. "Ya Zehra!" diyorlardı, ardından Allah Resulünü gördük, "Sizin ahdinizi kaldırmak isteriz!" dediler, tabii Rab idi, sonra kaldırdılar ve Resul "Gel gidelim!" diye buyurdular, bunu duymakla halimiz oldukça fenalaştı, nerdeyse on dakika boyunca kendimizle baş başa kaldık, ardından bir cümle söylediler, yeniden bir fırsat oldu ve kaldık! Allah Resulü geldi, o eli gördüğümüzde, "Gel gidelim!" cümlesini duyduğumuzda artık "bu taraf"ta bir işimizin ve isteğimizin kalmadığını analdık. Sonra duygulandık, biraz yürüdük, Allah Resulüne özel bir özlemimiz olmuştu, durmadan ağlıyorduk, nitekim vücudu

⁹⁰ Yedullah

hissettik ve götürmek istenen eli, o halde kendisi nasıl bir şeydir, bizim için mühimdi, Allah Resulünü bu kadar sevdiğimizi bilmiyorduk!

418. söz: Anlaşılmayanın vay haline! Bizler öyle bir yere vardık ki söylemlerimizin çoğu laf olmuştur, artık tam olarak ne olacağını bilemeyiz!

419. söz: Bedenlerde Tanrı sevgisi o kadar yükselsin ki dünyanın toprağını üzerine serpseler dahi yine de sönmesin isteriz, siz bizimle Tanrı'yı bulmadınız, kendi içinizde buldunuz, öyleyse onu kaybedemezsiniz, bu ömrü Hak ve hakikatsiz nasıl ifade ederler, bilemeyiz!

420. söz: İlerlemek, birtakım imtiyazlar verilse dahi imtihandır, imtihan da insanı hareketten alıkoyar, bir mevzuda direncinizin başlangıcıdır, nitekim güçlü olduğunuz yerde imtihana tabi tutulmazsınız! İnsan bir hâkim gibi vücudunun tümüne oturmalı, onun bütün noktalarını gözetim altında tutmalıdır. Lütfen tabi tutulmak için hazır olmalıdır. O halde bir gecede bir yere varmanın peşinde olmayınız, bu üzerinden "o taraf"a atlayacağınız bir duvar değil, gelişim ve olmaktır, nitekim bencillik ve kibir insanı düşürebilir, bu nasıl bir settir, bilemeyiz!

421. söz: Ömür diye bir fırsatımız vardır ki aslında fırsat değil, kendimize gelinceye kadar alıp götürmüşler bizi bu hayattan, sonrasında denildiği gibi düzeltme imkânı da yoktur artık. O halde zihnin penceresi açıktır ve yalnızca bakmaktayız, belki de oldukça kısa birkaç yüz yıllık ömür görüyoruz. Artık ardından kötü bir şecere bırakanları siz düşünün! Orada oturmuşsunuz ve sürekli hesabınıza ekleyip duruyorlar!

422. söz: Seyirde çok fazla şefkat ve merhamet yoktur, çaba sarf etmezseniz alaşağı ederler, tıpkı en küçük duraklamayla geri çeviren aşk gibi! O hakikattir, bırakmaz! O halde seyirden önce tezkiye olmalıdır, zira zamanın çoğu seyirde geçebilir, dolayısıyla biz geçiş ve imtihanla olan inşaya çok önem veririz.

423. söz: Korkuttuğumuz şey Zâtın sevgisidir ki insanın içindedir, öyle ki kendisini ve kendisine ait olan ne varsa sever. Olmaya ki kendinizle böbürlenin, yoksa öylesine ters yüz ederler ki bu seyir ve sohbetlerin ne anlama geldiğini işte o zaman anlarsınız!

424. söz: Bizim gafil olduğumuz şey dönmek ve tövbedir, o halde nerede eksiklik görürseniz tamamlamaya çalışın. Bedeninizi bir dal gibi düşünün, Ondan uzakta olduğunuz yerde geri dönüp vücudun tümünü Ona doğru seyir ve harekete yönlendiriniz, siz çabalamalısınız ki O da yardım etsin, nitekim bizim Ona gitmekten başka bir işimiz yoktur! Bu dünya da keseyi Hakk'ın rızası için doldurmaliyiz, sabah kalkar kalkmaz niyetin ilahi olması hayli mühimdir!

425. söz: Bizler ya ameller ve niyetlerimizin esiri ya da başkalarının tutsağıyızdır, o halde "Güç ve kuvvet, sadece yüce ve büyük olan Allah Teâlâ'nın yardımıyladır."⁹¹ cümlesi sizi her zincir, istismar ve diz çöktüren ne varsa ondan temiz tutar, derhal yola çıkmalısınız, yalnızca Onun kuvvet ve gücü sarmalıdır sizi. Öyleyse bizi Ondan ayıran ve kendine çeken nefisten Ona sığınız! Bu derece yüce bir konuyu ne kadar da ucuz bir pahayla lütfeder, bu Tanrı bağışlayıcı ve kerametli değil midir?!

426. söz: Unutmayınız ki ahret yolunun yolcusuyuz, bu yola ayak bastığınızda artık nerede inersiniz inin fark etmez! Olmaya ki dünyanın apansız geçen lezzetleri bizi tutsun, arzu ağacının dalına o kadar sarılmışsınız ki bir bakmışınız gençlik ve durum elden kayıvermiş!

427. söz: İnşa çok önemlidir, onun bir bölümü Hakk'ın pahasını vermektir, yani Hakk'ın konusu olan şey, insanın nefis veya bencilliğine ters düşse bile! O halde cinsi değiştirir; onlarca yıl ibadetle onu elde edemezsiniz belki de!

428. söz: Bir parça helal ekmek ve sade bir hayat bize yeter, ancak güçlü olmalıyız, biz kulluğu seçeriz de mezarın toprağını başımıza çekene kadar! Asıl sloganlarımızdan biri "Ona yönel!" olacaktır! O halde Ona renk ve kokusunu veren ne ise bir yetimin başını okşamak kadar değerlidir.

429. söz: İlahi koordinatlarında önceki ve sonraki ameller yok olmaz. O hakikat nur'una baktığınızda apaçık mevcut olduğunu görürsünüz, çünkü oranın bugünü ve geleceği yoktur, tabii bu konu muhtevasına göre değişir, fark eder, nitekim koordinatlar anlaşılınca her yerde bulunur, yani genişleme, ama eksense teslimdir, orada tam olarak hiç'tesiniz, mekân, zaman ve hiçbir şey yok, ancak ilahi koordinatlarında görürsünüz, kendinizce gelişir veya değişirsiniz, her ne kadar bize göre böyle olmasa da!

430. söz: İnsanoğlunu, çakılıp kaldığı çölde elinden tutulup kaldırmak kolay değildir, çoğumuzun hayatı sürüngenler gibidir ki yalnızca bu kabuklarla sürünüyoruz, hatta dolanıyoruz bile diyemiyoruz. Herkes kendi düşüncelerin arabasına binerek birtakım edinimler toplar, pişmiş veya pişmemiş bir biçimde bir sonraki nesle ya da kendi meslektaşlarına teslim eder, o halde eşref-i mahlûkat denilen insanın sonu nedir? Yılan ve çıyana yem olmak mı?! Aman dikkat, çok az kişi elimizden tutup bizi bu vücudun sayfalarında o asıl hakikate yaklaştırır!

431. söz: Biz ölüm tecrübelerinden sonra acayip bir hale büründük, hatta sıradan işler ve yemek gibi fizyolojik ihtiyaçlar dahi bize azap oldu! "O taraf"tan birkaç damla ağzınıza damlatılınca " bu taraf"ta bir süre için kendinizde değilsiniz, sonra yavaş yavaş derin bir uykuda olduğumuzu hissettik de sanki herkesi rüyada görüyorduk, ancak farklı olan yegâne şey, her şeyin tekrarın tekrarı olmasıydı!

⁹¹ La Havle ve La Kuvvete İlla Billahil Aliyyil Azim.

432. söz: Hiçbir şeyin sizi geri döndürmeyeceği şekilde Tanrı'ya dönünüz! Bu sıradan nur'lar yol açıcı değildir, nitekim nur'un bütün vücudunuzu sarıp onun içinde hallolmalısınız. O kadar öyle ki nur'u yansıtan sizmişsiniz gibi olmalısınız, işte o zaman o hakikati idrak edebilirsiniz.

433. söz: Tanrı bize nasıl bir kapasite bırakmış, bizse daha iyisinin peşindeyiz! Kimi zaman ne kadar da çaresiziz, başkalarının dikkatine muhtaç!.. O bizi niçin istedi, bizse bu âlemde neyin peşindeyiz! Serap peşinde ölmek üzereyiz, fırsat bitmekte, fakat hakiki suyu bulamıyoruz, yalnızca bizi bağladıklarını söylüyor, ilerleyemediğimizi dile getirmekle yetiniyoruz!

434. söz: Gönlü temiz tuttuğunuzda, Hüseyin'in (RA) alnındaki kanı görürsünüz. Nitekim öyle vurdular onu. Peki kimdi onlar? Biz görmekteyiz; gördüğümüzde artık Muâviye ve benzerlerinin olmasına gerek yoktur, öyleyse ders almak gerek!

435. söz: Nişaneleri ne kadar da dakik söylemişler, Şia'nın yolu yeşermektedir, hakikattir ve kimse hakikatin karşısında duramaz! Ne zaman ortak bir hakikat idrak edilse herkes teslim olur! Bizim konuşmamızı birçok kişi güya duymaz, nitekim bizim kelimamızın mahiyeti farklıdır, karanlıktan olsaydı belki kişinin üzerinde etki bırakırdı, ancak bu kelam ondan geçer, kim temizse vücudunun derinliğine oturur, dolayısıyla sıradan bir konu değildir!

436. söz: Masumların en hayati konusu neydi, tabii Tanrı ile ya da Tanrı'nın bizatihi içinde yaşıyorlardı, o halde bizleri görmedi, şayet görseydi bu halde olmazdık; nitekim onlar konusunda el, beden ve her şey bütünüyle Hak iledir!

437. söz: O ki seyre giriyorsa ve vücudunda kötülük varsa, yakasından tutuverirler, zira Hakk'ın harimine ve Ona yaklaştığınızda bildirirler, tabii bu nur sıradan bir nur değildir! Bizler bu insanoğlunun ve bu çöl karanlığında kalmışız, şimdi ise o nur'u görüyoruz ki nur; o arş, vahiy ve sıfatların tecellisine yaklaşmak demektir. Tanrı'ya böyle ulaşmak mevzubahis değildir, keza "bu taraf"ın bütün zaafırları maddidir, kolaylıkla bertaraf oluverir!

438. söz: Bir keresinde ölümün sıradan tecrübesi bizde vuku bulmuştu da kendimizi cisimden daha yüksekte görmüştük. Fakat, bu kişinin birtakım ahitlerinin olduğunu ve geri dönmesi gerektiğini söylediler! O halde bizim vücudumuzun her biri "bu taraf"ta bir ahittir, sizin ahdiniz belki hasta bir anneye bakmanızdır, nitekim ahit Halik'in bizim vücudumuza yerleştirdiği görevdir, bizim de onu yerine getirmemiz gerekir. İşin ilginç şuydu ki Allah Resulü bizim ahitlerimizi kaldırdı, sonra bize fırsat verip de "Geri dön," dediklerinde, ahdin ağırlığını hissettik, geçmiş tecrübelerde olan ahitlerin ne kadar önemli olduğunu fark ettik!

439. söz: Bir defasında kendimizle ne menem bir meseleye daldığımızı, öyle ki bu meselenin doğunun ve Hindu'nun irfanının hepsini içine aldığını düşünüyorduk. Şia'nın nasıl bir sermayesi vardır ki bu

içeriğe sahiptir?.. Misal, beyinde bir kanalın olduğunu söylerler ki bizim irfanımız onu cüzi aklın külli iradeye aktardığı kadarıyla görür. Biz ki onlar gibi hareket etmeye çalıştık... El başa sürülüp kişinin seyri başlar ki âlemleri görsün de idrak başlasın. Tabii bu konular Şia'nın irfanında vardır, biz ne de güzel bütün adreslere pürdikkat geliyoruz, sanki hadislerin aynasıdır

440. söz: Siz bu seyirde ya ilerlersiniz ya da ilerlemezsiniz. Öne geldiğinizde her türlü meydan okuma veya çirkefliği kendinizden uzaklaştırmalısınız, nitekim bir zaman gelir ki onların üzerinde çok dururlar. Hakiki seyir sizi büsbütün içine alandır, hayatı alt üst edip Hakkın dışında ne varsa da yok edendir. Zira Hakkın vasıtasıyla kurulan bina artık mağlup edilemez. O, Tanrı'nın temsilidir, hasar almaz, kişi toplum içinde yaşarsa dahi... Nitekim O, hakikatin bir yansıması olduğundan, bizzat hakikatin kendisi onu muhafaza eder, o halde eğer bu konuda kuşkuya düşmüşsek, toplama ve Hakk'ın kendisine karşı da şüpheyi düşmüşüz demektir!..

441. söz: Ehl-i Beytin sevgisi basit değil, kurtarıcıdır. Bu sevgide bir hareket saklanmış ve bir aşktır; ancak sıradan bir aşk değildir, kutsaldır, hayat ve yaşam aşkı gibidir! Hakk resul, varis bırakmaz, sadece sevgi bekler.⁹² Zira onlar hakikat âleminde vardılar, onlara aşk beslerseniz onların ışık huzmeleri size yansır.

442. söz: Sizi kurtaran, bu karanlığın ve karartının dibinden çekip çıkaran ne varsa değerlidir, Tanrı'dan sürekli talep ediniz; hayatın bütün boyutlarında, ne kadar karanlık varsa bizi onlardan uzaklaştır, nur'a yönelt, deyiniz! Tanrı'yı kendi vekilimiz sayalım ki zaaflarımızdan kurtulmaya başlayalım. O, öyle bir basiret bahşetsin ki Onun dışında hiçbir şeyi görmeyelim, çünkü Ona doğru gitmek izzettir, Ondan gayrı ihtiyaç da rezillik ve zillet!

443. söz: Kimi zaman hakikatin dışında başka şeyler de isteriz, hâlbuki her ne görüyorsak hakikatin bir göstergesidir, o halde aslanan ve en iyisi Onun yanındadır. Nitekim bu, Tanrı'ya yönelenlerin bütün arzu ve umutlarından ayrılacağı demek değildir! Biz Tanrı'dan uzağız, ancak bir aşamada öyle bir yere varırsınız ki eskiden ne istemişseniz gerçekleşmiş olduğunu ve size verildiğini görürsünüz, hatta ayrı olduğumuz ve Onu tam olarak talep etmediğimiz "bu taraf"ın boyutunda bile!

444. söz: İnsan seyirde bir aşamadan sonra bir ağaç gibi yavaş yavaş gelişir, açılır ve âlemlerde belli olur. Âlemler, bu dünya gibi değil, insan ne kadar mı büyür, dersiniz! Şimdi biz bu kadar bilgili olduğumuza göre, beynimiz de büyümüş müdür, diyorsunuz?! O halde siz bir boyuta girerseniz bu katmanlar da gittikçe gelişip yükselir, rahmani hulul oluşuncaya dek!.. Bu da herhangi bir araç ve aracı

⁹² "...De ki: Sizden, tebliğime karşılık bir ücret istemiyorum, istediğim, ancak yakınlarıma sevgidir..." , "...kul lâ es-elukum 'aleyhi ecran illâ-lmeveddete fî-lkurbâ..." "Şura suresi, 23. ayet.

olmadan Tanrı'nın bir kısmının idrak edilmesi demektir. Hepimiz bir eksenin etrafındayız, toprağın katında eşit boydayız, ancak bu topraktan yeşeren ne kadar yükselir, bilinmez!

445. söz: Bir boyutta bizim halimiz ikilemdeydi, nur'un bir durumunda başka bir yerde olduğumuzu hissediyorduk, tabi nur'un cinsine daha yakındı, hastanelerin özel bakım üniteleri gibi bir odaydı. Orada sessiz sedasız komadaydık, koma halinde rüyadayken burayı görüyorduk. Tabii komadaki için bilincin seviyesine göre birçok konu mevcuttur, örneğin ne zaman dönerse dönsün baba, babadır. Ancak siz öyle bir ufukta bulunursunuz ki artık bunlardan hiçbirisi yoktur, yalnızca Onun yanında değerli olana talipsinizdir, başkalarını tam olarak göremezsiniz, çünkü henüz toprakta yeşermiş değillerdir, elbette resul hariç! Zira resul yağmur gibidir, yağıp toprağın dibine nüfuz etmelidir ki birazcık yeteneği olanlar gelişip yükselsin! Bu durum aynen uykuda olanlar gibidir, çünkü uykudayken hiçbir şeyi değiştiremezsiniz, her şey temelden yok olur, aslında damlanın bağlı veya hallolmak istediği bir durumdur, ve okyanusa giren damla kolay kolay hallolmaz!

446. söz: Biz bir zamanlar yaşamı yarım çizgi halinde görürdük ki doğuştan başlar, hayat süresince ve ondan sonra da devam eder. O halde hayat zihninizde renkliydi, kıyamet ve ahreti görmeye çalışıyorduk, fakat şimdi perdesiz olunca hakikat, kıyamet, ateş ve her şey vardır, "bu taraf"tayken unutmayalım ki zihnin kâsesi boşalınca böyle olur. Nasıl da bir sihir ve büyü bizi böylesine kendine tutsak etmiştir, acaba tıynetimiz topraktan olduğu için mi bu kadar eksiğiz!

447. söz: İnsan kul hakkı için ne beklemeli ne de eksiklik yapmalı! Kulaktan dolma işittiğiniz konuları eyleme geçirmedığınız sürece bir işe yaramaz! İnsanın bazen bu derece aptal olmasını anlamlandıramıyoruz, o halde onun her bir eylemi şahittir, her şeyin öncesi ve sonrası kendisiyledir. Kimi Tanrı'yı kandırdığını sanır, böylece dilde başka der, davranışta başka bir şey yapar!

448. söz: Siz benim alanıma yaklaştıkça hasar görebilirsiniz, fakat bir şey Hakk'ın muhit ve mihverinde durduğu sürece sıkı ve sağlamdır. Etrafımızda bulunan birtakım kuvvetler vardır ki aynen Musa'nın etrafını saran büyücüler gibidir; fakat Hak ile olan İsa'nın asası, öylece yutar.⁹³ Hakk'ın nur'u yansıyıp da bizi bencillikten uzaklaştırdığında, kendiliğinden Onun eksenine yerleşiriz de sonra O bizi muhafaza eyler! Hiçbir şey insanı, Hakkın karşısında durmasına değmez, nitekim alacağınız ne ise Onun bahşedeceği karşısında bir hiçtir!

449. söz: O merkez, alna doğrudan bir etkisi vardır, kıyamete ve zuhura yaklaştıkça onun gücünü görürsünüz, bir tür dönüşüme uğrarsınız, bu halde biz bazı kişilerin o merkeze hareket veya dikkat ettiklerini gördük. Mühim olan kendinizden kurtulmaktır, elinizle bunu yapın ki elinizden tutsunlar, kendi içinizde boğulduğunuz sürece, kimse bir şey yapamaz, elbette istek hakiki olmalıdır!

⁹³ Fe elkâhâ fe izâ hiye hayyetun tes'â, Mûsâ da onu attı. Bir de ne görsün o, hızla akan bir yılan olmuş! Taha suresi, 20. ayet.

450. söz: Size göre bu kadar hakiki olan bir âlemde, insan adeta derin bir rüyada gibidir, bu görme, oturma ve gelip gitmeler hepsi sanki tarif edilmiş bir rüyadır! Hiç geri veya ileri gitmez zira biz hepsini bir şekilde biliriz, öyle ki bir şahsa bu dosya ile bizimle olamayacağını söyledik, o da olmak istediğini söyledi ve ne yapması gerektiğini sordu. Biz de bu dosyanın yenilenmesi gerektiğini açıkladık. Sonra kaza geçirip komaya girdi, bilinci düştü öyle ki ölecek dediler, biz de ölmeyeceğini söyledik! Geri döndüğünde şimdi bu dosyayla yapabileceğini söyledik, fakat bu yapabilirlik de herkesin işi değildir!

451. söz: Kitabın yazılmasına karar verilmeden evvel kendi kendimize birtakım konuları konuşup geçiyorduk, ancak toprak altında duran bir tepsi gibidir, biz yalnızca toprağı kenara atarız, azar azar ne olduğu belli olur!

452. söz: “O taraf” a gittikçe buradaki hayat sizin için zorlaşır, masum imam şöyle der: “Dünya müminin zindanıdır!”⁹⁴ ki bizim için artık tek kişilik hücre gibidir, hatta olmak ve kalmak da zordur. O merkez bizi sakinlik durumuna götürmektedir, hayalleri silmek veya dünyanın anlamını yitirmek manasında değil, fakat şu an bize burada olduğumuz söyleneceydi, nerede olduğumuzu idrak edemezdik! Sadece biz varız ve bir durgunluk ki durum değişikliği değildir; ne endişeli ne de mutluyuz, yemek gibi birçok zorunluluğun yerine getirilmesi bizim için zordur. Özel bir his değil, bir kese gibidir, sadece içini doldurmaktayızdır. Öyleyse, biz manevi boyutta güçlü insanlar isteriz, toplum öyle bir duruma gelmelidir ki şahıs belli bir yaşa geldiğinde, seyre başlayıp Ona varsın, aksi takdirde olanaklardan mahrum bırakılmalıdır!

453. söz: Ne mutlu cihat edenlere! Büyük ve küçük cihatlarımız vardır. Dışarıda olan ve bu kadar çok korktuğumuz cihat, küçük (askeri) cihattır, nefis ve bencillikle olan cihat da büyük (akber) cihattır. Neyiniz varsa onunla cihat etmelisiniz, eğer bir yol görmüyorsanız, biliniz ki bir şey yapmadınız; bu evin (cihat) kapısını o kadar çok çalmalısınız ki cevap alasınız, nitekim biz ikinci bir kapı bilmiyoruz!

454. söz: İnsan tam olarak ne zaman varır, bilinemez! Bir vakit insan bu hengâmede biraz ibadet ve tezkiye eder, sürekli bu konuları tekrarlar, sonra bir zaman gelir şaşkınla vardığını görür! O halde bizim için varmanın boyu önemlidir, tabii bu yetenek kişiyi nereye kadar geliştirir, nitekim iç’in arınması da şarttır!

455. söz: İnsan ayağı hiçbir zaman birden bire kaymaz; küçük yalanları büyük yalanlar takip eder. Yalan söyleyen kişi, Hakkın dışında başka bir şeye sığınmış, şeytanın vücuduna girmesine müsaade etmiş demektir. İlerledikçe ölçüler daha da ağırlaşır, umulur ki kimse geri çekilmesin, diyelim çekildi, demek ki payı o kadarmış!

456. söz: Hakkın yolunda kalmak, kolay bir iş değil, rahat ve sükûnet yeri hiç değil ki kendinden Tanrı’ya yolculuktur, bu yüzden kolay olamaz. Keşke insan verdiğinin karşısında ne alır, bilseydi!

⁹⁴ Kafi Usul, çeviren Şeyh Kalini, Darü’l Sakin yay. 4. Bas. 2014

457. söz: Hiçbir boyutta Hakkın yolu tam olarak açık ve aşikâr değildir; hakiki tanım yolun tamamen belli olduğu zamandır, bu yüzden toplum zuhura ve hakikate yaklaştığında, gelişim ve hidayet yolu harfiyen ayan olacaktır. Bizim bulunduğumuz ve gördüğümüz bu dünyanın ardında bir dizi hakiki fezalar vardır ki toplum zuhura ulaştığı anda muhakkak vadiler ve ülkeler gözükecektir, zira çoğunlukla insanoğlunun gözünden saklanmıştır, tabii o nur'ların, ülkelerin ve hakikatlerin içine girecek olanlar bunlardır!

458. söz: Bizim asıl meselemiz, olmamaktır; dünyevi hayata ve çabucak geçen onun metasına, bizim ilgimizi çeken ve Hakkın rızasını almayan malına razı olmamaktır. Nitekim Tanrı bir durumu isteyip de kişinin bencilliği ona tercih etmesi çok kötü bir şeydir, tabii eğer hayatta bunu birkaç defa tekrarlarsanız, o kadar uzaklaşırsınız ki Allah Resulünün eli dahi sizi geri döndüremez!

459. söz: Biz insanlar kozanın içinde olan kurtçuk veya ilahi çekirdeğin içinde bulunduğu toprağın altındaki tohum gibiyiz. Hakiki bakışa sahip olanlar, başlangıç hareketleri oluşunca, vücutlarının azıcık bir ışıkla toprağın altından yeşerdiğini hisseder, bu nedenle sıkıntı bizdedir. Üzerimize ayak bastıklarında, toprağın altındayız diye feryat etmeyelim. Toprağı yarıp gelişirseniz şayet, kimse size musallat olamaz, topraktan baş çıkarıp yeşerince Onunla işiniz var, kimse size nüfuz edemez!

460. söz: İrfan yüzeysel bir tanım veya yalnızca kalbi bir inançtan ibaret değildir, nitekim bizim tanıdığımız şey, hakikattir; vücudun her zerresine girecek olandır. Siz ilahi elde duracaksınız, ilahi elde durmak nedir bilir misiniz?!

461. söz: Sanki hepimize maske takılmış da özel koşullarla bu dünyaya gelmiş gibiyiz; bir vakit durumumuz o derece ağırlaşmış ki caddede yürürken her insanın bedeni hakikatinin kişiyi bir oyuncak bebek gibi içine aldığını, caddelerde dolaştırdığını görürdük. Aslında onların asıl ve hakikatlerini görüyorduk, nitekim “asıl”, çekim gibidir, bu çekim ister dağda isterse sizde olsun!

462. söz: Bir defasında bir kişinin yüksek mertebelere gelmesine, maddi durumunun iyileşmesine yardımcı olduk, ancak başka bir hareket yapmaya çalıştığımızda bu kişi için nafile olacağını söylediler, nedenini sorduğumuzda, rızkının bu kadar olduğunu ifade ettiler. O şuura varırsanız seçimlerde, olmalarda ve birçok konuda sınırlı olacaksınız, onun içindir ki biz her şeyin ayan beyan olduğunu söyleriz. Tanrı'nın varlığının en büyük delili, görmekte olduğumuz bu nur, irade ve hakikatin gücüdür. Tabii biz bütün bu konuları alenen, her şekliyle ve biteviye görüyoruz. Bir keresinde bir konuyu gördük, fakat o benlik ki onun yapılmasını istemiyordu, bu durumda ne kadar uğraşırsak sonunda o noktaya vardık, tam olarak onun belirtmiş olduğu konu yapıldı. Eğer böylesine bir güç dünyaya tanıtılırsa, hepimiz bu tek iradeye mağlup düştük demektir!

463. söz: Ne güzeldir teslim etme zamanının gelmiş olması, aşkın en mükemmel biçimiyle yakınlaşması! Siz katledilmediniz diye sanmayın ki teslim olmak güzeldir ve elbette halk'a bir şekilde layık olmadıklarını söylemelidir. Nitekim onlar da cop salladılar, birkaç taş fırlattılar, fakat Hüseyin'i kim yok edebilir ki! Hakikaten de böyle bir nur'dan böylesine bir nesil bırakan Fatma'ya (AS) selam olsun!

464. söz: Anladık ki, ne kadar da ilginçtir, görüntüsü insanı kendinden geçirir, biz görülenden güzelce bir tasvir çizemedik, fakat görüntüsü renkte ve nakışta o kadar güzeldir ki insan sıkıntıda olsa bile sıkıntısını alıp götürür! Nitekim kendimizden geçmemiz çok azdı, ancak o çekici durum o kadar güzeldi ki bizi değiştiriverir! Hakka yolculuk güzel bir derstir, herkesin sıradan seyirlerde yolculuk yapması mümkündür, ama bu yolculuğun kendi boyutları vardır, tam olarak o hakikati idrak eder de öyle geçersiniz!

465. söz: Keşke Tanrı'nın azameti hakkında konuşabilseydik, fakat dil eksik kalır! İlerledikçe ufuk olursunuz, asla biz ve siz konusu değildir, olmaya ki Onu dünyaya satarsınız, zira asıl ahit, Hakka tapmaktır! "Evet"i almışlar, o halde vücudunuzda yapılan evi başkasına satmayın, orası harimdir; her şeyin içerisine girmesine müsaade etmeyiniz!

466. söz: Evliya'yı öldürdüğümüzde, aslında kendi karanlığımızda ölmüştük, onlar gittiler, o güzel seyre çıktılar. Onları yok ettiğimizi sanırsınız, fakat o güzelliştir ki öldürüp götürür. Hakikaten de Mesih nefesli biri gerekir, bizi diriltsin diye!

467. söz: İlla birine tapma peşinde değiliz, hepiniz masumları Hakkın görüntüsü olarak kabul ediniz, zira düşmeye basıverirse, hiçbir şey kalmaz! Bilinçler yükseldiğinde kişi konusu anlamını yitirecek, tabii yoldan ve kılavuzdan daha yüksek bir seviyede idrak edilecektir, böylece ufku görürsünüz!

468.söz: Hakiki nur geldiğinde karanlığın dışındaki her şeyi alt üst eder, umulan zuhur bu kadar beklemeye değmez; Batı o adalet, özgürlük ve gelişime varmaktadır, o halde hakiki zuhur bunların çok daha ötesindedir!

469. söz: Acaba bu zikrimiz yeterli değil midir? Hayır! Hapiste tutsak olan kişi –özellikle gardiyanı da yoksa- veya bir çukura düşmüş kişi ne pahasına olursa olsun o çukurdan çıkmak ister! Orada oturup sürekli "İmdat! imdat!" diye bağırsaydı ne de aptalca bir iş yapmış olurdu! Aman dilemesine rağmen hala kimse gelmediyse doğrulup eline bir kazma almalı. Yoksa siz hala sadece nefis çukurundan mı çıkmak istiyorsunuz! Namazla bunu yapabilirsiniz, öyleyse kalkınız! Başkası, ancak diğerlerine hizmetle kalkabilir, ne güzel metaı ne de küçük bir eylemle verirler, tabii kendinden geçmek basit bir iş değildir! Kazmayı da insanın eline vermek gerek, ancak temiz olmalısınız ki yakini de görersiniz!

470. söz: Tanrı varken kimse yalnız kalmaz! O kendi hesaplarında hata yapmaz, eğer gücünüzün üzerinde bir şey istediğini hissederseniz, böyle değildir, o halde denemeden korkmayınız, büyük bir taşın geldiğini görürseniz hemen kenara çekilmeyiniz!

471. söz: Biz gövdede yerleşmemiz gereken bir hücre gibiyiz, bunun içindir ki insanın yakine ihtiyacı vardır, şayet birileri etrafımızı sararsa bu onur duyulacak bir iş değildir, susamış ve huzursuz olan çürümüş bir buğday dahi görürse, ona dikkat etmelidir, düşmekte olan köksüz bir ot görse elini uzatmalıdır!

472. söz: Tanrı'yı tanıma çok çetin bir meseledir, tabii son kez vardığınızda bırakmak zorunda kalırsınız. Hatta hiçbir yetkiniz yoktur! Bir trajedinin o kadar renk ve nakşı bazen esassızdır, bizim irademize göre devretmekten (tefviz) başka çıkar yol yoktur, orada artık yere bırakmalısınız, ikinci bir durum söz konusu değildir!

473. söz: Bu kadar isyan ve itiraz nedendir, bilmeyiz, nitekim neden "o taraf"a kimseyi bırakmazlar! Hepimizi kandırmışlar, biri daha uzun biri daha kısa, biri daha güzel biri daha çirkin, herkesi başka bir boyuta götürmüşler. Tanrı bizi neden bu kadar alçaltmıştır? Ne bir şey anlıyor ne de idrak ediyoruz, o halde gani bir ibadet ve içsel bir niyazınız olsun, O kaynağa doğru!

474. söz: Hak'la olan mesafe uzundur, ancak fazlası kendinden veya nefisten geçmektir. Kimse noksan değildir, sadece bu zindandan çıkmanız gerekir! Ölümle yok olan içi boş bir tohum olmayalım, o nur ve hakikatin vücudumuzda dirilmesi için çabalayalım, nitekim bu taş ve sopalar babalarımızdır!

475. söz: Zaman yolunda yukarı giderseniz, her şeyi bırakırsınız, o halde sürekli bakarsınız; zira her şey Ondandır veya Onun bir yansımasından ibarettir, ancak bir boyut geçtikten sonra Ondandır gayri bir şey göremezsiniz! Bu verilen vücutlar hakikate çekilen bir levha gibidir, öyleyse bu hakikatin insanı vücudunda dirilmesi şarttır, gelişsin ve dolgunluğa ulaşsın ki yol açılsın!

476. söz: Hepimiz topraktan şekilleniriz ve toprak oluruz! İlginç olan şudur ki bu kadar önemli bir konuda insanı önemsemediler, ona herhangi bir açıklama yapmadan bir yere yerleştirdiler, sanki milyar milyar gelip giden bu kadar insanın hiçbir değeri yok, nitekim onlara bir cevap dahi veremiyorlar! Neden biri ana, biri abla olur, neden biri diğerini hasta edip gömer, ne anlatmak ister bize, hem ben kimim?! Beni de yok etmektedir, tabii tam olarak söylenemez fakat biri öfkeyi içinden çıkarır da öteki sana sevgi bağışlar!

477. söz: Eğer sizi o birliğin şarabından doldurursa, Onun dışında olana yabancı olursanız şayet, belki birine sevgi eli uzatırsınız, fakat o artık sizin eliniz değil, belki saygı duyarsınız, ancak özel bir şey için değil! Kişisel irade ortadan kalktığında o yansıma sizi yalnız bırakmaz, sizi sıkı bir iradeyle ileri götürür,

diğer boyutları bırakarak tek boyutlu olmayınız! Tanrı kendi dışındakini fenaya teslim etmiştir, biliniz! Ne dar fikirlidir ki o, Tanrı’dan başkasını bulacağını düşünür!

478. söz: Düşünce misali kendi etrafımıza hisarlar ördük, onunla mutluyuz. Fakat o düşünce yırtılıp kenara çekildiğinde, bir damla gibi Onun varlık okyanusunda olduğumuzu, ne etrafınızda bir hisarın ne de bir alt tabakanın olduğunu görürüz, nitekim bu şahsına münhasır bir konudur, bağlılık bir yana, artık kendi varlığını dahi idrak edemezsiniz! Tabii siz değiştiğinizde, bir şekil, bir kalıp ve bir ruha bürünürsünüz; ancak Hz. Resul’ün (SAV) nurani vücudu misali o varlığın kutbuna yakınlaştığınızda fark eder, yoksa ondan önce insanın kendine gelebilmesi zordur!

479. söz: Kimi zaman insan öyle bir yere varır ki kimsenin ona yardım edemeyeceğini düşünür. Bir boyutta bizim durumumuz böyleydi, sürekli bu hisarın arkasında ne olup bittiğini merak ederdik. Birçok zaman bizim için en zor şey, yaşamak değil, canlı olmak idi; nefes aldığımızda sanki acıyla alırsız, nitekim nefes almayalım demiyoruz, ancak eskisinden daha güçlü olabiliriz!

480. söz: Bir yerde yetki verildiğinde, birine bir meblağın gönderilmesini söyledik, sonra işleri yaparken aniden bir mezarda uzandığımızı gördük, mezarda o paranın ne olduğunu düşündük, tabii zihin insanla birlikte olduğundan tam olarak koptuğunuzu hissetmezsiniz. Sahip olduğumuz apartmanı satıp bu meblağı yatırırız dedik, nitekim o arsanın değeri oldukça fazla idi; meblağsa çok küçüktü. Arsayı, şekilleri ve mezarda uzanmış halde kendimizi görüyorduk. Her şey çok netti; fakat aniden ardımızdaki duvarı fark ettik, neden dönemediğimizi sorduk, dönüş için bir yolun olmadığını anladık. Bizim için o kadar zor geçti ki geri dönebilmek için her şeyimizi vermek istedik fakat imkânı yoktu. Nitekim bu olaydan birkaç gün sonrasına kadar baskı nedeniyle halimiz iyi değildi! Nitekim şimdi Hz. Ali (RA) zirvede olmasına rağmen, neden ağlayıp da çaresizlik hissine kapıldığını anladık! Sayıldığında amellerin ne kadar değersiz olduğunu gördük. Her şey bu kadar titizlikle hesaplanıp kontrol edildiğine göre geriye O hâkimin karşısında ne kadar değersiz olduğumuzu anlamak kalıyor. “Bağışlayın!” demek istiyorsunuz, ancak faydası yok, zira o tasmaları çoktan bağlamışlardır, artık bir anlamı yok ve insan kendi amellerinin tutsağıdır, “toprağın tutsağı”ndaki deyim gibi!

481. söz: İnsan o birliğe varıp da “o taraf”a geçtikçe daha da yakınlaşır; “bu taraf”tan baktığında işte o zaman ağaç ve diğer şeylerle hiçbir farkının olmadığını anlamaya başlar!

482. söz: Kimi zaman seyirde, oluşan baskılardan dolayı, birçok konudan kopmanız mümkün olabilir, ancak bu, tamamen arınmak anlamında değildir. Tıpkı dibini görmediğiniz akan bir nehir gibi, nur da vücudun ülkesinde cari olur. Belki bazı durumları göremezsiniz ancak o genişleme ve daralma meydana geldiğinde, kirden arınması için aniden suyu kesmeliler ki nehrin dibinde ne olduğunu görebilesiniz!

483. söz: Tanrının insan için düşündüğü şey örtülü bir hediye paketi gibidir, ne zaman isterse o örtüyü kaldırır, o halde bizim burada ne işimiz var! Gelin onlardan olalım ki nur vardığında onunla birleşmesi için vücudumuz alıcı olsun!

484. söz: Bazen tövbeye başlamadan Onun bağışladığını görürüz, bu nedir diye sorduk, “El- vedut”⁹⁵ - çocuğunu seven anne gibi, hatasını yüzüne vurmamaya çalışır, yoksa bizi amellerimizle yakalarlarsa, durum bu değildi! Kişinin yapmış olduğu amellerin sonunda ona yolun açılacağına inanması gerekir!

485. söz: Yansıyan vücut kanyağa bir çeşit bağlanmadır, bu durumda artık gövde, görüntü ve hakikat yok, tabii salık’ın vücudu nur’u o kaynaktan yansımali şeklinde alıp vücuduna intikal eder, hatta yanındaki cisimlere bile değmesi mümkündür. Ancak bu, zikrin sürekli ve durmadan olduğu zamanda gerçekleşecektir, yoksa yeniden vücudunun yarı karanlık kısmında saklanabilir! Bu aslında Tanrı ile olan vicdani bir ilişkidir, kimse onun yolunu kapatamaz veya insanın Tanrı ile böyle bir ilişkiye sahip olmadığını iddia edemez! Bir keresinde kendimize ait olmadığımızı, değişik kişilere yansıyan birkaç yansımadan ibaret olduğumuzu hissettik, Tanrının lütfüyle onlar da o boyutta güçlendiler, nitekim bu yansımanın ardında nelerin olduğunu bilmeyiz!

486. söz: Tohumumuzda bütün âlemi idrak edip her şeyi anlamak vardır; doğrusu da budur, yoksa “...Onlar da evet demişti...”⁹⁶ ayetini bizden alamazlardı! Gittikçe filizlenip yeşeren bir tohum gibiyse, o halde insan, bütün âlemin gösterildiği çocuk gibidir veya yüzeysel ve derin olmayan bir idrake sahiptir. İlerledikçe bu kabuk açılır, tabii kâmil insan eli ve yardımı olmadan âlemlere geçmek mümkün değildir, zira görmekle geçmek arasında fark vardır!

487. söz: İnsan, şuhut veya başka bir şekilde gördüğü sahnelerde, aynı anda tam bir idrake sahip olmayabilir, nitekim biz kıyametten bir tanıma sahip olduğumuzda herkesi görebileceğiz diye bir şey mümkün değildir, fakat sonradır ki herkesi kıyametiyle birlikte görürüz! Nitekim bir defasında yanımızdaki bir zatın aniden cennette olduğunu gördük, onu cennette gördüğümüz için mutlu olduğumuzu söyledik, ki bu az bir mesaj değildir!

488. söz: Kamil seyir, bize göre, içsel seyir ya da manevi seyir, cevhersel hareket, mümkün âlemlerde evrene bağlanma gibi ruhani kapıların açılması ve nihayetinde de Resul’ün (SAV) huzurunda bulunmaktır. Öyleyse seyir yalnızca bir yerden ötekine giden sıradan bir hareket değildir, bazen gelişme, deneme, bazen de baskıdır!

⁹⁵ El-Vedud esması ,Allah’ın 99 isimlerindenidir. El-Vedud, Allah kendisine itaat eden, kendisini çok seven kullarını da çok seven ve sevmeye tek layık olandır manasını içerir.

⁹⁶... kâlû belâ... (Araf suresi, 172. Ayet): Hani Rabbin Âdemoğullarının sırtlarından zürriyetlerini izhar etmişti de kendilerini kendilerine tanık tutarak ben, Rabbiniz değil miyim demişti; onlar da evet, tanışız, Rabbimizsin demişlerdi. Bu da kıyamet günü bizim bundan haberimiz yoktu dememeniz.(Abdalbaki Gölpınarlı, meali)

489. söz: İnsanın toplum içerisindeyken kendi seyrine başlaması mümkündür. Bir keresinde bir akışkanın, koni şeklinde bir fezada piramit biçimli güçlü bir mıknaşın bize yaklaşmakta olduğunu gördük, kıyametin yaklaştığı şeklinde bir mesaj da aldık, başlangıçta büyük kıyametin olduğunu sandık ama sonra kendi kıyametimizin olduğunu anladık, tabii baskıların hayli yüksek olduğu bir boyuttu! Ara sıra kişinin bizim için endişelendiğini söylüyorlardı, biz de herhangi bir sıkıntımızın olmadığını çünkü sizin dünyada olmadığımızı ahrette olduğumuzu, her şeyin olacağına vardığını, yeni bir olayın da olmadığını söylüyorduk. Orada kıyamet ehlinin durumunu tam olarak göremedik, fakat tanıdığımız kimi insanları fark ettik. Misal “yemin ashabi”⁹⁷ veya “sabikun”⁹⁸ ehlinen birilerini gördük –bize “bu taraf”ta sürekli tezkiye ve hareket yapmamız gerektiğini söylediler! Nitekim leşler gibi yan yana, kafaları birbirine yapışan bir grup daha vardı, tanıdığımız birinin o grubun içinde olduğunu gördük, bunların “sapıklar”⁹⁹ olduğu söylendi. Kıyamette değişmeyen sadece bir şekil vardır; bir boyuttan sonra kıyametin de geçtiğini hissettik!

490. söz: O nur ve bağlanma, sizi içine çeker, bizler vücudun karanlık kısmında bulunmaktayız, her bireyin bir karanlık bir de aydınlık kısmı vardır, doğal olarak insan karanlık kısmında nelerin geliştiğini bilemez! İnsanın her zaman ve sadece olumlu taraflarına bakmaması, kendini olumlu yönleriyle tanıtmaması gerekir, nitekim bazen o siyah ve karanlık kutuya el götürüp orada ne olduğunu görmesi icap eder. Tanrının müsaadesiyle salık’ın vücuduna bir ışık huzmesi veya nur yansıyabilir ki bu ihsandır, aynen bir gemi kaptanı gibi vücudun dümenini alıp bir tarafa çeker... O halde insan o nur ile hemhal olmalıdır, nitekim evliyalar veya olacak olanlar bu şekilde başkalarına yardım edebilirler, tabii bazı durumlarda sizin zihninizin arka perdelerinden ibarettirler, yani siz onların düşündüğünü düşünürsünüz, bazen de sizin yerinize otururlar, bu konu nihayetinde şecere konusuna dayanır.

491. söz: İnsanı zeki bir varlık olarak öne süren sadece zekâ olmayabilir, şuur da mühimdir, fakat şuur neredendir; insanın yalnızca gövdede değil, her zerrenin içinde olması dileğiyle! Nitekim bu konu şuurun veya kamil insan olmanın göstergesidir, tabii âlemin zerrelere onun nurunu göstermektedir, her zerrenin ardında bir şuur vardır!

492. söz: Eksensel harekette bir şey yok gibidir, insan o noktaya geldiğinde, normal hale dönmesi zaman alır, toplu bir şekilde ve bir kere vuku bulan o yer değişikliği gibi! Hakikat olduğunuzu, benzerimizin arka planda oynadığını, geriye kalanın ise gölge veya örümcek ağı misali zaman ve mekândan idrakimizin olduğunu hissedersiniz. O yer değişikliği olduğunda, bu bir sıçrama olabilir, normal hale dönmek zordur, zira bu insanın zihnine veya düşüncesine oturan ruhsal bir idraktır, o vakit gerçekten bir şey olmadığını hissediyorduk!

⁹⁷ Salih kişiler

⁹⁸ Ve-ssâbikûne-ssâbikûn Vikia suresi, 10. Ayet. Kur’an’a göre iyilik yapmada ve ibadette önde olanlar.

⁹⁹ Dallin, Fatiha suresi, 7. ayet.

493. söz: O hakikatle dirilmezsek eğer bir faydası yoktur; bir maketten farkımız yoktur, öyle ki tek yaptığımız şey, kaderi sırtımızda taşımaktır. O hakiki nur'la dirildiğinizde, değişik yüzlerin arkasında yerleşirsiniz, varsınız ve değiştirirsiniz, fakat ondan önce kalasları taşıyan köleler misali, kim olursanız olun, yazgıyı sırtınızda taşırsınız, ancak hakikati idrak edip bu gövdeden çıktığınızda o nur ile yeniden dirilirsiniz!

494. söz: Hakiki iman suni değildir; tabii bu, kötü olduğu anlamına gelmez, iman ilk basamağı tanıma, sohbet ve okumadır, fakat hakiki iman, kapı açılır da insanın ruhlar âlemini¹⁰⁰ görmesi, dünyanın nasıl döndüğünü idrak etmesi ile oluşur. Bu yolda hakikatle yürümek gerek, seyrin yanı sıra ibadet de önemlidir, seyir ağırlaştıkça zorlaşır, insan öyle ayağa kalkmalıdır ki kıyametini aşmalıdır!

495. söz: Seyir, engebelidir; ancak bu, sizi sürekli deneme tahtasına çevirdikleri ve orada kalmanızı bekledikleri anlamına gelmez, herhalde sizde o gücü görüyorlar ki sizi sınıyorlar. O hata ve kusurdan döndüğünüzde fezanın ne kadar değiştiğini görürsünüz!

496. söz: Yanımızda olan ne varsa emanettir; misal, maddi âlemle irtibatta olmamız veya içimizdeki yarı karanlık kısmın belli olması için bize bir gövde vermişlerdir ki bu gövde ile sıcak, soğuk, acı ve zorluğu anlarız. Aslında maddi gövdenin ruhun bir kalıbı olduğu ileri sürülebilir! İnsanın yedi gövdesi vardır, ister o nur'a varması için iç'sel seyirde isterse bizim fark ettiğimiz dışsal seyirde olsun. O halde sizin varmanız için o yedi gövde yarılır da üst üste yerleşmiş insan olur!

497. söz: Tanrı, salık'ın bütün işlerinde cari ve sari¹⁰¹ olmalıdır. En güzel şekilde vasfedense yakındır ki kazanılacak bir şey değildir. "Ben yakindeyim." cümlesi, işte tam da böyle bir cümledir. Neden diğerleri gibi, benim inandığım budur ve bu yakine vardım, demesin! Yakinde olmak ne demek, yakinin en son aşaması Hakkü'l yakin'dir ki o kişi yakindedir, perde kalkar ve o, tek hakikatte mevcuttur!

498. söz: Bir defasında, alnımızın üzerinde, yuvarlak yüzeyle bir koni gördük, içine bakınca da kat kat olmuş varlıkları fark ettik. Bakın ki insan ve nihayetle kâmil insan, nedir, hatta biraz güçlenen kişiler bile bu sahneyi görebilirler. Başta küçük varlıkların olduğunu hissettik de sonra bu katlardan her birinde meleklerin olduğunu gördük!

499. söz: Biz seyirde, farklı şahıslara ait görüntülerin olduğu bir yere geldik. Bazı nedenlerden ötürü birtakım görüntülerin kurban olacağı kaçınılmazdı. Bu durumda Hakkın iradesi bir piramit gibi gözüküyordu, kurban Allah Resulü'yle yerine gelip kabul olduğunda o piramidin şekli değişiyordu, esasında o görüntü veya şahıs, zuhura varıyordu.

¹⁰⁰ Melekût

¹⁰¹ Geçici, sirayet eden

500. söz: Bir defasında birinin biteviye kendi vasıflarıyla yerin üzerinde yaşadığını hissettik, tıpkı hayatla dolup taşan nehir gibi, tabii nehir aynıdır ve şimdi ya az doludur ya da tamamen boş, hiçbir zaman bu konuya doğrudan girmek istemedik!

501. söz: İnsanoğlunun zihninde Allah, en canı olanlardan biridir; neden kör ettiğini, niçin malını aldığını, niye çocuğunu hasta ettiğini, neden atom bombası attığını ve dünya savaşı başlattığını... Şüphesiz o bizim bilmediklerimizi bilir!

502. söz: Bir keresinde biz bir iş yapmıştık da doğal olarak o kişi de rahatsız olmuştu; kimi zaman durumumuzun iyi olmadığını, bize bir baskı uygulandığını görüyorduk, kişinin bizden kilometrelerce mesafesi olmasına rağmen her zaman ona da bir baskı uygulandığını fark ettik. Tabiat böyle bir şeydir, hâlbuki bizi fark ediyor ve biz onu anlıyoruz. O halde insan yüzünden birine bir baskı gelirse kendisine döner, nitekim bazıları bu geri dönüş için kıyametin uzantısıdır der, bizse bu dünyadan başladığını söyleriz, tabii insan anlamaz, eğer şeffaf olsaydı ve o konuda fazlaca kusurlu olmasaydı geçerdi, aksi takdirde bilinçli ve bencillikle olsaydı belaya ve sıkıntıya düşerdi!

503. söz: Bizim “bu taraf”taki durumumuz derin bir rüyada olan birinin durumu gibidir, belirtilenin dışında hiçbir şey vuku bulunmaz. Tıpkı birinin komaya girmesi gibi, yalnızca bir kapı vardır, camın bu tarafı, bizim bütün dünyamızdır! Bizim için uyanıklığın idraki garip bir durumdur. Sanki bir yerde uzanmış veya uykudaymışız da yatakta uzanmış bir hasta misali, derken Allah Resul’lünün eliyle uyandırıldığımızı gördük; Resul’ün mertebesinin ne kadar yüce olduğunu anlayınız! Bir vakit gelip Kur’an okuyup gitti sanırsınız, fakat vardır, resulün konumu budur, o halde sadece kılavuz kitabı olarak görmeyiniz, eğer uyanırsanız, salık’ın zuhur merhalesi olan Hakka doğru seyir şekillenir.

504. söz: Dediğimiz, vardığımız ve anladığımız ne varsa Kendisinden başka bir şey yok, her şey bir hayalden ibaret değildir ve bu yüzden de çok fenadır. Biz, bizden istenilen yerdeyiz, merkezde durmuşuz, nitekim hayattan yeni bir hakikat idrak olundu. Artık zemini bedenimiz olsa ne olmasa ne!

505. söz: Yakın sizin içinizdedir, hepimiz aynayız, hatta Kur’an dahi aynadır, yoldur! Yakın; ağacın kökten çekmiş olduğu bir su gibidir, o halde herkes kendi vücudunun derinliğinden çekmelidir, onun içindir ki siz, karşınızdaki çok kerim bir şahsiyet olsa dahi inanmazsınız!

506. söz: Bize göre en önemli konu Şia’ya aittir, nihayette özel bir isim de ona vermedik, güç, basiret, tanım, yakınlık (kurb), hidayet, hükümetin sonu, görkemli bir nehir gibi akmaktaydı, nereye götürür, bilinmez!

507. söz: O yansımanın karşısında insanlar savrulup giden yaprak gibidir. Yansıma o kadar fazladır ki özel bir değişim yok, zira bizim boyutumuz bitmiştir. Bizler kaza ve kadere sahibiz, yani olması gereken olur, ancak biz yolun aynı olduğunu, eğer o boyuta varırsanız anlarsanız, deriz!

508. söz: Bu kalıpta olduğunuz sürece bihabersinizdir, insan bu uyanıklık ve tekamüle vardığında yeni yeni imanı, gerçek imanın tadını bulur, akli hikmetle içli dışlı olup sahici idrake ulaşır, bu uyanıklıktan önce insanın sahip olduğu birçok şey görecelidir!

509. söz: Feza değişip de ibadet faslı geldiğinde ya da herkes ona karşı secdeye geçtiğinde ne de güzeldir, o halde artık yemekleri süslemek, bizleri başka tatlarla uğraştırmak yok, nitekim o hakiki idrak her şeyden daha yüksektir! Siz “bu taraf”tan idrak ettiğiniz her şey yukarıdan bir yansıma veya bir nevi hakikattir, aynen şekerde olan o tatlılık veya güzel bir sahne, ya da sizi kendi tarafına çeken çekici bir eşya gibi, fakat ne yazık ona ki sahnede kalsın! Siz kaba biri gibi değil, şeffaf ve lezzetli bir su olmalısınız! Bırakın kim size bakarsa iyilik görsün, bu feza ölü bir fezadır ve imanın gerçek tadı fenadan sonra belli olur, hakiki idrak vuku bulur!

510. söz: Hidayet resulün yanında fakat yüce insanın içindedir, örneğin Cebrail, Allah Resul’ünün yanındaydı, o halde insanlar soruyorlardı, O da sorup yanıtlıyordu, ancak yüce insan, kâmil insan veya Ehl-i Beyt gibi zuhura varan insanlar hakkında durum değişir, bizim -var oldukları zamanda- onlara kıyasla idrakimiz kıttır, besbelli olan zuhur gibi değildir, tabii Ali’nin (RA) vücudunun derinliklerinde bir konu vardı ki idrak edilemez dönmediği sürece, zira bu da Şia’nın temel ve mühim inançlarından biridir! Kamil insan görünürde kişilikte iyi olabilir, hakikati idrak edilmediğinden kendisi kuyuya düşürüp çıkarabilir veya seyrini cehennemde dahi görebilen birinin yanında bulunabilir.

511. söz: Ölüm; görüşümüze göre değişir, yeryüzünde olan insanın “o taraf”ta olan ve çaba sarf eden insanla arasındaki fark fazla değildir. Biz de kendi mezarımızda hareket edip dururuz da yaşadığımızı sanırız, bilmiyoruz ki bu hareketlerden ne kadarı iradidir!

512. söz: Fenadan sonra bekadan bir idrak olur ki insan canlanıp zamanla karşısında bir şeyin olmadığını anlar, biziz ve nur’dan bir kaynak ki kontrol, hidayet ve her şeyi kontrol eder. En önemli “asıl” tevhit, şirkten daha kötüsü yok, nitekim bu tapmadadır ki çirkeflilikler yok olur, o halde bu alev in etrafında o kadar dönmelisiniz ki mahvolasınız! Fenaya varmak zordur, ondan sonrasıysa kendiliğinden ilerler. Beka meydana geldiğinde sanki kendinizden bir tozu sirkeler gibisinizdir, nitekim bir tünel veya güçlü bir emiciye benzer, sizin üzerinizde olan o toz ve dumanı yok etmek ister, başlangıçta sizi kendisi ile götürdüğünü sanırsınız, ancak sonrası hayattır, öyleyse hepsi fena ve mahvolmak demek değildir!

513. söz: Bazen dinden kaçanları suçlamamak gerekir; zira biz kişinin önünde tam olarak böyle bir meseleyi koymak isteriz, sen ölü gibisin bu da din adında lahit taşı, tabii böyle bir duruma imkân yoktur. Din bir zamanlar gökyüzünün ışığı olan yıldız gibiydi, herkes bir şekilde anlıyordu, biraz ilerledikçe yeryüzünde yönlerini bulmak için kullandılar onu, şuanda da olduğu gibi; din yani bu yoldan git, şu yoldan gitme, ancak bir zaman zuhur eder de anlarız ki din gökyüzüne giden bir yoldur!

514. söz: Bir sahne gördük ki şeytanımız öldürüldü, ondan bir peri veya bir boyut oluştu, o halde Tanrı'nın bize verdiği şey hayırdır, yalnızca onu değiştirmemiz lazımdır. Şeytan daha çok zihnimizin bize oyunudur, doğal olarak insana umutsuzluk getirip sizi o rahmet vücudundan uzaklaştırır!

515. söz: Bir keresinde Mekke'de birtakım olaylar oldu, tabii Mekke'nin veya onu tesis edenlerin şanından bir şey eksiltmedi, bizi kendimize getirmek istedi ki kabuğu ve görüntüyü önemsedik, şüphesiz kabuğu ve görüntüyü önemsemekten kasıt, kimsenin "Allah'ın nişanelerinin" değerini düşürecek hakka sahip olmadığıdır!

516. söz: Zihnimizde çökeliş şekillenen dünya adındaki bina gerçek değildir... Bir keresinde durumumuz hiç iyi değildi, bir kişinin gelmesini istedik; dünyada olan mesajımız, Hakkın dışında hiçbir şeyin olmadığı yönündeydi. O taşları üzerimize yerleştirdiklerinde, yüze yerleştirmek istenen son taş da konunca, "*Allah'tan başka ilah yoktur!*" deyiniz, yani bizim vahdaniyetten başka bir şiarımız yoktur, tabii "o taraf"ta da böyle olduğunu söylediler, zira "*Allah'tan başka ilah yoktur!*" ile bitirelim dedik!

517. söz: Bazen bizden "Fikir odası nerededir?" diye sorarlardı, bir defa "bu taraf"ta cereyan eden hareketler Beytül Ma'mur'dan¹⁰² uzakta değildir, zira hayli yüksek bir konuma sahiptir; ferman odası gibidir! Topraktan başımızı çıkarınca birçok şeyi anlarız!

518. söz: Kıyamet varlıkların gönlündedir, ahret ise bu dünyanın uzantısıdır, şüphesiz birinin dünyasının çirkin olup ahretin güzel olduğu anlamına gelmemektedir. Ahret, yani bu dünyada seçmiş olduğumuz yolların sonudur. Her insan, bir nabız veya bir cereyan gibidir; gelip gider, topraktan bir elbise giyer ve geçer!

519. söz: Bir keresinde gökyüzünün kapısı menteşesi üzerine dönüp açıldı, meleklerden bir grup yeryüzüne indi, yerde bağlanmış olan şeytansa gitmesi için serbest bırakıldı, böylesine bir Şuhut, zordur!

520. söz: Yine bir gün, mezarın baskısını hissettik, hangi cinsten olduğunu anlamadığımız bir feza oluşmuştu; o fezadan bir kısmı aşağıya inip baskı yapan bir kabuk vardır, o gücün meziyeti bir elmas gibi kişinin göğsüne yerleşmiştir. Tanrı hiçbir işi nedensiz yapmaz. Bu konu, üzerinden bir kanal açması gereken bir vida gibidir; bu yüzden baskı uygular, o halde olmaya ki o vida bozuk olsun!

521. söz: Bir keresinde bir şahsa, "Kur'an getir bakalım, sizin için ne der," dedik! Ayetlerin görüntüsüne bakarken birden bire belli oldu ve tamamen gördük batmış bir geminin kapağı gibi Kuran da gabya açılan bir kapaktır. Masum İmamın dediği gibi "Her şey Kuran'da mevcuttur!"¹⁰³ Hakikaten mevcut olduğuna şahitlik ettik. Bir kez daha aynı kişi için Kur'an'ı açıp baktık, ancak bu kez ayetlerin

¹⁰² Semada, içinde meleklerin ibadette bulunduğu rivayet edilen mâbed.

¹⁰³ İmam Sadık (RA), Abd Ali Bin Cuma Havizi, Nurü'l Sakin tafsiri, Matbaetü'l İlmiye Yay. 1383 h.k.

görüntüsüne dikkat etmedik, sanki sayfaların ardında kesilmiş tırnak misali, açık renkte, bir ses kaydedilmişti. O kişinin annesinin sesiydi. Gelirken ondan bir sual sormuştı, biz de o sesi aynen Kuran'dan duyduk!

523. söz: Ahit; vücudumuzda, sayfaları çevrilmekte olan bir kitap gibidir, ona tabi olmamız gerekir, apaçık gözükür, bazen baş tarafındadır, daha önce bu ahdi –bedende olduğu için- küçük görürdük, fakat şimdi aşikâr olmuştur, içinde yazılanla mutabık olmak durumundayız!

524. söz: Kapıyı açmak gerek, onun da hayli yüksek bir anlamı vardır. Şimdi perde kenara çekilirse, Emir Sahibi fark edilecek ve eskisi gibi olmadığı anlaşılacaktır. Yalnızca o kapı vardır, kapı derken perde (hicap) anlamında değil, nitekim karşında olacaktır, her kim ki perdeyi aralarsa açıkça görecektir, tabii gördükten sonra insan o cemalle içli dışlı olmalıdır! Bazen görebilmesi için kişiye kalın ve şeffaf bir kapı aralanırdı, bilgi sahipleri bu kapının “Sırrullah¹⁰⁴” olduğunu söylerdi. Kimileri için gözünden kenara çekeceğine zihninden aralardı, belki de onlar gözleri vardır görmezler!

525.söz: Nur ve gökyüzündekileri algıladığı gibi, insan, karanlığı da idrak eder, dünya sizin gördüğünüz biçimde değildir. Bir defasında bir yere giderken, karanlık bir kuvvetin güçlendiğini, zuhur kapısını kırdığını hissettik, sonra Aşura ziyaretini¹⁰⁵ okurken İmam Hüseyin'den (RA) şefaati eylemesini istedik, tabii şefaatin olmadığını görünce anladık ki hazırlık yok henüz! Bazen şeytan kulağınızın dibine gelip fısıldayabilir, öyleyse hiç de kolay değildir!

526. söz: Bir keresinde uçağa binip Necef kentine giderken, uçak inmek üzereydi, birden ağır bir acıyı çenemizde hissettik, öyle ki bağdırmamak için kendimizi zor tuttuk, sonra başımızın -kaştan yukarısının- olmadığını hissettik... Sonra net bir sahneye şahit olduk, bu tam olarak ölümden önceki durumdur, Necef'in gökyüzünde neden bu kadar ilerlediğimizi anlayamadık! Fenanın idraki zordur, bu tecrübe tıbbi ölüm tecrübesine hayli yakındır, insan kendisinden çıkıp o satha yerleşir, ilginç olansa o sayfanın açılması, bizim aniden yükselmemiz fakat hala var olmamızdır!

527. söz: Bir keresinde namazdan sonra seccadede otururken, Kendisine “Tanrım biz bu kadar hata ve kusurla ne yapalım!” dedik, sanki vücudumuzda durmadan tekrarlanıyor gibiydi, nur şeklinde döndük durduk, o halde güzel bir söz söylendi, vücudumuzda öyle şekillendi ki bu durum mağrur olan sözde ibadetçinin halinden daha da güzeldir! Nitekim bu gurur ne biçim bir meseledir ki bu derece olumsuz bir yüke sahiptir!

528. söz: Bir keresinde tanıdıklarımızdan biri vefat etti, “o taraf”ın fezasına geçtik, dolayısıyla Hz. Ali (RA) onun önünde gelir, fakat hazretlerinin asıl vücudu başka bir yerdeydi, orada insani bir şekle sahip

¹⁰⁴ İlahi sır

¹⁰⁵ İmam Hüseyin ve Aşura'yı anmak için okunan dua

değildi, daire biçiminde büyük bir yer ki içinde dikdörtgen şeklinde kocaman bir mücevher vardı, o güzel nakış Ali'den (RA) başkası değil idi. Acaba o "geniş ve kapsamlı olanların tahtı"¹⁰⁶ arşta mıdır?!

529. söz: Hakk'ın yolunda insan bir konuyu anlamasa bile saadet mutidir, karşı çıkana ise doğal olarak bedbahtlık vardır, hatta bu konuda bir geçmiş olanlar dahi, her kim ki bu yoldan geçip dönmek isterse, iyi bir durumun olmadığını, felakete düşeceğini söyler!

530. söz: Bir boyuttan sonra ölüm bizim için tam olarak anlamını yitirdi, belki ondan önce ölümü merhalelerden biri şeklinde görüyorduk, zira kendimizi başka boyutlarda, bu yerde ve değişik biçimlerde görüyoruz, o halde insanın vücudu değişik boyutlarda canlanıp farklı fezalarda da şekillenebilir, ancak yerel gövdede meni gibidir!

531. söz: Bir keresinde büyük bir fezayı idrak etmiştik, etrafımızda birçok dünya varmış gibiydi, rahatça irtibat kuruluyordu! Biz insanlar çok geliştiğimizi sanıyoruz, fakat biz, yanımızdaki dünyaların güçlü, sağlam ve yüksek teknolojiye sahip olduklarını gördük. Bazen bizi kendi hurafe ve cehaletimizle baş başa bırakırlar, sanki bir kabileyi ormanda kendi yaşamlarında bıraktıkları gibi. İlginç olan şudur ki hadisleri dahi kontrol altına alabilirler, fakat fazlaca girmeyi tercih etmiyorlar!

532. söz: Bir keresinde istirahat etmekteyken aniden bir ses geldi, cehennem yakınlığı sandım! Önce bir ses veya köklü bir değişiklik olduğunu sandık, kendimizi artık bir gövde veya kişi olarak görmüyorduk, ocak şeklinde bir çukurdu ki sonu demir parçası veya kırık haç'a benziyordu. Yani insan o zerre gibidir, o zerrenin dönemi de bir buluta benzer, nitekim madde âleminin bütününde böylesine bir konu da mevcuttur!

533. söz: Nur ve zuhurun yaklaştığı bir fezada, tatların takviye edilmesi için restoranların önüne dizilmek yerine, secde, rükû ve namazın yeri dikkatleri çeker! Nitekim bize göre mana âleminde bir olay olmuştur ki bu olay bizim kanalımız aracılığıyla gözükebilir!

534. söz: Fenadan sonra "bu taraf"ta doğru bir idrake sahip olmayabiliriz, acaba bu garip durum o mutlak kopmaya yaklaşmak anlamına mı geliyor! Bir zamanlar "bu taraf"ın gidişinden o kadar yorulmuştuk ki yalnızca uyumak –sıradan bir dinlenme değil, ebedi bir istirahat- istiyorduk!

535. söz: Bu yolda, şuurdan bir hisarın sizi çevrelemesine çabalayın, böylece kimsenin hariminize girmesine müsaade etmezsiniz, zira Tanrı'ya ihlâsla bakan biri "bu taraf"taki değerleri o kadar önemsemeyebilir. Dünyadır ve herkes bir yol tutturur, biz kendi yolumuzdan o kadar eminiz ki doğrudan cennete gittiğimizi biliriz. Ruhun gördüğü şey, bir tabutta olduğumuz, cennete doğru ilerlediğimizdir!

¹⁰⁶ Arş-ı Mohdekin, Camia Kebire Ziyareti: Masum İmamların (A S) kapsamlı ziyaret namelerinden biridir.

536. söz: İdrak ettiğimiz konulardan sonra bazen üzerimizdeki baskı o kadar artardı ki o baskıdan kurtulalım diye dışarıdaki zor ve sarp yolları görmeden seçiyorduk, insan ne kadar dibe alçalırsa baskı yükselir, tıpkı okyanusta dibe daldıkça basıncın artması gibi!

537. söz: İnsan küçük ve aciz biri, fakat kâmil insan ya da Allah resulü de olabilir! Bir yerden sonra artık arştır, nitekim yalnızca bir gövde değil, bir konumdur, insan seyrini ta nerden nereye kadar görebilir. Nitekim kâmil insan bizim düşündüğümüz gibi değil, olamaz da!

538. söz: Kimi zamanlar öyle sahneler idrak edilir ki anlamları zamanla aşikâr olur. Adeta o sahnede vardır ve anlıyordur, tıpkı sürekli geri dönüp yeniden baktığınız açık bir kitap misali! Bir defasında bir yolculuktan dönmekteyken aynı zamanda “o taraf”tan bir vahdaniyet yoluna da girmekte olduğumuzu hissettik. Aynı yol üzerinde Hz. Musa’yı (RA) da gördük, bu yoldan birliğe ve o tekâmüle de devam edilir, belki de manası budur.

Derken Allah Resulüne (SAV) salâvat getiriyor, kendileri için rahmet, mağfiret ve daha yüce mertebeleri arzu etmekteyiz. O birliğe doğru hareket kesilmiyor, tıpkı güneşin bitkiye batması, onun gelişmesi ve yeşermesi gibi, hiçbir zaman güneşe varmasa da batmasından usanmaz, işte gelişim budur!

539. söz: Bir keresinde uzanmaktayken önümüzde aniden uzun bir kapının belirlediğini gördük, aynı anda odanın dış fezasında da değişiklikler meydana geldi! Sonra “Burası Babü’l Cenân’dır!”¹⁰⁷ diye seslendiler de mekanın sürekli değiştiğini, bir kitap gibi sayfa sayfa ilerlediğini, daha hakiki ve kâmil bir hal aldığını fark ettik! Derken feza daha da açıldı, oldukça müşfik bir durumdu, bir buğday tarlasında yürürmüşçesine... Ne kadar da hafif olduğunu, nasıl da rahatça yukarı aşağı geçiyordu... Ne güzel bir fazaydı öyle!

540. söz: Bahsettiğimiz meseleler asla mütalaa değildir, bazen idrak ettikten sonra soruyoruz, işin ehli, geçtiğiniz yolun yüce irfan ve Ehl-i Beyt yolu olduğunu söyledi! Biz daha kolay yollara da girebilirdik, ancak irfan işte budur, erdemin yüce olduğu yerde bazen onun nişanelerine de sahiptir. Ezcümle yanımızda bu yol, bulaşma ve imtihan da vardı, kendi kendine şekillenir! Bazen, hatta Masumların zamanında öyle sıralanır ki biri uzaklaşmak isterse fezayı hissetsin diye, bu konuda nifak kötüdür. Nifak! Eve hırsız dadanmış gibidir!..

541. söz: Uyandığımız birçok gece, mahşer durumu misali, hiç kimse ve hiçbir şey yok, hayli fazla bir baskı insana yüklenir, öyle ki “bu taraf”a dönmemiz birkaç dakika alır. O halde uykudan uyandığımızda telaşla, biraz heyecanlı vaziyette oluruz. Bir keresinde bu şekilde uyandıktan sonra kendi kendimize er ya da geç bu dünyanın sona ereceğini anlattık ve o gün ateşin dehşetine nasıl katlanacağımızı düşünüyorduk, bu cümle hakikiydi, şaka değil!

¹⁰⁷ Cennetin kapısı

542. söz: Bir kıyamet sahnesinde, bir yerde, güzel bir nur'un yansıdığını fark ettik, tavus kuşuna benziyordu, orada bir hadisi hatırladık, Resul-ü Ekrem (SAV) şöyle buyuruyordu: “Hz. Mehdi (RA) cennetin tavus kuşudur!”¹⁰⁸ Nitekim nur heybetinde üç kişinin de yanında olduğunu gördük! İnşallah biz de yakınızdır!

543. söz: Fakirliğin elbisesi güzeldir, çünkü insan hiçbir şeyinin olmadığını bilir, şüphesiz bilmeyenler de ölümle anlarlar! Ölümden sonra herkes yalnızdır, feza tenhadır, kimseciklerin olmadığını hisseder! Nitekim o geniş fezada çıplak birinin uzandığını görür de yeni yeni gerçeği anlar ki hayli geç olmuştur!

544. söz: Henüz evrenin sırrına ermiş değiliz. İnsanoğlu yeryüzünde ne yapar, topraktan bir elbise giyer ve bir vakit caka satar! Tabii önceden karar verilmiş hiçbir şeyin dışında bir şey yapamaz, işte budur!

545. söz: Hiçbir şey kabir ve kıyametten ayrı değildir, ilginç olan şudur ki herkes kendi seyrine gider. Misal, bir zatın çekeceği kabir azabını da görmüştük de haline kahrolmuştuk, o da aynı yola gitmektedir ve daha kötüsü şuydu ki kıyameti de idrak edildi, ancak elden hiçbir şey gelmez! Kıyamet bir ahrettir, bütün yolların sona erdiği yerdir!

546. söz: Bu gelmiş olduğumuz yolda baskı vardır, bir değirmen taşı gibi mevcuttur, bizler de tohum taneleri misali bu baskının altındayız! Nitekim bu baskının bir kısmı tarif edilmiştir, bir kısmını da bizler kendimiz teşdit edebiliriz. Tabii bu tohumlar ya doludur -kırılıp yoğrulur, ya da içi boşdur- bu baskının altında kırılır, fakat bir faydası yoktur. Herkes bu yolda olamaz, burada insan birtakım değişikliklere gebedir, aynen bir bölümün bütünle bağlanması veya bir damlanın denizle birleşmesi gibi, şüphesiz insan kendi içinden çıkmadığı sürece bir yere varacak değildir!

547. söz: İnsanın zihin fezası açıldıkça, hiçbir yerinin olmadığı hissine kapılır, o halde bir de mutlak olanların bu toplumdaki hallerini düşünün! Nasıl tahammül edebilirlerdi! Herkesin yolu derinliğe çıkmaz, hafif bir cismi veya bir bulutu alıp okyanusun dibine yerleştirmeyi istemek misali, elbette her zaman baskıdadır, o halde herkes yoldaş olamaz!

548. söz: Biz öyle bir çizdik ki kendimizi, acı hep yanımızda olsun istedik! Nitekim bu acı sadece kendi cisim, ruh ve işimizle ilgili değil, aynı zamanda onun dairesini de genişletmekteyiz, durmadan onu teşdit ederek yanı başımızda tutmuşuz, ilginç olan şudur ki sevdiklerimiz için hiçbir şey yapmıyoruz!

549. söz: Zaman gelir de yol açılıp hakikat aşikâr olursa, açıktır, o halde kimsede bir kuşku kalmaz. Nitekim biz belirsiz bir yolu geçmekteyiz, belki de bir bölümü Masum'un yoludur, tabii onların yanında herkes rahat olacak diye bir şey yok, öyle ki en özel sahabeler dahi bir yerden sonra yoldaşlık edememişlerdir, o halde iman dereceyle değildir!

¹⁰⁸ Bihar-ül Envar, Cilt 51, Sayfa:105

550. söz: Bir keresinde yapmış olduğumuz kıyamet seyrinde vaziyetlerini görmeleri için başkalarını da götürmek istedik, fakat karşıya baktıkça hiçbir şey görmüyorduk! Belki yanlış yaptığımızı, perdenin düştüğünü sandık ki aniden seslendiler: “Kıyamet ardınızda kaldı, onu geçmişsiniz!”

551. söz: Seyirde, kıyamet sözde kişi için yapılmaktadır, siz gözler önündesiniz, o halde şarapnel parçası misali mıknaatıslı bir fezada bize yaklaşmaktadır, kıyamet, bizim veya peygamberlerin söylediği bir şey değildir, gerçekte geçmişten bu yana insanoğlunun bilincinde zaten vardı!

552. söz: Bir keresinde halsiz ve hasta bir vaziyette uzanıyorduk, sonra Azrail’in kapının arkasında olduğunu hissettik, hakikaten de çok çekici bir duruşu vardı, “sultan”ın duruşu gibi! Ona dünyamız için ne gibi bir önerisi olacağını sorduk! İki önerisi vardı. Birincisi, insanların elinden tutmaktı! Eğer dünyayı terk edersiniz zamanın kalıbı kırılır. Azrail yakın melektir, bu her yere gideceği anlamına gelmez, büyük bir tayfası var ki Melekü’l Mevt olurlar, hepsini çarçabuk gönderirler! Ardından onu yukarı yükselirken gördük, birden bize geri dönmemize söyledi, orada sanki biz de gidiyorduk (ölüyorduk ç.n.) diye anladık! Demek ki insan işte bu kadar rahat gitmektedir! Bizim için en zor konulardan biri kalmak veya gitmektir!

553. söz: Bir defasında mezarlıkta bir ruh fark ettik, kişi şeklinde beyaz bir hali var, şekil, yüz veya göz değil, kişinin temsili gövdesidir ki ona benzer! Derken ihtiyar bir kadının taşların arasından çıkıp ayaklarımızdan kavradığını ve onun için dua etmemizi istediğini gördük. İlerledikçe bir taşın üzerinde “merhume”¹⁰⁹ yazıldığını gördük!

554. söz: Hepimiz nakışız, bir keresinde ilginç bir hisse kapıldık, derinlerden, doğru hareket etmezsiniz bu nakış silip başka bir tanesini yerine yerleştiririz, diye seslenildi. Daha geniş bir boyuttan bakınca sanki vahiy odur ve bir farkı yoktur, herkes bir köşesini yeniden okur; kimi yüzeysel olarak kimi de bizim gibi derinden!

555. söz: İhlâs suresinin okunmasının müthiş bir etkisi vardır, nitekim sizinle birlikte olanın seyrinin kilitlendiğini görürseniz ona İhlâs suresini okuyunuz. Bir zamanlar, bir kişi İhlâs suresini okurken, başını birkaç dakika için göğsümüze dayadık, bizim gördüğümüz şey belki farklıdır, fakat kişinin gördüğü şeyse nur cinsinden birçok varlıktı; sanki bazı katlarda oturuyorlardı ki biz göğsün kapısında görüyorduk. Tanrı’nın insan bedenine ne koyduğunu bilemeyiz, güya katlar ve âlemdir, her biri kendi katlarında oturup bakıyorlar!

556. söz: Masum’a ve onun yolunda olana zulüm eden cehennemdedir! Hakk’ın iradesine göre anlamaz, fakat kişinin cehennemi kendisiyle birlikte ve içindedir. Aynen “bu taraf”ta gördüğümüz ve durmadan bize yalan söyleyen biri gibi, “o taraf”ta da kıyametini ve azap çektiğini görüyoruz, hala

¹⁰⁹ Arpça ve Farsçada vefat eden erkeğe “merhum”, kadına ise “merhume” denir. ((Emin (Erkek), Emine (kadın))

devam etmektedir, sanki o noktaya varmak için bu yolu gitmektedir! Bizler Hakk ve O'nun iradesinde bir idrake sahip değiliz, misal, bizim gibi biri, kişinin akıbetini biliyorsa, herhalde O, çok daha iyisini bilir; ne diye kişiyi getirmiş, niçin onu o yöne sevk etmiş, daha doğrusu nereden getirmiş ve neden cehenneme götürmek ister, O daha iyi bilir!

557. söz: Bir keresinde fark ettik bir melek, "o taraf"tan haber olduğunu söyledi. Şüphesiz hepimiz insanız ve türümüz birdir. Bu halde getirilen mesajın ne olduğunu sorduk kendi kendimize! Aniden o meleğin hakikatine vardık; bir sütun gibi gökyüzüne kadar uzanmıştı, daha ötedeysse şeytanı gördük, bizim kuşkuda olmamızı ve o mesajı almamızı istiyordu! Hepsi Kuran'da vardır, fakat kimileri bir meseleyi öylesine müphem gösterirler ki güya vahyi sual altına götürmek isterler! Vahyin duvarı şeytanın tırmalayamayacağı kadar yüksektir, şüphesiz her olumsuz güç daima etkisini bırakır!

558. söz: Bir keresinde bir yere yolculuk ediyorduk, yolun üzerinde küçük bir mescit vardı, orada halimiz iyiydi. Tabii çölde olduğumuzdan mıdır bilinmez, o mescitte bir kapının açıldığını, eksenimiz –içimizdeki nur'un- etrafında cin ve melekten uzun kuyrukların oluştuğunu gördük, namaza durmuştuk ki aniden etrafımızın kalabalık bir nur'la dolduğunu gördük. "O taraf"ın mesajı sözle değildir, bu durumda bir resulün olmadığını anlıyorduk, ancak orada hazır olsaydı, nitekim değil mi ki resuller gelip giderler, seyrin o boyutunda, insan öyle bir yerde durur ki onların hepsi mevcuttur! Kıldığımız namaz kendi havasına sahipti, secdeye vardığımızda, sanki toprağa dönmek üzere olduğumuzu hissediyorduk; rükûa geçtiğimizde, o kavisli durum ki insan kendisinden dışarı çıkar. Şahadet getirdiğimizde her şeyin temizlendiğini hissediyorduk, onun için onu tekrarlıyorduk, sonra görkemli bir deniz görüverdik!

559. söz: Bir keresinde vücudumuzun iki kanalındaki nur'u hissettik. İçsel seyirdir; nitekim bu iki kanal birleştiğinde, aniden koca bir güneş ortaya çıkıverdi, öyle ki bize göre "bu taraf" belli olmuştu, sanıyorum akşamüzeriydi ve kalabalık içerisindeydik, o halde insanın illa ki bir köşede oturması gerekmez!

560. söz: Seyrin merhalelerini bakınız, âlemleri sayarlar, nasut,¹¹⁰ melekût,¹¹¹ ceberût¹¹² ve lâhut¹¹³, dışsal seyirdir ki sonunda kâmil insana varırsınız, kâmil insan da, aynada gördüğünüzdür!

¹¹⁰ Nâsut âlemi veya Âlem'-i Nâsut: İnsanın beşeriyetle ilgili maddi âlemi zıddı ise maneviyat ile ilgili olan ÂLEM-i LÂHUT'TUR. Âlemi lâhut, mutlak gayb âlemi olarak da bilinen; bilinmeyen, görünmeyen manevi bir âlemdir.

¹¹¹ Ruhların ve nefislerin makamı olan âlemdir. "Gayb âlemi, bâtin âlemi, emir âlemi, lâhutî âlem tabirleri de kullanılır." Melekût; "Mülkiyet, kudret, hükümdarlık, büyüklük anlamlarında gerçek tasarruf gücünü ifade eden, mübalağa sığasında bir kelimedir.

¹¹² Buna göre ceberût, melekût ve mülk âlemini kuşatan geniş âlemdir. Bazı mutasavvıflar Allah'ın zâtına ceberût, ezeli sıfatlarına melekût, diğer bazıları zâta lâhut, sıfatlara ceberût adını verirler.

¹¹³ Tasavvufta bir makamdır. Yukarıda zikredilen isimler, yalnız bir mertebenin adıdır, dolayısıyla yüce Hakk, bu makamda tam bir izzet ve her şeye karşı istiğna ile anılır. Aslında bu makama: isim, şekil, sıfat ve sıfatlanan sözleri yaramaz; ama, maksadı anlatabilmek için, bazı tabirleri kullanmak icap eder.

561. söz: Bir keresinde bir odada uzanmıştık ki adeta bir kutunun içinde olduğumuzu hissettik, dışarısını dahi görüyorduk, sonra yedi makamı önümüze koyup birini seçmemizi istediler, bizse insanların çobanı olmak istediğimizi söyledik. Hırka gibi bir şey verdiler ki arifler arasında “bu taraf”taki deyimini “Halifetü’llah”tır, fakat bu söz o kadar büyüktür ki ağza sığmaz!

562. söz: Allah Resulünün (SAV) farklı farklı izdivaçları vardır, bizim anladığımız şey, o yüce makamlara ve görkemli konuma sahip birinin artık bizimle ya da sizinle işi yoktur, “bu taraf” ile irtibatı kesilmiştir, kimseyle konuşamaz; nefse bir şekilde hafif bir yemek verirler, tabii bu, o konumun şanına yakışmayabilir, fakat kalmaları gerekir. Örneğin biz, kendi konumuzda olmak için hata yaptığımızı söylüyorduk, yoksa mesafe çoktur!

563. söz: Güzelliğin çoğu insanın kendi vücudundadır, belki görmüş olduğunuz görüntüler, salık’ın kendisi gibi olabilir, örneğin rabbani görüntü, zira salık’e verilen bir emanettir. O yansıma kişinin vücuduna battığında yakılan bir meşale gibidir, adeta her yerde ışığını görürsünüz, zerrelerin içinde olduğunuzu hissedersiniz! Nitekim o görüntünün tahta ve arşa yansıdığını görürseniz o taht; arş ve saltanatın âlemin zerrelerinin bütününe binmiştir, hepsinin içindedir. Bu konuyu Fizik biliminin açıklaması gerekir, nasıl olur bütün görkemiyle her yerde vardır, her zerre, şekil ve boyutta?!

564. söz: Bir defasında bir mesele mevzubahis oldu, vukuu yükselmeden evvel bir Masum İmam’ın heybetini gördük, heybet melek âlemindeydi ve gökyüzündeki âlemlerden farklıydı, çünkü hareketi yoktu, adeta o şahıstan bir heykel yontmuşlardı, artık kişi Hak’tan bir parça olur! Tıpkı uzantısının kişinin kendisi olduğu bir ışık huzmesi misali, kişi veya bizim gözümüze gelen şey, bunu da o ışık huzmesinin yanına koyunuz ki kaynaktan ayrı değildir! Biz başlangıçta imamın kelamını duyamıyorduk, sonra Tanrı’dan isteyince, bir kanaldan birtakım mevcutlar çıkıverdi, bu kanalın sonu, heybetin üzerinde o yüze benzer bir şeydi. Sonra kanal açıldı da artık oradan kelamı duyabildik. Bizim için ilginç olan şey şuydu ki imamdı, zelzele ve deprem yaratmak istediklerini soruyorlardı. Herhalde buradan giden kişiye, bu harem sallansın diye soruluyordu, o halde onların yok olduğu ve etkililerinin kalmadığı söylenemez!

565. söz: Dua ve zikir konusunda gafil olmamak gerek! Halimizin iyi olmadığı bir gece, bir kişiden bize İhlâs ve Fatiha suresini okuması istedik. Biz başka bir odada oturuyorduk ve o kişinin salonunun neresinde oturduğunu bilmiyorduk, fakat birden salonunun diğer köşesinden küçük bir kasırga gibi başladı da gelip göğsümüze ve kalbimize yerleşti, kalbimizden bir yere bir kanal açılıverdi.

566. söz: Bir keresinde bizim için dönüşte ne olacağıyla ilgili bir soru gündeme geldi. Her zaman kendimiz olmamız gerektiğini hissediyoruz, zira insanın “kendini sevmesi”¹¹⁴ gibi bir durumu vardır, o halde âlemlerde meydana geldiği gibi geri dönüş de heybet şeklindedir, yani “bu taraf”ta görünebilir değildir, sadece zihnimizdedir. Noktaya başa baş yakınız fakat dönüş yoktur. Bir an için sahneyi

¹¹⁴ Hubbül zat

gösterdiler, sanki her yerde ve her şeydeydik. Misal, yağın her yağmurun tanesinde veya görkemli bir nehirde... Sonra analdık ki dönüş, zihninizde oluştuğu gibi değildir!

567. söz: Bu sürede idraki kolay olan, zamanın akışıydı, tabii zamanın geçişi desek daha güzel olur, zira seyirde zaman ve mekânı geçebilirsiniz ve kimi zaman hatıralar hayli yakın gözükürler!

568. söz: Bizim derinlik hususunda yeni bir izahımız yoktur, ancak kendimize dair bir derinliğimiz olunca yeniden yüzeye dönmek zordur, üstelik zaman zaman o fenalık dalgası vücudumuza gelir de onu kontrol etmeye çabalarız!

569. söz: Kıyamet veya “ayrılma günü”nü¹¹⁵ kavradığımızda artık bazılarıyla yoldaş olmamız imkânsız oldu, nitekim bu kendi kendine olacak bir şey değildir, iç’inde vardır! Fenalık dalgası geldiğinde, insan sadece izler, fakat bu sünnetullahtır ve siz vahiyden daha yüksek bir rabıta bilmezsiniz, öyle ki peygamberden birkaç yıl koparılır da bazıları ne oldu diye alay ederler!

570. söz: Her şey resmedilmiştir; biz insanlar kendimizi muhtar ve akıllı biliriz, tabii kısmen doğayı kendimize tutsak etmişiz, ancak hayatımız, kökün toprakta hareket etmesi gibidir. Derinlik belirtilmiştir, fakat kendi tarafımızdan baktığımızda geniş bir irade eteği görmekteyizdir.

571. söz: Hidayetin yolu neden şubelerden geçer, neden peygamber ve sahabesi zorlukta bırakılır fakat sonra o hidayet ki o yarımadanın bir kısmını içine çeker de bugüne dek kalır, belki de bu “iyilerin” ödemesi gereken bir bedeldir!

572. söz: Ömür kısadır, irade eteği azdır, fırsat olsaydı eğer “yaşam sanatı” diye bir kitap yazardık, zira gerçekten sanattır. Çok kısa ömrü olan bir çiçeğin ne kadar güzel ve övünçle dolu bir ömrü vardır, ancak biz insanlar çirkinlikleri vücudumuzda toplar da bir tablo halinde çizip ona bakarız, fakat fırçayı görüyor değiliz! Fazla rengi olmayan bu kara toprağın göbeğinden ne de güzel nakışlar yeşerir, ne değişik nebatat, nitekim bu nasıl bir nakkaştır ki hangi ressam böylesine canlı bir resim yapabilir!

573. söz: Biz Ehl-i Beyt’in nur’u ile yaşıyoruz, eğer çirkinlik ve çirkefliğe yönelirsek yok oluruz. Eba Abdullah¹¹⁶ taş ve sopa ile öldürülemedi, nitekim o çirkeflik ve çirkinlikler geldiğinde onlar giderler, o halde biz onlarsız kaldık, aslında Hüseyin’i (RA) öldüren Tathir¹¹⁷ ayetidir.

¹¹⁵ Kıyametin diğer isimleinden

¹¹⁶ Hz. Hüseyin (RA)

¹¹⁷ Tathir ayeti, Ahzab suresinin 33. ayetinin bir bölümü. Şiîler’e göre bu ayet, İslâm dîni peygamberi Muhammed’in Ehl-i Beyt’inin tamamının “ismet” sıfatına hâiz olduğunu belirleyen ayettir. İsmi “pâklanılmak” anlamına gelir. (...innemâ yurîdu(A)llâhu liyuzhibe ‘ankumu-rricse ehle-lbeyti veyutahirakum tathîrâ(n)). : ... Ancak ve ancak Allah, ey Ehl-i Beyt, sizden her çeşit pislîği, suçu gidermek ve sizi tam bir temizlikle tertemiz bir hale getirmek diler.

574. söz: Rabbin hidayet sistemine bir bütün olarak bakınız! Tanrı, şeytani bir kişiliğin oluşması için koşulları tayin eder, ona bir sorumluluk verir. Misal zihninde bizim tersten bir resmi gösterdiğimiz bir zat vardı, onda düşmanlık oluşturdu da etrafımızı tamamen biçti! Bakınız ki evrenin sistemi ne de düzenli işler, hatta bizim bilmediğimiz bir bölümü dahi!

575. söz: Gençlik çağımızda İhlâs suresi hakkında birçok şey duymuştuk. Bir keresinde fezada bir kanalın olduğunu ve her şeye girdiğini hissettik, böylece bir kişiyi yükseltmesini talep ettik, adeta her kapı bir meseleye, bir yere veya bir gerçeğe açılırdı, o halde anladık ki bu münasebet hakikidir, he ne kadar bu mesele hakkında az bir idrake sahip olsak da!

576. söz: Bir defasında bir şahsa “şimdi” dememesini söylüyorduk ki ben bir köşede tezkiye yapmaktaydım. Eğer tezkiye gerçek anlamdaysa değerlidir, adeta türü değişir; tezkiyeyi yalnızca ibadet bilmeyin! Nitekim tezkiyeyi hakiki yapanlar kendi kendine ilahi emirlerin uygulayıcısı olurlar, zira ilahi cereyan âlemde mevcuttur, fakat ne vücudumuz paktır ne de ondan bir idrake sahibiz. İdrak oluştuğunda demir talaşı misali o cereyanın yolunda duracaktır!

577. söz: Biz “bu taraf”ta hiçbir şey istemedik, ahrette de istemeyiz, tek isteğimiz bir kenarda durup O’na bakmaktır, tabii bu bakış sıradan bir bakış değildir!

KISA CÜMLELER

Bismillahirrahmanirrahim

- Şefkat gösterin ki şefkat göresiniz, bağışlamalısınız ki bağışlanasınız!
- Hakiki aşk nur'dur, geliştirebilir.
- En iyi öğretmen Rabbin kendisidir.
- İnsanın Tanrı için ayırdığı vakit elden heba edilmiş değildir.
- Hakkın zuhru sayesinde insan her şeye varır.
- Basiretin avizesi ancak tecelli sarayında güzeldir.
- İlahi yakınlığın ışıltı huzmesinde erdiğinizde artık siz siz değilsinizdir.
- Biz ilahi tahayyüldeyiz; cenab-ı Hakkın vücudunda vücutsuzuz.
- Tam anlamıyla erime gerçekleşirse şayet ışıltı huzmesi o kadar genişler ki onu saklayamayız.
- Vasıl olan kişi İlahi iradede mah olmuştur, öyleyse kişisel bir iradesi kalmamıştır.
- İrfan içsel bir dilek değildir, ruhsal bir kemal, vücutsal bir hakikattir.
- Nur'da hallolduğumuzda artık yokuzdur.
- Etrafımızda olan bütün maddi nedenler gölgeden başka bir şey değildir.
- O görkemli kaynağa bağlanan insan artık kolay kolay etkilenemez.
- Kemali seyirle ya da kıyametle varlığın tümü kemale erer, yeni bir zuhur tecelli eder.
- O hakikat idrak edildikten sonra bir noktada insanın zihninde boyutlar ölür.
- Puta tapmak kendine tapmaktan yeğdir!
- Madde âleminde görünen ne varsa, hakikat âlemiyle ilişkilidir.
- En büyük nimet hidayettir.
- Tövbe, yani kaynağa yönelmek, uzak kaldığımız noktaya yönelmektedir.
- En bariz günah zülümdür, keza sonuçları vardır.
- Bizim hüviyetimiz Hz. Âdem'in hüviyeti gibidir.
- Herkesin şeytanı kendi cinsindendir, nereye davet edilirse gelir.
- Yolda kalmamızın sebebi, bildiğimizi eyleme geçiremediğimizdendir.
- Cennet ve cehennemdeki bu tanımla, Tanrı'nın adaleti resme çekilmez.
- Teknolojik ilerleme, yakınlığın¹¹⁸ bir boyutudur.
- Nur ve karanlık vücudun içindedir, hangisinin peşinden gidersek, bizi sarar.
- Eğer zikir etmek bizi teselli etmiyorsa, kul değiliz demektir.
- Tanrı insandan kendisini ister.
- Tanrı merkeziyettir, sadece yukarı aşağı değil.
- Şüphenin güzelliği kişiyi yakine vardırmasındadır.
- Tanrı'yı yalnızca sıfatlarda aramak yanıltır.
- Eğer değişip de o güneşe yaklaşırsak, etrafımız da değişir.
- İnsanın değişik boyutları vardır, kâmil olduğunda şuuru da tam olur.
- İnsanın bütün cereyanı Hakkın iradesine doğru gitmektir, fakat hiçbir irademiz de yok değildir.
- Yolda bırakmak kaybetmek anlamına gelmez; kemali bulmak, maddi kalıptan çıkmaktır.
- Bütün olayları birbirine ilişik bir düzende O'na bağlı biliriz.

¹¹⁸ Kurb. Kurb-ı Huda. Allah'a manevi yakınlık hissetme.

- İnsan, Hakkın zuhrunu bir merhaleden diğer bir merhaleye doğru görmelidir.
- Siz bilerek elinizi O'na doğru götürdüğünüzde çekiverir.
- Akıl, tam olarak akla bağlandığında nefis de ilahi olur.
- İnsan, o ışık huzmesinin bir parçası olursa var olur da asla yok olmaz.
- Şeriat bir gemidir, tarikatsa ona götüren faal güç.
- İman, temelleri yakın olan bir köprüdür.
- Vücudu ilahi olan insan, bir dağ gibidir, ölüm sadece eteklerini temizler; öyleyse bir intikal yoktur.
- Ölüm bedeni bir diriliştir, kişinin içini dışına atar.
- Emir Sahibi, vücudun hakikatidir.
- Bu yoldaki hakiki yanıt, varmak gibidir.
- Ehl-i Beyt parlak bir elyafıdır; hepimiz ondan bir parçayız.
- İlahi Lütuf ve hikmeti zuhura doğru gider, böylece hakiki insan tecelli eder.
- "Fitabareküllah" Tanrı'nın görüp bizim görmediğimizdir; öyleyse insan için parça değil, nihai zuhur ve simgenin şekillendiği zamandır.
- Hakiki boyutla kıyaslandığında dünya, gerçek boyuttan daha geniş değildir.
- Âlemin düzeni merkeze döner, öyleyse her ne görüyorsanız sizinle murabıttır.
- Cismani insan, o hakiki irtibatın yansımasıdır.
- Cennet akıbetidir, madde âleminden daha aşağıda olabilir.
- Toplum herkesi kendi tutsağı eder, onun cazibe ve hakikatini görmezden gelmiştir.
- Sizin yapacağınız her şey daha önce orada yapılmıştır; siz sadece ressamısınız.
- İsyan vücuttadır; bir yerde kendini gösterir.
- Hakkın iradesinin olduğu yerde tahakküm manasızdır.
- Biz nüfuz eteklerinin bütün âlemi içine aldığı kâmil insanlardan ayrı değiliz.
- Âlem insandan ayrı düşmüştür fakat ondan gayrı değildir.
- Eşyalar arasında yalnızca ittifak ve irtibat değil, varlıkların da hikmeti vardır.
- Cüzi harekette dahi zerre hareket eder de biz sadece taklit ederiz.
- Bir yerden sonra tezkiye topluca olmalıdır.
- Zuhur oluştuğunda, o ki güneştir her şeyi asıl mevkiinde yerleştirir.
- O zerrenin yansıması, bizim cisim ve vücudumuzdur, öyleyse cisme bir şey olmaz, zerre bir şey yapmazsa şayet...
- Eşyaların bilinci onlara yapılan programlar gibidir, her biri hangi yolu seçmeleri gerektiğini bilir.
- Asıl hareket o zaman şekillenir ki hepimiz ağaç kökleri misali hakikate çıkarız.
- Biz ayıbı, bireyin bir uzvu saymayız.
- Hakikat ve hakikatin idrak edilmesi herkesin hakkıdır, eğer varmazlarsa şayet acayıptır.
- Resimler iç içe geçmiş durumda; yoksa o hakikate ermenin yolu bu kadar zor ve sarp değildir.
- Kendinden geçip Tanrı'ya varılmalıdır.
- Hakikatin yolu tekel değildir.
- Biz, değişimi olmayan bir boyut gösteriyoruz.
- Şahadetle idrak etmek, hakikati bulmak değildir; şahadetle idrak ve hakikat arasında mesafeler vardır.
- Vilayet; cazibesi kişi nezdinde halledilecek zorluk, zulüm, karanlık ve cebbarlığın hükümeti değildir.
- Talep, hakiki olmalıdır.
- Tanrı zaman ve mekân zarfında değildir.

- Hakkın nuruna bağlandığınızda âlemde
- Kâmil bir idrake sahip olabilirsiniz.
- Seyirde belli bir merhaleye ulaştığınızda imtihan edileceksiniz.
- Kişinin bir durumu harisçe talep etmesi nefsin ta kendisidir.
- Kur'an şuurun cereyanıdır.
- Hakiki mistik ölüm; insani dirlik, aşk ve hareketin vücutta olmasıdır.
- Cennet bir merhalelerdir.
- İbadet, mamulü sağlam bir fabrikadır.
- Biz her şeyi Tanrı için istedik, Tanrı'yı hiçbir şey için istemedik.
- Eğer Hakkın talebinde bir zerre kadar dahi sapmamız varsa, hayli uzak düşeriz.
- Seyir sizi ulaştırandır, hareket etmek bir başına faydasızdır.
- Herkesin hidayet yeteneği yoktur, yalnızca sayfaları çevirebilen bir el olmalıdır.
- Namazın muhtevası mühimdir, cahil bir çocuğun eline düşen sözleşmedir.
- Seyrin yüksek merhalelerinde, mekân da mahvolur.
- Duru olduğunuzda o merkezîyetin hem sahibi hem aksi olursunuz.
- Dünyada ve ahrette istediğiniz ne varsa kullukladır.
- Vücudun kabı yalnızca "...Allah'a olan daha kuvvetli bir sevgi..."¹¹⁹ şeklinde olmalıdır.
- Engel olan hiçbir şeye müsaade etmeyiniz.
- Tanrı için acı çeken kişi, bir nevi Mesih'le doludur.
- İlahiyat ışığın kaynağı ve sonsuz enerjisidir.
- Zerre gerçek vücut değildir, bir tünel ona bağlıdır, o halde bizi zamanın dehlizine getirip yansıtmıştır.
- Yakın değerli bir maldır ki az bir ödemeye elde edilemez.
- Varlığın nabızı yansıyan ve tozları harekette gördüğünüz bir nur gibidir.
- Bedenimiz, yüzeye vardktan sonra yeniden patlayıp dibe çöken bir köpük gibidir.
- Perde biraz kenara çekilse, o hakikat olmadan vücudun olmadığını göreceksiniz.
- İçi dışı hakikatle haşır neşir olan, artık maddi nedenlerden fazlaca etkilenmez.
- Zikir, sürekli olmalıdır, çünkü yeniden yapılandırma yönü vardır, bir irtibattır.
- Nur insanın vücudundadır, fakat onu âlemde sanır.
- Seyirde insanın dokusu da gittikçe değişebilir.
- Günahın lezzeti vücudunuzda ve zihninizde olduğu sürece, tövbe etmiş sayılmazsınız, artık yapmamış olsanız dahi.
- O cazibedir ki kişinin tevhit temelini düzeltmek ister.
- Bazen rahmet bütünseldir ve onu her şeyde görürsünüz, bazen bir yerlerde tutulmuştur, aniden her yer karanlık olur.
- Zülüm ekseninde olan şey, kolay kolay düzelmez.
- Harekette en önemli neden istektir.
- İnsanlar ditilen pamuk gibidirler, öyleyse gitgide iç içe girerler de o ideal toplum şekillenir.
- İnsan, âlemde bir kristaldir.
- Biçim değiştirme muhaldir, beşerin hatasıdır ki gittikçe onun farkına varır.
- Bizim cismimiz ancak kemaline varmaya çalışan o bütünün bir parçası olabilir.
- İnsan gitgide gelişir ve "halifetullah"ın simgesi olan o yüce tecelli şekillenir.
- Rahmani nefis ve bütün akıl nihayet birbirine bağlanır.

¹¹⁹ ...eşeddu hubben li(A)llâh(i), Bakara suresi, 165.ayet

- Seyrin boyutları tamamlanınca zuhura başlanır.
- Cennet, yani “bu taraf”la yetinmemek, bir çeşit umut vermektir.
- İstihraç edip buraya vardığımız fiiliyat yüce bir kudretten çocuksu bir resimdir.
- Tahayyül; bizi o hakikate yönlendirir.
- Tanrı’ya varmak rahattır, ama gaflete kapıldığınız anda avlanırsınız.
- Gayret olmalıdır, gayret olmadan vermezler.
- Tanrı’yı kendi aynasında görmek güzeldir.
- İnsanın ederi Tanrı’dır.
- İnsan değerlidir ve doğal olarak günah peşinde değildir.
- Bizler kabuğuz; gelişim kendisi ilerler.
- Bu fezada durduğunuzda, uykuya dahi ihtiyacınız yoktur, hücreler başka bir türden gibidir.
- Âşık olduğunuzda, karşı tarafı borçlu bırakmadınız, o kişi sadece güzel bir his’e sahip olmuştur, sizse lezzet içindesinizdir.
- Yetki var ama yürütme iradesi yok.
- Karar verdiğinizde, şayet yetkiye sahipseniz, aynı kararı daha büyük bir alanda da alırsınız.
- Kuşku insan vücudunun bir bölümüdür.
- Peri veya meleğe ilahi iradenin bir örneği derler.
- Seyir bir merhaleden sonra dalgadır ve kendi kendine ilerler.
- Ne zaman vücudunuzda bir delik oluştuğunu hissederseniz derhal kapatınız.
- Kemale ermiş bir ruh, vilayet veya gelişimsel rehberlik yardım edebilir.
- Biz bu yolda Tanrı’yı an’da kaybedenler için endişeliyiz.
- Bu yolda hareket etmek isteyen cennet ve cehennem yoldaştır.
- Adaletin ta kendisi, ilahi sıfatların zuhurunun eyleme geçtiği toplumdur.
- Tanrı ile irtibat geniş, hücresel ve ağırdır, toplanılamaz.
- Bir hatanın üzerinde el konulduğunda, onun açılma zamanıdır!
- Bir yetimin gözyaşları bir zulmün temelini yıkabilir.
- Tanrı ile olduğunuzda hiçbir şey kaybetmezsiniz.
- Dua etmek kimseyi görevinden alıkoymaz.
- Ahrete gittiğinizde bedensel hakikatiniz ortaya çıkar.
- Bir yere varmak yüce bir gayret ister, o halde cihatla insana verirler.
- Şii’nin irfanında yüce bir hazine vardır ki diğerlerinin aksine içsel seyri dışsal hareketle birleştirir.
- Bu yolun zorluğu aynen kopmaktır.
- Bizler zihniyetin esiriyiz.
- İyiler ve masumların sevgisi iksirdir.
- Riyazet ve çilecilik fitri sıfatların kaldırılması değil, sadece hazırlıktır.
- Vilayet, Hakkın dergâhına, Hakkın eksenine bağlı bir güçtür.
- İmtihan, yapılanma anlamındadır.
- Bazı yerlerde yetkinin olmadığını görürsünüz, öyleyse hareket başka bir türdür.
- Hepimizin vücudundan o gerçeğe bir kanal açılmalıdır ki değişim meydana gelsin!
- İnsan bedeni felsefesi acıyla birliktedir.
- Bu yoldaki aşkın bir kısmı, itaattir.
- Asıl, kişinin içsel uyanışıdır, bu perdenin arkasında bir haber var mı diye!
- Hakikat tümevarım değildir.
- Eksen, Hakka tapmaktır, o halde Hakka tapmanın cevheri dirayettir.

- Rabbin sisteminde şuur, yapabilirlik olmadan manasızdır.
- Yakinde olmak okyanusta olmaktır, o halde bir nevi içinde halloldunuz ki ne kendi ne de okyanusun sınırlarını biliyor değilsiniz.
- Tanrı bize bir cennet verecekse buradan başlasın.
- Ölüm okyanusunda yüzmekteyiz, fakat haberimiz yok.
- Bir güzelliğe çekildiğinizde, bir nevi ibadet yapmaktasınız, öyleyse hakiki ibadet erimek ve yanmaktır.
- Nur'a varmak kurtuluştur.
- Hakkın nuru veya iyilerin sevgisi mevzubahisse başka kapılar açılmış demektir.
- İrtibatı sağlayan hayatın damarı kopmuş ve artık dokunulamıyor, bu irtibat güya ölmüştür.
- Kendimizi hakikatin aynasında kıyametin ayarıyla kıyasladığımızda, borçlu olmamamız gerekir.
- Asıl zuhur kişiseldir ki toplu zuhur ilahi iradeye bağlıdır.
- Kapitalist sistemde, memur sistemi bir nevi ileri köleliktir.
- Zaman zaman bütünün temsilcileri olduğumuzu düşünür de onun için bu şekildeyiz, deriz.
- Hakkın gücü zorlu bir limandır.
- Rabbin hidayet sisteminde ilahi bir güç geriden hidayet eder.
- O'nu anmak; hayır, bereket, mutluluk ve irtibattır.
- Kendinizi ihlâs edip halis olduğunuzda neredeyse ondan olursunuz.
- Yakınlık (kurb) hakiki cinsindendir.
- O hakiki nur'da olduğunuzda, her şeyin zirvesi oradadır.
- Rabbin terbiye sistemi o kadar zeki ve dakiktir ki hiçbir meseleyi atlamaz.
- Ölüm unutulmadığında, birçok husus kendi kendine düzelir.
- Fırsatı ganimet bilin, ebedi değildir!
- Çözülemez konuda teslim olmak çok daha değerlidir!
- Zorluk iyi bir artırıcıdır.
- Amel irfanla değerli olur.
- Siz O'nu bırakmışsınız, O sizi bırakmıyor!
- Bir merhaleden sonra kişiye makam vermezler, kişiyi o makama verirler.
- Hareket arttıkça zaman çabuk geçer.
- Kalp kilitlenirse iç çekim ve istek yok olur.
- İnsanlar tek şeceredendir.
- Bu harimde olanın karanlıktan, hatta gri fezadan dahi uzak durması gerekir.
- Bir hudut koruyucusu misali bedeninizdeki ülkenin koruyucusu olmalısınız.
- Yara insanın sermayesidir, tanrısızlıkla onu iyileştirmek istenmediği sürece...
- Şevk içinizde olduğunuz müddetçe "o taraf"tan bir haber vardır.
- Tavsiyemiz, ihlâstır.
- Bu yolda ilerlerken küçük bir gafletin sonucu yokluktur.
- Hakiki ihlâs bizim fezamızda şekillenmez; O ve siz, birinin karşısında oturduğunuzda oluşur.
- Bu yola girdiğiniz anda yalnızca O olduğunu görürsünüz, varsa vücutta bir muhabbet, onu da O koymuştur!
- Hakki ihlâs O'nun dışında her şeyden arı olmaktır; öyleyse O'dan gayriden arı olmak, O'na varmak demektir.
- İbadet bencilliğin belini kırmak gibidir; o halde evvel koşul, kulluktur.
- Kamil ve mutlak ibadete vardığınızda, "o taraf"tan ilahiyata bağlanırsınız.
- "O taraf"tan seslenmelidirler, öyleyse eğer talep ederlerse, kendileri de yardım eder.

- Onun ve imam'ının lütfü ve kılavuzluğu olmadan yol belli değildir.
- Hakkın iradesin dışında hiçbir şey yok.
- Ömür uzun fakat ondan idrakimiz ani ve kısadır.
- Göz açıldığında, bütün meselenin oyun olduğunu görürsünüz.
- Çok az ressam vahi gibidir; "o tarafı" bu denli güzel tasvire çekebilen!
- Orada hakikattir, o hakikatten bir simgesi olan bizler gerçek olduk, o halde bütün sıfatlara sahip olan "o taraf" bizden çok daha hakikidir.
- Çok az kişi bu hareket ve yakınlığın tadını alıp geri adım atar.
- O ne kadar da yakındır; bizse ne kadar da uzak bir fezada durmuşuz!
- Kişi bireysel boyutta zuhura varabilir.
- Ehlibeytin yokluğu sadece duygusal bir yokluk değildir.
- Kimse imamı mahsur edemez, zira kapasite yetersiz, kabul edilebilir değildir.
- Rabbin veya o nur'un hidayet sistemi yeni bir uygarlığın temeli olabilir.
- Değişim kismettir.
- Beşer bir devirle sınırlı değildir.
- Evvela kapasite vardı.
- İnsana kaldıramayacağı bir yetki yüklemesler.
- Perde kenara kaydıldığında artık varoluşsal hakikatin bir parçasısınız.
- Din sizin görme engelli olduğunuzu ve henüz basir olmadığınızı söyler, öyleyse bu asayı alıp benim peşimden geliniz.
- Tevekkül bir temeldir, daha çok güven anlamındadır, tefviz hiç değildir.
- Vücudunuzun bütün dokuları Hakkın zikriyle aydın dolmalıdır.
- Seyirde, sizi uykuya tutmazlar.
- Hakiki hidayet, insanı iç'ten patlatandır.
- Bir yere varmak için, terbiyemiz rabbani olmalıdır.
- Kıyamet güzeldir, zira ondan başkasını çeker, öyleyse varoluşsal bir hakikattir.
- Kıyamet, açık masal kitabının sayfalarını kapatmak gibidir.
- Ayna size yansımak istediğinde ressamı sorgulamayınız!
- Gam, boşluk değil, ağırlıktır, o halde sahip olmamak değil, kalan bir kısımdır; eli tuttunuz, ancak buseye izin vermediler.
- Bazen bir tel parçası gibiyiz; bu tel bir şeyi aydınlatıp size bir şey göstermez, cereyan içinden geçmedikçe.
- Bir koşul burada birkaç nakış oynayabilir.
- Aslınız her şeyi kabul etmiştir, siz durmadan haykırsanız da.
- Vücutta var olan şeyin uyandırılmasını istemekteyiz.
- Bu perdenin arkasında biz hakikatiz.
- Hareket bize ait değil, biz hareketteyiz.
- Yapılanma ve başlattığımız bu hareket, bu üstünkörü görüşmelerden çok önceydi.
- Asıl tür değişiktir, kendi gelişimini sürdürür, öyle ki "kâlû belâ"¹²⁰ der.
- Biz Hayy'ın¹²¹ terbiyesinin peşindeyiz, ki bu topraktan kabuk düşünce o nakış kaybolur.
- Biz topraktan gelenler, toprağın göbeğine bakmaya alışmışız, ondan sürekli bir şey çıkarmak isteriz.

¹²⁰ "Kâlû belâ", Araf suresi 172. ayet. *Kalu* Bela'dan beri, daha dünya yaratılmadan önce demektir. Bu ifade kullanıla kullanıla deyim haline gelmiştir. *Kalu* belâ "evet dediler" demek.

¹²¹ Gerçek hayat sahibi olan Allah.

- O kemale vardığımız an, bir güce dönüşüp yardım edebilirsiniz.
- İlahi iradenin kaldıracı diye bir husus da vardır.
- Kopmadığınız sürece hiçbir hareket oluşmaz.
- Her şey o hakikatin parçasıdır, bizler anladığımız kısmın adını maddiyat koyduk.
- Hata ve günahla dahi insanı kabul ederler, yeter ki insan kendisi kabul etsin.
- Seyir bir dereceye kadar kişisel ilerler, fakat tamamlanmak için başkaların hareketine ihtiyaç duyar.
- Tanrı insanın hakikatten algısıdır, has bir boyutta şuurun düzeyine göre.
- İlerledikçe yetki anlamını yitirir, hatta en küçük işlerde dahi o iradeyi görürsünüz, o halde hiç yetkiniz yok demektir.
- Cevap; kişiyi tatmin edendir, yoksa cerbeze olur da suya hasret kalana cevap susamışlığını gidermektedir.
- Başkalarında hareket yaratmak istemeniz asıl kanununa ters midir?
- Tamamen pak olmak, insani boyutta veya başka bir insanın eliyle olmaz.
- Öfkeli kişi, irtibat azdır diye desteğin olmadığı zannedendir.
- Şeriat, şeriat sahibinin elindedir, onunla oynanmaz.
- Tanrı, kâmil kendisi için saklar.
- Bu tarikat, rahatı talep etmek değildir.
- Bir çakıl gibi denizin kenarına düşmüşüz, ara sıra bir dalga vurur da üzerimize bir nem geçer.
- Asıl, cihadın üzerinedir, cihadın bir kısmı da O'nun dışında kalmamaktır.
- Seyrin tümü kendinden Tanrı'ya harekettir.
- Takva, bir duvardır ve koruyucu olarak iyidir.
- Biz iç'in bütünü istiyoruz, zira o görünürdeki kabuktan ibaret değildir.
- Evet, O, "Rahman" ve "Rahim"dir fakat bunu en çok Hüseyin'e (RA) verir.
- Rabbin vücudunda bir aşk var ki yukarı çekmek sever, lakin Rabbin sünneti değildir kişinin tam olarak yukarı çıkması.
- Rabbin ihtiyacı yok, fakat O'nun sevgisi dışında her ne varsa el koyarlar.
- Yüksek kemale varanları soyutlamak kolay değildir.
- Tanrı gökten gelmek istemez, zira o, filizlenip yeşermenin kişinin iç'inden oluşmasını ister.
- Baskı dayanılmaz olduğu anda zamanın varma müsaadesi vardır, insan çatladığında bu tohumdan başını çıkarmak ister, nitekim kırma zamanı alma zamanıdır.
- Belirsizlik yalandır, Hakk'a inandığınızda, ya Hak vardır ya da batıl!
- Biz nerede hata var diye diye kişinin vücudundaki toprağa gireriz, öyleyse kişiyle birlikte girer de teker teker düzeltiriz.
- İrfanın dolmasıyla kişi dolar.
- Hakk'ın üzerinde konulan her şey korumaktır.
- Değer vasıla göredir, öyleyse hiçbir hususta aşırılığa kaçmayınız.
- Bütün sahneler sonuçlarıyla birlikte bizimledir.
- Kulluğu kabul eden huzura saygı duyar.
- Zikir ve dikkatle yapılanma meydana gelir, seyir ve tanımayla da insan kâmil olur.
- Şuur insanda oluşur, insan şimdiki fezadan çıkamadığı için öldürücüdür.
- Âlem kadar genişlesek bile her defasında yeni bir mesele karşımıza çıkar.
- Hakkın olmadığı yerde hiçbir şey yok, o halde Hakkın ekseninde olmayan her şey bozulabilir.
- Arzu insanı çeker, hiçbir zaman gerçekleşmeyebilir.
- Kaza diye bir şey yoktur.
- Nereye el koyarsanız el koyar, nereden vazgeçerseniz kendisi gelir.
- Yakine ulaşmadan önce, aptallık, günah ve alçaklık vardır, yakine vardığınızda durmanız lazımdır.
- Ne görüyorsak hareketten dolayıdır.

- Hakkın nur'u dışında her şey fenadır.
- Baskı bu tabağı kırardı, halis olmasaydı!
- İmanınızda hâlel yaratan her şeyden korkunuz, bir gün sizi tutsak eder!
- Nasıl bir düzen ki âleme vermişler, o biliyor ki hem tutsak ve hem de çözümdür.
- Sizin bağlılıkta değil, bağlılığı içinizde çözmeniz gerekir.
- Bu hakikat o kadar büyüktür ki onunla karşılaşamadık.
- Bizim hatalarımızın temeli zaafıdır ki zaaf, bu yolda dolar.
- Rabbin terbiyesi sisteminde O nazara ne zaman kabul düşersiniz, belli değil.
- Vücutta olan birçok mesele, O'nun yakınlığından uzak düşmektendir.
- Bu harekette olan güzellik, içinde ilahiyatın hissedilmesidir.
- Bu yolda ehlibeyt, bedeni hakikatleriyle hisseder.
- Halkta ölünüz ki Halik'te yaşayasınız, öyleyse O'nun kanun ve yasalarına tabisiniz.
- Neyiniz varsa verin ki marifet alasınız, kâmil insan idraktır.
- Şeytan birden gelmeyebilir.
- Kemali hareketinizi asla azaltmayınız.
- İnsanın duyusu Hakkın kokusunu hissetmesidir.
- Derin bir idrakiniz olmasa da emir sahibi'nin varlığı hissedilir, fakat görüntü peşinde koşmayınız.
- Biz idrakız, o halde güç ve kuvvet bizim değil, başkasınındır.
- Mücahit odur ki kapıları ona açalar.
- İçinde aşk olanın dünyaya bakışı farklıdır.
- Eğer şeffaf, halis ve dürüst değilseniz, en iyisi olmaya bakınız.
- O'na gitmenin dışında bir mana yok.
- Bir boyuttan sonra bu seyirde hareket değil, huzur ve sakinlik vardır.
- Evliya hakkında var olan şey, aslın lütfüdür.
- Daima hakikati en güzel şekilde görenin gözünde gözükmelisiniz, zira hiçbir yerde kalmaz, hep sizinle birlikte.
- Âşık olan O'nun rengi ve kokusuna yönelir.
- Âşık her zaman O'nu ister, öyleyse reçeteye ihtiyaç yok.
- Nur'a ulaşmak isteyen, kendisinden bir gölgeye sahip olmamalıdır.
- O nur'la hatalar giderilir.
- Vesveseleri kenara bırakınız, zira ehlibeytin aşkı hicap olmaz.
- Asıl, kabul üzerinedir, kabul etmedikleri sürece berzahtasınızdır.
- Biz "bu taraf"ı ve bir de nakit isteriz.
- Yanlışlık anlamlardan değil, bencilce algılardandır.
- Kendine sürekli geçmiş kalıplardan bakan kişi nasıl ilerler?!
- Eğer zuhur ve ferec¹²² birlikte olursa güzeldir, "o taraf"ta olsanız dahi, parlaklığı vardır.
- Her insanın iç hazineye ulaşması için yedi tabakası vardır.
- Seyrin bir boyutunda "arş-ı¹²³ rahman"a yaklaşırsınız!
- Gelecek ve geçmişe dair her şeyi kavrayıp görebilirsiniz, o merkeziyet ve vilayetle irtibat var olduğu sürece tabii!
- Kişisel seyirle bir yere varmak muhaldir.

¹²² 1. Gam, tasa ve sıkıntıdan kurtulma, 2. zafer

¹²³ Mutasavvıflara göre ilk ve en geniş varlık mertebesi, insân-ı kâmilin kalbi.

- Kabul; insana baskı yapar, çünkü temiz bir kaynaktır.
- Set olduğunı hissettiğin yerden dönünüz ve Tanrı'yı nerede bıraktığınızı görünüz; O, oradadır.
- Tanrı ve O'na doğru gitmek, bir yere varmaya mani değildir.
- Hakkın yolunda umutsuzluğa ve mecburiyete yer yok, o halde hakikat kapısı birine açıldığında, padişah dahi olsa, gözünü kırpmadan makamını bırakır.
- Tanrı yolunda verenin eli dara düşmez!
- Sabredeni, güzellikle bağışlar; zor olsa da yüzünü ekşitmez!
- Hak ve O'na tapmak, tek ölçü olmalıdır, esas budur.
- Başkaları bizim hakikate varmamızın bedelini ödememelidirler.
- Kimsenin kendini eksik bilme lüksü yok!
- Biz ara sıra O'nu hatırlamaya çalışıyoruz, fakat O hep beklemektedir.
- Ne kötü bir durum ki insanın gönlünü geri çevirsinler!
- Hakiki hidayet canlı ve etkindir.
- Bedeni pürü pak etmediğiniz sürece kimseyi davet etmeyiniz!
- İmtihan (sınav), O'nun hediyesidir.
- Aşkın sizden alınmasına müsaade etmeyiniz, yoksa üryan düşersiniz. Öyleyse aşk olduğu müddetçe irtibat vardır.
- Keşke o ilahi el olsaydı; bir el sürer de her şey düzene girerdi!
- Aşura, Şia'nın gönlünde bir dağlamadır ki Allah'ın isteği idi, fakat Hüseyin (RA) daha istekli idi.
- Bazen eleştiri, yüzeyle alışımlı olmaktan daha iyidir, zira derinliği bilmek ister.
- Biz kimseden bizim gibi düşünmesini istemedik, öyleyse yıkayınız ki göresiniz!
- Hakikat vücuda geldiği zaman, O da gelir.
- Yalvarmayla¹²⁴ verirler!
- Resul dahi olsanız, sonunda teslim olmanız gerekir, kafayı öne eğip kabzayı yere bırakmalısınız, zira artık ilerleyemezsiniz!
- Biz, vücudun karanlık yarısında durmuşuz.
- Eğer eksik ya da fazlasınız veyahut başka hatalarınız varsa, o harimde hakikatle beraber olunuz, gafil olmayın, umulur ki bir gün kurtulursunuz!
- Çok kötüdür; öyleyse iman elbisesini temizleyip tekrar tekrar giyin, öyle hareket edin.
- Tanrı'yı başka meseleler için ertelemeyin!
- İnsanla Tanrı arasındaki mesafe dünyadır.
- Mezhebin yenilenmesi gerekmez, yenilenmesi gereken biziz.
- Maddi kabuktaki insan anlayamaz, öyleyse bu kalıptan çıkmamız lazım.
- Biraz gayret olsa bu evren yaprak değiştirir de hakikatleri idrak ederiz.
- Tanrı'dan hakiki iman tadını isteyiniz!
- Âlemin hakikati tektir.
- Bizim değerimiz hakikatimizdir, bizim hakikatimiz başkasından az değildir.
- Âlemin yaradılışındaki hedefin dışında, insanın yaradılışının da amacı vardır.

¹²⁴ Tazarru; Tanrıya yalvarma, yakarma

- O ressam boşuna resim çizer mi hiç?!
- Hakka tapın, kendinize değil!
- Olduğunuz şeyle yetinmeyiniz!
- Değişik boyutlarda Tanrı'ya varmalısınız, bireyin Tanrı'sı toplumunun da Tanrı'sıdır! Er Rezzak'ı¹²⁵ görmelisiniz!
- Tanrı'yı apaçık ve her şeyde olduğu gibi görünüz!
- Biz, "şimdi"ye fazlaca muvafık değiliz, fakat ilişki güzeldir.
- Hakiki Şia olmak, az bir makam değildir, çok zor ve değerlidir.
- Bu şecere yerel bir güce dönüşmeden tamamlanmaz.
- Bu yeryüzü hakiki secdeye dayanır.
- Son hakiki murakabe, o kaynakla bir olmaktır.
- Hakiki hidayet inançtan ibaret değildir; öyleyse kurban istemeyebilir.
- Seyir, evrenin dalından yükselmek anlamındadır, daha yüksek bir idrak için...
- Aheste aheste marifetin kapısı açılır da kişi o nur'a girer; o halde maddenin ötesinde bir hayat vardır.
- Bu hakikat bu azamet deryasında kayıptır.
- Bazı kelimelerin arkasında idrak ve nur vardır; öyleyse kişi bu şekilde maksada yönlendirilmektedir.
- Tanrı yetkiyi alıp bu karanlıkta bırakmaz, kendisi götürür.
- Bizim aslımız sabittir, o şeceredir: "Şecere-i Tayyibe."¹²⁶
- Biz kimseye esir değiliz, kendimizden başka...
- Kalmak, ölmektir.
- İmamları aldılar, gökyüzünün yolunu tuttular; o halde kişiyi yalnızca kesimhaneye götürmediler.
- O'nun aşkı, huzurun tecellisi demektir. O canlı ve akıcıdır.
- Hikmet zaaf değil, iktidardır.
- Tanrı'dan Hakkın nur'unu, uyanıklığı ve basireti isteyiniz.
- Rabbin ölçüsü gönüldür.
- Büyük seyir, kıyametten az değildir.
- Sanki sayfa sayfa üzerine düşer de âlem kendi hakikatini ayan eder.
- Tanrı bize ne verir, bilmiyoruz, fakat yanlış bir şey vermeyeceğini biliyoruz.
- O nur'dur ki zihne yansır, maddi gölgeler toz misali içine dolanır.
- Tanrı ile yaşayın.
- Hakkın nurunda doğup onunla büyüün!
- Adım adım gidiniz ki evrenin hakikatinde bulunasınız.
- Neyimiz varsa Hakk adına yapalım!

¹²⁵ Kelime anlamı itibariyle rızka kefil olan ve onu veren şeklinde tabir edilebilir. Er-Rezzak ismi Kur'an'da Hud suresinde yer alır.

¹²⁶ Temiz ağaç. İslâmiyet'e verilen ad.

- İmamın en iyi tanıtıcısı ve değerlisi kelimidir.
- Eğer hakiki susar, halisçe isterseniz kapılar açılacaktır.
- Tanrı, yetkimizin olmadığı bir hususla bizi muaheze etmekten münezzehtir.
- “Bu taraf”ın çarkından kopmak zordur; “o taraf”ta yardım ederler.
- Ölüm bizim için son değildir.
- Yetkinliği olanı “o taraf”ta beklemektedirler.
- Tanrı iç’e bakar.
- Amellerin kefesine bakarsak; O bizi öyle bir zaviyede bırakmıştır ki utanç vericidir.
- Bu zahirî kabuktan kopunuz!
- Hiçbir olay Onun dışında değildir.
- Zikir, teveccüh demektir.
- O tabaka olmadan Hakkın azametinde var olamayız.
- İnsan ı ışık ve karanlığın bir kümesidir.
- Biz kelim ilminde bize gösterilen Tanrı’ya tapıyoruz, öyleyse istiğfarımız o kelam kadardır.
- Nefsi hayvanî kalıptan çıkaran, taabbüt¹²⁷ aşkı ve çileciliktir.
- Aşk, kalben kabuldür.
- Taabbüt, ferdin vücudunu fethedip ona yön veren itaat ve zihinsel bir zaferdir.
- Zihin ve fikir, içimizdeki kutunun gösteri sahnesidir.
- Zihinde yaptığınız bina sizi tutsak eder.
- Kim ki vücudun kapısını o azamete açar, hakkı insanın bütün varoluşsal boyutları ona gözükküverir!
- İnsanlar dünyanın simgeleridir.
- Tefekkür değerlidir, lakin malzeme ister.
- O’nun dışında talep, O’nu inkâr demektir.
- Günahkâr az olandır.
- Suyu görüp de susamışlığını hatırlayan hakiki susamış değildir, keza hakiki susamış oturamaz!
- Teveccüh tefekkürden evladır.
- İstiğfar ve tövbe ediniz, fahiş hatalarınız olmasa dahi.
- Şefaât zevahirdeki değerinizi arttırır, böylece tefviz edilebilir olursunuz.
- Ne kadar çok talip olursanız, o zorluluğu daha çok satın alırsınız.
- Müminin gitmeden evvel “o taraf”taki konumunu görmesi gerektir.
- Eğer hakiki yakınlık (kurb) müminde oluşursa ona musallat olunmaz, öyleyse maddi güçler gölge gibidir; zarar veremez.
- Şia için dünyaya karşı kendiliğinden aldırmazlık oluşur.
- Hüküm Ona aittir, kabulse içsel bir husustur.
- Mahvolunuz ki nakışlar ayan olsun.
- Yakınlığı (kurb) bulan kişi, kendi kendine o harime girmiş demektir.

¹²⁷ Kulluk, boyun eğmek

- O ilahî tecelli oluşursa, kişinin vücudunu saran birtakım delikler meydana gelir; öyleyse artık ifade edilebilecek bir şey değildir.
- Benliği ayırabilerseniz şayet hâlâ zaafınız vardır, azsınız demektir.
- Vilayetin gemisini limana yanaştırmazlar.
- İstediğimiz şey hadid'dir¹²⁸; her şey vücuda geçmesin diye!
- Hak, herkesin erişemeyeceği bir konumdur.
- Tövbe insanın vücudunun içinde olmalıdır.
- Eğer Ona doğru, dürüstçe hareket etmezsiniz, kendinize ihanet edersiniz.
- Bizim iyilere ve Ehl-i Beyt'e saygımız vardır, onlara tevessül¹²⁹ ve temessük¹³⁰ ederiz.
- Şia, Hakkın simgesi olmak ister.
- İman hakiki değilse kurtuluş hayal.
- Dünyadan kasıt, Hakka teveccüh edilmeyen o engel demektir; imkânlar anlamında değil.
- Hakiki tezkiyeyle saadete kavuşursunuz.
- Amelin yalnızca niceliği değil, niteliği ölçüdür.
- Bu yol yüzeysel değildir, iyi olmak da mevzubahis değil, zira derindir, konu simya¹³¹ olmaktır.
- Hak için halisçe iş yapana, hicaba varmadan önce perdeyi kenara çekerler.
- İyi öğreten kuşku tohumu ekendir; hiçbir zaman yüzde yüz onay vermesin ki şahıs kendisi yakine varsın.
- Yalnız insan, noksandır!
- Cihat, değişik boyutlarda hedefli ve ağır çaba anlamındadır.
- Tanrı bağışlar mı; rahatlıkla, fakat dostları daha az bağışlar.
- Hâkimiyet peşinde olanın ne işi var mağarada!
- Kimin kapakçığı açıksa ilahî tohumu nur'u alır; biz ise kapakçığı kapatmışızdır.
- Biz bitki gibi gelişmekteyiz; dal ve gövde oluruz ki o hakikat gelsin, yoksa kokuşmuş suda gelişim yoktur!
- Zuhur oldukça güzeldir, ancak kapasite ve kabul ister.
- Gurur hakiki değildir; bir çökelti ve daha çok zihinsel bir bencilliktir.
- Kişi kendisi ile o yansıma arasındaki bütün hicapları kaldırmalıdır.
- Bir şekilde kendinizi o lütfün yoluna koymalısınız!
- İlerde Tanrı yenilenir, nitekim biz daha yüksek bir irtibata varırız.
- Salık başlangıçta gördüğü şeyin zihinde olduğunu sanır, ancak ilerledikçe kendisinin o hakikatte olduğunu görür.
- Kişi, sahip olduğu durumla yetinmemeli, o halde sürekli hareket halinde olmalıdır.

¹²⁸ Arapça'da demir anlamına gelen "*hadid*" kelimesiyle isimlenen ve demirin önemine işaret ettiği için bu adı alan sure.

¹²⁹ Başlama, girişme

¹³⁰ Arapçada tutunmak, sarılmak, yapışmak anlamında.

¹³¹ Değersiz madenleri altına çevirme, hastalıkları iyileştirme ve hayatı sonsuz biçimde uzatacak ölümsüzlük iksiri bulmak gibi amaçlar gütmüş bir orta çağ kimya öğretisidir. Mecazi olarak simya, bir şeyi başka bir şeye dönüştüren herhangi bir düşsel güç ya da süreç anlamında.

- “Tanrı isteğidir” derken isteğin ne olduğunu bilmelisiniz, zira o huzur, güçlü bir ittisal ve kuvvetin sonucudur.
- Kişi nereye varırsa varsın, taabbüt’e sürekli ihtiyacı olacaktır.
- Hayrı Hakkın dışında arayan, şirk kokusu verir.
- En iyi hâlet kendini O’ndan istemektir.
- İnsan nefsi her şeyi bilir.
- Şayet temel, Hakka dayanırsa, yarı yolda kalmaz.
- Karşı’nın kıymet ve güzelliğine bakmalısınız, günahın küçük ya da büyük olmasına değil!
- Nefis insanı tehlikeye atar.
- Tanrı, huzurun sürekli var olmasıdır.
- Ya bu yola girmeyin ya da kendinizi bu yolun akışına bırakın.
- Tereddüdü olanın kaymasına müsaade edin, zira kimse kuşkuyu bertaraf edemez!
- Ayağa kalkın ki o makama varasınız, ancak bu şekilde o tacı başınıza giydirebilirler.
- Yakın yol, yükselmeyi gerekli kılar; yükselmek kendi araçlarına sahiptir.
- Onun isteği hakkın kendisidir; hakkıysa rahmet ve lütfün aynasıdır, öyleyse hepsi tektir.
- Yolda hareketlenmeyi yavaşlatan şeytanın kendisidir.
- O alana girdiğinizde zorluk olur, zira boş olduğunuzu hissedersiniz.
- O âlem perdesizdir, bâtına bakar.
- Asıl günah O’na yüzümüzü değil, sırtımızı dönmemizdedir.
- Kendi değerinizi bilin, hakiki Tanrı’yı anlayıp O’na tapın.
- Hakikatin dışında bir şey yok.
- Ameller bizim sermayemizdir, ancak hareket etmeden alış veriş olmaz.
- Bazı değişimler kemalin etkisiyle olur.
- Hikmet ve yakınlık (kurb) vadisine yaklaştığınızda, iradeniz de o kaynağın iradesine yaklaşır.
- Vücut, Hakkın ipoteğinde olmalıdır.
- Hakikate yaklaşanlar, ölümü daha çok hissederler; ölüm, hakikatin bir kısmıdır.
- Bazı konular ilk seyirde çok siliktir, sonra iyice silinirler; bu husus ruhsal bir baskıyı oluşturmaktadır.
- Baskısız bir seyrin tasavvuru bir çeşit alıklıktan ibarettir.
- İmamı öldüremezsiniz, ancak yitirirsiniz.
- Hakkı yerine getirirken hilekârlık yapmayınız, ki bu şeytanın yaptığıdır. Hak ilerlemektedir, öyleyse onu hakla ilerletin.
- Bu sahnenin dışında olanı idrak edemeyiz, nitekim her şeyin dünya olduğunu söyleriz.
- Bizde Hakkın bir parçası vardır, onun sayesinde Rabbani terbiyeyle daha fazla bir idrake ulaşabilecek o gelişime varırsınız.
- Asıl hata bizim bakış açımızdadır, keza yer değiştirmemiz, varmamızı sağlar.
- Burası karanlıktır; yani vücudumuz burada gölgedir.
- Bazımız akılda noksandır; “o taraf” a yüzeceğine “bu taraf” a dört elle sarılmayı yeğler.
- Ölüm insan için bir uyanık olma perdesidir.

- Bizim meselemiz manevi ve manasal değil, hakikatin ta kendisidir.
- Ana günahımız habersizliktir; o halde hata yaptığımızda fazlaca eleştirilmememiz gerekir.
- Her bireyin asıl irtibatı Tanrı ile olmalıdır.
- İster seyir ediniz ister etmeyiniz, oraya gireceksiniz, o halde “o taraf”ta işe yarayacak şeyleri toplayınız!
- Ne kadar çirkindir, kimseleri olmayınca O’na el açarlar!
- Tanrı’yı azap aynasında görmek zalimliklerdir.
- İmtihan; ağır bir törpülenme ve yeniden yapılanmadır.
- Yerel yollar çok olsa da seçim yoktur!
- Şuur her zaman lezzetli değildir.
- İnsanın nefsi inatçıdır, en tirendaz ve sağlam süvarilerini dahi yere devirir.
- Seyir yaptığınızda, kendi aslınıza yaklaşırsınız.
- Hakiki dinin kabulü yoktur.
- Eğer gönlünüzü törpülerseniz bir yansımadır ki üzerinize düşer!
- Her nereye haksızlıkla gittiysek, Hak ile geri dönelim!
- Öyleyse nur’un sahibi Tanrı’dır; o ki sahiptir, boş yere nazar atmaz!
- Masum imam’ı bir konuda inkâr eden, bütünlükte inkâr etmiştir.
- Bizim bir kısmımız Rab’dır, zira terbiye ile alakalı bir mevzudur.
- İlahi ahdi yerine getirir ve doğru olursanız, bizi kendi kulunuz etmişsiniz demektir.
- Bu yön ki hayatın anlamını değiştirir!
- O fezağa alıştığınızda, burada olan birçok malzeme gerekli olsa da, sizin için o kadar da gerekli değildir.
- Hak ile arayış açanlar, tanrısızlıklardır.
- Günah tuzak gibidir ki yolun köşe ve kenarında kuruluyor.
- Tanrı “rahim”dir, mesele budur.
- Cisimler doğal olarak bilinçli, bütün olarak bağımsızdırlar.
- Hakkın kulluğu özgürlüktür, tutsaklık değildir.
- Hangimizin yüzünün arkasına bakılsa, Hak vardır.
- Pak olmak iyidir, ancak eyleme geçerek pak olmanız gerekir.
- O’nu tanımanın bir kısmı “olmak”tır.
- Rıza olmazsa şayet, beden bir kısmı uzun bir mesafeyle uzaktadır.
- Hüküm veya ilahi kaza vardır, neyin doğru neyin yanlış olduğu anlamına gelir.
- Hakiki hidayet sahibi vardır, ana sahibiyse toplam akıldır.
- Şia; tanımadır, asla yolu kaybetmez, kaldı ki başkasının yolunu nasıl kaybetmez!
- Yalnızca namazda değil, bütün boyutlarda dağılmalı, Hakkın secdesinde olmalısınız!
- Kendinizden ve O’nun dışında olandan ayrılmadan O’na gidemezsiniz.
- Bu hususun sükûnet için bir sığınak değil, manevi bir hareket olmasını dileriz.
- O ki nurdur yansıdığı beyin mekanizmasına tesir eder de lezzetlerin cinsi dahi değişir.
- Kamil insan vücudu pak tuttuğu içindir ki vahiyden daha dakik bir idrake sahiptir.

- Gönül, ilahi aynanın bütünü olabilir.
- Birçok konuyu ya kendinizle götürür ya da önceden gönderirsiniz, zira o dergâhta (kendinizle götürdükleriniz için) zincir veya tel asmamışlardır.
- Tezkiye olan, tam ayarlı bir altın gibidir, hatta ondan daha da değerli ve yücedir!
- Suni tanrı ile oynamayın, sahîh Tanrıyla birlikte olun!
- Kibrin sütununu kenara itiniz ki o nur yansısın, böylece yavaş yavaş Onu görebilesiniz.
- Ameliniz uzvunuzdur.
- Eğer arada bir gelip bu kapakçığı kaldırmazlar, atom bombasından daha güçlüdür.
- Bu alana girdikçe irade halkasının zayıf olduğunu hissedersiniz.
- Yol yalnızca kelim, kitap ve defter değil, ayrıca varoluşsal bir idraktır.
- Tezkiye ettikçe daha kuvvetli kabul edersiniz, o halde sizi bağlar bağlamaz, yüzeysel tabakaya varırsınız.
- Biz nakış ve renkte güzelliği idrak ederiz, fakat sırf zevk alalım diye nakış ve rengi, zihin tecrübe ve tahlil eder.
- Nur zihne yansır, onu pak ve temiz eder, böylece irtibat meydana gelir.
- Hakikat meselesi ilerledikçe, ki o zirvesine ulaşmak istenen dağ gibidir, doğal olarak yükseğe çıkmak zorlaşır.
- Tabiatı bir kural vardır, iyilik iyiliğe yol alır.
- Zikir insanın hakiki ihtiyacıdır.
- Bizim varoluşsal aynamız tam olarak o güneşin karşısında duruyor değil, şayet dursaydı, ihtiyacın ta kendisi olduğunuzu, içinde başka herhangi bir şeye sahip olmadığınızı görürdünüz.
- Bize verilen yetkiden dolayı kendimize inancımız artmıştır, öyleyse birçok konuyu iyi görmeyebiliriz.
- İhlâsın en büyük nişanesi kendiniz için bir şey istememenizdir.
- Tanrı zaman duvarı ardında sizi beklemez, bizatihi şahittir, siz de sırat köprüsündesinizdir.
- Topraktan (yeryüzü) kurtulmak demek kurtulmak demektir.
- Gerçekte hidayet gemisi yukarı çıkan nuri hidayettir, o fezadaysanız şayet sizi göğe çekiverir.
- Siz topraktasınız, o halde filizlenmenizin, sıkı olmanızın ve gelişmenizin zararı yok.
- Hayatın bütünü hidayettir.
- Karanlığın ona nüfuz ettiği “bu taraf”taki zihin perişandır, ölmesi gerekir.
- Belki biz bir adım atıp yükselesiniz diye sizi zorlar dururuz, fakat geri adım atarsanız kahrımızdan ölürüz.
- Asıl hareket meydana gelirse, insanlık için bir lengerdir.
- Gemiler, Hz. Zehra (RA) ile irtibattadırlar, yoksa evrenin dalgalı okyanusunda yol alamazlar.
- Hakk, kendisinden başkasını görmez!
- İnsan, Hakkın karşısında iddiacı olamaz, öyleyse kâsenize payınız kadar koyarlar.
- Emir Sahibi ile hayat başlar, o halde o güç seyre girmektedir; hepimize yardım eder ki bu irtibat canlıdır, diridir.

- Biri pereyi aralamaya görsün, artık “bu taraf”a dönmesi muhaldir.
- Bu yolun bir kısmı varoluşsal hidayet, bizim tabirimize göre tekмили hidayettir ki o sizin seyrinizi tamamlamaktadır.
- Kimi zaman kırmanız lazımdır; öyleyse tevhitli olmalısınız ki putlar kırılsın.
- Bazıları muhtevadan boş oldukları için yaşlar üzerinde ısrar eder.
- Endişelendiğiniz sürece nefsin seyri kâmil değildir.
- Sevginin usaresinden fazlası, her çamuru sıçratabilir.
- Seyirde yardıma daha çok ihtiyaç olur, zira karanlıkların dibinden çıkmak istersiniz.
- Bazen vücudun sayfalarında güneşin huzuru hissedilir, o zaman Emir Sahibi’nin kişinin bedeni sayfalarını çevirmek istediği zamandır.
- Bir boyuttan geçtiğinizde sınırların değişeceği, söz konusu olamaz!
- Tanrı kendi sevgisini müşkülata sokmuştur.
- Tanrının hükmü; insanın noksanlıkları, hakiki hidayetin tadından uzak düşmesidir.
- Resullerin çoğu doğrudan Hakka yönelmiş değil; eğer Hak isteseydi kendine çekerdi, öyleyse Tanrı hasları istemektedir.
- Hakiki aşkın kendine mahsus özellikleri vardır, cazibe hakiki olunca aşk olur.
- Hiçbir yer Tanrı’dan münezzehtir değildir.
- Nur’a yanaştığınızda rabıta başkalaşır.
- Biz insanlar birkaç nabız ve enerjinin toplamıyız, öyleyse böbürlenmeyin!
- İnsan pak bir hayat bulursa kurtulmuş demektir.
- İnsanın değeri elde ettiği marifet ve kemalledir.
- Hakiki nur’la hakiki hayatı isteriz.
- O ki güçlü bir nurdur, zihne ve bedene yansıdığına ne var ne yok temizler.
- İnsan haristir, durmadan daha çok ister; ancak oraya vardığında daha çok diye bir şey yok.
- Tanrı bizim “az”¹³² olduğumuzu bilir.
- Hayatı vilayetle vermişler, Şia olmasak dahi.
- Bu yolda bir yere varmak isteyen, hakiki isteği “bu taraf”taki isteğinden anlamlı olmalıdır.
- İnsan birden bir eksen üzerine dönmez, önce hatayı düşünür sonra yapar, tekrarlar ve dolayısıyla vaziyeti değişir.
- Gaflet, olmamız gereken yerde olmamamızdır.
- Eğer güçlü bir kaynak ile birlikte has ve pak bir resul da olursa o nur ve bilgiyi yüksekten aşağı yavaş yavaş getirirler.
- Resul insanüstü bir güç değil, yüksek zarfiyyette¹³³ kâmil bir insandır.
- İşimiz çok zordur; “bu taraf”ta çıkılmakta olan bir merdivenin yerine, “o taraf”tan çıkmak isteriz.
- Şia seçilmiştir; tesadüfen Şii olmuş değiliz, dolayısıyla noksanlığımız kendi hatamızdandır.
- Tanrı’ya yönelmek çaresizlik değil, hakiki hayatı idrak etmek, kendi konumuna varmaktır.

¹³² Eksik, noksan

¹³³ Kapasiteli

- Geliştiğinizde, gelişim kendi kendine tahakkuk eder.
- Bu seyirde lütfün bir kuralı mevcuttur.
- İnsanın o derinlik ve hakikati elde etmesi gerekir; yüzey ve kabukta kalmanın kimseye faydası yoktur.
- Herkes Hakk noktasına, mihversel özelliğe aynı mesafede değildir; o halde eşitsizlik vardır.
- Bizler doğanın merasındayızdır; gelişim için o nur'a muhtacız.
- Muhakkak ki insan değişim imkânına sahiptir; dolayısıyla bedeninde hakiki bir istek olup da kişinin hareket etmemesi mümkün değildir.
- Oturmakla kimse bir yere varmaz!
- Adres çok karışık değildir, lakin pürdikkat bakmak istemeyiz.
- Gelişimle hicaplardan kopulmaz, çıkılır.
- O hakikate bağlanmanın dışında her şey fenadır.
- Biz gerçeği bilmeyiz, zira mahlûk boyutundayız.
- Bizim bir tavsiyemiz de Kur'an'da tedebbür¹³⁴ etmektir.
- Biz dünya muhtevasıdır demiyoruz, ancak ona esir olmak iyi değildir. Onu fırsat şeklinde görmek gerekir, her başlangıcın bir sonu vardır zira!
- Derinlemesine seyir etmelisiniz, böylece içsel seyir bahanesiyle sosyal sorumluluklardan ayrılmanız gerekmez.
- İnsan durağan olmak istiyorsa ahret evinde bolca olacaktır.
- Doğal olarak böyle bir bargâha yaklaşmak kolay değildir, nitekim insanın ayağa kalkması bu kadar rahat olsaydı, en azından insanların bir kısmı kalkmış olurdu.
- Dünya meselesi ihtiyaçla mesafelidir; eğer ailenin ihtiyacını gidermezseniz, zalimsiniz. Hakk'ın ekseninde değilsiniz.
- İnsanın arzuluyorsa, doymamış demektir.
- Bazen lütuf diye kişinin ibadet sarhoşluğunu alırlar.
- Bir zaman sonra, hakikatte o kadar mahvolursunuz ki vücut "yedüllah"¹³⁵ olur, o mutlak hakikat ki kişinin vücudunu sarar.
- Tanrının sıfatları mahiyet ile ilgili değil, hüviyete dairdir. O'na sıfatların aynasında bakılmaz!
- Bu denizde boğulmalısınız; elverir ki haykıra haykıra ya da çekile çekile!
- İnsanın, ten kafesinden azat olması istiare değildir.
- Büyüdükçe Tanrı'nın sevgisi vücudunuzda gelişmeli, ki bir gün bütünlüğünüzü sarsın.
- O cinsten olmaya başlayınca daha da yükselirsiniz, zira hakiki aşk, hissi değildir.
- Cennet sizin uzunluğunuzda değil, bir yüzeydir.
- İtaat ederek kaza çarkından uzak durursunuz.
- Tanrı noksan değil ki az versin, eksilen biziz.
- İnsanın boyutu soğuk ve karanlıktan müteşekkildir.
- Görüşümüz odur ki "insan" bir kimliktir, biyolojik bir varlık değil.

¹³⁴ Bir işin sonucunu başından hesaplama, düşünme anlamında bir terim.

¹³⁵ Allah'ın eli

- O nur yansıyınca her şey canlanır.
- Bize nereden seslenmişler, biz kendimizi nerede esir etmişiz!
- Kişinin mayası tıynetidir, öyleyse fitrat ve fitri sıfatlar aşağı yukarı herkeste aynıdır.
- Kendinizi hakikatin yolu ve ona doğru yönelmekle değerlendiriniz, başkalarının aynasında bakıp durmayınız!
- Zikir ve fikir sorumluluğu yerine getirmekle olmalıdır.
- Sahip olduğunuz hata ne ise bu seyrinde üzerine el koyarlar.
- Sabır ve deneme olmadan kişinin içsel cevheri nasıl tanına?!
- İnsan O'nun dışındaki olandan uzaklaşsa da başkasına olan ilgi, gönülde bir yara gibidir.
- Kimin tarafından ve hangi düzeyde maruz kalınsın ki zihinsel bir süreç günah olsun?
- Zikir; o nur'a açılan kapıdır, güçlü bir irtibattır ki size ait olanı tüketir.
- Burası gölgeler âlemidir.
- Bizim hayatımızın kenar ve köşesi Hak'tır. Öyleyse sadece Onu bulmamız gerek!
- Vücudunuzun içsel fezası o kadar değişmelidir ki O'nun dışındaki bir şeyi idrak edemesin.
- Şeytan, insana, üstünlük hissinin telkinidir.
- Zikir ve heyecanı, içinize çekiniz!
- İlerlemek yalnızca zorlamakla olmuyor, bedeli vardır.
- Bu nur'un dışında sizi bilince ulaştıracak bir şey yoktur.
- Biz ibadet ve zikirle Hakk'a ibadette kendimizi sınarız.
- O görkemli, nur'la dolu deryaya bağlandığınızda sizi ne sallayabilir? Ya da neyi sallayamazsınız ki?
- Düşündüğümüz birçok şey, zihnin çeri çöpu, moloz yığındır, onunla bina yapılamaz!
- Hidayetin akışı insan vücudunu geçmelidir.
- Ne mutlu ona ki birlik kadehinden içebilir, varlığın seyrinde dolanıp durur.
- İster tövbe ister hareket ederek, veyahut da değer vererek kapıyı çalın; yeter ki O'na doğru gidin.
- Kendinizden bir adım ileri çıkın, bir şey göremezseniz şayet, bırakın!
- Gönül bağlayın, bağlarsanız işte o irtibat sağlanmıştır.
- O kapı açıldığında, zira kişi bir vadi ve bargâh şeklindedir, ona artık tek bir nesne şeklinde bakmak zordur.
- Kamil insan duygusuz değildir; aksine, duygusu dahi kâmindir.
- Bir vakit gönül nur'ları toplar, bir vakit de vücudun bütününü o nur'u içine çeker, çünkü bütün hücreleriniz yansıtabilme vasfına sahiptir.
- Gördüğünüz ne varsa yansımadır, her biri bizim bir boyutumuzda vardır, bizse sahneyiz.
- Biz âlemin tümünü seyrin dışındayken göremeyiz.
- O ki yarattığında adeta "o taraf"tan "bu taraf"a çekmektedir.
- Aslanan insanın gönlü ve gözünün bu hidayet kfilesinin peşinde olmasıdır.
- Uyku, Tanrı'nın insana vermiş olduğu bir fırsattır; acaba ölümün tatbikatı mıdır!

- Bedeni hakikat vardır, öyleyse bizim onunla mesafemiz de vardır, ancak Hakkın müsaadesiyle her ne zaman isterse seslenir.
- Kemal mertebesine eren insan, feyizlerden bazılarını Rab'dan almaktadır.
- Gittikçe ve dikkat ettikçe gönül, bir yol gibi genişler de yönü size belirir.
- Kendi konumunuza ulaştığınızda artık mekân ve zaman bir araya gelse dahi sizi aşağı çekemez.
- Boyut size açıldığında, onun cinsinden olursanız, orada bulunabilirsiniz.
- Hakiki hidayet ve yakınlığı (kurb) bulmadan, güzelliği elde edemezsiniz!
- Hissettiğiniz feza aslında sizi götürmek için cennetten bir kapıdır.
- O'nu sürekli zikrederek gönül pasını silmeniz gerek!
- Bu seyir, bir aşamadan sonra, irade ve yetkiyi eline alır, zira kişisel irade diye bir şey mevzubahis değil!
- Nur hücrelere yansıdığı anda kişi yüzlerce yıl yaşayabilir.
- Seyyid-üş Şuheda¹³⁶ âlemin güzelliklerindendir.
- Şia'ların ehlibeyte olan sevgisi, başkalarının sevgisinden farklıdır; güzel ve diri bir muhabbettir, vücutlarında akandır.
- Hayat bizim için huzur zaviyesinde tarif edilmiştir.
- Biz Hak'ta seyri iyi yapamadığımızdan güçlü olduk!
- Seyirde olan, öyle bir Tanrı'ya inanır ki o Tanrı, her ameli, darıdan az olanı dahi, hesaplar.
- Biteviye kendi hesabınızı yapınız!
- Hiç kimse, Tanrı'nın yanında gereğinden fazla biçilmez!
- Bir ruh âlemi ki insan kendi ruhunu görebilir.
- Oyuncakları oynatan başka bir iradedir.
- Hakk'ın elini öpmeniz gerekir ki gelişesiniz, ibadetle yükselesiniz.
- Hakir insan başka bir zihniyetin bütünüdür.
- Gitmenin tek yolu ölüm değildir, başka yol da mevcuttur.
- Nur'la dolu gövdeden yeryüzüne sığmayacak varlıklar yaratılabilir.
- Yaptığınız ameller boynunuza asılan bir halka gibi sizinle birliktedir.
- Bazı özel insanların yokluğu ölüm değil, terk etmedir.
- Kendimizi dahi tanımadık, O'nu nasıl tanıyalım!
- O nur ki kapasitesi olan her vücuda yansır, ona dört elle sarılır.
- Ağır seyirde kişi derinden girer, onun bir parçası olur, dolayısıyla o âlemde mevcut ne varsa kişinin içsel aynasında da mevcuttur.
- Sevgi varsa başkalarının zaafalarını da kendinize çekersiniz.
- Karanlık, ışığa karşı kalkandır, nur'un yansımasını istemez, ancak çok da zeki değildir.
- Giysi, içsel hakikate yerel süstür.
- Heybet, Rabbin muhtelif görüntüsüdür.
- Biz yeni varlıkların oluşmasını beklemekteyiz.
- Nur arttıkça görüntü aşikâr olur.

¹³⁶ Hz. Hüseyin (RA)

- Tanrı derinlik ister; çocukça hareket eden elde edemez!
- İmtihan, daha iyi olmanın temelidir.
- Bedeni seyir, mümkünât âlemine geçendir.
- Biz tekâmül konusunda, unsurun dışında bir bedeni parça da görmekteyiz.
- Törpülünce, bizim canımızı acıtmıyorlar, O cerrahi etmektedir anlamında.
- Ali'nin (RA) en büyük düşmanı Muaviye değil, cahil halktı!
- Müminin ağzı zikirden ağırmalıdır. Nefisten ayrılın ki manevi aşamaları tamamlayasınız.
- Biz mezarda sakinleşinceye dek kulluk peşindeyiz.
- Bazen dinlerin hakikati simgedir, içine girdiğinizde manası anlaşılacaktır.
- Nur toplamaya bakın!
- Biz zamanlar, ölüme bakarak hayattan ibret alırlar diye düşünürdük, lakin açılan bir kapıdır.
- Dolmuşuz da sanki vilayet kâsesi ile bizi içirmek isterler.
- Kimi zaman sınamak için kendi iman köprüünüzden geçiniz, sağlam (sahih) mıdır diye!
- İbadetle iç'in yapısı değişir.
- Bizlerin varlığının her biri ahdin bir bölümüdür; Halik'in içimizde yerleştirdiği ve yapmamız gereken şey budur!
- Zuhura yaklaştıkça ve sizin Sahip'e olan ilgi ve sevginiz var oldukça onun ışığı vücudunuza yansımaya devam edecektir.
- Muamelenin öteki tarafı Tanrı olunca, "bu taraf"ta bir hata olsa dahi, kendisi bertaraf eder.
- İman ve hakikatin olduğu bir binayı O muhafaza eder.
- Vazife, seyrin devam etmesi için bir köprüdür, ona karşı ilgisiz olunmaz!
- İnsan Tanrı'yı anmakla filizlenir.
- Cisim; merkep ve emanettir, bu emaneti muhafaza ediniz.
- Tanrı ne yarattıysa ona bir sınır da koymuştur.
- Hakiki hayat bir anda alınan değil, imandır.
- İnsan ebediyet için seçilmiştir.
- Hakiki hayat imandan sonra şekillenir.
- Bu dünyanın ne gibi bir büyüğü var ki herkesi bu şekilde uyutuyor!
- Zeki insan O'nu seçer.
- İnsanın Tanrı'yı sevmesini gölgeleyen ne varsa alçak sıfatlardandır.
- Tanrı'yı sevmek, O'nda olmak ve O'nun dışında hiçbir şeyi görmemektir.
- Onun adıyla yenen yemek dahi ruhun gıdası ve olumlu enerji demektir.
- Asıl sahip Tanrı'dır, gerisi nakışdır.
- Tanrı gönülle idrak edilir.
- Şuurun cinsi tektir, fakat bizim edinimimiz az veya çoktur.
- Gelişmeyen insan doğada fazlalıktır, parçalanması gerekir.
- Bir merhalede âlem açılır, kimileri geçer; âlem tabakasından sonra Tanrı huzurunda olurlar, böylece "bu taraf"ta kimileri için yeniden bedevi hayat başlar.
- Bizim durumumuz derin bir uyku gibidir, zira hiçbir şey belli olanın aksine vuku bulunmaz!

- Dünya bizim gördüğümüz müşterek bir uykudur.
- Orada uyanırsak, burada galibiz.
- Tefekkürü bizden almışlar, o halde tefekkür eden yakine varır.
- Eylem boyutunda başarı mühimdir.
- İnsan bedeninin karanlık yönü isyandır.
- Hepimiz bir eksenin etrafındayız.
- Tanrı bedenimiz ve zihnimizde kayıptır.
- İrademizin güçlü olduğu yerde kendimizi tutmamız gerekir ki varsa bir kayganlık, elden O tutsun!
- Tanrı'yı sevmenin goncalışmasına çalışın, gömülmesine değil!
- Bizim isteğimiz gördüğümüzdür, tıpkı var olduğu şekilde...
- Sonunda yapayalnız kalacağımız yere gideriz.
- Canavarca davranışlar, Hakkı görmemek demektir.
- Değişim veya içsel dürtü oldukça mühimdir, öyleyse Hakka iç'ten tabi olunuz!
- Mesafeyi en aza indirgemenin yolu, arzulardan vazgeçmektir.
- Bir güç sizi derine götürmek ister, ancak nefsinizden ötürü yüzeyde kalırsınız.
- Tanrı kimsenin vücudunda kötü bir husus bırakmaz!
- Perde aralandığında Hakkın dışında nur bulmak imkânsıdır.
- Son, fena diye bir husuldür!
- Yüzeysel bir iman bir derde deva olmaz!
- İhlâs, insanı kurtarır.
- Nedeni ne olursa olsun, kalmayın!
- Aşkın yeri kesimhanedir!
- Kaynak, Hakkın kendisidir; her kim O'nunla olursa baki olur.
- Neden din kalır, fakat din sahiplerine tahammül edilmez!
- İbadet, kendinden boş olmaktır.
- Yanlış bir inanç insanı ömür boyu saplantıya sürükleyebilir!
- Size göre amel geçer, bize göre ise gövdedir ve vardır.
- O kadar zikretmelisiniz ki uyanasınız!
- Fena, o hakikatin bir kısmıdır!
- Hepimiz kabuğuz, o hakikatin eni ve boyu yoktur, o halde biz boyut olarak tasviriz.
- Allah affetsin; o vakit artık O'nu çağırmanız için bir ağzımız kalmayacak, hepsi toprakla dolmuştur!
- Bütün nakışları yazılmış biliriz.
- Olumsuz güçler gücünü neyden alır, onları güçlendiren yoksa kendi karalığımız mıdır!
- Yetime bakınız, nerede yapabilirsiniz!
- İnsan kıyametin yakın olduğunu bilirse, daha az hata yapar.
- Biz, kıyametin bir kesimde vuku bulunduğunu sanırdık, ancak kitap gibi bir şey gördük ki her sayfası kıyamettir.

- Üçüncü doğuş diye bir meselenin var olduğunu gördük.
- Hakkın dışında bir güç yoktur!
- Tanrı, tam olarak vardır, öyleyse ne varsa kendisidir.
- Bizi “o yüce maden”e ulaştırabilecek bir merdiven az kalır.
- İnkıta istediğinizde, sizinle birlikte olanlar dahi kesilebilirler.
- İnsan topraktan (yeryüzü) kopmak için çabalamalıdır.
- Hakkın iradesi ve isteği dışında diye bir şey yoktur, zira gözle görülür, ispatı vardır!
- İnsan, Tanrı’yı anarak irade ve teveccühle o kadar kazmalıdır ki illa bir yol bulsun, bu iç’teki veya sözdeki çukurdan kurtulsun!
- Gönlün aynası, Hakkın anmasıyla cümle sıfatlarla aydınlanmaz mı!
- Ameller, Hakkın dairesi ve alanı içindedir, o halde onun yansıması gönlün üzerinde etkilidir.
- İç’inden çıkan insan, gelişime göre her boyutta başka bir şekilde varolabilir.
- Kamil insan ölmez, hidayetden bir nişanı alnında taşır!
- Hikmetin, ilmin yanında durması yakındır.
- O karanlıktır ki bir hareketin olmasını istemez, bizi her daim bulanık tutmak ister.
- Yakın, kişinin içinde kaynayandır; intikal edilmez!
- Mutlak zikir isimden ibaret değildir, zikirlerin batınıdır.
- Şuur oluştuğunda eşyaların içi dahi görülebilir.
- İç’i güzel olanın, dış’a da yansıması gerekir!
- İhlâs suresi hicabı kaldırmak için tesirlidir.
- Nur, kaynaktan ayıramaz, o halde onun üst merhaleleri değerlidir.
- İnsan sınırlı olan bir zihinle sonsuz bir idrake sahip olmak ister.
- Hissediyoruz ki Tanrı yeni bir beşer yaratmak ister!
- Tanrı’yı anmak her şekilde güzeldir, o halde Hakka saygı duymak kendi güzelliğine sahiptir.
- İnsanın, iradedden dolayı, hem nuru ve hem de karanlığı vardır.
- Cümle mevcudat harekette ve varlıkta, huzurda ve sücutta!
- O’nun isteği ile tevhit kapısı açılsın ki görelim isteriz.
- İrade, dürtülerden bir kümedir, asıl güç, onun arkasındadır.
- Derinden bir şuurla yalnızca bilmek değil, etkin de olunabilir.
- Ölüm bir çeşit ilerlemedir, yerel yüzün terk etmesinden sonradır.
- Dünya bizim zihnimizin geri yansıması değildir.
- Biz temiz bir hayattan başka, gönülde Hakkın sevgisi dışında bir şey istemedik.
- Bu nasıl bir tefekkürdür ki masum imamın cesedinden dahi korkarlar!
- Biz dünyanın zindanı ile karanlığın derinliklerindeyiz.
- Sanki her uyanıklığa bir karşılık isterler!
- Dünyanın köşeden köşesini gördük, herkes kendi fezasında ölmüş!
- Ölüm, uykudan uyanmak gibi bir daha uyanmak demektir!
- Bizim için “bu taraf”ın fezası ile kabrin fezası arasında fark yoktur!

- Mesafe dünyanın iki boyutudur, o halde gördük ki bizim dünyamıza benzeyen başka dünyalar ne kadar da fazla!
- Hakiki uyanıklığa varılmadan, sözlerin bir ağırlığı olmaz!
- O yansımanın karşısında Ehl-i Beyt gibi bir güç ister ki muhafaza etsin!
- Şuur bir merkezdir.
- Sizin zihniniz tahayyül eder, ama sonunda işrakle¹³⁷ bir seçimi olabilir!
- Hissettik ki beytü'l-ma'mûr'da¹³⁸ olan bir iradeyi biri "bu taraf"ta uyguluyor!
- Bizim bulunduğumuz feza ölümcül bir fezadır!
- İman vadinin bir çeşit idrakidir, yüce ve üstün bir şuur anlamında!..
- Kişinin söz ve benlik perdesini aralaması onların elindedir!
- İnsanın vücudu o kadar törpülenmelidir ki sosyal hareketlerde kendini kaybetmesin!
- Her zerrenin arkasında gövdeden ziyade insanın olduğu günlerin gelmesi dileğiyle!
- Tercüme edilen zuhur o Hakkın görkeminin zuhuruyla oldukça farklı olabilir!
- Evin içinde biri var, öyleyse yorulmadan kapıyı çalınız!
- Kimileri öldürmekle kişi gidebilir sınırlar, lakin kolay kolay gitmez!
- Aydınlık, sosyal bilimlerdeki toplum-sosyoloji alanında bir konudur ki dinler ve mektepler içinde yer alırlar.
- İnsan o nur'dan hayat bulunca, yeryüzünde ona arada bir rol (nakış) verebilirler.
- Bazen hicap bir tabaka misali kişinin idraki üzerindedir.
- Her şey fenadır, ancak mizan veya hüküm diye bir mesele de vardır.
- Yola devam etmekteki isteksizliğiniz hatalarınızdan değil; yeterince susamamışsınızdır, yahut yolunuzu kaybettiğiniz için devam etmek istemiyorsunuzdur.
- Arzumuz ve Tanrı'dan istediğimiz, Şia'nın güçlü olmasıdır.
- Bizce hayat çatlamış bir köpüktür!
- "Allah" ismi her bakımdan tam'dır.
- O'nun yanında bir rütbemiz olmalıdır, burası değersizdir.
- Bizimle ilerlemek isteyen, tevhit dalı üzerine oturmalıdır.
- Seyir beraber olduğunuz şeydir, yaptığınız değil.
- Hem inanç hem de tefsiri önemlidir.
- Kur'an evrak değildir, canlı bir hidayettir, o yüzdendir ki biz durmadan onu beyaz bir nur halinde görürüz.
- Sadece bir avuç toprak olmak istemedik!
- Hakikat ve onun idrakinden o kadar uzağız ki deyimler külli ve benzer olmuştur!
- "Bu taraf" ve "o taraf" arasındaki feza, ölüm denen duvardır!

¹³⁷ Şark, güneşin doğduğu yer anlamına gelirken, işrak da, aydınlatma, nurlandırma, açıklama ve izah etme demektir. Tasavvufta, dervişlerin feyiz ve ilham yoluyla aydınlanmasına ve gizli hakikatlerin sırrına vakıf olmasına da işrak denir.

¹³⁸ Semada, içinde meleklerin ibadette bulunduğu rivayet edilen mâbed. "Mâmur ev" veya "mâmur mâbed" anlamına gelen el-beytü'l-ma'mûr, Kur'an-ı Kerîm'de (et-Tûr 52/4) Allah'ın üzerine yemin ettiği bir mekânın adı olarak geçer.

- Ehl-i Beyt muhabbeti kurtuluştur.
- Yakın, üzeri tozla kaplı bir levha gibidir. Siz tozu silersiniz, öyle görünür!
- İmtihan, içinde bulunduğumuz ve has bir nurla kaplı oda gibidir.
- Kıyamet birden idrak edilmez, önemli bir meseledir, o kadar gidip geliriz ki idrak olsun.
- Salık, yol boyunca hayır ve şer oyununun içine de girer.
- İhlâs suresi büyük bir kapıdır, kim onu anlarsa, dünyayı değiştirir!
- Görünen hakikatler, insanın maddi âlemden algıladığı tasvirlerden çok daha açıktır.
- “Sırat Hak’tır”¹³⁹ dediğinizde, görmeniz gerekir, aksi halde bu verdiğiniz şahadet neyin nesi!
- Zikir, uyanıklıktır; ancak bu sözler insanı habersizliğe götürebilir!
- Ağır seyir, çok yönlü bir seyirdir.
- Karanlığı biz kendimiz yetiştiriyoruz.
- Bütün hakikatler bizim yanımızdadır, fakat şuurun alt katında bulunmaktayız.
- İstek ve hareket iç’ten olmalıdır!
- Bize göre “İmam Rıza (RA)” öyle bir noktaya varmıştı ki o zehri içmekten geri duramazdı!
- Hakikat ağır bir yansımadır.
- Bitkilerin kıyameti içlerinden akar.
- İnsanın omzu üzerinde ağ gibi bir daire vardır, geliştiğinde orada kanat misali bir şey şekillenir.
- O’nun yolunda sağlam yürünmelidir.
- Fakirlik, insanın gösterişsizce kendisini ve kendisinin Tanrı’sı olduğunu idrak etmesidir.
- Zihniyette kaybolmayın!
- Hak ile olan ahit, altınla olan ahitten evladır.
- Bu marifet yoludur, öyleyse hikmetle sona ermesi zordur.
- Kimse hikmet konusunda yardım edemez!
- Hayat ölümle mi bitiyor, yoksa biz ölümle mi yaşamaktayız!
- Cehennemden geçmek seyrin içindedir, o halde çok zaman alırsa bu kişinin hatasıdır.
- Sosyal seyir, zuhur olmadan ve mehdiliğin tanımı kemale ermeden anlamsızdır.
- Herkesin göğsünde bir kapı açılmalı, melekûttan bir idrak etmelidir!
- İnsanın idraki değişince, kanunlar da değişir.
- Şeffaf insan, nehirde akan su gibidir.
- İnsan kendi zihninde yaşıyor adeta!
- Zaman zihninin aynasıdır.
- Bize derinlikten bakarlar; adeta bir kuyunun dibindeyiz ve bize yukarıdan bakmaktadırlar.
- Seyirde vardığımız her merhaleyi önceden tecrübe etmişizdir, şimdiyse müşahide ediyoruz. Evvela tersten giydikimiz, ancak şimdi doğru giydikimiz elbise misali!
- Şia bir imparatorluk olabilir.
- Yaşadığımız dünya bir buluta benzer.
- Bu yolda kimsenin kendisine ait şan’ı yoktur.

¹³⁹ Al-i Yasin Münacatı (ziyaret). Şeyh Abbas-i Kummi, Mefatihü’l Cenân.

- Kimilerin kusuru, yapının yanlış olduğu anlamına gelmez!
- Tezkiye edip o kaynağa yanaşan kişi, artık bambaşka biridir!
- Asıl seyir, seyru'llah'tır.
- Biz kemali tanımıyoruz, dolayısıyla fukarayız.
- Tanrı kendi vücudundan sanki halk'a emanet bırakır!
- Ne yaslanacak bir bilgimiz ne de övünecek bir amelimiz vardır!
- Bu hareketin önünü hiçbir detay alamaz!
- Hakikat, derine girdiğinde şeytan su yüzüne çıkar.
- Bu âleme nur yansiyorsa, ona ait birileri elbet vardır.
- O nur ve vücutta olan, uyanmalıdır!
- Hakkın nuru hangi fezada olursa olsun hakikatleri canlandırır.
- Hakiki Tanrı etkilidir, ancak siz sadece tapınız ve her şey O'ndan ayrıdır anlamına gelmez!
- Kişinin kıyamet seyri belli olduğunda, bütün iyi ve kötü amelleri ona döner de kişinin boyutunda bir kıyamet oluşmaya başlar.
- Tanrı, tabaka değil, ferttir.
- Bu konu, bizden sonra hissettik ki Lübnan'da Şii olan bir çocuğun eline geçer!
- Siz o kaynağa ne kadar çok yaklaşıp da pak ve saf olursanız büyük bir sorunu, sizin küçük bir derdinizle örtebilir.
- Kimse canlı bir dini sevmez, canlı imam yalnız kalır, ölü imamsa mezarı süslenip saraya çevrilir!
- Hakkın yolu harekettir, o halde her aşamada kendi mantığına sahiptir.
- Biz insanı tek değil, bir küme gibi görmekteyiz, o halde vücudun boyutları tam olarak görülemez!
- Beşer hâlâ kendisinin yalnız mağarasında yaşamaktadır, sadece mızrağının boyu uzanmıştır; şimdi de uzaygemisine binip Ay'a gider!

Vesellam!